Allâh-u Te'âlâ'nın Safer Ayında Yaratacağı
Belalardan Korunmak İçin -76.- Sayfadaki Duayı
4 Aralık - 1 Ocak Arası
Hergün Okumayı İhmal Etmeyelim...

Lâlegül

Aylık, İlim, Kültür ve Fikir Dergisi

Sayı 10 · Aralık 2013 · Fiyatı: 8 TL

MÂŞÂALLAH !!! BÂRAKELLÂH !!!

HAMZA YERLİKAYA SPOR KOMPLEKSİ ÂŞÛRÂ GECESİ HANIM CEMAAT ÇAĞRILMAMASINA RAĞMEN CÜBBELİ AHMET HOCAEFENDİ'NİN SOHBETİNE HASRET KALAN BİNLERCE MUHİBBÂN İLE DOLDU TAŞTI...

54 FARZIN DÖRDÜNCÜSÜ NAMAZ KILMAK -2-

— Namaz Hangi Hallerde Terkedilebilir — Namazın Vaktini Geçirenlerin Vebali —4-11—
— Beş Vakit Namazı Veya Birini Kasten Terk Etmenin Ağır Vebalini Açıklayan Hadîs-i Şerîfler —

Ahmet Mahmut Ünlü

DUALAR VE ZİKİRLER

— Safer Ayının İlk Gece Namazı ve Hergün Okunacak Duası —76-77—
— Yeni Doğan Bebeğin Üzerine Okunduğunda Onu Ömür Boyu Zina Yapmaktan Vesair Belalardan Koruyacak ve O Çocuğun Hayırlı Bir Zürriyet Olmasını Temin Edecek Zikir ve Dualar —96—

— Hapisten, Esaretten, Fakirlikten, İtibarsızlıktan, Şeytan Tasallutundan Kurtaran, Okuyanın Malını, Canını ve Ailesini Koruyan, Ne Muradı Varsa Süratle Yerine Getiren, İsm-i Âzam Duasına Şamil Olup Özellikle Her Ay Başında Okunacak Eşsiz Bir Dua —96—

İMÂM-I RABBÂNÎ HAZRETLERİNİN OKUNMASINI TAVSİYE BUYURDUĞU EHL-İ SÜNNET İTİKADI
TÜRPÜŞTÎ RİSALESİ

MÛSİKÎ, OYUN, EĞLENCE
Ali EREN

BÜYÜK VELİ HACI SALİH EFENDİ HAZRETLERİ

ÇOCUĞUNUZDA MANEVİ DEĞERLERİ NASIL OLUŞTURABİLİRSİNİZ?
Mehtap KAYAOĞLU

MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

EDİTÖRDEN

Her sene Aralık ayında Mevlânâ haftası münasebetiyle, bir takım kutlamalar, çeşitli etkinlikler ve programlar tertip edilir. Ama maalesef bu programların çoğu Hazreti Mevlânâ'nın yoluna, rûhuna ve davasına aykırıdır. Yani Mevlevîlik; sadece insan sevgisi ve hoşgörü, sema yapan semâzenler ve ney üfleyen birkaç insan figüründen ibaret değildir.

Nakşîlik, Kadirîlik, Rifâîlik gibi hak tarikatların dayanağı ve referansı nasıl ki Kur'an ve Sünnet ise, Mevlevîlik de öyledir. Feyzini, ilhâmını Kur'an'dan alır.

Şâh-ı Nakşibend, Abdülkâdir Geylânî, Hasan-ı Şâzelî *(Kaddesellâhü esrârahüm)* gibi bütün tasavvuf büyüğü Allah dostlarının; nefis tezkiyesi ve kalp tasfiyesi hususunda muhibbânını manen terbiye etmek için uyguladıkları esaslar, Allah'a vâsıl olmak için ortaya koydukları Kur'an ve Sünnet merkezli düsturlar ne ise; Hazreti Mevlânâ'nın da ortaya koyduğu esaslar bundan farklı değildir.

"Ben yaşadıkça Kur'anın bendesi (kölesi) **yim. Hazreti Muhammed Mustafa** *(Sallâllâhü Aleyhi ve Selem)***'in ayağının tozuyum."** diyen ve bütün hayatını Kur'an ahkâmına göre tanzim eden bir İslam büyüğünü, Kur'an'a ve Sünnete aykırı bir şekilde anmak, isyan ve tuğyanla, fısk ve fücürle yapılan bir takım etkinliklerle Mevlânâ haftasını kutlamak, onu anmak değil maalesef anlamamak ve yolunu tahrip etmeye çalışmaktır. Zira Mevlevîlik, Kur'an ve Sünnete uymayan hiçbir şeyi tasvip etmez. Çünkü Kur'an'a uymayan bir tasavvuf, hak değildir.

Hazreti Mevlânâ hayatını Kur'an'a hizmet için adamış bir hak aşığıdır, tarikat güneşi olan kâmil bir mürşiddir. Böyle bir Allah dostunu, gönüller sultanı olmaktan çıkarıp sadece bir mütefekkir, filozof veya hümanist gibi yansıtmak ona çok büyük bir haksızlıktır ve onun tasavvuf anlayışının içini boşaltmaktır. Bir tasavvuf pirini, tasavvuf adabıyla bağdaşmayacak şekilde anmak; bir İslâm büyüğünü İslâm'dan uzak bir vaziyette anlatmak büyük bir gaflettir. Eğer gaflet değilse, Mevlânâ'nın manevi emanetine ihanettir.

Efendim bir de, son zamanlarda güya Hazreti Mevlânâ'yı anlatmak ve tanıtmak adına ortaya çıkıp televizyonlarda arzı endam eden ve Hazreti Pîri dillerine pelesenk edenler var. Üstelik gerek görüntü, gerekse yaşantı olarak İslam'dan uzak bir izlenim veren bu kimseler, ekranlarda konuşurlarken gayet yumuşak, sevecen, şefkat ve hoşgörü âbidesi kesiliyorlar, görsen adeta ağızlarından bal damlıyor(!) Bu zevat Hazreti Mevlânâ üzerinden ibâdetsiz-taatsiz, emirler ve nehiyler olmadan, sadece sevgi ve muhabbet söylemleriyle güya yumuşatarak din anlatıyorlar. İyi de bu anlattıkları hangi din?! Öyle ya, bir tane bile âyet-hadis okumadan, ahkâm-ı şer'iyye'ye hiç temas etmeden, İslâm'ın emir ve nehiylerini ağzına bile almadan İslâm dini anlatılabilir mi?..

Hümanizm adına Hazreti Mevlânâ'yla araları gayet iyi ama Peygamber Efendimizle dargın; Mesnevî(nin işlerine gelen beyitleri)yle barışık fakat Kur'an-ı kerim'le problemli oldukları aşikar olan bu tasavvuf pazarlamacıları, maalesef İslâm'a ve onlara inananlara zarar veriyorlar. Rabbim şerlerinden emin eylesin.

Aslında Hazreti Mevlânâ bir kerâmet eseri olarak; ilerde kendi ismi kullanılarak yapılacak olan tahribatı bilmiş ve gereken uyarıyı şu meşhur beytiyle yapmıştır:

"Ben yaşadıkça Kur'an'ın bendesi (kölesi)**yim.**

Ben Efendimiz *(Sallâllâhü Aleyhi ve Selem)***'in ayağının tozuyum.**

Biri (çıkıp da) **benden, bundan başkasını naklederse,**

Ondan da, o sözden de uzağım."

Şâh-ı Nakşibend'leri Şâh-ı Nakşibend *(Kuddise Sirruhu)*, Mevlânâ'ları Mevlânâ *(Kuddise Sirruhu)* yapan şey, onların Kur'an'a hizmetleri, Efendimiz *(Sallâllâhü Aleyhi ve Selem)*'e ittiba etmeleridir. Onun yolunda, izinde gittikleri için Allah'da onları gönüllere sultan yapmıştır. Dolayısıyla Hazreti Mevlânâ'yı, Kur'an'a ve Sünnete uymayacak şekilde ananlardan, Hazreti Mevlânâ (kendi ifadesiyle) çok uzaktır ve onlardan davacıdır.

Fi Emanillah!

Lâlegül

Aylık, İlim, Kültür ve Fikir Dergisi

Sayı 10 · Aralık 2013
Fiyatı: 8 TL

Lalegül Dergisi Adına
İmtiyaz Sahibi
Caprice Gold Yayıncılık Ltd. Şti.
Genel Yayın Yönetmeni
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

Yayın Türü
Yerel, Süreli, Aylık

Basım Yeri
Promat Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Sanayi Mah. 1673. Sok. No: 34 34510
Esenyurt/İstanbul
Tel: 0212 622 63 63 · Fax: 0212 605 07 98
www.promat.com.tr

Yurtiçi Abonelik Bedeli (Yıllık)
95 TL
Yurtdışı Abonelik Bedeli (Yıllık)
90 Euro

Abonelik İçin Banka Hesap Notları
Lalegül Adına
Asya Katılım Bankası (İmsan Şubesi)
TL IBAN: TR79 0020 8001 8103 9966 8300 02
USD IBAN: TR52 0020 8001 8103 9966 8300 03
EURO IBAN: TR25 0020 8001 8103 9966 8300 04

Albarakatürk Katılım Bankası
(Bağcılar Şubesi)
TL IBAN: TR39 0020 3000 0184 9021 0000 01
USD IBAN: TR12 0020 3000 0184 9021 0000 02
EURO IBAN: TR82 0020 3000 0184 9021 0000 03

Kuveyt Türk Katılım Bankası
(Güngören Şubesi)
TL IBAN: TR56 0020 5000 0086 3075 5000 01

Posta Çeki Hesap Numaraları
(Merkez Adı: Başakşehir/Başakşehir)
TL: 10293172

Temsilci İrtibat
444 34 68

Abone Dağıtım
Lalegül Yayınları
Tel: 444 34 68

Adres
Tuana Yayıncılık
Fevzi Çakmak Mah. Osman Gazi Cad.
2/1 Sokak No: 1/6
Tabya / Bağcılar/İSTANBUL
Tel: 444 34 68

ISSN NO: 2147-6705

Dergimizde yayınlanan yazıların, reklamların sorumluluğu yazarına ve reklam sahibine aittir.

54 FARZIN DÖRDÜNCÜSÜ
NAMAZ KILMAK -2-
AHMET MAHMUT ÜNLÜ

KURAN-I AZİMÜŞŞAN AHKÂMI'NIN BİR KISMINI KABUL EDİP DİĞER BİR KISMINI KABUL ETMEYEN LUGAT MÜMİNLERİ
RESÜL BÖLÜKBAŞ

16 SÜNNET
HADİS-İ ŞERİFLER

25 EDEBİYYÂT
ŞİİRLERDEN SEÇMELER

46 BİR SAHÂBÎYİ TANIYALIM
HAZRET-İ ÖMER-EL-FÂRUK (2) (Radıyallâhu Anh)

49 MENÂKIB
KISSADAN HİSSELER

59 HIKEMİYYÂT
HİKMETLİ SÖZLER

69 SIHHAT-Ü ÂFİYET
SAĞLIKLI HAYAT

74 ÇOCUĞUNUZDA MANEVİ DEĞERLERİ NASIL OLUŞTURABİLİRSİNİZ?
MEHTAP KAYAOĞLU

İÇİNDEKİLER

ELİM BİR OLAY: KERBELÂ
MEHMET TALU

MÛSİKÎ, OYUN, EĞLENCE
ALİ EREN

OSMANLI VE SELÇUKLU'NUN DÜNYA HAKİMİYETİ MEFKURESİNİN ÖNÜNDEKİ ENGEL NEYDİ: IV
YAVUZ'UN ALEVİ KATLİAMI İÇİN İBNİ KEMAL'DEN FETVA ALDIĞI İDDİASI
KEMAL ARKUN

BİR ALİMİ ANALIM
ERZURUM'UN SON DEVİRDE YETİŞTİRDİĞİ BÜYÜK VELİ HACI SÂLİH EFENDİ (4)
(Kuddise Sirruhû) 1898-2.2.1991

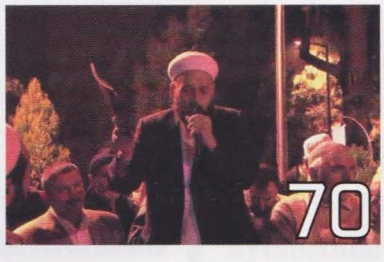
EHL-İ SÜNNET İ'TİKADI
TÜRPÜŞTİ RİSALESİ (4)

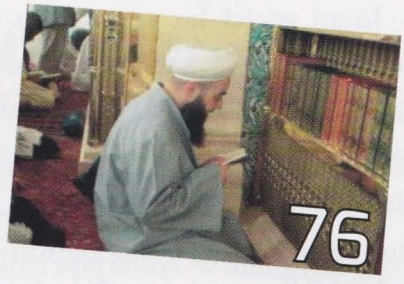
SÜNNET VE İSLAM DİNİNDEKİ YERİ
HÜSAMETTİN VANLIOĞLU

ZÂLİMLERE SÜRE VERİLMESİ HELAK OLMAKTAN KURTULDUKLARI ANLAMINA GELMEZ
MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

KUR'AN VE EMANET
ADEM ŞENER

DUALAR VE ZİKİRLER
AHMET MAHMUT ÜNLÜ

54 FARZIN DÖRDÜNCÜSÜ

NAMAZ KILMAK -2-

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

NAMAZIN HANGİ HALLERDE TERK EDİLEBİLECEĞİ

Şu bilinmelidir ki, buluğa ermiş akıllı bir Müslümanın namazı terk etmesine müsaade edilecek haller cidden çok sınırlıdır.

1) Cinnet geçirme durumu.

İnsan geçici bir süre aklını kaybedecek olursa akıllanıncaya kadar kılamadığı namazları aklı başına gelince kaza eder. Ama akıl ve idraki kendisine dönmeden vefat edecek olursa o namazlardan mesul olmaz.

2) Baygınlık ve koma gibi haller.

İnsan baygın haldeyken yahut ameliyat gibi ciddi nedenlerle narkoz alarak şuurunun kapalı olduğu hallerde kılmadığı namazlardan mesul değildir. Ancak ayılınca ve aklı başına gelince bunları kaza etmek mecburiyetindedir. Fakat ayılmadan yahut aklı başına gelmeden vefat edecek olursa bu namazlar yüzünden azaba uğratılmaz.

3) Kadınların hayız ve nifas hallerinde namaz kılmaları gerekmeyeceği gibi, kılmaları büyük bir haramdır. Bu hallerinde kılmadıkları namazları temizlendiklerinde kaza etmeleri de gerekli değildir. **Allâh-u Te'âlâ** o namazları kendilerine bağışlamıştır.

4) Kişi uyku ve unutma gibi elinde olmayan nedenlerle geçirdiği namazlardan da mesul değildir. Ancak saat kurma ve kendisini uyaracak kişiler belirleme gibi yapması gereken vazifeleri ihmal söz konusuysa bundan mesul olur.

Yine de uyanır uyanmaz ve hatırlar hatırlamaz namazı kaza etmeli ve **Allâh-u Te'âlâ**'dan mağfiret talebinde bulunmalıdır.

5) Namaz kılmamaya zorlanan bir kimse, şayet namaz kılsa da bu yüzden öldürülse yahut çok ağır dayağa maruz kalarak bir uzvu kırılacak olsa veya dayanılamayacak acılara mübtelâ olsa, muhakkak ki azimetle amel etmiş olacağından büyük bir ecir kazanır.

Ama ruhsatı tercih ederek namazı kazaya bırakacak olsa bu yüzden günahkâr olmaz. Nitekim bu durumda kalan kişiye kalbi imanla dolu olmak şartıyla kâfirlik sözlerini söyleme hususunda bile ruhsat verildiği herkesin malumudur.

6) Kâfirlerle savaşma vakti geldiği zaman, namaz kılması halinde İslam ordusunun hezimete uğrayacağını anlayan kişinin de o anda namazı terk etmesi ve düşmanla savaşa tutuşması vaciptir. Hatta bu durumda savaşmayıp namaz kılacak olsa günahkâr olur. Şayet namaz kılmayıp da savaşa dalsa büyük bir mükâfata nail olacağından güvenli bir ortam müyesser oluncaya dek namazı tehir edebilir.

Nitekim Hendek muharebesinde **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* ve ashâbının birkaç vakit namazı kazaya bırakmak zorunda kaldıkları sahih hadîs-i şerîflerde konu edilmiştir.

7) Bundan da öte denilir ki; namazda olan bir kimse, bir çocuğun veya bir âmânın, boğulma veya yanma ile yüz yüze geldiğini görünce, o kimsenin namazı bozması ve onları kurtarması vacip olur. İşte bu gibi hayâtî önem arz eden durumlarda da namaz vakti çıkacak olsa mesul olmaz. Daha sonra kaza etmesi gerekir.

8) Halk arasında yaygın olduğu üzere hastaların kaş ve gözleriyle bile namaz kılmaları doğru değildir. İnsan ne kadar ağır hasta olsa da, teyemmüm alarak da olsa başıyla îmâ ederek farz namazı kılmak zorundadır.

Ancak başını sallayamayacak derecede hasta olan kimseden namaz sakıt olur. Bu durumda iyileşirse kılamadığı vakitlerin farzlarını kaza eder. Yok eğer vefat edecek olursa **Allâh-u Te'âlâ** ona lütfuyla muamele eder.

Bu sayılan haller dışında namazın terki hiçbir akıllı Müslüman için düşünülecek bir şey değildir.

Bu konunun ne kadar hassas olduğunu daha iyi anlatabilmek için iki örnek zikredelim:

a) Fıkıh âlimlerinin beyanına göre; denizde gemisi parçalanıp tahtalara tutunmuş halde ölüm kalım mücadelesi veren kişinin namaz vaktini geçirmeden îmâ ile farzı kılması şarttır. Zaten denizde abdest sorunu yoktur. Kıbleye yönelme mecburiyetinde de değildir. Zira dalgalar kıble tarafından gelmesi halinde zora düşeceğinden gücünün yettiği tarafa doğru kılar. Bu kişi gücü varken bir vakit namazı vakti içerisinde kılmayacak olsa bundan dolayı âhirette sorumlu olacaktır. *(İbrâhîm Halebî, Halebi Sağîr, sh:144)*

b) Yine böylece vakit çıkmak üzereyken doğum yapmaya başlayan bir hanım henüz nifası başlamadığı için namazla mükellef olduğundan çocuğun başını bir çukurcuğa yahut bir leğene koyar.

Bu durumda abdest alabiliyor ve otururak kılabiliyorsa böylece kılar, değilse teyemmüm ve îmâ ile de olsa kılmak zorundadır. Zira çocuğun ekserisinin dünyaya çıkmasıyla kan görünmedikçe nifas hali sâbit olmayacağından namaz kendisinden düşmez. Bu halde namazı terk edecek olursa mesul olacaktır. *(İbrâhîm Halebî, Halebi Sağîr, sh:170)*

Konu bu kadar ciddiyken, ya kafasına göre takılan, istediği vakit kılan, istediği vakit kılmayan kimselerin akibeti nice olacaktır. Zaten hiç kılmayanlar konu edilmeye dahi değmezler.

NAMAZSIZLARIN KÖTÜ DURUMUNU BEYAN EDEN ÂYET-İ KERÎMELER

Allâh-u Te'âlâ:

﴿فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا﴾

"Onların ardında bir takım kötü döller türemişti ki namazı zayi etmiştiler ve şehvetlere uymuştular, işte muhakkak onlar (cehennemin dibindeki bir kuyu olan) **Ğayy'a kavuşacaklardır"** *(Meryem Sûresi:59)* buyurarak namazsızların kötü âkibetini beyan etmiştir.

Mevlâ Te'âlâ cennet ehliyle cehennemlikler arasında geçen bir konuşmayı naklederken de şöyle buyuruyor:

﴿فِي جَنَّاتٍ يَتَسَائَلُونَ + عَنِ الْمُجْرِمِينَ ۞ مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرَ ۞ قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ ۞ وَلَمْ نَكُ نُطْعِمُ الْمِسْكِينَ ۞ وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ الْخَائِضِينَ ۞ وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ الدِّينِ ۞ حَتَّى أَتَيَنَا الْيَقِينُ﴾

"Cennetlerde bulunan kimseler, o günahkârlara: 'Sizi şu yakıcı ateşe sokan nedir?' diye sorarlar. Onlar: 'Biz namaz kılanlardan değildik, yoksulu da doyurmuyorduk, (inkâr ve isyanlara) **dalanlarla birlikte dalıyorduk, ceza gününü de yalan sayıyorduk, nihayet o kesin gerçek** (olan ölüm bu haldeyken) **bize geldi** (çattı da bu sebeple cehennemin dibini boyladık)' **derler."** *(Müddessir Sûresi:40-47)*

Allâh-u Te'âlâ namazsızlığın imansızlıktan sonra gelen en büyük günah olduğunu beyan sadedinde şöyle buyurmaktadır.

﴿فَلَا صَدَّقَ وَلَا صَلَّى ۞ وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ۞ ثُمَّ ذَهَبَ إِلَى أَهْلِهِ يَتَمَطَّى ۞ أَوْلَى لَكَ فَأَوْلَى ۞ ثُمَّ أَوْلَى لَكَ فَأَوْلَى﴾

"İşte o (Ebû Cehil gibi nankör insan, İslam'ı) **doğru kabul etmemiş, namaz da kılmamıştır. Velakin yalanlamış ve yüz çevirmiştir. Sonra da gerine gerine yürüyerek ailesine gitmiştir.** (O azap) **layıktır sana, pek de layık. Sonra** (sonsuz cezalar) **yakışır sana, çok da yakışır."** *(Kıyâmet Sûresi:31-35)*

NAMAZ KILDIKLARI HALDE VAKİTLERİNİ ÖNEMSEMEYENLERİ ZEMMEDEN ÂYET-İ KERÎMELER

Allâh-u Te'âlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ۞ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ﴾

"Büyük bir helak vardır o namaz kılanlara ki onlar namazlarından gaflet edicidirler." *(Mâ'ûn Sûresi:4-5)*

Görüldüğü üzere **Allâh-u Te'âlâ** bu âyet-i kerîmelerinde namaz kıldıkları halde vakitlerine riayet etmeyenleri büyük bir helak ile tehdit etmektedir. Nitekim **Sa'd ibni Ebî Vakkâs** *(Radıyallâhu Anh)* **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e bu âyet-i kerîmenin tefsirini sorduğunda, **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*:

عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَوْلِهِ ﴿الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ﴾، قَالَ: «هُمُ الَّذِينَ يُؤَخِّرُونَ الصَّلَاةَ عَنْ وَقْتِهَا.»

"Onlar namazı vaktinden geciktirenlerdir" buyurmuştur. *(Ebû Ya'lâ, el-Müsned, no:822; İbni Cerîr, 24/663; İbni Münzir, no:1081, 2/387; İbni Ebî Hâtim, el-İlel, 1/187, 188; Taberânî, el-Mu'cemu'l-evsat, no:2276; Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, 2/214, 215; Süyûtî, ed-Dürrü'l-mensûr, 15/687)*

Tehdit edildikleri "Veyl" azabı ise hafife alınacak türden değildir. Nitekim **Ebû Sa'îd el-Hudrî** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «وَيْلٌ وَادٍ فِي جَهَنَّمَ يَهْوِي فِيهِ الْكَافِرُ أَرْبَعِينَ خَرِيفًا قَبْلَ أَنْ يَبْلُغَ قَعْرَهُ.»

"Veyl, cehennemde bir vadidir ki kâfir bir kimse onun dibine ulaşamadan önce içerisinde kırk sene yuvarlanır." *(Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:11712, 1/240; Abd ibni Humeyd, no:922; Tirmizî, no:3164; İbni Ebi'd-dünyâ, Sıfatü'n-nâr, no:31; Ebû Ya'lâ, el-Müsned, no:1383; İbni Cerîr, 2/165; İbni Ebî Hâtim, no:798, 1/153; İbni Hibbân, no:7467; Hâkim, el-Müstedrek, 2/507, 4/596; Beyhakî, el-Ba's, no:512-513; Süyûtî, ed-Dürrü'l-mensûr, 1/433)*

Namazı kıldıkları halde vaktini geciktirenler böyle tehdit olunuyorsa ya hiç kılmayanların hali nice olur?!

BEŞ VAKİT NAMAZI VEYA HERHANGİ BİRİNİ KASTEN TERK ETMENİN AĞIR VEBALİNİ AÇIKLAYANHADÎS-İ ŞERÎF VE RİVAYETLER

Namaz Kılmayanların Kafalarının Âhirette Kayalarla Ezileceği ve Bitmez Tükenmez Azapları

Semure ibni Cündeb *(Radıyallâhu Anh)* şöyle anlatmıştır:

عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِمَّا يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ لِأَصْحَابِهِ: «هَلْ رَآى أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنْ رُؤْيًا»، فَيَقُصُّ عَلَيْهِ مَا شَاءَ اللهُ أَنْ يَقُصَّ وَإِنَّهُ قَالَ لَنَا ذَاتَ غَدَاةٍ: «إِنَّهُ أَتَانِي اللَّيْلَةَ آتِيَانِ وَإِنَّهُمَا ابْتَعَثَانِي وَإِنَّهُمَا قَالَا لِي: اِنْطَلِقْ، وَإِنِّي انْطَلَقْتُ مَعَهُمَا وَإِنَّا أَتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ مُضْطَجِعٍ وَإِذَا آخَرُ قَائِمٌ عَلَيْهِ بِصَخْرَةٍ وَإِذَا هُوَ يَهْوِي بِالصَّخْرَةِ لِرَأْسِهِ فَيَثْلَغُ رَأْسَهُ فَيَتَدَهْدَهُ الْحَجَرُ فَيَأْخُذُهُ فَلَا يَرْجِعُ إِلَيْهِ حَتَّى يَصِحَّ رَأْسُهُ كَمَا كَانَ ثُمَّ يَعُودُ عَلَيْهِ فَيَفْعَلُ بِهِ مِثْلَ مَا فَعَلَ الْمَرَّةَ الْأُولَى، قُلْتُ لَهُمَا: سُبْحَانَ اللهِ مَا هٰذَا قَالَا لِي: اِنْطَلِقْ اِنْطَلِقْ...، قُلْتُ لَهُمَا: فَإِنِّي رَأَيْتُ مُنْذُ اللَّيْلَةِ عَجَبًا فَمَا هٰذَا الَّذِي رَأَيْتُ؟ قَالَا لِي: إِنَّا سَنُخْبِرُكَ؛ أَمَّا الرَّجُلُ الْأَوَّلُ الَّذِي أَتَيْتَ عَلَيْهِ يُثْلَغُ رَأْسُهُ بِالْحَجَرِ فَإِنَّهُ الرَّجُلُ يَأْخُذُ الْقُرْآنَ فَيَرْفُضُهُ وَيَنَامُ عَنِ الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ.»

"**Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* çoğu kere ashâbına: **'İçinizden rüya gören oldu mu?'** diye sorar böylece kendisine **Allâh**'ın anlatılmasını murad ettiği rüyalar anlatılırdı.

Bir sabah o bize: **'Dün gece bana iki gelen geldi. Onlar beni kaldırdılar ve kendileri bana: 'Yürü** (gidiyoruz)**' dediler, ben de onlarla birlikte yola koyuldum, derken biz yatan bir adamın yanına geldik. Bir de baktım ki başka biri onun başında dikilmiş, elinde de bir kaya var.**

Bir de ne göreyim o, o kayayı onun başına atıyor ve kafasını paramparça ediyor. Derken taş yuvarlanıyor, o, taşı (tekrar) **alıyor ama o kafası ezilenin başı evvelce olduğu gibi sağlamlaşmadıkça ona geri dönmüyor.**

Sonra (başı eskisi gibi düzelince) **onun yanına dönüyor, ilk seferinde yaptığının bir mislini bir daha ona yapıyor. Bunun üzerine ben onlara: 'Sübhânallâh! Bu da ne?' dedim. Onlar bana: 'Yürü, yürü' dediler...**

Sonunda ben onlara: 'Gerçekten ben bu geceden beri ilginç şeyler gördüm, peki ya bu gördüklerim neydi?' deyince, onlar bana: 'Muhakkak şimdi biz sana anlatacağız. Hani o ilk önce yanına vardığın başı taşla ezilen adam vardı ya, işte Kur'ân'ı (okuyup ezberleyerek) **alan, sonra da onu bırakan ve farz namazdan uyuya kalan kişiydi' dediler."** *(Buhârî, Ta'bîr:48, no:7047, sh:1247-1248; Münzirî, et-Terğîb, no:843, 1/286)*

Bir Vakit Namazı Dahi Kaçıranın Ailesini ve Bütün Varlığını Kaybetmiş Gibi Zararda Olacağı

Nevfel ibni Mu'âviye *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ نَوْفَلِ بْنِ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ فَاتَتْهُ صَلَاةٌ فَكَأَنَّمَا وُتِرَ أَهْلُهُ وَمَالُهُ.»

"Her kim bir namazı kaçırırsa sanki o, ailesini ve malını yitirmiş gibidir." *(Süyûtî, ed-Dürrü'l-mensûr, 3/59; Nesâî, no:477-479; İbni Hibbân, es-Sahîh, no:1468)*

Namazı Terk Edeni Allâh-u Te'âlâ'nın Gazaplı Bir Halde Karşılayacağı

İbni Abbâs *(Radıyallâhu Anhümâ)*nın gözü rahatsızlanınca ona: "Birkaç gün namazı bıraksan (secde yapmasan) da seni tedavi etsek" dendiğinde, o:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا أَنَّهُ لَمَّا اشْتَكَى بَصَرُهُ، قِيلَ لَهُ: نُدَاوِيكَ وَتَدَعُ الصَّلَاةَ أَيَّامًا، قَالَ: لَا وَاللهِ وَلَا رَكْعَةً وَاحِدَةً، إِنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ تَرَكَ الصَّلَاةَ لَقِيَ اللهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضْبَانُ.»

"Hayır vallâhi bir rekatı bile bırakmam, çünkü **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*: **'Namazı terk eden kimse Allâh'a, kendisine kızgın olduğu halde kavuşur'** buyurmuştur" dedi. *(Süyûtî, ed-Dürrü'l-mensûr, 3/55, 56-57; Müsnedü'l-Bezzâr, no:343; Heysemî, Mecma'u'z-zevâid, no:1/295; Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, 2/309; Zehebî, el-Mühezzeb, 2/280)*

Namaz Terkinin, Diğer Amellerin İptaline Sebep Oluşu

Ömer İbni Hattâb *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ تَرَكَ الصَّلَاةَ مُتَعَمِّدًا أَحْبَطَ اللهُ عَمَلَهُ وَبَرِئَتْ مِنْهُ ذِمَّةُ اللهِ حَتَّى يُرَاجِعَ إِلَى اللهِ عَزَّ وَجَلَّ تَوْبَةً.»

"Her kim namazı kasten terk ederse, Allâh onun (diğer güzel) **amel**(ler)**ini boşa çıkarır. Allâh-u Te'âlâ'ya yeniden tevbe etmedikçe de Allâh'ın zimmeti** (ve Müslümanlara verdiği dokunulmazlık güvencesi) **ondan uzaklaşır."** *(İsbahânî, et-Terğîb, no:1900, 2/777; Münzirî, et-Terğîb ve't-terhîb, no:812, sh:109; Süyûtî, ed-Dürrü'l-mensûr, 3/57)*

Namaz Kılmayanların Cehennemde En Büyük Kafirlerle Komşu Olacağı

Abdullâh ibni Amr *(Radıyallâhu Anhümâ)* şöyle anlatmıştır:

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ ذُكِرَ الصَّلَاةُ يَوْمًا فَقَالَ: «مَنْ حَافَظَ عَلَيْهَا كَانَتْ لَهُ نُورًا وَبُرْهَانًا وَنَجَاةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ لَمْ يُحَافِظْ عَلَيْهَا لَمْ يَكُنْ لَهُ نُورٌ وَلَا بُرْهَانٌ وَلَا نَجَاةٌ، وَكَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ قَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَأُبَيِّ ابْنِ خَلَفٍ.»

"Bir gün **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in yanında namazdan bahsedilince: **'Her kim onu korursa, o kendisi için kıyamet günü bir nur,** (mahşerde kendisine cennet yolunu gösteren) **bir rehber ve büyük bir kurtuluş** (vesilesi) **olur. Ama kim ona devam etmezse, onun için ne bir nur, ne bir rehber ne de bir kurtuluş olmaz. Kıyamet gününde ise o kişi, Kârun'la, Firavun'la, Hâman'la ve Übeyy ibni Halef ile beraber** (cehennemin en kötü yerinde) **olur'** buyurdu." *(Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:6587, 2/574; Abd ibni Humeyd, el-Müntehab, no:353, 1/310; Dârimî, es-Sünen, 2/301; İbni Hibbân, el-İhsân, no:1465, 3/14; Taberânî, el-Mu'cemu'l-evsat, no:1788, 2/456; Tebrîzî, Mişkâtü'l-mesâbîh, no:578, 1/256; Beyhakî, Şu'abu'l-îmân, no:2565, 4/312; Tahâvî, Müşkilü'l-âsâr, 4/229; Heysemî, Mecma'u'z-zevâid, 1/292; Süyûtî, ed-Dürrü'l-mensûr, 3/43)*

Hadîs-i şerifte ismi geçen kâfirler, Kur'ân-ı Kerîm'de özellikle kınanan meşhur kimseler oldukları için, kötülükleri Kur'ân-ı Kerîm'in nassıyla tescillenmiş kimseleri konu etmeye lüzum yoktur.

Ancak son olarak adı geçen **Übeyy ibni Halef** gavuru, **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* tarafından gebertilen tek kâfir olma özelliğine sahiptir ki, **Abdullâh ibni Mes'ûd** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen:

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ قَتَلَهُ نَبِيٌّ أَوْ قَتَلَ نَبِيًّا.»

"Kıyamet günü azap bakımından insanların en kötü durumda olanı, bir peygamberin öldürmüş olduğu ya da bir peygamberi öldürmüş olan kimsedir" *(Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:3868, 2/75)* hadîs-i şerîfinden anlaşıldığı üzere, **Übeyy ibni Halef** gibi, en büyük peygamber tarafından öldürülmüş olan bir kâfirin düşeceği en zor azap içerisinde namazsızlar da ona ortak olacaklardır.

Âlimlerden bazısı şöyle demiştir: "Namaza devam etmeyen kişinin bu kâfirlerle birlikte haşrolunmasının hikmeti şöyle açıklanmıştır; eğer kişi malıyla uğraşayım derken namazı kaçırdıysa **Karûn**'a benzediğinden onunla birlikte mahşere getirilir. Ama eğer saltanatıyla meşgul olduğu için namazı ihmal etmişse, **Firavun**'a benzeyeceğinden, onunla birlikte haşredilir.

Yok eğer vezirlik gibi bir vazife yüzünden namazı geçirmişse, **Hâmân**'a benzeyeceğinden onunla birlikte haşrolur. Şayet ticaretiyle uğraşarak namazı terk etmişse, o zaman da Mekke kâfirlerinin en büyük tüccarı olan **Übeyy ibni Halef**'e benzemiş olacağı için onunla beraber mahşere getirilir." *(İbni Hacer el-Heytemî, ez-Zevâcir an iktirâfi'l-kebâir, 1/191)*

Namaz Kılmamanın Zina ve Cinayetten Daha Büyük Günah Oluşu

İbni Hazm *(Rahimehullâh)* demiştir:

قَالَ ابْنُ حَزْمٍ رَحِمَهُ اللهُ: «لَا ذَنْبَ بَعْدَ الشِّرْكِ أَعْظَمُ مِنْ تَرْكِ الصَّلَاةِ حَتَّى يَخْرُجَ وَقْتُهَا، وَقَتْلِ مُؤْمِنٍ بِغَيْرِ حَقٍّ.»

"Şirk koşmaktan sonra, namazın vakti çıkıncaya kadar kılınmamasından ve haksız yere bir mümini öldürmekten daha büyük bir günah yoktur." *(İbni Hazm, el-Muhallâ, 11/376, 380; İbnü'l-Cevzî, Tezkiratü üli'l-besâir fi ma'rifeti'l-kebâir, sh:37; Tabsîru üli's-serâir bi şerhi kitâbi'l-kebâir li'l İmâm ez-Zehebî, sh:80)*

İbnü'l-Cevzî *(Rahimehullâh)*ın da beyanı vechile; **İbni Hazm** *(Rahimehullâh)*ın bu sözü bir sened mesâbesindedir. Zira o en büyük âlimlerden biridir. Bir vakit namazın vaktinden çıkartılması şirkten sonra, adam öldürmekten bile önce gelen en büyük günah ise ya hiç kılmamanın ne büyük günah olduğunu siz düşünün.

Bir Vakit Namazı Kazaya Bırakanın Cehennemde Seksen Sene Kalacağı

Namazı tümden terk edenlerin kurtuluşu ümitsiz bir musibete dûçâr oldukları bunca rivayetten anlaşılmıştır. Ancak vaktinde kılmayanların durumu da hiç iç açıcı değildir.

Zira vakitleri çıktıktan sonra kılınmaları durumunda eda edilmiş olmayıp, kaza edilmiş olurlar ki **Ebu'd-Derdâ** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ تَرَكَ صَلاَةً مَكْتُوبَةً حَتَّى تَفُوتَهُ مِنْ غَيْرِ عُذْرٍ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ.»

"Her kim, (meşrû) **bir mazereti olmaksızın bir vakit namazı terk edip vaktini geçirirse, muhakkak amelleri silinir"** buyurmuştur. *(İbni Ebi Şeybe, el-Musannef, no:3445, 1/301)*

İbni Abbâs *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ جَمَعَ بَيْنَ صَلاَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ عُذْرٍ فَقَدْ أَتَى بَابًا مِنْ أَبْوَابِ الْكَبَائِرِ.»

"Her kim (yolculuk ve hastalık gibi) **bir mazereti bulunmaksızın iki namazın arasını birleştirirse gerçekten o, büyük günah türlerinden birini işlemiştir."** *(Tirmizî, no:188; Hâkim, el-Müstedrek, 1/275; Münzirî, et-Terğîb, no:842, 1/286; İbni Hicâzî, Tuhfetü'l-ihvân, sh:56; Süyûtî, ed-Dürrü'l-mensûr, 3/59)*

Haberde rivayet edildiğine göre; **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

رُوِيَ فِي الْخَبَرِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي إِلَى السَّمَاءِ رَأَيْتُ رِجَالًا وَنِسَاءً يَضْرِبُونَ عَلَى رُؤُوسِهِمْ فَتَسِيلُ دِمَاؤُهُمْ كَالنَّهْرِ الْعَظِيمِ، يَقُولُونَ: يَا وَيْلَاهُ! وَيَا ثُبُورَاهُ! فَقُلْتُ: يَا جَبْرَائِيلُ! مَنْ هٰؤُلَاءِ؟، قَالَ: اَلَّذِينَ يُصَلُّونَ الصَّلَاةَ فِي غَيْرِ وَقْتِهَا.»

"Ben semâya götürüldüğüm gece başlarını döven bir takım erkeklere ve kadınlara rastladım ki kanları büyük ırmak gibi akıyordu ve onlar: 'Ey bizim helâkımız! Yazıklar olsun bize!' diyorlardı. Ben: 'Ey Cibrîl! Bunlar kimlerdir?' dedim. O: 'Namazı, vaktinin dışında kılanlardır' dedi." *(Zühretü'r-riyâz, Osmân ibni Hasen el-Hobevî, Dürretü'n-nâsihîn, sh:34)*

Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ جَمَعَ بَيْنَ صَلَاتَيْنِ بِغَيْرِ عُذْرٍ يَبْقَى قَصَّةً عَجِيبَةً فِي النَّارِ حُقُبًا.»

"Özürsüz olarak iki namazı birleştiren kimse kireçli mezar taşı gibi cehennemde seksen sene çok acayip bir bekleyişle kalır." *(İbni Hicâzî, Tuhfetü'l-ihvân, sh:54)*

Haberde vârid olduğu üzere:

وَقَدْ وَرَدَ فِي الْخَبَرِ: «مَنْ تَرَكَ صَلَاةً حَتَّى مَضَى وَقْتُهَا عُذِّبَ فِي النَّارِ حُقُبًا.»

"Her kim vakti geçinceye kadar namazı terk ederse, cehennemde seksen sene azap edilecektir."

Diğer rivayette ise: «يَضْرِبُ مَّثُ» **"Kaza etse de"** buyrulmuştur. *(İsmâ'îl Hakkî, Rûhu'l-beyân, 1/34, 2/276; İmâm-ı Rabbânî, el-Mektûbât, 1/274)*

Bu haberde geçen "Hukub" tabiri seksen sene demektir. Her sene üç yüz altmış gün kabul edilip, âhiretin her bir günü ise dünya senelerinden bin senedir.

Yani bir vakit namazı kazaya bırakmak öyle büyük bir günahtır ki **Allâh-u Te'âlâ** onun cezasını tam olarak verecek olsaydı, elbette kuluna bu kadar

sene azap ederdi. Velâkin tevbe edip kaza eden kuluna ceza vermeyerek iyilikte bulunacaktır. *(Ravzatü'l-ulemâ, Rûhu'l-beyân, 2/276-277)*

İbni Abbâs *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan şöyle rivayet olunmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: «إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ يُؤْتَى بِرَجُلٍ فَيُوقَفُ بَيْنَ يَدَيِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ فَيَأْمُرُ اللهُ تَعَالَى بِهِ إِلَى النَّارِ، فَيَقُولُ: يَا رَبِّ! بِمَاذَا؟ فَيَقُولُ اللهُ تَعَالَى: بِتَأْخِيرِ الصَّلَاةِ عَنْ أَوْقَاتِهَا وَحَلِفِكَ بِي كَاذِبًا.»

"Kıyamet günü olduğu zaman bir adam getirilip Allâh-u Te'âlâ'nın huzurunda durdurulur. Allâh-u Te'âlâ onun cehenneme gönderilmesini emreder. Bunun üzerine o : 'Yâ Rabbi! Bu ne sebeple (başıma geldi)**?' der. Allâh-u Te'âlâ da: 'Namazı vakitlerinden geciktirmen bir de yalan yere Benim adıma yemin etmen sebebiyle' buyurur."** *(İbni Hacer el-Heytemî, ez-Zevâcir an iktirâfi'l-kebâir, 1/196)*

Namazı Zayi Edenlerin İçine Atılmakla Tehdit Olunduğu Ğayy Kuyusu ve Veyl Vadisi

Ebû Sa'îd el-Hudrî *(Radıyallâhu Anh)* şöyle demiştir:

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَلَا هٰذِهِ الْآيَةَ ﴿فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ﴾ فَقَالَ: «يَكُونُ خَلْفٌ مِنْ بَعْدِ سِتِّينَ سَنَةً، أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا، ثُمَّ يَكُونُ خَلْفٌ يَقْرَؤُونَ الْقُرْآنَ لَا يَعْدُو تَرَاقِيَهُمْ وَيَقْرَأُ الْقُرْآنَ ثَلَاثَةٌ مُؤْمِنٌ وَمُنَافِقٌ وَفَاجِرٌ.»

"**Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*i: **'Onların ardından kötü döller türedi'** *(Meryem Sûresi:59'den)* âyetini okuduktan sonra şöyle buyururken işittim:

'Altmış sene sonra kötü döller gelecek, namazı zayi edecekler, şehvetlere uyacaklar, yakında da Ğayy'ı boylayacaklar. Sonra Kur'ân okuyan bir takım kötü nesiller türeyecek ki, okudukları onların boğazlarını geçmeyecek. Kur'ân'ı üç kimse okuyacak, bunlar da mümin, münafık ve fâcir kimseler." *(Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:11340, 17/440; İbni Ebî Hâtim, İbni Hibbân, es-Sahîh, no:755; Hâkim, el-Müstedrek, no:2/374, 4/547; Beyhakî, Şu'abü'l-îmân, no:2385, 4/196; Süyûtî, ed-Dürrü'l-mensûr, 10/99)*

Velîd *(Radıyallâhu Anh)* bu üç kimseyi şöyle açıklamıştır: "Münafık, onun helal ve haramlarına inanmayan, fâcir menfaatine alet eden, mümin de ona gerçekten inanandır."

Gerçekten de **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* in bu hadîs-i şerîfi bir mucize niteliği taşımaktadır. Zira haber verdiği üzere kendisinden altmış sene sonra **Yezîd** fâcirinin dönemi gelmiştir ki, o, namazsızlıkla ve şehvetlerine düşkünlükle şöhret bulmuştur.

Bu yüzden **Ebû Hureyre** *(Radıyallâhu Anh)* altmış yılının başına kavuşmaktan **Allâh-u Te'âlâ**'ya sığınırdı ve duası kabul olarak o dönemin bir zaman öncesinde vefat etti.

Ebû Ümâme *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَوْ أَنَّ صَخْرَةً زِنَةَ عَشْرِ عُشْرَاوَاتٍ قُذِفَ بِهَا مِنْ شَفِيرِ جَهَنَّمَ مَا بَلَغَتْ قَعْرَهَا سَبْعِينَ خَرِيفًا، ثُمَّ تَنْتَهِي إِلَى غَيٍّ وَأَثَامٍ»، قُلْتُ: مَا غَيٌّ وَأَثَامٌ؟ قَالَ: «نَهْرَانِ فِي أَسْفَلِ جَهَنَّمَ يَسِيلُ فِيهِمَا صَدِيدُ أَهْلِ النَّارِ وَهُمَا اللَّذَانِ ذَكَرَ اللهُ فِي كِتَابِهِ ﴿فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا﴾، ﴿وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ يَلْقَ أَثَامًا﴾.»

"Eğer on tane on aylık yüklü deve ağırlığınca bir kaya cehennemin bir kenarından atılacak olsa yetmiş sene dibini bulamaz da, sonra Ğayy ve Esâm'a varır."

Ebû Ümâme *(Radıyallâhu Anh)* demiştir ki: "Ben Ğayy ve Esâm nedir?" deyince **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*: **"Cehennemin en aşağı yerinde bulunan iki ırmaktır ki, ateşte yananların irinleri oraya akmaktadır. İşte Allâh-u Te'âlâ'nın, kitabında: 'O namazı zâyi edenler Ğayy'a kavuşacaktır' ve: 'Her kim bunları** (şirk koşma, cana kıyma ve zina gibi günahlar) **yaparsa, Esâm'a kavuşacaktır' diye bahsettiği yerler bunlardır."** *(Meryem Sûresi:59, Furkan Sûresi:68) buyurdu. (İbni Cerîr, et-Taberî, Câmi'u'l-beyân, 15/571, 572; Taberânî, el-Mu'cemu'l-kebîr, no:7731; Beyhakî, el-Ba's, no:522; İbni Kesîr, 9/268-269; Süyûtî, ed-Dürrü'l-mensûr, 10/101)*

Rivayet olunmuştur ki:

رُوِيَ: «اَلْوَيْلُ وَادٍ فِي جَهَنَّمَ لَوْ سُيِّرَ فِيهِ جِبَالُ الدُّنْيَا لَذَابَتْ مِنْ شِدَّةِ حَرِّهِ فَهُوَ مَسْكَنٌ لِمَنْ يَتَهَاوَنُ بِالصَّلَاةِ وَيُؤَخِّرُهَا عَنْ وَقْتِهَا إِلَّا أَنْ يَتُوبَ إِلَى اللهِ وَيَنْدَمَ عَلَى مَا فَرَّطَ.»

"Veyl cehennemde bir vadidir ki dünyanın bütün dağları onun içersinde yürütülecek olsa elbette onun hararetinin şiddetinden erir giderler. İşte orası, namaza gevşek olan ve vaktinde kılmayan kimselerin yurdudur. Ancak Allâh-u Te'âlâ'ya tevbe edip, kaçırdıklarına pişman ol(arak kaza yap)**anlar müstesna."** *(İbni Hacer el-Heytemî, ez-Zevâcir an iktirâfi'l-kebâir, 1/191)*

Namaz Vakitlerine Dikkat Etmeyenlerin Ölüm Anında Çekecekleri

Hazrec el-Ensârî *(Radıyallâhu Anh)* şöyle demiştir:

عَنْ خَزْرَجِ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «يَا مَلَكَ الْمَوْتِ ارْفُقْ بِصَاحِبِي فَإِنَّهُ مُؤْمِنٌ، فَقَالَ مَلَكُ الْمَوْتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: طِبْ نَفْسًا وَقَرَّ عَيْنًا وَاعْلَمْ أَنِّي بِكُلِّ مُؤْمِنٍ رَفِيقٌ وَاعْلَمْ يَا مُحَمَّدُ! أَنِّي لَأَقْبِضُ رُوحَ ابْنِ آدَمَ فَإِذَا صَرَخَ صَارِخٌ مِنْ أَهْلِهِ قُمْتُ فِي الدَّارِ وَمَعِيَ رُوحُهُ، فَقُلْتُ: مَا هٰذَا الصَّارِخُ؟ وَاللهِ مَا ظَلَمْنَاهُ وَلَا سَبَقْنَا أَجَلَهُ وَلَا اسْتَعْجَلْنَا قَدَرَهُ وَمَا لَنَا فِي قَبْضِهِ مِنْ ذَنْبٍ فَإِنْ تَرْضَوْا بِمَا صَنَعَ اللهُ تَعَالَى تُؤْجَرُوا وَإِنْ تَحْزَنُوا وَتَسْخَطُوا تَأْثَمُوا وَتُؤْزَرُوا مَا لَكُمْ عِنْدَنَا مِنْ عُتْبَى، وَإِنَّ لَنَا عِنْدَكُمْ بَعْدَ عَوْدَةً وَعَوْدَةً فَالْحَذَرَ وَمَا مِنْ أَهْلِ بَيْتٍ، يَا مُحَمَّدُ شَعْرٍ وَلَا مَدَرٍ بَرٍّ وَلَا بَحْرٍ سَهْلٍ وَلَا جَبَلٍ إِلَّا أَنَا أَتَصَفَّحُهُمْ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ حَتَّى لَأَنَا أَعْرِفُ بِصَغِيرِهِمْ وَكَبِيرِهِمْ مِنْهُمْ بِأَنْفُسِهِمْ وَاللهِ يَا مُحَمَّدُ! لَوْ أَرَدْتُ أَنْ أَقْبِضَ رُوحَ بَعُوضَةٍ مَا قَدَرْتُ عَلَى ذٰلِكَ حَتَّى يَكُونَ اللهُ هُوَ أَذِنَ بِقَبْضِهَا»، قَالَ جَعْفَرُ: بَلَغَنِي أَنَّهُ إِنَّمَا يَتَصَفَّحُهُمْ عِنْدَ مَوَاقِيتِ الصَّلَاةِ، فَإِذَا نَظَرَ عِنْدَ الْمَوْتِ فَمَنْ كَانَ يُحَافِظُ عَلَى الصَّلَوَاتِ دَنَا مِنْهُ الْمَلَكُ وَدَفَعَ عَنْهُ الشَّيْطَانَ وَيُلَقِّنُهُ الْمَلَكُ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ وَذٰلِكَ الْحَالُ الْعَظِيمُ.

"Bir kere **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*i (Ensardan bir zatın başı ucunda bulunan ölüm meleğine) şöyle buyururken işittim: **'Ey ölüm meleği! Arkadaşıma yumuşak davran, çünkü o mümindir.'**

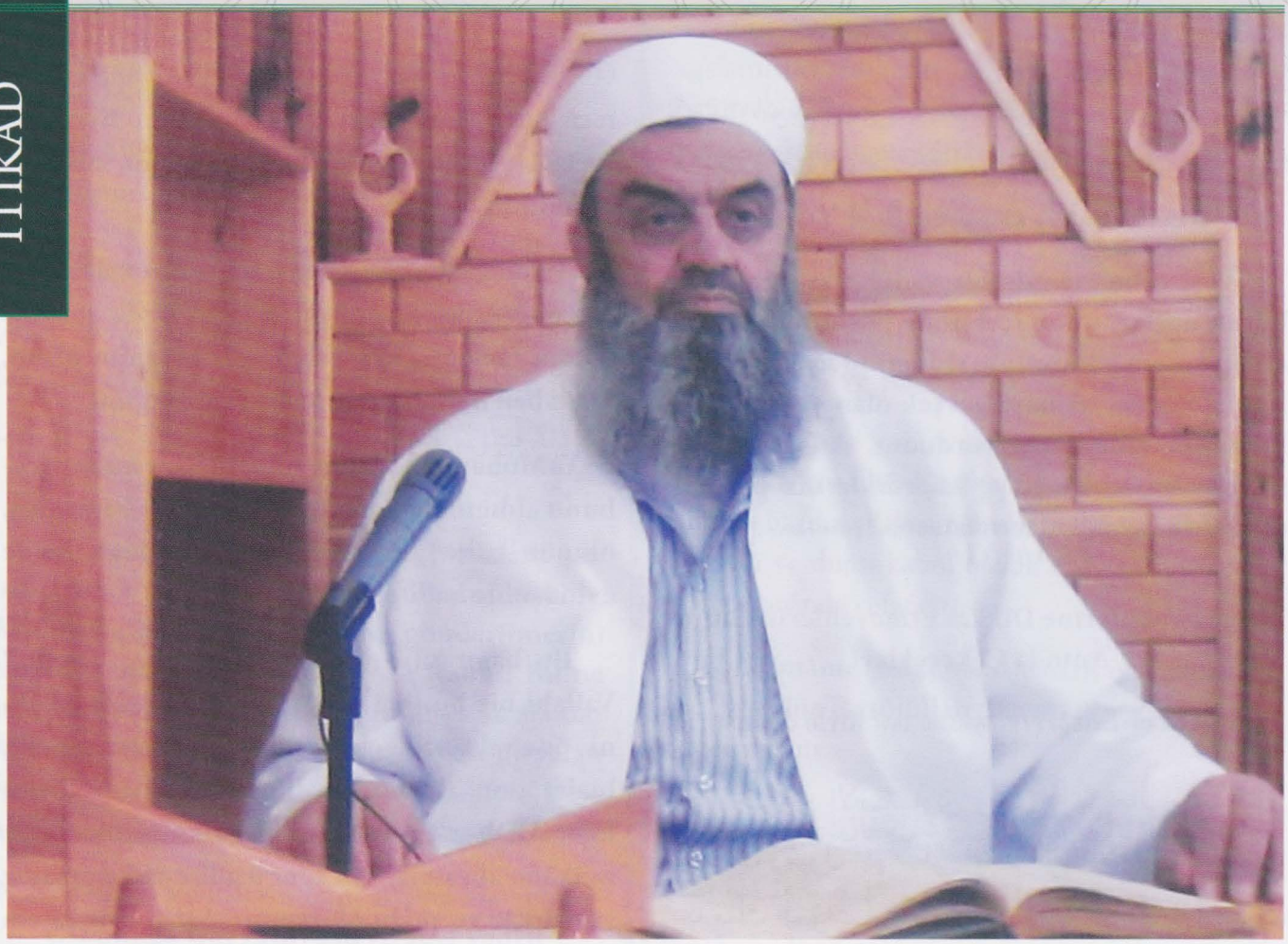
(Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* Azrâîl *(Aleyhisselâm)*ın kendisine verdiği cevapları şöyle anlattı:) **'Ölüm meleği: 'İçin rahat, gözün aydın olsun, bil ki ben her mümine karşı yumuşağım.**

Yâ Muhammed! Şunu bil ki ben bir insanın ruhunu aldığımda hâne halkından biri bağırınca, ölünün ruhu benimle beraber olduğu halde evin içinde kalkıp:

'Bu bağıran(ın bağırmasının manası) **nedir? Vallahi biz bu** (ölü) **kişiye zulmetmedik, ecelini öne almadık, kaderini çabuklaştırmadık, bizim onu almamızda bir günahımız yoktur. Eğer Allâh-u Te'âlâ'nın yaptığına razı olursanız mükâfat alırsınız, yok eğer üzülür de kızarsanız günahkâr ve suçlu olursunuz. Sizin bize sitem etmeğe hakkınız yoktur ve biz bundan sonra da size tekrar tekrar döneceğiz. Aman sakının' derim.**

Yâ Muhammed! Karada ve denizde, düzde ve dağda, kıldan ve çamurdan yapılan herhangi bir evin halkını her gün ve gecede mutlaka yoklarım, hatta onların küçüklerini ve büyüklerini kendilerinden iyi tanırım. Vallahi yâ Muhammed! Bir sivrisineğin canını almak istesem, Allâh-u Te'âlâ onun canını almaya izin vermedikçe buna güç bulamam' dedi."

Ca'fer *(Radıyallâhu Anh)* şöyle demiştir: "Bana ulaşan habere göre, **Azrâîl** *(Aleyhisselâm)* evleri namaz vakitlerinde yoklar, ölüm anında bakar; eğer ölecek kişi namazlara devam edenlerden ise kendisine yanaşarak şeytanı ondan uzaklaştırır ve o kişiye, o karşılaştığı büyük durumda kelime-i tevhîdi telkin eder." *(Taberanî, el-Mu'cemu'l-kebîr, no:4188, 4/220; Semerkandî, Tenbîhü'l-ğâfilîn, no:25, sh:38; İbni Ebî Hâtim, no:17832, 9/3105; Heysemî, Mecma'u'z-Zevâid, no:3928, 3/69; Kâzî Muhammed Senâullâh, et-Tefsîru'l-Mazharî, 3/249; Sehmî, Târihu Cürcân, no:17, sh:71)*

KURAN-I AZİMÜŞŞAN AHKÂMI'NIN BİR KISMINI KABUL EDİP DİĞER BİR KISMINI KABUL ETMEYEN LUGAT MÜMİNLERİ

RESÜL BÖLÜKBAŞ

RAHMAN VE RAHİM OLAN ALLAHIN ADIYLA

Gerek memleketimizde ve gerekse dünyanın muhtelif yerlerinde yaşayan İslam toplulukları, dinimiz İslam'ın gerçeklerini idrakten uzak bırakılmışlardır. Ekseriyet itibarı ile gerek itikâdî sahada, gerek amelî ve ahlâkî sahada dinimizin doğruları bilinçli bir şekilde saptırılmış adeta gerçek İslam'ın izah edilmesi bile zorlaştırılmıştır.

Evet, hem itikâdî ve hem amelî sahada bidatler öylesine yerleşmiş ki, İslâmî ilimlerle mücehhez olan âlimlerimiz bile bu bidatleri, bu yanlış akideyi savunacak kadar gaflete düşürülmüştür. Çok acı bir geçektir ki hem âlim ve hem de dini ile müteedeyyin, takva sahibi diyebileceğimiz kimseler bile bu yanlış ve İslam itikadına aykırı birçok bidati savunur hale gelmişlerdir. Bâhusus itikâdî sahadaki bidatler imanı yok edecek dereceye ulaşmıştır. Öyle ki bu İslâmî ilimlerle donatılmış olan kişilerin, reddetmeleri gereken birçok şeyi kabul edip itikat etmeleri gereken birçok ahkâmı da reddeder hale gelmişlerdir. Yani İslam dünyasını kuşatan bidat atmosferinde boğulmuşlardır. Böylece lügat mümini olmaktan öteye gidememişlerdir.

Malumdur ki kelimenin lügat manası çok önemli değildir. Bir kişi birkaç şeye inanmış olması itibarı ile kendisine mümin denilebilir. Çünkü mümin kelimesinin lügat manası inanan kişi demektir. Bu kişi de birkaç şeye inanmışsa buna lügat itibarı ile mümin denebilir. Ama imanın bir de ıstılahı manası vardır ki önemli olan da budur.

İslam akâidinin ıstılahına göre mümen-i bih(inanılması gereken hususların)ın bazılarına inanıp bazılarını reddetmekle kişi mümin sayılmaz. Kati delillerle sabit olan evâmir (emirler ve farzlar) ve nevâhi(haramlar ve yasaklar)ın tamamını tasdik etmek gerekiyor. Şimdi İlm-i Kelam ıstılahına göre imanı tarif edersek meselenin daha da vuzuha kavuşacağı kanaatindeyim.

İstilâhî mana da ise imanın tarifi şudur; "Allah'ı ve O'na ait bütün sıfatlarını tasdik etmek, gerek Zâtının ve gerek sıfatlarının bilcümle kamâlât ile muttasıf ve noksanlıklardan münezzeh olduğuna, onun peygamberlerine ve bâhusus Hazreti Muhammed Mustafa *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* son peygamber olduğuna, o peygamberin Allah katından getirdiği emirlere, yasaklara, kıssalara ve haberlere, hiç birini istisna etmeden ve câiz olmayan indî(şahsi) bir takım tevillere sapmadan iman etmektir."

Bu istilâhî tabire baktığımızda, dinimizin kurallarının bazısını reddederek iman etmenin sahih olabileceğini düşünmek, Allah *(Celle Celalühü)*'yü tenzih ve tesbih etmeden, O'na bir takım noksanlıklar izafe ederek imanın olabileceğini düşünmektir ki, bu düşünce kesinlikle yanlıştır. Zira dinimizin o bazı kimselerin beğenmedikleri kurallar, hiç şüphesiz Cenâb-ı Hakkın İlim ve Kelam sıfatlarından neşet etmektedir.

Bu sıfatlar mükemmel olduğuna göre bu sıfatlardan doğan İslâmî kurallar da mükemmeldir. Bunları beğenmeyip reddetmek Allah'ın ilminde noksanlık iddia etmek demektir ki, bu durumda olan kişi Allah'ı tenzih ve tesbih etmemiş olur ki, bu da imandan sıyrılmış olmayı gerektirir.

Ayrıca Allah-u Azimüşşan'ın beyanlarının bazılarının isabetli, diğer bazılarının isabetsiz olduğunu iddia etmek Cenâb-ı Hakkı mahlûk seviyesine indirmektir. Maazallah bu ise şirktir. Öyleyse her müminim diyen mükellef, İslâmî kuralların tamamını kabul etmesi ve ona alternatif bir kural aramaması gerekir.

Şimdi yorum yapmadan Kur'an-ı Kerim'in bazı âyetlerinin yorumsuz olarak ibâre ve meâlini arz edelim. Bu âyetlerin yorumunu okuyucularıma tevdi ediyorum.

Sizlere ilk olarak Mâide Sûresi'nin 48, 49 ve 50'nci ayetlerini arz ediyorum:

وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللّهُ وَلاَ تَتَّبِعْ أَهْوَاءهُمْ عَمَّا جَاءكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلٍّ جَعَلْنَا مِنكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا وَلَوْ شَاء اللّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِن لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَآ آتَاكُم فَاسْتَبِقُوا الخَيْرَاتِ إِلَى اللهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ

وَأَنِ احْكُم بَيْنَهُم بِمَآ أَنزَلَ اللّهُ وَلاَ تَتَّبِعْ أَهْوَاءهُمْ وَاحْذَرْهُمْ أَن يَفْتِنُوكَ عَن بَعْضِ مَا أَنزَلَ اللّهُ إِلَيْكَ فَإِن تَوَلَّوْاْ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يُرِيدُ اللّهُ أَن يُصِيبَهُم بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ

أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ

"Ve (Ey Muhammed) **sana ellerindeki kitapları tasdik edici** (doğrulayıcı) **ve onu koruyucu olarak bu Kitab'ı hakk ile indirdik. Artık onların aralarında Allah'ın indirdiğiyle hükmet ve sana Hakk'tan gelenden ayrılıp da onların hevâlarına uyma. Sizden hepiniz için** (tek) **bir şeriat ve açık bir yol belirlemiştik. Ve Allah dileseydi, elbette sizi tek bir ümmet yapardı.**

Ancak bu sizi, verdikleri ile denemek içindir. O halde hayırlarda yarışın! Sizin hepinizin dönüşü Allah'adır. O zaman hakkında ayrılığa düştüğünüz şeyleri, size haber verecek."

"Ve onların aralarında Allah'ın indirdiğiyle hükmet, onların hevâlarına uyma. Allah'ın sana indirdiği şeylerin bir kısmından seni fitneye düşürmelerinden sakın.

Bundan sonra eğer (Hakk'tan) **yüz çevirirlerse, o takdirde bil ki artık Allah, bazı günahları sebebiyle, onları bir musibete uğratmak istiyor.**

Muhakkak ki insanların çoğu gerçekten fâsıklardır."

Onlar hâlâ câhiliyet devrine ait hükmü mü istiyorlar? Ve yakin (kesin inanç) **sahibi olan bir kavim için, Allah'tan daha güzel kim hüküm verir."** *(Mâide 48-49-50)*

Bu âyetlerden açıkça anlaşılan odur ki, mümin bir kişi, İslâmî kuralları olduğu gibi kabul etmek zorundadır.

Yüce Allah tarafından indirilen ahkâmın bazısından fitneye düşürmesi ve caydırmasından yüce peygamberini tahzir edip sakındırıyorsa, onun ümmeti olan bizleri de bu fermana muhatap kılıyor demektir.

Ellinci ayetinde ise İslam'ın kuralları dışındaki kuralların cahiliye dönemine ait olduğunu ve bunlara talip olmanın yanlış olacağına işaret ediyor. En azından Mevlâ'nın buyruğunun doğru ve isabetli olduğunu tasdik edip kabullenmek, iman için olmazsa olmaz şartlardandır.

Şimdi bu hususta bize ışık tutacak olan Nisa Sûresindeki 150, 151 ve 152'nci ayetlere bakalım:

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَن يُفَرِّقُواْ
بَيْنَ اللهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ
وَيُرِيدُونَ أَن يَتَّخِذُواْ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلاً
أُوْلَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا

وَالَّذِينَ آمَنُواْ بِاللهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُواْ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ
أُوْلَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أُجُورَهُمْ وَكَانَ اللهُ غَفُورًا رَّحِيمًا

"Muhakkak ki onlar, Allah'ı ve onun resûllerini inkâr ederler ve Allah ile O'nun resulleri arasında ayırım yapmak isterler.

Ve "Bir kısmına inanırız, bir kısmını inkâr ederiz." derler. Ve de, bunların (küfürle imanın) **arasında bir yol ittihaz etmek**(edinmek) **isterler."**

İşte onlar, onlar gerçek kâfirlerdir. Ve Biz, kâfirler için "alçaltıcı azap" hazırladık."

"Ve onlar, Allah'a ve O'nun resûllerine iman ettiler ve onların arasından birini (diğerinden) **ayırmazlar. İşte onlar ki, onlara ecirleri yakında verilecektir.**

Ve Allah Gafûr'dur (mağfiret edendir, günahları sevaba çevirendir), **Rahîm'dir** (Rahim esması ile tecelli edendir, merhamet edendir)". *(Nisa 150-151-151)*

Burada, Kur'an âyetleri, bir başka ifade ile mümen-i bih(inanılması zaruri olan) hususların arasını tefrik edip, bazısını kabullenip diğer bazısını reddetmek sureti ile ara bir yol bulmak arzusunda olanların mümin olamayacakları kati ve kesin bir şekilde anlaşılıyor.

Bütün bunları bilip mütalaasını yaptıktan sonra yüce rabbimizin Kur'an-ı Kerim'de ferman ettiği kurallardan olan miras konusundaki ayetleri ve bu ayetlerde geçen yüce Mevlâ'nın taksimatının ne olduğu ile alakalı ayetleri ise, inşaAllah gelecek ayki yazımda arz etmeye çalışacağım.

HADÎS-İ ŞERİFLER

Suheyb (Radıyallahu Anhu) anlatıyor:

"Rasûlüllah *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* buyurdular ki:

— "Sizden evvelki ümmetlerde bir hükümdar ve onun bir sihirbazı vardı. Sihirbaz yaşlanınca hükümdara:

— "Artık ben yaşlandım, bana bir çocuk gönder de ona sihir ilmini öğreteyim" dedi. Hükümdar da ona öğretsin diye bir çocuk gönderdi. Çocuğun (sihirbaza gittiği) yolu üzerinde bir rahip vardı. Çocuk bu rahibin yanında oturdu, sözlerini dinledi ve hoşuna gitti.

Bundan böyle sihirbaza her gittiğinde rahib'e uğrar ve onun yanında otururdu. Çocuk sihirbazın yanına vardığında (geç kaldığı için) kendisini döverdi. Çocuk, dövülmesinden dolayı rahib'e yakındı. Rahip:

— Sihirbazdan korktuğunda "ailem alıkoydu", alienden korktuğunda da "sihirbaz eğledi de" diye çocuğa yol gösterdi. Çocuk bu hal üzere gidip gelirken birgün halkın yolunu kesmiş büyük bir hayvana rastladı. Çocuk: "İşte bugün sihirbaz mı? Yoksa rahip mi faziletlidir öğrenme fırsatı bulacağım" dedi ve yerden bir taş alıp:

— "Allah'ım! Eğer rahibin durumu sana sihirbazın durumundan daha sevimli ise bu hayvanı öldür de insanlar geçsinler" diye dua etti ve taşı hayvana attı. Hayvanı öldürdü. İnsanlar da yoluna devam ettiler. Bunun üzerine çocuk rahibe geldi ve olanları anlattı. Rahip:

— "Yavrum! Bugün sen benden daha faziletlisin. Gördüğüm kadarıyla sen artık kemale ulaştın ve ileride bir çok belalara maruz kalacaksın. Eğer böyle bir belaya maruz kalırsan yerini gösterme" dedi.

Bu çocuk anadan doğma körleri ve abraş hastalarını iyileştirir, bununla birlikte insanların çeşitli hastalıklarını tedavi ederdi. Hükümdarın yakın arkadaşı, kör birisi bunu duydu ve birçok hediyelerle beraber çocuğa geldi ve:

"Eğer bana şifa vermeyi başarabilirsen bu topladığım hediyelerin tamamı senindir." dedi.

Çocuk: "Ben hiç kimseye şifa veremem. Şifayı ancak Allah'u Teâlâ verir. Eğer Allah'u teâlâ'ya iman edersen Allah *(Celle Celaluhu)*a dua ederim, sana şifa verir." dedi.

Bunun üzerine adam Allah'u Teâlâ'ya iman etti, Allah Teâlâ da ona şifa verdi. Daha sonra hükümdarın yanına vardı ve her zamanki gibi yanıbaşında oturdu. Hükümdar:

— "Sana gözünü kim geri verdi?"

— "Rabbim...!"

— "Senin benden başka rabbin mi var?

— "Benim de, senin de Rabbimiz Allah-u Teâlâ'dır.

"Bunun üzerine hükümdar adamı tutukladı ve ona çocuğun yerini gösterinceye kadar işkence etmeye devam etti. Nihayet çocuk getirildi. Hükümdar O'na:

— "Yavrucuğum! Sihirde, anadan doğma körleri ve abraşları iyileştirecek kadar yükselmişsin, (ayrıca) daha başka marifetlerin de varmış (öyle mi?)!

— "Şüphesiz ben kimseye şifa veremiyorum. Ancak Allah'u Teâlâ şifa veriyor." Bunun üzerine hükümdar çocuğu da tutukladı ve rahibin yerini gösterene kadar ona işkence etti. Rahip getirildi, kendisine:

— "Dininden dön" denildi. Ancak o dönmedi. Bunun üzerine bu hükümdar bir testere istedi. Testere rahibin başının tam ortasına konuldu ve başını iki parçaya ayırdı. Hatta başının iki parçası yere düştü. Sonra hükümdarın yakın arkadaşı getirildi. Kendisine:

— "Dininden dön" denildi O (da) dönmedi. Onun da testere başının orasına konuldu ve onun da kafası yere düşecek şekilde testereyle biçildi. Sonra çocuk getirildi ve ona da:

— "Dininden dön" denildi. O da kabule yanaşmadı. Bunun üzerine hükümdar çocuğu adamlarından bir guruba teslim etti ve onlara:

— "Bunu (alın ve) falan falan dağa götürün ve dağa tırmandırın. Dağın tepesine vardığınızda dininden dönerse ne ala). Yok eğer dönmezse onu dağdan aşağı atın" dedi. Onlar da çocuğu alıp daha çıkardılar.

Çocuk:

"Allah'ım! Dilediğin şekilde sen onlara karşı bana kafisin" diye dua etti. Bunun üzerine dağ sarsıldı ve (hükümdarın adamları) aşağı yuvarlandılar. Sonra çocuk yürüyerek hükümdarın yanına vardı. Hükümdar ona:

— "Arkadaşların ne oldu?" diye sordu.

— "Onlara karşı Allah-u Teâlâ bana kafi geldi." Bunun üzerine hükümdar yine onu kendi adamlarından bir guruba teslim etti ve onlara:

— "Bunu götürün, büyük bir gemiye bindirin ve denizin ortasına doğru açılın. Dininden dönerse, (ne ala) dönmezse onu (denize) atın. Onlar da çocuğu götürdüler. Çocuk: "Allah'ım sen dilediğin şekilde onlara karşı bana kafisin" diyerek dua etti.

Duanın ardından gemi alabora oldu ve onlar da boğuldular. Çocuk yine yürüyerek hükümdara geldi:

— "Arkadaşların ne oldu?

— Allah-u Teâlâ onlara karşı bana kafi geldi. "Sonra çocuk hükümdara:

— "Sen benim söyleyeceklerimi yerine getirmeden beni öldüremeyeceksin" dedi.

— "Nedir o?

— "Halkı bir meydanda topla, beni bir hurma dalına as. Sonra ok kabından bir ok al. Oku yayın ortasına koyduktan sonra: "Çocuğun Rabbi olan Allah'ın adıyla" de ve sonra oku at. Böyle yaptığın takdirde beni öldürebilirsin"

Bunun üzerine hükümdar halkı bir meydanda topladı ve çocuğu hurma dalına astı. Ardından çocuğun okdanlığından bir ok aldı. Ok'u yayın ortasına koydu ve :

— Çocuğun Rabbi olan Allah'ın adıyla! de yip oku attı. Ok çocuğun şakağına saplandı ve çocuk elini şakağına koyup öldü. Bunun üzerine halk:

— "Çocuğun Rabbine iman ettik" dediler. Daha sonra adamları hükümdara gelerek:

— "Gördün mü? Vallahi korkup durduğun şey başına geldi, artık halk da iman etmiş durumda" dediler. Hükümdar derhal yol ağızlarına hendekler kazılmasını emretti. Hendekler kazıldı, içlerine ateşler yakıldı.

Hükümdar:

— "Her kim dininden dönmezse onu hendeğe atın" dedi. Ya da kendilerine: "Haydi hendeklere atlayınız" denilsin diye emretti. Onlar da yaptılar. Nihayet bir kadın geldi, beraberinde bebeği de vardı. Kadın ateş yanan hendeğe atlamak istemedi ve durakladı. Bunun üzerine bebeği (dile gelerek):

— "Anneciğim sabret, şüphesiz sen hak yol üzeresin" dedi. *(Müslim (3005)*

ELİM BİR OLAY: KERBELÂ

MEHMET TALU

Ey Sünnisiyle, Alevisiyle, Şiasıyla bütün Müslümanlar!

Ey Ümmet-i Muhammed!

Bakın ve ibret alın bugün etrafımızda nice Kerbelâlar yaşanıyor. Bağdat'tan, Şam'dan, Kahire'den, İslamabad'dan ateşler her gün yükseliyor. Sadece Irak'ta ayda ortalama bin insan can veriyor. Şam'da yüz binin üzerinde insan hayatını kaybetti. Milyonlarca insan yerinden, yurdundan, evinden barkından oldu. Çocuklar umutlarını, hayallerini, geleceklerini yitirdi.

Artık yeni Kerbelâların yaşanmaması için ortak bir dile ihtiyacımız var. Yüreklerimizi birleştirmeye, gönül kapılarımızı birbirimize açmaya ihtiyacımız var. Geçmişin acılarını bize yeniden yaşatmak, gönüllerde kapanmaz yaralar açmak, ortak değerlerimizi ayrılığa, kin ve nefrete dönüştürmek isteyenlere tek yürek halinde gereken cevabı vermeliyiz. Artık Yüce Rabbimizin:

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللهِ جَمِيعًا وَلاَ تَفَرَّقُوا

"Hepiniz el birlik ALLAH Teâlâ'nın ipi olan Kur'ân-ı Kerîm'e, İslâm'a sımsıkı sarılın. Ayrılığa düşmeyin..."[1]

وَأَطِيعُوا اللهَ وَرَسُولَهُ وَلاَ تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ

"ALLAH Teâlâ'ya ve O'nun Peygamberine itaat edin. Birbirinizle çekişmeyin, yoksa korku ile zaafa, başarısızlığa düşersiniz ve kuvvetiniz, yardımınız kesilip devletiniz elden gider.."[2]

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ

"Kendilerine apaçık deliller geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşenler gibi olmayın..."[3]

Emirlerine kulak vermeliyiz.

Artık Sünnisiyle, Alevisiyle, Şiasıyla bütün Müslümanların birlik ve beraberlik içinde olmaları gerekir. Bağdat'ın 1258 yılında Hülagü tarafından yerle bir edilmesi ve bir milyondan fazla insanın öldürülmesinin sebebi: Cevdet Paşa'nın gayet veciz bir şekilde ifade ettiği gibi:

"İslam milleti, hangi mezhepte olursa olsunlar, müşriklere karşı birlik içinde olup ta bunca asırlardan beri İslam'a merkezlik etmiş olan Daru's-Selam yani Bağdat'ı muhafazaya gayret edecekleri yerde mezhep kavgaları ile uğraştılar. Neticede yerle bir olunca, meydanda ne Sünni kaldı, ne Şii."

Amerikanın körfez savaşında Bağdat'ı bombalaması, 2003 yılında işgal etmesi ve nihayet İsrail'in Gazze'yi bombalaması ve işgal etmesi yine aynı sebepten. Görüyoruz ki tarih tekerrür ediyor. Niçin? İbret alınmıyor da ondan.

İlk insan ve ilk peygamber Hazreti Adem *(Aleyhisselam)*'dan bu yana 10 Muharrem aşûre günü, bir çok peygamberin hayatında önemli ve olumlu olayların gerçekleştiği ve onların ümmetleri için hep sevinç günü olmuştur. Pek çok peygamber bu mübarek günde tehlikelerden kurtulmuş, düşmanları da helak edilmiştir. Yalnız bir istisna yıl var ki, işte o sene yüreklerin tâ iç kısmına kan damlamıştır ki, İslâm tarihinde Resûlullah *(Sallâlâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin sevgili torunu Hazreti

1 Âl-i İmran Sûresi: 103
2 Enfal Suresi: 46
3 Âl-i İmrân sûresi:105

Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*'ın Kerbelâ'da şehit edilmesi, bu üzücü hâdise de bu güne tesadüf etmiştir. Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*'ın şehâdeti gibi, İslâm tarihinin bu en yürek paralayıcı hâdisesi maalesef 10 Muharrem H. 61'de; M. 10 Ekim 680'de vuku bulmuştur.

Önce kısaca Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*ı tanıtalım. Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*, Hazreti Peygamber *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin torunu, Hazreti Fâtıma *(Radıyallahü Anha)* ile Hazreti Ali *(Radıyallahü Anh)*'ın küçük oğlu, Kerbelâ şehidi.

5 Şaban Hicri 4, miladi 10 Ocak 626 yılında Medine-i Münevvere'de doğdu. "Şehîd" lakabıyla meşhurdur. Göğsünden aşağısının dedesine çok benzediği rivayet edilir. Doğduğu zaman Hazreti Peygamber *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz, ağabeyi Hazreti Hasan *(Radıyallahü Anh)*a yaptığı gibi o güne kadar Araplar'ca pek bilinmeyen adını kulağına bizzat ezan okuyarak koydu ve doğumunun yedinci gününde akîka kurbanı kestirip Hazreti Fâtıma *(Radıyallahü Anha)*dan saçının ağırlığınca fakirlere gümüş dağıtmasını istedi. Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*, ağabeyi Hazreti Hasan *(Radıyallahü Anh)* ile birlikte tabiînden Ebû Abdurrahman es-Sülemî'den kıraat öğrendi, dedesiyle annesinden ve babasından, ayrıca Hazreti Ömer *(Radıyallahü Anh)*'dan ve diğer bazı sahâbîlerden sekiz hadis-i şerif rivayet etti.

Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz, iki torununa son derece düşkün olup onları çok sever, isteklerini tereddütsüz yerine getirir, onlarla oyun oynar, sırtına bindirip gezdirir, hatta secdede iken üstüne çıktıklarında inmelerine kadar beklerdi.

Ebû Said el-Hudri *(Radıyallahü Anh)*'dan rivayete göre Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* efendimiz şöyle buyurdu:

الحسن و الحسين سيدا شباب أهل الجنة

"Hasan ve Hüseyin: Cennet gençlerinin efendileridir."[4]

Bera b. Azib *(Radıyallahü Anh)*'dan rivayete göre Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz Hazreti Hasan *(Radıyallahü Anh)* ile HazretiHüseyin *(Radıyallahü Anh)*'ı görmüş ve:

اللهمإنيأحبهمافأحبهما

"Allah'ım! Ben, bunları seviyorum. Sen de bunları sev!" buyurmuş.[5]

Ebu Hureyre *(Radıyallahü Anh)*'dan rivayete göre Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz şöyle buyurdu:

من أحبهما فقد أحبني ومن أبغضهما فقد ابغضني
يعنى حسنا وحسينا

"Hasan ve Hüseyin'i seven, beni sevmiş, onlara kin tutan da bana kin tutmuştur."[6]

Hazreti Peygamber *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz, Hazreti Hasan *(Radıyallahü Anh)* ve Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*'ın gönüllerince oynayıp eğlenmeleri için onlara eşlik eder, bir çocuk gibi onlarla oynardı. Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*, Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizden binek olmasını istediklerinde hemen yere eğilir ve onları mübarek sırtına alırdı. Arkasından da:

"Bundan güzel binek olabilir mi?" buyururlardı.

Hazreti Peygamber *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz, bir gün cenazelerin konulduğu yerde oturuyordu. Hazreti Hasan *(Radıyallahü Anh)* ile Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)* güreşmeye başladılar. HazretiPeygamber *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz gülerek:

"Ha gayret Hasan! Göreyim seni, yakala Hüseyin'i!" diyerek Hazreti Hasan *(Radıyallahü Anh)*'ı kayırınca, Hazreti Ali *(Radıyallahü Anh)*:

- Yâ Resûlellah! Sen Hüseyin'i kayırmalı değil miydin? Hasan daha büyüktür, dedi. Hazreti Peygamber *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz:

4 Tirmîzî, Menakıb:30, No:3782, 5/656

5 Tirmîzî, Menakıb:30, No:3782, 5/661

6 Ahmed b. Hanbel, Müsned, 2/288

"Baksana Cebrail'de, Hüseyin (Radıyallahü anh)'ı: 'Ha gayret Hüseyin göreyim seni!' diyor." Buyurdu.[7]

Müslümanların Ehl-i beyt'e ve âl-i Resûle dahil olan Hazreti Hasan *(Radıyallahü Anh)* ile Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*'a duyduğu sevgi ve şefkat Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin vefatından sonra da devam etmiştir.

Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*, Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin sevgili torunu, emaneti ve reyhânesi yani çiçek demeti denilerek Müslümanlardan daima sevgi, şefkat ve bağlılık görmüş, böylece altı yaşında kaybettiği dedesinin ve annesinin yokluğunu fazlaca hissetmemiştir. Ayrıca ağabeyi Hazreti Hasan *(Radıyallahü Anh)* ile birlikte bütün İslâm dünyasında olduğu gibi Türkler arasında da Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin sevgili torunu sıfatıyla daima sevilmiş, sayılmış ve adları çocuklara verilen en yaygın isimler arasında yer almıştır.

Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*'ın çocuklarından Ali Ekber, Kerbelâ'da kendisiyle birlikte şehid olmuş, Ca'fer ve Abdullah adlı oğullarından devam etmeyen soyu, diğer oğlu Ali Zeynelâbidîn'den devam ederek seyyid unvanıyla tanınmıştır. Ayrıca Fâtıma ve Sekîne adlı iki de kızı vardı.

Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*'ın çocukluk yılları Hazreti Peygamber *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin otağında geçmiştir. Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin eğitiminden yetişip imanı yudumlaya yudumlaya büyüyen Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*'ın sonu da şehadet ikliminde gerçekleşmiştir. İnsanın hayatında Allah ve Resûlü'nün hükmünden başka hiç bir hükmün geçerli olamayacağını derinden kavramış olan Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*, bu gerçeğe gölge düşürenlere zerre kadar meyletmemiş, bilakis destansı bir tavırla onların önlerine dikilmiştir.

Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*, şehit edileceğini bile bile, Hakkı hâkim kılmak ve Hak davadan taviz vermemek uğruna yoluna devam etmiş ve zalimlere zerre kadar taviz vermemiştir.

7 (Zehebî, Siyer Alâmü'n-Nübelâ, 111, s. 190-191).

Kendisi, ailesi ve en sadık arkadaşlarıyla, hayatı pahasına zulme onay ve destek vermemekte onurluca direnmiştir.

Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*, hiç bir hesap peşinde koşmadan kendisini Hakk'a adayan gerçek ve örnek Müslüman tipini simgeler. Bir konuşmasında:

"Olup bitenleri görüyorsunuz. Dünyanın rengi değişti; tümüyle faziletten yoksun hale geldi. Yalnızca her iyiliğin tortusu kaldı. Dikkat! Görmüyor musunuz? Hak ve doğru yerin altına gönderildi. Bilerek batıl işler peşindeler. Kötü gidişi önleyecek kimse kalmadı. Zaman, her Mü'minin Allah uğrunda hakkı savunma zamanıdır. Şehid olmak istiyorum. Zalimlerle bir arada yaşamak zulmün ta kendisidir." diyen Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*'ın eyleminden, şehadetinden alınması gereken ders:

"Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)* ALLAH Teâlâ'nın iradesini kendi kişisel seçimine; Hakk'a bağlılığı, hayat ve hayatın lükslerine duyulan sevgiye tercih etti. Yalnız, Hakk'ın aşığı olmakta yarar görerek hayatını ortaya koydu. Bu vakur olaydan çıkarılabilecek en değerli ders, Cihad ve Hak yolundan sabırlı, kararlı ve metin olmak gerektiğidir."

Bu bakımdan: Kerbela bir misyon, Kerbela bir felsefe, Kerbela fedakârlık ve er meydanıdır. Orada Kûfe ahalisinin dehşetli ihânetini görmekteyiz. O mübarek şehidin kanı Irak topraklarını sulamıştır. Aradan asırlar geçmesine rağmen, o topraklarda dökülen kanlar henüz diyet miktarına ulaşmamıştır.

Hicretin 61. yılında vuku bulan bu elim olay, bütün Müslümanlar için büyük üzüntü sebebi olmuştur. Hazreti Peygamber *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin torununu ve büyük İslâm kahramanını canevinden vuranlara, Müslümanların iyi nazarla bakması asla mümkün değildir. Gerçekten, Sünnî-İslam dünyası, Yezid'in Kerbela'da HazretiHüseyin *(Radıyallahü Anh)*'a yaptığını asla kabul etmezler. Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*'ı Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin mübarek bahçesinin nazlı çiçeği olarak tavsif ederler, her hatırlayışlarında Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*'a yapılan zulmü tel'in ederler, yürekleri

kabarır, gözleri yaşarır. Ancak bunu Şiilerdeki gibi şekilciliğe ve merasime dökmezler.

Mealesef bu elim olay siyasi bir boyut kazanmıştır. Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*'ın 10 Muharrem 61'de, 1 Ekim 680 Kerbelâ'da şehit edilmesinden sonra Şia için bu tarih önem kazanmış ve Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*'ın intikamını alma ahdinin tazelendiği bir matem günü olmuştur. Şiiler'in her yıl dövünerek, kendilerine işkence yaparak tutmaya başladıkları bu matem orucu, Şii-Fatımî devletinin himayesinde devlet merasimleriyle icra edilmiş, daha sonra bu merasimler İran'da gelenek halini almıştır. Esasen dinin yasakladığı bu nevi bir matem, Şiî inancın canlı tutulmasında ve mezhep bütünlüğünün sağlanmasında önemli rol oynamıştır.

Aşûre'yi Şia'nın yas günü ilan etmesine karşılık, Emevîler Kerbela faciasını unutturmak için bir vesile sayarak o günü adeta bir bayram kabul etmişlerdi. Hatta Fatımî Devletinin yıkılmasından sonra şenlikler dü-zenlenmiş, tatlılar, yiyecekler pişirilmiş ve bu konudaki bid'atların haklı gösterilmesi maksadıyla çeşitli hadis-i şerifler uydurulmuştur.

Tabiatıyla; aşûre orucunun bu elim olay ile hiç bir alakası yoktur. Aşûre orucunun bu olay ile irtibatlandırılması yanlıştır. Böyle bir niyetle oruç tutulması bid'at olur.

Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)* ve yakınlarının Kerbelâ çöllerinde susuz şehîd edilmelerinden sonra zalim Yezid'in zalim ordusu, geride kalan kadın ve çocukları toplayarak Küfe şehrine götürürler, İmam Hazretlerini ısrarla çağıran ve yardım sözü veren kalleş Küfeliler ise, bu hazin manzara karşısında ağlamaya başlarlar. İmam Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*'ın kız kardeşi ve Hazreti Ali'nin (Kerremellahü Vechehü) kızı Zeyneb *(Radıyallahü Anha)* bu ikiyüzlü insanların tavrından iğrenir ve şu tarihî konuşmayı yapar:

"Ey Küfe halkı! Ey hileci ve hıyanetkâr halk! Sizi gidi günahkârlar!... Şimdi ağlıyorsunuz ha? ALLAH gözyaşlarınızı asla dindirmesin! Gözlerinizden yaş hiç eksik olmasın! Şulelerinizin feryadı asla dinmesin! Kalpleriniz acı ve keder içinde yansın!

Ne sizin antlaşmalarınıza bir değer verilir, ne de sözlerinize itibâr edilir. Lâftan, öğünmekten, gösterişten, cariyeler gibi dalkavukluk yapmaktan ve düşmanla gizli işbirliği yapmaktan başka neyiniz var sizin? Bilin ki, siz şirretsiniz! karaktersiz ve alçaksınız!

Simdi kardeşim ve bizler için mi ağlıyorsunuz? Onun için mi hazin ve acıklı çığlıklarınız göğe yükseliyor? Evet VALLAHi, ağlayın da ağlayın! Çünkü siz ancak ağlamaya layıksınız. Sizinki öyle bir utanç ve alçaklık ki, hiçbir suyla yıkanmaz!

Siz zamanın İmamının katline ortak, en azından seyirci kalma alçaklığını içinize sindirdiniz. Onun mübarek kanının pıhtıları hâlâ ellerinizde ve siz onları aslâ temizleyemeyeceksiniz!"

Yanan bir yürekten lâvlar gibi fışkıran şu tarihî hitabe, acaba sadece o günkü Küfe halkı için mi geçerlidir? Hayır!.. Filistinliler öldürülürken, Irak'lılar katledilirken, Şeyh Ahmet Yasin şehid edilirken, bunca zulme, fısk u fücura seyirci kalan bütün Müslümanlar, hatta bütün insanlık için geçerlidir.

Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)* ve O'nunla beraber şehâdet şerbetini içen Mü'minler, Cennet-i A'lâ'ya uçtular.. Yezid ve şürekâsı da cezalarını görecekleri yere yuvarlandılar. Küfe halkının utancı ise kıyamete kadar devam edecek. Zamanın imamının kanı dökülür de, o belde bir daha sükûnet bulabilir mi? Irak toprakları asırlardır kan ve gözyaşından kurtulabildi mi?

Irak ehlinden bir adam gelerek Abdullah b. Ömer *(Radıyallahü Anh)*'dan, elbiseye isabet eden sivri sineğin kanının hükmünü sorar. Abdullah b. Ömer *(Radıyallahü Anh)*, şu cevabı verir:

- Şuna bakın, neden soru sormakta! Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* efendimizin torununu öldürdüler, sivri sineğin kanından soru soruyorlar.

Ben Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* efendimizin: **"Hasan ve Hüseyin, dünyadaki iki reyhanım!"** buyurduğunu işittim.

Peki, bizim durumumuz ne âlemde? ALLAH Teâlâ'nın Kitabı ve Resûlü *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* efendimizin sünneti ayaklar altına düşürüldü. Müslüman beldeler kâfirler ve münafıklar tarafından işgal edildi; bugünkü Kûfe'li ulemâü's-sû' ise hâlâ tavuktan kurban edip etmemeyi tartışıyor! Top yekûn kurtulmayı düşünmek şöyle dursun, dünyevî zevk ve ihtiraslarından zerre kadar tâviz vermeyi bile düşünmeyen Müslümanlara ise, Hazreti Zeyneb *(Radıyallahü Anha)*'nın hitabeti tam da yakışmıyor mu?

Ey Küfe halkı! Ses size geliyor mu? Yoksa "Küfe" ismi ile birlikte siz de mi târihe karıştınız.

Hatırlamak, ders almak içindir. Ehl-i Beytin maruz kaldığı haksızlık, sünnisiyle-şiasıyla bütün Müslümanları derinden sarsan ve kederlendiren acı bir tecrübedir. Kerbela şehitleri, tarihte kimilerinin taşkınlığının ve iktidar mücadelesinin Hazreti Peygamber *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* efendimizin ailesini bile hedef alacak kadar haddi aşabileceğinin işaretlerini taşır. Bu nedenle her Müslümana düşen haklıyla haksızı ayırt edebilecek bir zihin açıklığına sahip olmaktır. Kur'an-ı Kerîm'i dini evrenlerinin oluşumunda temel kriter olarak kullananların birbirlerine düşmanlık beslemeleri düşünülemez. Ne yazık ki tarihte bu kardeşliği siyasi çıkarları lehinde kullanıp bozanlar hiç de eksik olmamıştır.

Bugün bize düşen, geçmişe gömülüp kalmak, tarihi hadiseleri ayrışma ve düşmanlık konusu yapmak yerine, zihin açıklığı ve aydınlık bir din tasavvuru içinde kardeşliğin önemini keşfetmek, tarihte gerçekleşmiş olaylardan ders çıkarmak, ve artık bütün bir ümmete mal olmuş şehitlerin mirasını doğru anlamaktır.

Kısacası:

Kerbelâ: Hazreti Peygamber *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* efendimizin güzide torunları, Hazreti Hasan *(Radıyallahü Anh)* ile beraber " سيدا شباب أهل الجنة = **cennet gençlerinin efendileri"** sözüyle yücelttiği, "اللهمإنيأحبهمافأحبهما = **Allah'ım, ben onları seviyorum, sen de onları sev!"** diye dua ettiği, adını bizzat kendisinin koyduğu, Hazreti Ali *(Radıyallahü Anh)* ve HazretiFatıma *(Radıyallahü Anha)*'nın iki ciğerparesinden biri, Mü'minlerin gözbebeği Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)* Efendimizin ve ehl-i beytten yetmişten fazla Mü'minin şehit edildiği yerdir.

Yürekleri dağlayan bu acı, Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimize, O'nun âline, ashabına ve ehl-i beyt-i Mustafâ'ya muhabbet besleyen her Mü'minin öteden beri ortak hüznüdür.

Nitekim Alvarlı Efe Hazretleri ümmetin bu hüznüne şu dizeleriyle tercüman olmuştur:

Bu gün mâh-ı Muharremdir, muhibb-i hânedân ağlar.

Bu gün eyyâm-ı mâtemdir, bugün âb-ı revân ağlar.

Hüseyn-i Kerbelâ'yı elvân eden gündür.

Bu gün Arş-ı muazzamda olan âli divân ağlar.

Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)* Efendimiz ve arkadaşları, bu acı hadisedeki asil duruşları ve haksızlıklar karşısındaki onurlu mücadeleleri ile sonsuza dek Mü'minlerin gönüllerinde taht kurmuşlardır. Onlara bu zulmü reva görenler ise Müslümanların ortak vicdanında ebediyen mahkûm olmuşlardır.

Her şeyden önce Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*'ın, Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin izinde, soy, sop, aşiret, asalet, makam kaygısı gütmeksizin giriştiği ve canını feda ettiği mücadelesi hepimize örneklik teşkil etmelidir. Hiç kuşkusuz Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*, Kerbelâ'da şehadetiyle zalimlere üstün gelmiştir.

Bugün Kerbelâ olayında Müslümanlar olarak hepimize düşen vazife onu doğru okumak ve doğru anlamaktır. Kerbelâ'yı anlamanın yolu Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*'ı doğru anlamak ve Hüseyince yaşamaktır. Bugün bize düşen böylesi müessif bir hâdiseyi kin, nefret, ayrılık-gayrılığa değil; birlik-beraberlik, sevgi, saygı, muhabbet ve

hoşgörüye dönüştürmektir. Zira Kerbelâ üzerinden bir ayrılık-gayrılık oluşturmak Mü'minler topluluğuna asla yakışmaz.

Ancak üzülerek şahit oluyoruz ki son yıllarda yaşanan olaylar mezhebi, meşrebi ne olursa olsun İslam toplumunun Kerbelâ'yı, Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)* ve arkadaşlarını hala doğru okumadığını, doğru anlamadığını ortaya koyuyor. Onun içindir ki bugün etrafımızda nice Kerbelâlar yaşanıyor. Bağdat'tan, Şam'dan, Kahire'den, İslamabad'dan ateşler her gün yükseliyor. Sadece Irak'ta ayda ortalama bin insan can veriyor. Şam'da yüz binin üzerinde insan hayatını kaybetti.

Milyonlarca insan yerinden, yurdundan, evinden barkından oldu. Çocuklar umutlarını, hayallerini, geleceklerini yitirdi.

Yeni Kerbelâların yaşanmaması için ortak bir dile ihtiyacımız var. Yüreklerimizi birleştirmeye, gönül kapılarımızı birbirimize açmaya ihtiyacımız var. İşte bu yüzden Muharrem, bizim için ortak bir hüzün mevsimi olduğu kadar adaleti, hikmeti, merhameti, kardeşliği, dostluğu hatırlatan ibret sofrası da olmalıdır. Muharremi Müslümanların, kardeşlik ve beraberlik şuurlarının güçlenmesi için fırsat bilmeliyiz. Geçmişin acılarını bize yeniden yaşatmak, gönüllerde kapanmaz yaralar açmak, ortak değerlerimizi ayrılığa, kin ve nefrete dönüştürmek isteyenlere tek yürek halinde gereken cevabı vermeliyiz. Böylece Yüce Rabbimizin:

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللهِ جَمِيعًا وَلاَ تَفَرَّقُوا

"Hepiniz el birlik ALLAH Teâlâ'nın ipi olan Kur'ân-ı Kerîm'e, İslâm'a sımsıkı sarılın. Ayrılığa düşmeyin..."[8]

وَأَطِيعُوا اللهَ وَرَسُولَهُ وَلاَ تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ

"ALLAH Teâlâ'ya ve O'nun Peygamberine itaat edin. Birbirinizle çekişmeyin, yoksa korku ile zaafa, başarısızlığa düşersiniz ve kuvvetiniz, yardımınız kesilip devletiniz elden gider.."[9]

8 Âl-i İmran Sûresi: 103

9 Enfal Suresi: 46

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ

"Kendilerine apaçık deliller geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşenler gibi olmayın..."[10] emrine uygun hareket etmenin hazzını ve kazanımlarını hep birlikte müşahede ederiz.

Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)*'ın en büyük gayesi, kendisinden sonra yeni Kerbelalar yaşanmamasıdır. O'nun, şehadetinden önce yaptığı şöyle bir dua vardır. Geliniz hep birlikte bu duaya bir kulak verelim.

"Yüce Rabbim! Eğer gökten yüce merhametinle bana güç ve kuvvet indirerek düşmanlarıma karşı zafer ihsan etmeyeceksen, benim şehadetimi Muhammed ümmetinin hayrına ve kurtuluşuna vesile kıl!

Allah'ım! Ben zulme, haksızlığa, dayatmaya karşı hak-hakikat adına yürüdüm. Gerekirse bu uğurda canımı vereyim. Rabbim! Eğer galip gelmeyeceksem, sırtım yere düşecekse, hak dava uğruna akan kanımı bir hayrın, Müslümanların silkinişinin ve güçlenmesinin sebebi kıl!"

Bu vesileyle Hazreti Peygamberimiz *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin torunu, cennet gençlerinin efendisi, şehitlerin serdarı, ser-çeşmesi, Hazreti Hüseyin *(Radıyallahü Anh)* Efendimiz ve Kerbelâ şehitleri başta olmak üzere hak için, hakikat için, hürriyet için, adalet için, ahlâk, erdem ve fazilet için, izzet ve şeref için can veren bütün şehitlerimizi rahmet, minnet, şükran, saygı ve tazim ile yâd ediyorum.

10 Âl-i İmrân sûresi:105

Cübbeli Ahmet Hocaefendi'nin

12 Adet Sohbet Cd'si

Ehl-i Beyt Sevgisi

12 İmam Hazarâtı'nın Faziletleri

1. CD Ehl-i Beyt Sevgisi
2. CD 1. İmam Alî (r.a)'ın Hayâtı
3. CD 1. İmam Alî (r.a)'ın Şehâdeti
4. CD 2. İmam Hasen (r.a)
5. CD 3. İmam Hüseyn (r.a)
6. CD 4. İmam Zeynelâbidîn (r.a)
7. CD 5. ve 6. İmamlar Muhammed el-Bâkır (r.a) ve İmam Câfer es-Sâdık (r.a)
8. CD 7. İmam Mûsâ el-Kâzım (r.a)
9. CD 8. İmam Alî er-Rızâ (r.a)
10. CD 9. İmam Muhammed el-Cevâd (r.a)
11. CD 10. İmam Alî el-Hâdî (r.a)
12. CD 11. ve 12. İmamlar Hasen el-Askerî (r.a) ve Muhammed el Mehdî (r.a)

Lâlegül
Aylık İlim, Kültür ve Fikir Dergisi

444 34 68
www.lalegulnesriyat.com

ÇIKTI

ŞİİRLERDEN SEÇMELER

NOEL BABASI
Mehmet ŞAHAN

Muharrem ne demek? Duymamış bile,
Noel Babasını dolamış dile,
Koskoca bir ömrü geçer nafile,
Şimdiden görünür Sırat sonrası!
O zaman kurtarsın Noel Babası...

Bir hafta önceden mesajlar atar,
Noel'le uyanır, Noel'le yatar...
Helalden bîhaber haramı yutar,
Şimdiden görünür Sırat Sonrası!
O zaman kurtarsın Noel Babası...

Üç Aylar, Receb'in birinde başlar,
Haram Ay'ı bilmez akılsız başlar,
Noel'e kesilir binlerce yaşlar,
Şimdiden görünür Sırat sonrası!
O zaman kurtarsın Noel Babası...

Üç Aylar öncesi Mevlit Kandili,
Kandilden habersiz bekler mendili...
Beklenen Noel'dir, sanki sevgili,
Şimdiden görünür Sırat sonrası!
O zaman kurtarsın Noel Babası...

Receb, Şaban derken gelir Ramazan,
Bunları duyunca güler lafazan...
Noel'in aşkından donar hâfızan,
Şimdiden görünür Sırat sonrası!
O zaman kurtarsın Noel Babası...

Regaip Kandili Miraç'tan önce,
Berat'ta dualar kabul görünce,
Noel, beyinlere ağın örünce,
Şimdiden görünür Sırat sonrası!
O zaman kurtarsın Noel Babası...

Unutma Şahan'ım Leyle-i Kadir,
Değeri bin aydan daha yücedir...
Gafil olma belki bu son gecedir.
Şimdiden görünür Sırat sonrası!
Bırak ona kalsın Noel Babası...

TAHTA AT
Necip Fazıl KISAKÜREK

Ölüm ölene bayram, bayramda sevinmek var
Oh ne güzel bayramda tahta ata binmek var.

TAKMA GÖZ
Eşyayı Hakk'a değil, nefse göre dizenler;
Kendi takma gözüne sahte dünya çizenler...

TAM OTUZ YIL
Tam otuz yıl saatim işlemiş ben durmuşum;
Gökyüzünden habersiz, uçurtma uçurmuşum...

TEBESSÜM
Bu dünyada renk, nakış, lezzet, ne varsa küsüm
Gözlerimde son marifet, Azrail'e tebessüm.

TEK KELİME
Ne var ki, pazarlığa girişecek ecelle;
Sermayem tek kelime, Allah azze ve celle...

TUTKU
Bakınız ne büyük bir rütbeye tutkuluyum,
O'nun kulunun kölesinin kuluyum.

BEKLE VAKTİNİ HAÇLI
Kâzım YÜCEL

Çizilen bu hudutlar bir gün bana dar gelir;
O gün sular taşar da bendini yıkar gelir.
Meskenetime bakıp ümitvar olma sakın;
Gözlerde çakan şimşek kalpleri yakar gelir.

Bir gün baş da bulunur, bulunmasa da bil ki;
Fatih Sultan Mehmed'im kabrinden kalkar gelir
Mehteri duyduğunda bekle vaktini Haçlı;
Milletim sana doğru sel olup akar gelir.

Gaziler tırmanırken Viyana burçlarına;
Göklerdeki melekler onlara bakar gelir.
Hilalle aydınlanır küfrün karanlıkları;
Çan sesini susturan ezanım çıkar gelir.

MÛSİKÎ, OYUN, EĞLENCE...

ALİ EREN

Peygamberimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)*, Kur'an'ın ve ezanın güzel sesle ve sesi güzel olanlar tarafından okunmasını tavsiye etmiştir. Sabâ makamıyla, teganni yapmadan okunan bir sabah ezanı, uykusunu kaçıracak kadar insanı etkilemektedir.

İşin müspet tarafı böyle. Aksine gelince...

Bir ritim ve makamla icra edildiği için mûsikî de insanı etkisi altına almakta, birçok kimseyi aslî vazifelerinden uzaklaştırmakta, ibâdet toplumu yerine bir zevk ve eğlence toplumu oluşmasına sebep olmaktadır. İslam âlimlerinin tavırlarının mûsikîye karşı olumsuz olmasının sebebi, mûsikinin bu olumsuz tesiridir.

Mûsikîyi veya mûsikîli şarkı veya türküyü söyleyen kadın veya erkeğin sesi, şehveti ve nefsi tahrik edip fitneye sebep olduğu için haramdır. Âhenkli bir kadın sesi erkekte şehveti kamçıladığı için, erkeklerin kadının Kur'an okumasını dinlemeleri bile haramdır.

Gençlik çağındaki veya şehevî arzularının esiri olan kişilerin mûsikîye düşkünlüğünün, onları günaha ve harama yatkın hale getirdiği izaha ihtiyaç göstermeyecek kadar açıktır. Zamanının çoğunu müzik dinleyerek geçiren kişiler, sonuçta sefih hale gelmekle karşı karşıya kalmaktadırlar.

Ancak, zamanımızda mûsikî çok yaygın hale gelip İslâmî görüntülü toplantılara bile sirayet eder oldu. Öyle ki, İslamı daha öz yaşamanın yolu olan tasavvufa bile mûsikî karıştırıldı ve **"Tasavvuf mûsikîsi"** diye bir ucûbe ortaya çıktı. Sözümona İslâmî toplantılarda bile **"Tasavvuf mûsikîsi"(!)** dinlettirilir oldu.

Değerli okuyucu!

Bir şeyin mûsikîsi varsa kendisi de var demektir. Yani **"tasavvuf"** diye bir şey olmalı ki **"tasavvuf mûsikîsi"** de olsun.

Ne hikmetse bahsettiğimiz sözümona İslâmî toplantılarda tasavvufun mûsikîsi var, kendisi yok!

Yani tasavvufun mûsikisine evet, kendisine hayır.

Yani dıngırtıya evet, Allah Allah demeye hayır...

Şimdiye kadar çalgıyla kim Allah'a ulaşmıştır!

Hazreti Mevlânâ mı? Asla!...

Bu iddiada bulananlar veya öyle zannedenler, araştırırlarsa göreceklerdir ki, mesele hiç de zannettikleri gibi değildir.

***

Son senelerde, büyük salonlarda kadınlı-erkekli icrâ edilen İslâmî görünüşlü toplantılarda, yâdellerden getirilen büluğ çağına gelmiş kızlara çalgılarla şarkı/türkü söylettirilmesine ne demeli?

Hele tesettürlü kadınların, bu şarkı ve türküleri bir ibâdet aşkıyla alkışlamalarına ne demeli?

Şu meâldeki âyet-i kerimenin karşısında böyle toplantıları nereye koymalı:

"İnsanlardan öylesi vardır ki, Allah yolundan hiçbir delile dayanmadan saptırmak ve onu eğlence yerine tutmak için laf eğlencesi satın alır. İşte bunlara aşağılayıcı bir azap vardır." *(Lokman sûresi, âyet 6)*

Bu ayetin iniş sebebi şöyle:

Mekke'de İslam'ın yayılmasına engel olamadıkları için, müşriklerden Nadir b. Haris Irak'a gitti. Orada İran masal ve hikâyelerini toplayıp geldi ve halkın dikkatini dağıtıp Kur'an'dan uzaklaştırmak için masal anlatma toplantıları düzenlemeye başladı. Oradan şarkıcı kızlar da getirdi. Bir kimsenin Hazreti Peygamber'in etkisi altına girdiğini işittiğinde, o kızlardan birini ona musallat eder, "Onu yedir, içir, şarkınla öyle ağırla ki Muhammed'den kopup seninle beraber olsun" derdi.

İsra sûresi 64. âyette, "(Allah şeytanı huzurundan kovarken) **Onlardan güç yetirebildiklerini sesinle** (şehevî çalgılarla) **oynat** (dedi)" buyuruluyor.

Koca koca kızları Müslüman erkeklerin karşısında sahneye çıkarıp, bu kızlara şarkı/türkü söyletenlerin, bu âyeti düşünmelerini arzu ederiz.

Enfal sûresi 35. âyette de **"Müşriklerin namazı, Kâbe civarında ıslık çalmak ve el çırpmaktan ibarettir"** deniliyor.

Bu âyeti, el çırparak o şarkıları alkışlayanlar daha çok düşünmelidirler.

Sevgili Peygamberimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)* **"Bir kimse şarkı söyleyerek sesini yükseltince, Allah ona iki şeytan gönderir; o şeytanlar onun omuzuna otururlar ve susana kadar topuklarıyla göğsüne vururlar"** buyuruyor.

Demek ki, şeytan topuk vurarak tempo tutarken, Müslümanlar da alkışlarıyla tempo tutmaktadırlar.

Yine Hazreti Peygamber *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)* **"Kim bir kadın şarkıcının bulunduğu yerde oturur onu dinlerse, kulaklarına kıyamet gününde erimiş kurşun dökülür"** buyurmuştur.

Başka bir rivayette **"Ümmetim on beş hasleti işlediği zaman başına bela gelir"** buyuruyor. Bunlar arasında şarkıcı kadınlar ve çalgı aletleri edinmek de vardır.

İbn Mes'ud'un **"Şarkı, suyun ekini bitirdiği gibi kalpte nifakı bitirir"** dediği, İbn Ömer'in içlerinde şarkı söyleyen ihramlı bir topluluğa uğradığında, şarkı söyleyen o kimseye **"Allah senin ibâdetini kabul etmesin emi, Allah seni işitmesin emi!"** rivayetleri de vardır.

***

İfadeler ne kadar korkutucu değil mi?

Çünkü; çalgı, oyun ve eğlence, neşeli ve hoş vakit geçirmek için yapılan, çok kere ibâdete engel olan şeylerdir. Böyle şeyler, insana önemli ve ciddi meseleleri ve ömrünün sonunun nasıl olacağını düşündürtmez. İnsan böyle şeylere ne kadar dalarsa, hem dünyevî faydalı şeylerden, hem de farz, vâcib ve sünnetlerden o derece uzaklaşır. Nitekim böyle olduğu hep görülüp durmakta değil midir?

Ancak çalgı oyun ve eğlencelerin hepsi bir değildir. Allah ve Resûlünün yasaklamadığı çalgı, oyun ve eğlenceler de vardır. Yüzme, güreş ve eskiden harplerde lâzım olacağı için ok atma talimleri, düğün, nişan gibi sevinçli günlerde yapılan ve aşağıda anlatacağımız gibi günaha girmeden yapılan eğlenceler böyle değildir.

Meselâ çocukların mendil kapmaca, çelik çomak oyunu gibi oyunlar zararsız oyunlardandır. Pey gamberimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)* çocukların kuşlarla oynamasını hoş görmüştür. Hazreti Enes'in, Ebû Umeyr künyesiyle anılan anne bir kardeşinin oynadığı "nuğayr" denilen serçe büyüklüğünde kırmızı gagalı bir kuşu vardı. Bu kuş öldüğü için Ebû Umeyr üzülmüştü. Peygamberimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)* onunla **"Ey Eba Umeyr! Ne oldu nuğayr** (kuşcağız)**?"** diye şakalaşmıştır.

Peygamberimiz'in bu tavrı büyükler için değil sadece çocuklar içindir. Çünkü güvercinle oynayıp eğlenen bir adam görmüş, onun bu tavrını hoş görmemiş ve yermiştir.

Hazreti Osman'ın zamanında büyüklerin güvercin uçurup eğlenmesi yaygın hale gelince, Hazreti Osman bunun önüne geçmek için bir adam görevlendirmiştir.

Peygamberimiz *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)*'in torunu Hazreti Hasan'ın oynadığı bir köpek sebebiyle, Cebrail'in eve girmediği rivayet edilir. *(Ahmed b. Hanbel, 1/85.)*

Dokuztaş adı verilen oyunlar da, oyun sırasında edep dışı sözler sarfedilmesi ve oyuna dalıp ciddi işlerin ve ibâdetin önemsenmemesi gibi sebeplerden dolayı sahabe tarafından kötü görülmüş ve çocuklar böyle oyunlardan men edilmiştir.

***

Çocukluk zamanı dâhil Peygamberimiz'in hayatında asla çalgı çalmak ve eğlence yapmak yoktur. Nitekim sevgili Peygamberimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)* **"Ben eğlenceden uzağım"** buyurmuşlardır.

Çocukluk zamanı dâhil dedik...

Siyer kitaplarına bakanlar görürler. Peygamberimiz çocukluk yıllarında Mekke'de çobanlık yaparken Mekke'nin bir yerinden çalgı ve eğlence sesi duymuştu. Merak etti.

Koyunlarını bir arkadaşına emanet edip çalgı sesinin geldiği yere doğru giderken yolda kendisine bir uyku geldi ve uyuyakaldı.

Başka bir zaman yine çalgı ve eğlence sesi duymuş, yine gitmek istemiş, yine uyuyakalmış ve o çalgılı yere gidememiştir.

Peygamberimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)*daha sonra bunu Allah-ü Tealâ'nın kendisini daha çocukken kötülüklerden koruması olarak değerlendirmiştir.

Gerçek böyle olduğu halde, koca koca gayr-i müslim kızları sahneye çıkarıp, envai çeşit çalgılar eşliğinde ve dambur/dumburlar arasında şarkı-türkü söyletmek, barım/barım bağıttırmak İslam dairesinin hangi köşesine sığdırılabilir?

İslam ve ibâdetin **"İ"** sinin bile bulunmadığı şarkılı-türkülü böyle toplantılara mânen Resûlüllah'ın geldiğini söylemek, Allah resûlüne iftira değil midir?

Bu, **"Resûlüllah böyle toplantılara teşrif ediyor, bol bol şarkı/türkü söyleyin ki Resûlüllah da çok çok gelsin"** diyerek Müslümanları kandırmak değil midir?

Şarkı-türküyü ibâdet yerine koymak ve Müslümanları esas ibâdetlerden alıkoymak değil midir?

Peki bütün şarkılar mı yasak?. Yasak olmayan şarkılar yok mu?

Var... Şöyle şarkılar yasak değil meselâ:

Bir imam, sonu şöyle biten şarkı söylediği için Hazreti Ömer'e şikayet edilmişti:

Ey nefsim! Sen de heva (boş şeyler) **de,**

Mevlayı gözetir, ondan korkar ve sakınır olmadınız.

Hazreti Ömer bu son beyti kendisi de söyledi ve **"Şarkı söyleyen söylesin"** dedi.

Fakat bu söz, "İsteyen istediği şarkıyı söylesin" demek değildir. "Şarkı dediğiniz böyleyse varsın böyle şarkıyı herkes söylesin" demektir.

***

Peygamberimizin *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)*meşru gördüğü ve ibâdetlere engel olmayan oyun, yarış, eğlence ve şakalaşmalar da vardır.

Şöyle ki:

Hazreti Aişe Vâlidemiz bir genç kızı evlendirmişti. Resûlülllah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* **"Kızı kocasına götürdünüz mü? Keşke beraberinde bir de türkücü gönderseydiniz de o da türkü söyleseydi. Çünkü ensar böyle şeyleri sever"** buyurdu. Âişe Vâlidemiz, "Yâ Resûlallah o türkücü ne söylemeli?" dediğinde Peygamberimiz **"Size geldik, size geldik, bizi selamlayınız, sizi selamlayalım"** der buyurdu.

İşte İslamda câiz görülen şarkı ve türkünün sözleri sadece böyledir ve bundan ibarettir. Onun için, meseleyi iyi bilmeden **"Peygamberimiz şarkı ve türküye izin vermiştir"** diyerek zamanımızdaki şarkı ve türküleri câiz görmek büyük bir yanılgı olur.

Peygamberimiz'in izin verdiği ve söylenmesini istediği türkünün sözlerinin şimdiki türküler gibi olmadığı ortadadır.

Harama düşmeden yapılacak düğünleri de iyi bilmek icap eder. Peygamberimiz, **"Nikahı ilan ediniz, mescidlerde kıyınız, nikahta def çalınız. 'Helal** (nikah) **ile haram arasındaki fark,** (helal olan) **türkü söylenmesi ve def çalınmasıdır"** buyurmuştur.

Türkünün nasıl olacağını yukarıdaki misalde gördük. Defi de iyi anlamak lâzım.

Peygamberimiz'in çalınmasına izin verdiği defteri, şimdiki deflerin ve diğer çalgıların câiz olduğu mânâsı çıkmaz. O zamanki defler şimdikiler gibi zilli değildi, zilsizdi. Dolayısıyla çalınması câiz olan def zilsiz deftir.

Nikâhların zilsiz def çalınarak ilan edilmesi, şeker ve hurma gibi şeylerin halkın üzerine serpilmesi ve bunun kapışılması da Peygamberimiz'in caiz gördüğü oyun ve eğlencelerdendir.

İmam Ebu Yusuf, **"Düğün dışında, meselâ kadının ve çocuğun, kendi evinde def çalmasına ne dersin?"** sorusuna **"Aşırı olmamak kaydıyla bir sakınca yoktur"** cevabını vermiştir. Buradaki "Kendi evinde" şartına dikkat...

***

Şarkı söyleme ve dinlemeye olumsuz yaklaşan fakihler, bunu meslek yahut meşgale edinenlerin umumiyetle toplum nazarında muteber

sayılmayan içki düşkünü kimseler olduğunu dikkate almaktadırlar.

Hepsinin birleştikleri ortak nokta şudur:

Şehveti tahrik edici, ahlak bozucu her türlü çalgı, kadın ve erkek karışık bir şekilde toplanarak yapılan eğlenmeler; kadınların sahneye çıkıp şarkı-türkü söylemeleri kesinlikle haramdır. Böyle meclislere benzeyen meclisler ve onları övenler de suça ortaktırlar.

***

Meşrû olanlarına gelince...

Peygamberimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)*bir defasında Hazreti Aişe Validemiz'le koşu yapmış, yarışı Hazreti. Aişe *(Radıyallahü Anhâ)* kazanmıştı. Yıllar sonra tekrar yaptıkları yarışı, Hazreti Aişe Vâlidemiz şişmanladığı için Peygamberimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)*kazanmış ve **"Bu birincilik o birinciliğe karşılıktır"** diyerek Hazreti Âişe'ye latife yapmıştır.

Peygamberimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)*Habeşlilerin yaptıkları kılıç kalkan oyununu Hazreti Aişe ile birlikte seyretmiştir. *(Buhari /'İdeyn, İbn Manzur, Lisanü'l Arab)*

Görüldüğü gibi, Peygamberimiz'in baktığı ve Âişe Vâlidemiz'in bakmasına müsaade ettiği oyun, bu zamandaki gibi vur patlasın-çal oynasın şeklinde insanı zıvanadan çıkaran bir oyun değil, yukarıda da ifade edildiği gibi kılıç-kalkan oyununa benzer bir gösteri idi.

Meşru oyun ve eğlencelerden birisi de harplerde düşmana karşı kullanılacak olan atıcılık, mızrak, ok ve kılıç ile ilgili oyunlarıdır. Peygamberimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)*zaman zaman atıcılık meydanlarına uğrar hatta teşvik ederdi. **"Atıcılık üzerinde durunuz, çünkü o hayırlı eğlencelerinizdendir"** buyurmuştur.

***

Güreş de câiz görülen oyunlardandır. Pey gamberimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)*Rükane adındaki meşhur pehlivan ile Mekke dışında Bathâ denilen yerde karşılaşmış ve onu güreşe davet etmiş, güreşmişler ve onu yenmiştir. Rükane'nin isteği üzere üç defa güreşmişler üçünde de Rükâne yenilmiştir. Sonunda, "Ey Muhammed! Şimdiye kadar hiç kimse beni yenemedi. Beni yenen sen değil, sahip olduğun manevi güçtür" demiştir. Çünkü Rukane sırtı yere gelmeyen bir pehlivan olup Mekke'de güreşte isim yapmıştı. Bir sığır veya deve derisi yere serilse, Rükane de onun üzerinde ayakta dursa, insanlar derinin uçlarından çekilip asılsalar, deri yırtılır ama Rükane olduğu yerde kalırdı.

***

Peygamberimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)***"Ademoğlu için bütün oyunlar batıldır, şu üçü hariç: Ok atıcılığı, at terbiyeciliği ve ailesi ile şakalaşması'** buyurmuştur.

Ok atıcılığı ve ailesi ile şakalaşmayı anladık. Gelelim at yarışlarına...

Enes *(Radıyallâhü Anh)*'a; "Resûlüllah'ın zamanında at yarışı yapar mıydınız? Hazreti Resûlüllah da yarışır mıydı?" diye soruldu Hazreti Enes "Evet, Resûlüllah, Şebha adında bir atla yarıştı. O atla herkesi geçti. Kendisi de bu durumdan memnun oldu" demiştir.

***

Peygamberimiz zamanında, Arabistan'ın coğrafi yapısından dolayı pek yaygın olmasa da yüzücülük de câizdir. Peygamberimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)* annesi ve Ümmü Eymen adındaki hizmetçileri ile birlikte çocukluğunda Medine'ye gitmiş, Neccaroğulları kabilesine ait su birikintisi gölde yüzmeyi öğrenmiştir.

***

Ancak câiz de olsa oyun ve eğlenceye dalıp namazı ve ibâdeti ihmal etmemeli, eğlenceyi kumara alet etmemeli, oyun esnasında dilini kötü sözlerden sakınmalı, tesettüre dikkat etmelidir. Böyle olmazsa, cevaz/câizlik harama dönüşür.

İnsanları günaha sevk etmemekle beraber bir faydası olmayan ve vaktin boşa harcanmasına sebep olan oyun ve eğlenceler de câiz görülmez.

Bir oyun ve eğlence câiz de olsa, hayatın büyük bir kısmını kaplamamalıdır. Meselâ insanın yanağında bir iki tane benin bulunması yanağa güzellik verir. Ama benler bütün yüzü kaplarsa o yüz çirkinleşir. Onun gibi, oyunun meşrusu da olsa azı karar çoğu zarardır.

Çünkü insan, dünyaya oyun ve eğlence için gönderilmiş değildir.

***

Hoş karşılanmayan oyunlardan biri **tavla**dır. Hazreti Ali kumar için tavla oynayanları sabahtan akşama kadar hapsettirmiş ve insanların onlara selam vermemelerini istemiştir.

***

Kumar da bir oyundur. İslam kumarı yasaklarken neticesini hedef almıştır. Hangi alet ve metodla oynanırsa oynansın, oyunun önceden belli olmayan sonucunda, taraflardan biri veya bir kaçı kâr yahut zarar edecekse o kumardır.

Piyango, spor-toto, müşterek bahis gibi tertip ve oyunlar da kumardır. Sporun geneline bu ölçüler içinde yaklaşmak, onu kitleleri uyutan, yozlaştıran, kumara dönüşen haliyle tasvip etmemek icap eder.

Kumar, nasıl sonuçlanacağı önceden belli olmayan, ihtimali bir şeye bağlı kalarak mal vermek veya almaktır. Adı ne olursa olsun bu özelliği taşıyan, para veya mal karşılığı oynanan her oyun ve ortak bahis kumardır.

Kumar insana yaratıcısını unutturan, namaz kılmaktan alıkoyan, tembelliğe sürükleyen, çalışma gücünü yok edip insanlar arasında kin ve düşmanlık saçan haksız bir kazanç yoludur. Haksız yere başkasının malını almak, bile bile ortaklaşa hırsızlık yapmaktır.

Kur'an- erim'de **"meysir"** olarak geçen kumar, **"yüsr / kolaylık"** kelimesinden gelir. Çünkü kumardan elde edilen gelir, bir emek karşılığı olmaksızın elde edilen maldır. Sırf tesadüflere bağlı olarak başkalarının zararı karşılığında kazanılır.

İslam'ın bütün hükümlerinde olduğu gibi kumarın haramlığında da birçok hikmetler mevcuttur. İslam, mal kazanma hususunda müslümanın doğru yolu takip etmesini, kazancı bu yollarda aramasını ister. Kumar ise insanın şansa ve tesadüfe güvenmesidir.

İslam, başkasının malını mukaddes sayar ve ticaret, hibe ve sadaka gibi bir gönül hoşnutluğu olmaksızın ona sahip olmayı caiz görmez.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurulmaktadır:

"Mallarınızı aranızda batıl yollarla yemeyin, ancak karşılıklı rızaya, gönül hoşluğuna dayalı bir ticaret sonucunda yeyin." *(Nisa: 29)*

Kumar, oyuncuların arasına kin ve düşmanlık sokar. Kumar oynayanlar her ne kadar birbirlerinden razı gibi görünseler ve kaybeden sussa bile kaybetmiş bir insanın kini ve nefretiyle susar. Kaybeden birinci defa kaybettiğini geri almak, kazanan da biraz daha kazanmak için tekrar oyuna devam eder...

Zararın da kazancın da azı, insanı onun çoğuna sürükler. İnsan o lâbirentten kurtulamaz. Bu çember gittikçe genişler ve kişi kendini onun içinde kaybeder. Böylece kazanan da kaybeden de bu oyundan bir türlü ayrılamazlar.

İşte kumarcıların kumara devam etmeleri bu yüzdendir. Bu sebeplerledir ki kumar alışkanlığı, ferd için olduğu gibi cemiyet için de büyük bir tehlikedir. Kumar, vakti ve insan gücünü çürüten bir alışkanlıktır. İnsanları tembelliğe, vermeden almaya, kazanmadan harcamaya alıştırır. Kumarbaz, Allah'a karşı, kendine karşı, ev halkına karşı, ümmete ve milletine karşı görevlerini ihmal eder. Bu uğurda kişinin insani birçok değerden vazgeçebileceği de ayrı bir konudur.

Niyetlerin kötü olmaması, iki tarafın da razı olmaları haramlığı ortadan kaldırmaz.

Kumarbazın, İslam mahkemelerinde şahitliği de kabul edilmez.

Bahis de kumardır. Muhammed b. Şirin **"Bahse girmeyin çünkü bahse girmek kumardır."** demiştir. *(İbn Ebi'd-Dünya)*

Ben kazanırsam şu kadarını alırım, sen kazanırsan şu kadarını alırsın' gibi bir iddialaşma kumardır.

AT YARIŞLARI

Peygamberimiz *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)*, **"Ok atma, at ve deve yarışı dışında ödül caiz değildir"** buyurarak bu tür sporları teşvik etmiştir.

Peygamberimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)* bu yarışlara giderek, kazananlara ödül veriyordu. Bugün, Medine'nin kuzeyindeki Sabak (koşu) camisi, Peygamberimiz'in

bu koşuları seyrettiği ve kazananın kim olduğunu belirlediği bir yerdir.

Ancak... O günkü at yarışları günümüzdeki gibi kumardan başka bir şey olmayan ve müşterek bahse tutuşma olan at yarışı değildi.

Başkalarının mallarını meşru olmayan yollarla almak ve yemek haramdır. Meşru yollarla yapılmadıktan sonra, tarafların rızaları kumarla elde edilen malı helal hale getirmez. Kaybeden taraf verdiğine razı görünse bile, içinden razı olması mümkün değildir. Kumarda, hem büyük bir kesim mağdur olmakta hem de hak etmeden, emek vermeden ve alın teri dökmeden zengin olan birkaç problemli kişi daha topluma eklenmektedir. Bütün bunlardan hareketle, gerek taraflar arasında kin, nefret ve düşmanlığa yol açması, gerekse günümüzde Peygamberimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)*zamanından farklı icra edilmesi, yani ödülün dışardan bir kimse tarafından değil de, müşterek bir bahisleşme sonucunda hak edilmesi sonucu ile kumar olduğunda şüphe kalmayan at yarışları haramdır.

SATRANÇ

Satrancı Müslümanlar Hazreti Ömer'in halifeliği zamanında, İran kanalıyla öğrenmişlerdir. Yani satranç Peygamberimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)*döneminde, Müslümanlar arasında bilinmemekte idi.

Hazreti Ali **"Satranç, acemlerin kumarıdır"** demiştir. Asbağ b. Nübate, Hazreti Ali'nin satranç oynayan bazı kimselere rastladığını ve onlara şöyle dediğini naklediyor:

"Şu üzerinde kendinizi vererek durduğunuz heykeller de nedir? Şüphesiz sizden birinin, sönünceye kadar ateş korunu eline alması, onları ellemesinden daha iyidir.'

Ebu Yusuf ve İmam Muhammed, satranç oynayanlara selam verilmesini doğru bulmamış, İmam-ı Azam *(Rahmetullahi Aleyh)* ise selam vermek suretiyle onları bir müddet için de olsa o oyundan alıkoymak düşüncesiyle, selam vermekte bir sakınca olmadığını söylemiştir. (Mevsilî)

İmam Malik ve Ahmed b. Hanbel, satrancın haram olduğunu söylemişlerdir. İmam Malik ayrıca, satrancın tavladan daha kötü ve daha oyalayıcı olduğunu ileri sürmüştür.

İmam Şafii'ye göre ise mekruhtur. Çünkü satranç, aklı ve zekayı kullanarak oynanan bir oyundur. Muhakemeyi güçlendirir, savaş taktiklerine ve hilelerine alıştırması hasebiyle eğitici bir yöne sahiptir.

Gazali satrancı, içinde harama sevk edecek, İslam âlimlerinin mübah saydığı müziğe kıyas ederek, "Nasıl ki böyle bir müzik her ne kadar mübah olsa da kalbi fazla meşgul ettiği zaman zararlı hale gelirse, satranç da isterse karşılıksız oynansın, bu durumlarda şiddetle mekruh olur" der.

Osmanlının meşhur Şeyhulislamı Ebussuud Efendi, satranca şiddetle karşı çıkar.

TAVLA

Hanefî âlimler, kumar veya hiç değilse faydasız olduklarını ileri sürerek, satranç oynamanın mekruh olduğunu söylemişlerdir.

Hanefî fakihlerden Kasanî'ye göre satranç kumar ise; **'Ey iman edenler, şarap, kumar, dikili taşlar ve şans okları birer şeytan işi pisliktir.'** (5/90) ayetinden ve **"Sizi Allah'ı anmaktan alıkoyan her şey kumardır"** hadisinden hareketle haramdır. Şayet, satranç kumar değil de oyun ise bu takdirde, **"Her oyun haramdır. Ancak kişinin eşiyle, ok ve yayıyla ve atıyla oynaması hariç"** hadisinden hareketle yine haram olmalıdır" diyor..

İmam Şafii, tavla oynamaya düşkün kişilerin şahitliklerinden bahsederken, hakkında daha fazla ve şiddetli tenkit taşıyan haberler bulunduğu gerekçesiyle tavla oynamanın mekruh olduğunu ve diğer oyun türlerinden biraz daha fazla çirkin görüldüğünü ifade etmektedir. İmam Şafii, satranç oynamaya da sıcak bakmadıklarını fakat bunun daha hafif olduğunu ifade ettikten sonra **"Oyun dindar ve ağır başlı kimselerin sanatı değildir"** demektedir.

İmam Şafii, bu oyun sebebi ile namazlardan gafil olunması bu gafletin namazları kaçıracak derecede artması durumunda, boş oturup namaza devam etmeyen kişinin şahitliğinin reddedildiği gibi, namaz vakitlerini hafife aldığı gerekçesi ile bu kişinin şahitliğinin de reddedileceğini ileri sürmüştür.

Sonuç olarak, en uygun olanı, bu tarz oyunlardan uzak durmaktır.

TARİH

Osmanlı ve Selçuklu'nun Dünya Hakimiyeti Mefkuresinin Önündeki Engel Neydi: IV

YAVUZ'UN ALEVİ KATLİAMI İÇİN İBNİ KEMAL'DEN FETVA ALDIĞI İDDİASI

KEMAL ARKUN

Yavuz'un İran üzerine sefere çıkmadan önce, dönemin önde gelen din adamları İbn Kemal ve Sarı Gürz'den Safeviler'le (yani Kızılbaşlarla) savaşmanın meşru olduğuna dair fetva aldığı doğrudur. Bu her savaşöncesi alınması zorunlu olan rutin fetvalardan biridir. Ama bu fetvalara dayanılarak 40 bin "Kızılbaş"ın katletildiği korkunç bir iftiradan ibarettir.

Bu kayıt, devrin kaynaklarından sadece İdris-i Bitlisi'nin "Selim Şahnâmesi"nde var. Yavuz döneminde yazılmış diğer kaynaklarda böyle bir bilgiye rastlamıyoruz. Her devirde titizlikle t utulup korunan mahkeme defterlerinde de böyle bir kayıt yok.

Dönemin kaynakları incelendiğinde, Yavuz döneminde bazı Türkmen aşiretlerinin sürgüne gönderildiği, Şah İsmail'e casusluk ve "halife"lik yapan, hatta Anadolu'daki operasyonlarını finanse eden bazı"Kızılbaş"ların ise yargılanıp idam edildiklerine ilişkin bazı kayıtlar görülür. Ancak o günün şartlarında nüfus açısından çok büyük bir rakamı ifade eden 40 bin kişinin öldürüldüğü iddiaları hiç birinde yer almaz. Çünkü böyle bir şeyin olması imkânsızdır. Bakın neden? Hatırlayalım ki, 16. yüzyılın başlarında Alevilerin yoğun biçimde yaşadığı Sivas, Tokat gibi şehirlerin nüfusu 3-4 bin civarındadır.

Bölgede 40 bin kişinin katledilmesi demek 10-15 şehrin tamamen yok edilmesi demektir. Dolayısıyla üretimde aksamalar olacak, vergi gelirleri doğal olarak düşecektir. Ama böyle bir şey söz konusu değildir. Ayrıca yol, baraj, tesis ve diğer inşaatlar sebebiyle bölgenin altı üstüne getirilmiştir.

Ama hiçbir yerde iddialara hak verdirecek toplu mezara rastlanmamıştır.

Onca cesedi denize atmış (ki atılsa sahile vurur) ya da havaya savurmuş olabilirler mi, ne dersiniz? Yavuz'un, Safevilerle mücadelesi üzerine yaptığı geniş araştırmalarıyla tanınan Jean-Louis Bacque Grammont, "Padişahın o tarihte 40 bin kişiyi kılıçtan geçirttiği iddiasını doğrulayacak hiçbir delil yoktur" diyor. Robert Mantran ise şunu ekliyor:

"Göründüğü kadarıyla, bu 'büyücü avı', özellikle olaylara bulaşan tımar sahiplerini yerlerinden atmak ve bilinen elebaşılarıöldürmekten ibaret kaldı. Elimizde 1513 ya da 1514'te '40.000 sapkının kırılması' efsanesini destekleyen hiçbir kanıt yoktur."

Konunun uzmanlarından Alevi asıllı tarihçi Mustafa Akdağ da aynı görüştedir: "Yavuz Sultan Selim devrine ait pek çok mahkeme defteri hâlâ elimizdedir. Bunlar üzerinde yaptığımız araştırmalarda, bu çapta kitle idamlarına rastlayamadık.

Eğer öyle kanlı bir olay geçseydi, bu defterlerde yer alması zorunluydu."

Dahası da var: Türkmenler üzerine yaptığı çalışmalarla tanınan Tufan Gündüz, o dönemde bir köyün nüfusunun 10 ilâ 50 haneden oluştuğunu, 40 bin kişinin öldürülmesinin 1000 ilâ 2000 köyün yok olması anlamına geldiğine, oysa o tarihte Anadolu'da bu kadar büyük bir nüfus eksilmesi olmadığını, Osmanlı vergi sayımlarında da böyle bir durumun görülmediğini söylüyor.

Osmanlı Devleti, "Twitter medyası" değil, bir arşiv devletidir. Özenle korunan arşivlerde böyle bir bilgi olmadığına göre, Yavuz'a karşı kimi çevrelerin duyduğu sınırsız kinin kaynağı başka olmalıdır.

Sakın bu karşıçıkışın özünde,

"Biz yapamadık AK Parti yapıyor" kıskançlığı yatıyor olmasın! (Yavuz Bahadıroğlu)

Bu mühim tarihi hadise hakkında eski solculardan Mehmet Altan da şöyle yazıyor: Dün sabahın erken saatlerinde gazetelere göz gezdirirken, ilk sayfaların birinde, diplerde "Yavuz Sultan Selim Anadolu'da kırk bin Alevi'yi öldürtmesiyle biliniyor" cümlesine rastladım...

Bizim eğitim sistemimizin insanın beynini keçeleştiren resmi tarih propagandasıyla büyüyüp "Vatan, millet, Sakarya" edebiyatından fazlaca nasiplenmişler için travmatik bir cümle olduğunu düşündüm...

Osmanlı'nın en parlak ve en vahşi padişahlarından biri olan Yavuz'un başarıları sayılır dökülür de, onla beraber Alevi mezhebinden resmi olarak Sünni mezhebine geçimizden tek kelime bile söz edilmez.

Geçmişimizle vakur bir şekilde hesaplaşmaktan ödümüz patladığı ve bunlarıçocuklarımıza sağduyulu bir yansızlık içinde anlatamadığımızdan, örtünün altındakileri sağda solda, tek satırlık cümleler olarak görünce şaşırırız.

Şiddetin kanıyla da kavrulan bu topraklarda olup biteni tüm çıplaklığıyla anlatmak yerine, resmi yalanlarla geçmişi aklama hastalığına tutulmasaydık, her biri "okkalı açılımlara" ihtiyaç duyan bunca kökleşmiş sorunla mı karşılaşırdık?

Resmi yalanlarda ısrar, geçmişimizle yüzleşmeyi engellediği için geleceğimizi de karartıyor.

***

Bunları düşünerek, ilk sayfadaki haberin peşine düştüm:

Meğer mesele, itiş kakış yüzünden sekiz yıldır bitirilemeyen Cemevi inşaatı ile ilgiliymiş.

İstanbul Sultanbeyli'de belediye zabıtaları, kaçak olduğu gerekçesiyle müdahalede bulunmak istedikleri Cemevi'nin yöneticilerinden, kendilerine direndikleri için şikâyetçi olmuşlar.

Bunun üzerine "kamu malına zarar vermek", "devlet memurlarının görevini engellemek" ve "kamu işini engellemek" iddiasıyla Cemevi'nin beş yöneticisine dava açılmış.

Davanın görüşülmesine geçen gün Sultanbeyli 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edilmiş...

Mahkeme, hâkiminin Cemevi arazisinin önünü kapatmak isteyen belediye zabıtalarına direnen Alevilere bilirkişi raporunun hak verdiğini belirttiği son celsede, Cemevi yöneticisi Sadegül Çavuş, zabıtaların kendilerine Yavuz Sultan Selim'i örnek göstererek, 'Yavuz Selim size az yapmış, bir Yavuz daha lazım' diye hakaret ettiklerini iddia etmiş.

Yaklaşık 2 yıldır süren dava, Şubat 'a ertelenmiş.

***

Bu arada, Yavuz'un katliamı ile ilgili olarak:

"Safevi Devleti'nin Anadolu'daki Alevileri 'beşinci kol', yani istihbarat unsuru olarak, daha da önemlisi, devleti yıkacak tertipler içine girecek potansiyel bir işbirlikçi güç olarak kullanmaya kalkmasıydı. Şah İsmail'in gerçek niyetinin Osmanlı'yıŞiî bir devlete dönüştürerek bir darbede başına geçmek olduğuna ve bu uğurda çalıştığına dair güçlü kanıtlar bulunuyor" türü ifadelere de rastladım...

Günümüzde de çok aşina olduğumuz bu nevi suçlamaların bunca eski olduğunu görerek şaşkınlıktan dehşete düştüm.

Açılımı çok radikal bir hale getirip beş asırlık bir dönemi kapsamaz isek şansımız pek yok galiba... Bu yazarların görüşlerinden sonra Yavuz Sultan Selim Han hazretlerini doğru kaynaklardan derleyerek sevgili okuyucularıma sunuyorum.

Çocuklarımıza öğretmemiz gereken Yavuz Sultan Selim Han aşağıdaki biyografisidir.

TARİHİN KAYDETTİĞİ EN BÜYÜK HAKAN YAVUZ SULTAN SELÎM HAN

Osmanlı sultanlarının dokuzuncusu ve İslâm halîfelerinin yetmiş dördüncüsü. Sultan İkinci Bâyezîd Han'ın oğlu. 10 Ekim 1470'de Âişe Hâtun'dan Amasya'da doğdu.

Küçük yaşta İstanbul'a gönderilen Selîm, dedesi Fâtih Sultan Mehmed Han'ın terbiyesinde yetişti. Şehzâde Selîm; Kur'ân-ı kerim, tefsir, hadîs ve fıkıh dersleri yanında yüksek fen ilimlerini de öğrendi. Diğer taraftan ata binmek, güreş tutmak, ok atmak ve kılıç kullanmak da öğretildi. Çok çevik ve zekî idi.

Kısa zamanda Arabî ve Fârisi'yi en iyi şekilde öğrendi. Zamanın velîleriyle görüşür, sohbetlerini kaçırmazdı. Babası ikinci Bâyezîd pâdişâh olduktan sonra, askerî sevk ve idare ile devlet yöneticiliğini öğrenmesi için, şehzâde Selîm'i Trabzon'a vâli tâyin etti. Trabzon'da devlet işlerinin yanında ilimle uğraşır ve büyük âlim Mevlânâ Abdülhalîm hazretlerinin derslerini tâkib ederdi.

Bu arada edebiyat ve târih üzerinde de çalıştı. Trabzon'u çok güzel idare eden Selîm'in bu sırada komşu devletler ile de münâsebetleri oldu. Nitekim o, vâliliği sırasında Trabzonluları rahat bırakmayan Gürcüler üzerine üç sefer yaptı. Bunların en meşhuru 1508 Kütayis seferidir. Bu seferlerde bugün Türkiye toprakları içinde bulunan Kars, Erzurum, Artvin illeri ile on beş mahalli fethederek Osmanlı topraklarına kattı. Buralarda yaşayan Gürcülerin hepsi müslüman oldu.

Diğer taraftan İran'da Safevî Devleti'nin başına geçen Şâh İsmail, ülkesinde sünnîliği yok etmek için her türlü zulmü ve işkenceyi yapıyor, onları kendi bozuk fırkaları olan râfiziliğe girmeye zorluyordu. Bununla beraber Şâh propagandacıları vasıtasıyla Anadolu'ya nüfuz ediyor, bu memleketi de hâkimiyeti altına alarak, Osmanlı Devleti'ni yıkmak ve burada da sünnîleri imha etmek istiyordu.

Ayrıca onun izinsiz Osmanlı topraklarından geçerek Dulkadiroğulları ülkesinde tahribatta bulunması üzerine şehzâde Selîm de emrindeki cüz'î kuvvetlerle hareketle Akkoyunlu topraklarından Bayburt, Erzincan, Kemah, İspir, Gümüşhane ve Çemişkezek çevresini ele geçirdi. Fakat bütün Akkoyunlu mirasına sâhib olduğunu iddia eden Şâh İsmail, bu toprakları geri almak için kardeşi İbrâhim Mirzâ'yı bölgeye gönderdi. Şehzâde Selîm ise, hızla hareket ederek Erzincan yakınlarında Safevî ordusunu perişan etti ve İbrâhim Mirzâ'yı esir aldı.

Şâh'a karşı bu başarılarışehzâde Selîm'e büyük prestij kazandırdı. Şehzâdenin bu faaliyetlerinden telâşa kapılan Şâh İsmail, Bâyezîd Han'a bir nâme göndererek yaptıklarından özür dilemiş ve şehzâde Selîm'den de şikâyet etmiştir.

Nitekim sultan İkinci Bâyezîd'in emri üzerine şehzâde Selîm, Şâh'ın kardeşini serbest bıraktığı gibi; Erzincan, Kemah, Bayburt ve İspir'i Safevîlere geri verdi. Bu duruma rağmen Şâh İsmail, sultan Bâyezîd'in Anadolu alevîlerine Erdebil'i ziyaret etmelerine izin vermesinden faydalanarak onları kendilerine bağlıyor ve Osmanlı Devleti'ni içerden çökertmeye çalışıyordu. Öte yandan Mısır Memlûklülerini de rakibi Osmanlılar aleyhine daimî olarak kışkırtıyordu. Şahın bu faaliyetleri sonucunda Anadolu'da ortaya çıkan ve geçen sayıdaki makalemizde geniş olarak bahsettiğimiz Şahkulu, (Şeytan kulu) Baba Tekeli ve Nur Halîfe isyânları 50 bin masum sünninin ölmesine sebeb oldu.

Şehzâde Ahmed ve vezîriâzam Hadım Ali Paşa kumandasındaki kuvvetler âsîler karşısında bozguna uğradı ve Osmanlı ülkesinde bir otorite boşluğunun doğmasına sebeb oldu. Neticede sultan Bâyezîd'in üçşehzâdesi arasında saltanat mücâdelesi baş gösterdi. Şehzâde Ahmed'in Şâhkulu karşısındaki muvaffakiyetsizliği, şehzâde Korkut'un ise yumuşak tabiatlı olması dolayısıyla yeniçeriler Selîm tarafdârı idi.

Ancak sultan Bâyezîd Han'ın vezirleri şehzâde Ahmed'in pâdişâh olmasını istiyorlardı. Şehzâde Ahmed, pâdişâh olursa yine vezir olabileceklerini, azledilmeyeceklerini biliyorlardı. Pâdişâh'ın meyli de, yaşının büyüklüğü sebebiyle şehzâde Ahmed'e idi. Bu sırada Selîm'in ziyaret maksadı ile Kırım'a gitmesi, aleyhindeki devlet adamlarını harekete geçirdi. Bunlar Selîm'in saltanat için hazırlandığını ileri sürerek, üzerine Rumeli beylerbeyi Hasan Paşa'nın gönderilmesini sağladılar.

Hasan Paşa muhârebeye girmeyerek geri çekildi. Bunun üzerine Pâdişâh'ın bizzat Selîm'e karşı harekete geçmesi sağlandı.

Ancak Rumeli akıncı ve sancakbeylerinin istirhamlarıyla muhârebeden vazgeçilerek Sarı Gürz diye meşhur Mevlânâ Nûreddîn ismin deki âlim aracı gönderildi.

Şehzâde onu çok iyi karşılayıp, tek düşüncesinin Safevî tehlikesinin kaldırılması ve böylece sünnî müslümanların haklarının korunması olduğunu bildirdi. Ayrıca; "Pâdişâh babamın istekleri benim başımın üzerinedir. Sağlığına duâcıyız.

Pâdişâh pederimin sağ kaldığı müddet içinde kimseyi velîahd îlân etmemesini ve Rumeli'de bir eyâletin uhdemizde olmasını isteriz" dedi. Sarı Gürz, durumu Pâdişâh'a bildirdi. Pâdişâh, şehzâdenin bu arzularını kabul etti. Rumeli'de Semendire sancağı tevcih olunarak berâtı gönderildi ve bu sancağa Alacahisar ve İzvornik sancakları îlâve edildi. Sonra da velîahd tâyin etmeyeceğini bildiren bir ahid-nâme yayınladı.

Bu arada vezirler, şehzâde Ahmed'e acele İstanbul'a gelmesi için haber gönderdiler. Şehzâde Ahmed Maltepe'ye kadar geldi ise de ordu, veliahdın İstanbul'a girmesini istemedi. Dîvân, veliahdın sancağına dönmesini emretti.

Öte yandan şehzâde Ahmed'in İstanbul'a çağrılması şehzâde Selîm tarafdârlarını harekete geçirdi. İstanbul'da ordu açıkça şehzâde Selîm lehine büyük gösteri yaptı (6 Mart 1512). Büyük oğlunu desteklemekle kan dökülecceğini anlayan Sultan, oğlu Selîm'i İstanbul'a davet etti. Şehzâde Korkud çok seviliyorsa da, erkek evlâdı olmadığından ikinci plânda kalmıştı.

Şehzâde Selîm, 19 Nisan'da İstanbul'a geldi. Üç yaş büyük olan ağabeyi Korkud, kendisini karşılayarak tebrik etti. Bundan sonra Selîm, Yenibahçe'de kendisi için kurulan çadıra geldi. 24 Nisan 1512'de babası sultan Bâyezîd'in huzuruna girerek el öptü. Sultan Bâyezîd Han, oğlu Selîm'e; "Adaletten ayrılma, âcizlere ve bîçârelere karşı merhametli ol, kimsesizlere şefkat göster, herkesin sana râm olmasını istiyorsan, ulemâya çok saygı göster, zaruret olmadıkça kimseye karşı sert davranma!.." dedikten sonra çok duâlar etti ve pâdişâhlığını Allahü teâlânin mübarek etmesi dileğiyle saltanatı kendisine teslim etti.

Yavuz Sultan Selîm Han, aynı gün, vezirleri, komutanları ve devletin ileri gelenlerini toplayarak; "Pâdişâh olduğum zaman Arabistan'ı Çerkezlerden, Acem ülkesini râfizîlerden temizlemeye ahdettim. Şark ve garbta î'lâ-yı kelimetullah (Allahü teâlânın ismini yüceltmek) için çalışacağım; zâlimlere, evlâdım bile olsa, merhamet etmeyeceğim. Zamanımda boş oturmak ve ahâliye zulmetmek mümkün olmaz, işte, benim hâlim budur. Biraderim ise, rahatı sever ve yumuşak huyludur. Seferden korkmaz ve haddi aşmak istemezseniz bana bîât ediniz.

Aksi takdirde şehzâde Ahmed'i seçiniz ki, onun zamanında o da, siz de zevk ve safânızla meşgul olasınız..." diyerek üstün gayretlere îtinâ gösterdiğini, fakat dünyâ devletini arzulamadığını açıklamış oldu. BabasıİkinciBâyezîd Han'ı, yılda iki milyon akçe tahsisatla Dimotoko'ya, büyük hürmet göstererek maiyyetiyle beraber yolcu etti. İkinci Bâyezîd Han, 26 Mayıs 1512'de yolda vefât edince, cenazesini İstanbul'a getirtti. Bâyezîd Câmii yanına defnettirip, üzerine bir türbe yaptırdı. Sultan Selîm Han, tahta geçtikten sonra, önce devletin iç işlerini yoluna koymaya çalıştı. İsyan çıkarmak için harekete geçen, Anadolu'da kendilerine pek çok tarafdâr toplayan kardeşlerine birer mektup yazdı.

Mektubunda; "Yaptığınız bu hareketler ve devletin paylaşılması gibi istekleriniz, hiç bir suretle kabul edilemez. Bir kaç günlük ömür için fitne ve fesat çıkararak, memleketi harâb etmektense, Allahü teâlânın takdîrine boyun eğmek en iyi hareket olur. Böyle yapılıp, husûmetten el çekildiği ve bir müslüman ülkesinde oturmayı kabul ettiğiniz takdirde, aramıza düşmanlık girmeyecektir.

Ayrıca ihtiyaçlarınız tamamen karşılandığı gibi bu tarafta kalan mal-mülk ve çoluk-çocuğunuz için de, arzunuz yerine getirilecektir. Aksi takdirde, Allahü teâlânın irâdesi ne ise o olacaktır" yazıyordu. Buna rağmen kardeşleri şehzâde Ahmed ve şehzâde Korkud, etraflarına asker toplamaya devam ettiler. Yavuz Sultan Selîm Han, memleketin birlik ve beraberliğini sağlamak, isyânı bastırmak için, kardeşleri ile mücâdele etmeye mecbur kaldı. İstemeyerek, üzülerek, yaptığı bu mücâdelelerde galip gelerek isyânları bastırdı. Elebaşlarını öldürttü. İsyanı kışkırtan, kendisini istemeyen sadrâzam Mustafa Paşa'yıîdâm ettirdi. Yavuz Sultan Selîm Han, ülke içinde hâdise çıkartan ve ilerisi için büyük tehlike olabilecek râfizî Kızılbaş faaliyetlerin teşvikçisi, doğudaki Safevî Devleti'ne karşı sefere çıkmadan, batı, kuzeybatı ve güney hududlarını emniyete aldı.

Eflâk, Boğdan, Macar, Venedik ve Mısır elçileriyle sulhun devamını, te'yîd eden anlaşmalar imzaladı.

ŞÂH İSMAİL FİTNESİ

Bu sırada, Akkoyunlu Devleti'ni ortadan kaldıran, Azerbaycan, Irak-ı Acem, Irak-ı Arab ve İran'ı ele geçirerek Ceyhun nehrine kadar hududunu genişleten Şâh İsmail, sünnî özbekleri de yendikten sonra, Anadolu'ya yönelmişti.

Gönderdiği dâî ve halîfeleri vasıtasıyla Osmanlı hudutları içinde yaşayan şiîleri kendisine bağlıyor ve fırsat buldukça da Şahkulu benzeri isyânlar çıkarıyordu. Yavuz Sultan Selîm Han ise, Şâh İsmail'in bu tehlikeli teşebbüslerini önlemenin tek çıkar yolunun, Anadolu'da Şiîliğin gelişmesini önlemek, hattâ kökünü kazımak olduğunu biliyor, İslâm'ı bütün dünyâya hâkim kılabilmek için Osmanlı Devleti'nin dünyânın en büyük ve kudretli devleti hâline gelmesi zaruretine inanıyordu. Bunun için İran'da kurulan şiî devletlerin ikide bir Osmanlı Devleti'ni tehdîd etmesine ve batıya karşı açılan her seferde Osmanlıyı arkadan vurmasına son vermek emelinde idi Zîrâ Osmanlı Devleti'nin en büyük asker kaynağı Türk ve müslüman nüfûsun yaşadığı Anadolu idi.

Buranın emniyette olmaması, devletin başına her an büyük gaileler açabilirdi. Sultan Selim, bütün bunları düşünerek Trabzon vâliliğinden beri Şâh İsmail'in Osmanlıülkesindeki faaliyetlerini yakından takip etmiş, İran içlerine seferler düzenleyerek şiîlerin Anadolu'daki faaliyetlerine mâni olmaya çalışmıştı. Pâdişâh olduktan sonra, bu faaliyetlerin önüne bütünüyle geçmek için köklü tedbirler almaya başladı.

Topladığı olağanüstü dîvânda, Şâh İsmail'in İslâm'a verdiği zarar ve Ehl-i sünnete yaptığı saldırıları inceden inceye bir bir anlattı. Dîvânda yapılan uzun müzâkerelerden sonra, İran'a sefere karar verildi. Dîvânın bu karârıüzerine görüşleri alınan o devrin âlimlerinden Molla Arab lakabıyla meşhur, Muhammed bin Ömer, Sarı Gürz lakâbıyla meşhur Nûreddîn Hamza, Zenbilli Ali Cemâli Efendi, Ahmed ibni Kemâl Paşa ve daha pek çok âlim böyle bir cihâdın farz olduğuna, Şâh İsmail'e haddinin bildirilmesi lâzım geldiğine dâir fetva verdiler.

Bu sırada Şâh İsmâil Anadolu'ya sapık inanışlarını yaymak için şeyh kılığında gönderdiği dâîler vasıtasıyla geniş bir propagandaya girişmiş, aslından uzaklaşıp sapıtan bektâşî tekkelerini ele geçirerek, bâzı saf kimseleri kendi tarafına çekmişti. Şehzâdeliğinden beri bu şiî dâîlerini takip ve bir kısmını tespit eden Yavuz Sultan Selim Han, İran'la yapılacak harpte, memleket içinde bulunan şiîliği benimsemiş kişilerin isyânlar çıkararak devletin başına büyük gaileler açabileceğini düşünmüştü.

Bu sebeple Anadolu'daki beylerbeyi ve sancakbeylerine nâmeler göndererek, bölgelerindeki Şâh İsmâil tarafdarlarının listesini istedi. Tesbit edilenleri göz hapsine alarak faaliyetlerine son verdi. Yavuz Sultan Selîm hazırlıklarını tamamladıktan sonra. 20 Nisan 1514'de Üsküdar'a geçerek, orduyı hümâyûn ile İran seferine çıktı.

İzmit'e vardığında, Şâh İsmail'e bir mektup göndererek, üzerine yürüdüğünü resmen bildirdi. Ordu-yı hümâyûn Yenişehir'e geldiğinde Anadolu ve Rumeli beylerbeyleri kuvvetleri ile orduya katıldı. 20.000 tımarlı sipahiden meydana gelen öncü ordusuna vezir Dukakinzâde Ahmed Paşa tâyin edildi. 2 Haziran'da Sivas'a varan Sultan, 140.000 asker 5.000 zahireci ve 60.000 deveye yüklenen orduyu yoklamaya tâbi tutup, muhtemel bir şiî ayaklanmasını önlemek ve yiyecek tedâriki yapmak üzere İskender Paşa kumandasındaki 40.000 askeri burada bıraktı. Koçhisar (Hafik) kazasına gelinince harp tertîbâtı alındı ve bundan sonra bu tertip üzere gidildi.

Akşehir ve İran'la hudut olan Su şehrinden îtibaren Safevî Devleti'nin topraklarına girildi. Bundan sonra Safevîlerin, geçiş yollarını tahrip etmelerinden dolayı ordunun durumu müşkülleşmeye başladı. Osmanlı hükümdarı, bu sefere giderken Dulkadir beyi Alâüddevle'ye nâme yollayarak kendisini harbe iştirake davet ettiyse de, Alâüddevle bu teklife yanaşmadığı gibi, zahîre kollarını da vurmak suretiyle orduyu sıkıntıya soktu. Osmanlı ordusu mütemadiyen ilerliyor ve bu harabelerde yiyecekten sıkıntıçekiliyordu. Fakat bu sıkıntı darlık olup kıtlık değildi. Çünkü ihtiyat olarak gemilerle Trabzon'a naklolunan erzak ve mühimmatdan bir çoğu deve ve katırlarla orduya sevk olunmakta idi.

Bundan başka Gürcü hükümdarına da orduya yiyecek yollaması için nâme gönderilmişti. Ordunun harap yerlerde müşkilâta düşmesi Şâh

İsmâil ile muhârebe aleyhdârlarına fırsat verdi ve yavaş yavaş askeri tahrik ettiler. Fırat kenarına ve Erzincan'a gelindiği zaman asker, kumandanlar ve vezirler düşmanın meydanda olmamasından dolayı daha ileri gidilmiyerek geri dönmek hususundaki arzularını Pâdişâh'a söylemek istediler.

Pâdişâh bir münâsebetle Erzincan'dan Azerbaycan'ın merkezi plan Tebriz'in kırk merhale olduğunu beyân edip o tarafa gidileceğini söylediği zaman devlet erkânı muzdarip oldu ise de korkularından bir şey söyleyemediler. Ancak daha ileri gidilmemesi için, Karaman vâlisi olup Pâdişâh'ın pek sevip itimât ettiği Hemdem Paşa'yı ileri sürdüler.

Hemdem Paşa, durumu Pâdişâh'a îzâh ederek geri dönmenin daha uygun olacağını söyleyince, sultan Selîm onu derhâl öldürttü. Şeyhülislâm; "Hemdem Paşa'yı hangi hükme dayanarak katlettirdiniz?" diye sorunca; "Allahü teâlâ meâlen bu yuruyor ki: "(Ey Peygamberim! Eshâbının)iş hususunda fikirlerini al (müşavere et)!Müşavereden sonra da bir şeyi yapmaya karar verdin mi, artık Allahü teâlâya güven ve dayan! Gerçekten, Allahü teâlâ tevekkül edenleri sever"(Âl-i İmrân sûresi 159) âyet-i kerîmesine muhalefet ettiği için öldürttüm.

Biz bu cihâda çıkarken vezirler, âlimler ve komutanlarımızla müşavere ettik. Karar verdik. Allahü teâlâya tevekkül ederek yürüdük. Hemdem'in yerine oğlum Süleymân bile olsa, aynışekilde boynunu vurmaktan asla çekinmezdim" dedi. Bunun üzerine yeniçeri bir müddet şikâyetlerini bıraktı.

Ordu, 14 Ağustos'ta Eleşkirt civarına geldiğinde, yeniçeriler yeniden isyânkâr konuşmalarına başladılar. Nihayet beş yüz kadar yeniçeri, konaklanan bir yerde Pâdişâh'ın otağına ok atıp, ateş açmaya başladılar. Bunun üzerine çadırından dışarıçıkan sultan Selîm Han, derhâl atına binerek askerin içine girdi ve;"Bre câhiller! Karar verdik, İ'lâ-yı kelîmetullahı yaymak ve yüceltmek için yola çıktık. Düşmanla karşılaşmadan da geri dönmemiz mümkün değildir.

Ne gariptir ki, Şâh'ın adamları bâtıl inanışları uğrunda efendileri için can verirken, içimizdeki bazı gayretsizler bizi hak yoldan döndürmeye uğraşıyorlar.

Fakat biz yolumuzdan aslâ dönmeyecek, emre itaat edenlerle birlikte hedefimize kadar gideceğiz. Bâzıları hanımını hayâl edip, yol yorgunluğunu bahane ederek; "Bundan öte gidemeyiz" derler. Bunun gibiler, kendilerini bilirler. Geri dönerlerse, dîn-i mübîn yolundan dönmüş olurlar. Eğer er iseniz benimle geliniz. Yoksa Şâh oğlunun karşısına tek başımıza çıkarız" diyerek atını ileri sürdü. Bu dokunaklı sözlerden sonra, hiç kimse muhalefet etmedi ve Sultan'ın arkasında yürümeye başladı. Sultan Selîm Han, ordusuyla Kazlıgöl mevkiine geldiğinde, Şâh İsmail'in Çaldıran'da olduğu haberi geldi. Osmanlı ordusu, 22 Ağustos günüÇaldıran'ın Akçay vadisi tepelerinde konakladı.

Toplanan dîvânda bâzı vezirler askerin yirmi dört saat dinlendikten sonra muhârebeye girilmesini tavsiye ederlerken, bâzıları derhâl muhârebeye başlanılmasını, yoksa şiî casusların ordunun maneviyâtını bozacağı görüşünde idiler. Pâdişâh da derhâl savaşma fikrinde olduğu için, ertesi sabah muhârebeye karar verildi. Yavuz Sultan Selîm o geceyi, sabaha kadar ibâdet ve Allahü teâlâya yalvarmakla geçirdi. 23 Ağustos sabahı Osmanlı ordusu harb nizâmı aldı. Ordunun sağ kolunu Anadolu beylerbeyi Sinân Paşa ile Zeynel Paşa'nın emrindeki Anadolu ve Karaman kuvvetleri, sol kolunu ise Rumeli beylerbeyi Hasan Paşa kumandasındaki Rumeli askerleri teşkil ediyordu.

Sultan merkezde, her zamanki gibi sipâhî, silahdâr, ulûfeci ve gurebâ bölükleri ile çevrilmiş olup, yanında sadrâzam Hersekzâde Ahmed Paşa, vezir Dukakinoğlu Ahmed Paşa, vezir Mustafa Paşa, Ferhad Paşa, Karaca Paşa gibi devlet ricali bulunuyordu. Yorgun Osmanlı piyadelerini, ordusunun büyük bir kısmını meydana getiren süvariler ile imha etmek düşüncesinde olan Şâh, 23 Ağustos sabahı hücum emri verdi. Askerleri "Şâh, Şâh!" sesleri ile saldırdılar. Yavuz Sultan Selîm Han ordusunu son bir kez gözden geçirdikten sonra; "Yâ Allah! Bismillah! Allahü Ekber!" diyerek hücum emrini verdi. Osmanlı ordusu; tekbîrlerle çığ gibi Şâh'ın ordusuna yüklendi.

Osmanlı ordusunun ustaca manevraları sayesinde İran ordusu kısa zamanda dağılmaya başladı.

Askerinin dağıldığını gören Şâh, durumun kendisi için çok tehlikeli olduğunu anlayınca, yaralı bir vaziyette taht ve hanımını harb meydanında

bırakarak kaçmak zorunda kaldı. Savaş, Osmanlıların galibiyeti ile bitti. Târihin en büyük meydan muhârebelerinden birini, Allahü teâlânın izni ile kazandığını gören Yavuz Sultan Selîm Han, şükür secdesine kapandı. Sevinç göz yaşları dökerek, Allahü teâlâya hamd etti .Yavuz Sultan Selim Han bu zaferi ile; Anadolu'da müslümanlar arasında yayılarak Eshâb-ı kiram düşmanlığını körükleyen, Türk dünyâsının inanç birliğini bozmaya çalışan sapık inanç sahiplerini temizledi. Bu bozuk inancın yayılmasınıönledi. Böylece Ehl-i sünnet itikadını kuvvetlendirerek, İslâm'a büyük hizmette bulundu.

Çaldıran zaferinden sonra, Yavuz Sultan Selîm ordusu ile Tebriz'e girdi. Büyük Câmii'de kılınan ilk Cuma namazında hutbe sultan Selîm adına okundu. Selîm Han, Tebriz'de câmiler ve medreselerin îmârı ile uğraştı. Şehirdeki bütün âlimlere ve san'at sahibi olgun kimselere pek ziyâde alâka ve iltifat gösterdi. Sultan Selîm Han, 15 Eylül'de Tebriz'den ayrılarak Karabağ'a oradan Amasya'ya geldi. Kışı burada geçiren sultan, ilkbaharda tekrar İran seferine çıkacağı için top ve cephaneyi Şarkî Karahisar'da bırakmıştı. Ancak 1515 Şubat'ında Sultan'ıİran seferinden alıkoymak isteyen bâzı devlet adamları tarafından yeniçeri tekrar ayaklandırıldı. Ayaklanma sebebini araştıran Yavuz Selîm, sadrâzam Dukakinzâde Ahmed Paşa'nın bu olayda parmağı olduğunu görerek îdâm ettirdi ve bir müddet sadârete kimseyi tâyin etmedi.

Kışı Amasya'da geçiren Yavuz Sultan Selîm Han, askerin vaziyeti sebebiyle İran üzerine tekrar sefer yapılamıyacağını anladıktan sonra, doğu ve güney hududlarına âit bâzı yerleri ele geçirmedikçe emniyet sağlanamıyacağı için Kemah seferine çıktı ve kaleyi fethetti. Sultan'ın niyeti bütün Anadolu'yu düşmandan temizlemekti. İran seferi sırasında Dulkadiroğlu Alâüddevle'nin Şâh'a karşı harbe iştiraki istenmişti. O bunu kabul etmediği gibi kendisine bağlı bâzı aşiret reisleri de Osmanlı zahire kollarını vurmuştu.

Ayrıca Alâüddevle, Safevîlere ve Mısır Memlûklülerine yardımda bulunuyordu. Hâlbuki Dulkadiroğlu Alâüddevle'nin ablası Yavuz Sultan Selîm'in babaannesi idi. Buna rağmen Alâüddevle, sultan Selîm'e karşı düşmanca hareketlerden geri durmadı. Sultan Selîm, Dulkadiroğlu'nun üzerine Şehsüvaroğlu Ali Bey'i gönderdi. Ali Bey, kısa zamanda Dülkadiroğullarına âid toprakları Osmanlı Devleti'ne kattı.

Safevî Devleti'nin batı sınırındaki şehir ve kalelerden en önemlisi Diyarbakır idi. Sultan Selîm, Diyarbakır'ın alınmasına karar verip, Osmanlı Devleti'ne gelmiş olan meşhur âlim İdris-i Bitlisî vasıtasıyla bu şehri sulh yoluyla almaya çalıştı ve bunda muvaffak oldu. Diğer taraftan yine İdrîs-i Bitlisînin yardımıyla Mardin de Osmanlı topraklarına katıldı. Sultan Selîm, aslen Diyarbakırlı olan Ahmed Bey'i vâli tâyin etti. İdrîs-i Bitlisî, bölgenin Ehl-i sünnet olan yerli beyleri ile görüşerek onları Osmanlı Devleti tarafına çekti. Böylelikle Urmiye, İtak, İmadiye, Siirt, Eğil, Hasankeyf, Palu, Bitlis, Hizran, Meyyâfârikîn, Cizre vesaire yirmi beş bölge beyi devlete itâat edip, eskisi gibi yerlerini idare etmek üzere berâtlar gönderildi.

Temmuz başlarında ordu ile İstanbul'a dönen Yavuz Sultan Selîm Han, ilk iş olarak, yeniçeri ordusunda ıslâhat yaptı. Çaldıran savaşında yeniçeriyi isyâna sevkeden vezir İskender Paşa'yı sekbanbaşı Balyemez Osman Ağa'yı îdâm ettirdi. Sultan, bu hâdiseden sonra askeri tahrik edeceklerini göz önüne alarak ocaktan yetişenlerden yeniçeri ağası olma usûlünü kaldırdı ve saraydan yetişme, itimâda lâyık olanlardan ağalığa tâyin usûlünü getirdi. Fitneyi yatıştırdıktan, askerin itaatinden emin olduktan sonra, tekrar doğu seferine çıkmak için hazırlıklara girişti. Osmanlı Devleti'nin Ortadoğu'daki hâkimiyetinin genişlemesi, Suriye, Filistin, Arabistan yarımadası, Mısır ve Kuzey Afrika'nın doğusuna hâkim Memlûklü sultânı Kansuh Gorîyi harekete geçirip, tedbir almaya sevk etmişti. Şâh İsmâil de Memlûklü sultânına elçiler göndererek sıranın Memlûklülere geleceğini bildirmesi üzerine, Kansuh Gorî, Şâh İsmâil ile ittifak kurdu.

MERCİDÂBIK SAVAŞI

Sultan Selîm Hân, istihbarat teşkilâtı vasıtasıyla Şâh İsmâil Kansuh Gorî ittifakını haber alınca, 1516'da sadrâzam Sinân Paşa'yı kırk bin kişilik bir kuvvetle Safevîler üzerine gönderdi. Sinân Paşa Diyarbakır'a kadar giderek, burada orduyu dinlendirecek ve geriden gelecek olan sultan Selîm Han'ı

bekleyecekti. Sinân Paşa ordu ile Maraş'a geldi. Maraş'tan Diyarbakır'a gidebilmesi için Memlûklü idaresinde bulunan Malatya'dan geçmesi gerekiyordu. Sinân Paşa, hududdaki Memlûklu beylerinden geçmek için izin istedi. Memlûklü sultanı Kansuh Gorî buna izin vermediği gibi, elli bin kişilik bir ordu ile Şam'a geldi. Sinân Paşa durumu Yavuz Sultan Selîm'e bildirdi. Bunun üzerine Selîm Han, dîvân toplayıp, müslümanlara işkence ve eziyet edip, Eshâb-ı kiram (r. anhüm) ve Ehl-i sünnet âlimlerini kötüleyenlere karşı sefere giderken, buna mâni olmak isteyen müslüman bir devlete karşı girişileceği seferin meşruluğuna dâir fetva istedi.

Devrin meşhur âlimlerinden olan şeyhülislâm Zenbilli Ali Efendi; "Sapıklara yardım eden de cezalandırılır" mânâsında fetva verdi. Sultan Selîm fetvayı almış olmasına rağmen, Memlûklülere Bursa kâdısı Zeyrekzâde ile Karaca Paşa'yı elçi gönderdi. Lâkin elçi hey'etinin Haleb'de Memlûk sultânı tarafından hakarete uğraması ve hapsedilmesi üzerine Sultan Selîm 1516 Haziran'ında Üsküdar'dan hareket etti. Ordu-yı hümâyûn yirmi beş günde Konya'ya ulaştı. Daha sonra Elbistan'da Sinân Paşa kuvvetleri ile birleşti. Bu sırada Şam'da bulunan Mısır sultânı ordusuyla Mercidâbık ovasına hareket edip karargâh kurdu. Yavuz Selîm de yol üzerinde bulunan Malatya'yı alarak Tel-Habeş mevkiine vardı. Ertesi gün Osmanlı ordusu Halep'ten geçerek, Dâvûd aleyhisselâmın makamı önünden Mercidâbık çölüne indi ve bir su kenarında karargâh kurdu. 24 Ağustos 1516'da iki ordu Mercidâbık çölünde karşılaştı. Her iki ordunun mevcudu 60.000 civarında idi. Osmanlı ordusu ateşli silâhlar, teşkilât, kumanda hey'eti, sevk ve idare; Memlûklü ordusu ise süvârî kuvvetleri bakımından üstündü.

Muhârebe günü Osmanlı ordusu hilâl şeklinde bir düzene geçti. Sultan Selîm her zamanki gibi yeniçeri ve azaplar ile merkezde idi. Sağ kanada Anadolu beylerbeyi Zeynel Paşa kumanda ediyordu. Karaman beylerbeyi Hüsrev Paşa, Şehsüvaroğlu Ali Bey ve Ramazanoğlu Mahmûd Bey, Zeynel Paşa'ya yardım edecekti. Sol kanada Rumeli beylerbeyi Küçük Sinân Paşa kumanda edecekti. Diyarbakır beylerbeyi Bıyıklı Mehmed Paşa, İsfendiyaroğlu Mehmed Paşa, Mengli Giray'ın çocukları, Saadet ve Mübarek Giray da Sinân Paşa'ya yardım edeceklerdi. Piyadenin önündeki zincirlerle birbirine bağlı olan üç yüz top zamanı gelince ateşlenecekti. Memlûklu ordusunda ise sultan Kansuh Gorî ordu merkezinde, Haleb naibi Hayırbay sağ kolda, Şam naibi Sibay ise sol kolda yer almıştı.

Şiddetle cereyan eden savaşın seyrini Osmanlı ordusunda bulunan toplar değiştirdi. Mısır askeri geri çekilmeye başladı. Bir ara Mısır askeri mızraklarının uçlarına Kur'ân-ı kerîm sayfaları bağladılar. Bu durumu gören Yavuz Selîm Han, derhâl ileri atılıp; "Bunlar hem râfizîye yardımcı olurlar, hem de Kur'ân-ı kerîmi hilelerine hüccet ederler" diyerek durulmaması emrini verdi. Memlûklü askeri perişan oldu. Ordusunun mağlûb olduğunu gören Kansuh Gorî kederinden öldü.

Mercidâbık'ta kazanılan zafer; Osmanlı Devletine dînî, siyâsî, askerî, iktisadî pek çok faydalar sağladı. Hilâfetin, Osmanlı hânedânına geçme yolu açılmış oldu. Doğuda Osmanlı Devleti'nin son rakibi Mısır-Memlûklü Devleti ortadan kaldırılma sınırına geldi. Güneydoğu Anadolu'nun Osmanlı topraklarına katılmasıyla Türk birliği tamamlandı. Mısır ve Arabistan yolu açıldı.

Yavuz Sultan Selîm Han, esir alınan son Abbasî halîfesine büyük hürmet göstererek Kahire'ye gönderdi. Muzaffer Osmanlı ordusu, 28 Ağustos'ta Haleb'e girdi. Yavuz Sultan Selîm 27 Eylül'de Şam'a geçti ve burada üç ay kaldı. Bu müddet zarfında askerini dinlendirdiği gibi hem de etrafındaki Safed, Nabtus, Kudüs, Adun, Gazze gibi şehirlerin kendisine itâatini sağladı.

MISIR SEFERİ

Kansuh Gorî'nin ölümü üzerine, yerine vekil olarak bıraktığı Emîr Tomanbay Mısırda hükümdar îlân edildi (Kasım 1516). Bu sırada toplanan Osmanlı dîvânında Mısır'ın fethi için alınacak tedbirler görüşüldü. Bu itibarla Mısır'a yeni seçilen hükümdar Tomanbay'a bir elçi gönderilmesine karar alındı. 1516 Aralık ayında Tomanbay'a gönderilen nâmede, Yavuz Sultan Selîm Han kendisine tâbi olunduğu takdirde Gazze'den itibaren Mısır'ı kendisine bırakacağını bildiriyordu. Sultan Selîm, ayrıca Mısır beylerini Osmanlılara

itaate davet eden mektuplar yolladı. Fakat yeni Mısır hükümdarı ve beyleri, Sultan Selîm'in Sina çölünü aşıp Mısır'a geleceğini sanmıyorlardı ve bu çok zor bir işti. Bu yüzden Tomanbay, Yavuz Sultan Selîm Han'ın gönderdiği elçileri öldürttü. Casusları vasıtasıyla durumu öğrenen Yavuz Selîm hiddetlenerek; "Bu Tomanbay hâlâ kim olduğumuzu bilmez. Vaktiyle bütün dünyânın, alınması imkânsızdır dediği İstanbul'u dedemiz Cennetmekân sultan Mehmed fethetmiştir. Biz de onun torunuyuz ve Mısır'ı bi-iznillah alacağız, Zirâİslâm milletinin ikibaşlılığa tahammülü yoktur!.." demekten kendini alamadı.

Osmanlı ordusu, Şam'dan hareketle on beş günde Kudüs'e geldi. Bu sefer sırasında karşılaşılacak güçlükler hesâb edilerek, on beş bin deve ve otuz bin su kırbası te'min edilmişti. Kudüs-i şeriften ayrılan sultan Selîm Han, 9 Ocak'ta Sina Çölüne geldi. Bu kum deryası, bir yanardağ krateri gibi kaynıyordu. İmparator Tîmûr Han; Hindistan'ı, İran'ı, Anadolu'yu ve Bağdâd, Haleb, Şam gibi pek çok Arab şehirlerini fethedip geçmişti. Ancak buraya geldiği zaman, çaresiz kalarak geri dönmüştü.

Sultan Selîm Han, burada iken Mısır seferi harekâtı hakkında yanındaki devlet erkânıyla müzâkerelere başladı. Bu sırada vezir Hüseyin Paşa; ordunun yorgun olduğunu ve bugüne kadar yapılan fütûhatın kâfî geleceğini ileri sürerek, susuz çöllerden ordu geçirmenin imkânsızlığını ve geri dönmenin zamanı geldiği şeklinde sözler sarfetti. Bir konu hakkında karar verilmeden önce dîvânda bütün üyelerin görüşlerini alan, fakat karar verildikten sonra bunun aksine söz sarfedenleri şiddetle cezalandıran sultan Selîm, derhâl Paşa'nın çadırının yıkılmasını emretti. Bu onun îdâmına işaretti. Nitekim derhâl îdâm edildi. Pâdişâh'ın bu hareketi üzerine artık hiç kimsede îtirâz imkânı kalmadı.

Yavuz Sultan Selîm Han, ordusunu bütün mevcuduyla bu çölden geçirip Mısır'ı fethe niyet etmişti. Her zaman olduğu gibi keşîf kolu çıkartılarak, geçit yerleri tesbit edildi. Bu iş için vezir Hüsâm Paşa vazifelendirildi.

Bir süre sonra Hüsam Paşa geri dönerek, Sultan'a; "Bizi af buyurunuz Sultân'ım! Velâkin bu kızgın çöl deryasını geçmek insanoğlu için mümkin değildir diye düşünürüz devletlüm. Hele hele piyade askeriniz çöl ortasına varmadan buharlaşırlar Sultan'ım!" dedi. Sultan Selîm'in hiddetten şah damarı kabardı ve Allahü teâlânın Kur'ân-ı kerîmde dünyâdaki her şeyi insanoğlunun emrine verdiğini bildirdiğini söyledi. Daha sonra Hüsam Paşa'yı azletti. Eğer Osmanlı Sultan'ı bir an tereddüt gösterseydi, Hüsam Paşa gibi düşünenlere engel olunamazdı.

SULTAN SELÎM'İN PEYGAMBER (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'İ ÖNÜNDE GÖRMESİ

Yavuz Sultan Selîm; "Allahü teâlânın yardımıyla bu çölü geçmek bize nasîb olur inşâallah" diyerek atını çöle sürdü. Arkasından Osmanlı ordusu, normal bir ovada hareket ediyorcasına alevli Sina çölüne girdi. Çölde, gündüzleri dayanılmayacak kadar sıcak, geceleri de dondurucu soğuk oluyordu. Bir ara Sultan Selîm, atından indi ve yaya olarak yürümeye başladı. Bunu gören devlet erkânı ve süvari birlikleri de atlarından inerek yaya yürümeye başladılar. Herkes bunun sebebini merak ediyordu. Durumu öğrenmek isteyen Hasan Can, Sultan'a yaklaşarak; "Hayırdır inşâallah Sultan'ım! Bütün ordu, devletlü Pâdişâhımız acep niçin yaya yürürler?" diye merak eder" diye sorunca, büyük Sultan şöyle cevap verdi: "İki cihân sultânı Peygamber Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem önümüzde yaya yürürken, biz nasıl at üzerinde olabiliriz Hasan Can?.." Bir süre sonra Sultan tekrar atına bindi. Ordu-yı hümâyûn çölde büyük bir hızla ilerlerken, su bitmişti. Herkes susuz bir hâlde iken, yavaş yavaş başlayan yağmur, sağnak hâline çevirdi. Yıllardır yağmur yüzü görmeyen Sina çölünün kaygan kumları sertleşti, yürümek kolaylaştı. Osmanlı ordusu Sina çölünü günde ortalama otuz kilometre yürüyüşle bir haftada geçerek, harb târihinde rekor yaptı.

Osmanlı ordusu, 21 Ocak 1517'de Kâhire'ye çok yakın Birket-ül-Hac mevkiinde konakladı. Memlûklü sultânı Tomanbay, Sâlihiye'de mevzilenmek istedi ise de beylerinin isteği üzerine Ridâniye'de mevzîlenmek mecburiyetinde kaldı. Memlûklü ordusu elli bin kişilik bir kuvvet ve Avrupa'dan te'min edilen iki yüz toptan meydana gelmişti. Tomanbay'ın harb cephesi, Kâhire'nin

kuzeydoğusundaki el-Mukattam dağından solda Nil nehrine kadar uzanmıştı. Bu mevziin önü açıktı. Sina çölünden gelen yolu kapsayan ve kontrol altında bulunduran bir durumda idi. Siperlerin gerisine sabit bir şekilde iki yüz top gömülmüştü. Tomanbay'ın hedefi, Osmanlı taarruzunu topçu ateşi ile kırdıktan sonra hassa kuvvetleri ve süvariler ile sarıp Osmanlı ordusunu tamamen imha etmekti.

Osmanlı ordusunun sağ kanadına Anadolu beylerbeyi Mustafa Paşa, sol kanadına Rumeli beylerbeyi Küçük Sinân Paşa, merkeze ise, sadrâzam Hadım Sinân Paşa kumanda ediyordu. Sultan Selîm Han, Tomanbay'ın tertibatını öğrendikten sonra, askerî dehâsını gösterecek olan bir plân tatbit etmek istedi. Araziyi tedkîk ettirip, ordusunun bir kısmını el-Mukaftam dağının arkasına geçirmek istedi. Nitekim Ridâniye mevzilerine cepheden taarruz vazifesi yapacak ihtiyati kuvvetleri bıraktıktan sonra, asıl kuvvetler ile 21/22 Ocak gecesi el-Mukattam dağını dolaşarak bir çevirme manevrası ile Memlûklü ordusunun gerisine geçti ve muhârebe düzeni aldı. Sultan Selîm Han, Memlûklülerin beklemediği bir istikâmetten taarruz etmekle, Mısırlıları baskına uğratıp, tatbik edecekleri plânları bozarak uzun zamandan beri büyük emekler ile hazırladıkları mevzii ve topları muhârebe dışı bırakacaktı. 22 Ocak sabahı harb başlamadan önce iki tarafın muhârebe düzeni bu hâldeydi.

RİDÂNİYE MUHÂREBESİ

Târihe Ridâniye muhârebesi olarak geçen muhârebe, 22 Ocak 1517 günü sabahı erken saatlerde başladı. Yavuz Sultan Selîm'in uyguladığı plândan dolayı, Tomanbay şaşırdı ise de kısa sürede şaşkınlığını atarak karşı saldırıya geçti. Merkezdeki saflar birbirine girip, iki taraf da kıyasıya bir muhârebeye tutuştu. Yakın muhârebe, her iki tarafın kayıplarının artmasına sebeb oluyordu. Tamamen Osmanlı ordusu tarafından kuşatılan Tomanbay, kumandanlarından Alanbay ve Kurtbay'ı alarak iki yüz seçme askerle, Osmanlı ordusunun merkezine hücum edip, sultan Selîm'i öldürmek istedi. Pâdişâh'ın ölmesiyle Osmanlı ordusunun dağılacağını hesaplamıştı. Ordunun merkezinde çarpışan ve askeri gayrete getiren Sinân Paşa'yı pâdişâh zannederek öldürdü.

Bu sırada ordunun sağ kanadında karışıklıklar baş gösterdi.

Sultan derhâl buraya Bâli Ağa kumandasında yardımcı kuvvetler göndererek durumu lehine çevirdi. Başarıdan ümidini kesen Tomanbay, muhârebe meydanından kaçtı. Ridâniye ordugâhı bütün topları ile birlikte ele geçirildi. Vezir Yûnus Paşa, Memlûklülere karşı zaferin kazanıldığını ve Tomanbay'ın kaçtığını sultan Selîm Han'a bildirdiğinde; "Lala, lala! Mısır'ı aldık ama, Sinân'ı kaybettik. Sinân'ı Mısır'a değişmezdim. Sinân'sız Mısır'da ne güzellik olur?" sözleri ile Sinân Paşa'nın, yanındaki kıymetini belirtti.

Osmanlı ordusu 24 Ocak 1517 târihinde Kâhire'ye girerek, Mısır'ın fethi tamamlandı.

Kâhire'nin zabtından sonra, Yavuz Sultan Setîm, ordugâhı Bulak mevkiine kurdurdu. Bu sırada yakalanamayan Tomanbay, 27-28 Ocak gecesi yatsı namazından sonra, on bin kişiyle ansızın otağ-ı hümâyûna hücum edip kuşattı. Mücâdele ertesi gün de devam etti. Durumdan haberi olan Osmanlı ordusu gafil avlanmadı. Bu olaydan sonra Kâhire'yi ele geçiren Tomanbay, şehirde ele geçirdiği Osmanlı askerini öldürttü. Yûnus Paşa yeniçeri kuvvetleriyle Kâhire'ye girdi. Üç gün üç gece Kahire sokaklarında muhârebe oldu. Bütün şehir halkı Tomanbay'a yardım ediyordu. Tomanbay, kadın kıyafetine bürünerek şehirden kaçmayı başardı. Bunun üzerine mukavemetten ümidini kesen Memlûklü beyleri teslim oldular. Saîd taraflarına kaçan Tomanbay'a amannâmeler gönderilerek af edildi ise de, îtimâd etmeyerek kendisine gelen elçileri öldürttü. Bütün bu hâdiselerden sonra, Şehsuvaroğlu Ali Bey tarafından tâkib edilerek, Nil kenarında yakalandı. Şehsuvaroğlu Ali Bey, Tomanbay'ı Bâb-ı Züveyle'de astı. Cesedi üç gün asılı kaldıktan sonra hükümdarlara mahsus merâsimle defnolundu.

KUTSAL EMÂNETLERİ GETİRMESİ

Yavuz Sultan Selîm Han, 10 Eylül 1517'ye kadar sekiz ay Mısır'da kalarak mahalli ıslâhat yaptı. Bu sırada Memlûklülere tâbi olan Mekke emîri Şerif Ebû Berekât, oğlu Şerîf Ebû Nümey vasıtasıyla Mekke'nin anahtarlarını Sultan'a gönderip Osmanlı Devleti'ne itâatini arz etti. 6 Temmuz 1517'de mukaddes makamların anahtarları, Mekke ile

Medine'deki Emânât-ı mukaddese Selîm Han'a sunuldu. Mukaddes emânetlerin en mühimleri hazret-i Peygamberin *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* Sancak-ı şerifi ile mübarek Hırka-i saâdetidir.

Mukaddes emânetler içinde, hazret-i Osman ve hazret-i Ali'nin el yazıları ile iki de Kur'ân-ı kerîm vardı. Yavuz Han, bunlar için Topkapı Sarayı'nda Hırka-i Şerîf denen dâireyi yaptırmıştır. Sultan Selîm, Şerifin oğluna geri dönüşte babasına götürmek üzere, emirlik berâtı ile beraber bir çok hediye ile Mekke ve Medîne ahâlisine surre denilen para ve bol mikdârda zahîre gönderdi. Sultan, Mısır'dan ayrılmadan önce idâri bir takım tedbirler aldı. Kâhire'deki Memlûklü hânedânından olanları, halîfe ve akrabalarını, Mısır'da kalması uygun olmayan âlim, şeyh ve beyleri deniz yoluyla İstanbul'a gönderdi. Yavuz Sultan Selîm 10 Eylül 1517'de geri dönmek için Mısır'dan ayrıldı.

Dönüş sırasında Sultan ile konuşarak gitmekte olan sadrâzam Yûnus Paşa, Mısır vâliliğinin kendisine verilmeyip, Hayır Bey'e verilmesinden dolayı üzgündü. Konuşma esnasında Pâdişâh'ın; "Mısır'ı arkada bıraktık" demesini fırsat bilerek Yûnus Paşa üzüntüsünü izhâr etti ve bu kadar zahmet çekip kazanılan Mısır'ın tekrar bir Çerkese verilmiş olmasını tenkid vârî bir şekilde söyledi. Bunun üzerine, Yavuz Sultan Selim derhâl sadrâzamı îdâm ettirdi. Yerine Şam'dan çağrılan Pîrî Mehmed Paşa sadârete getirildi. Şam'a uğrayan Sultan, Haleb'e geçerek burada iki ay kadar kaldıktan sonra, 6 Mayıs 1518'de İstanbul'a hareket etti. 25 Temmuz'da, İstanbul'un Anadolu yakasına gelen Yavuz Sultan Selîm, gece herkesin evlerine çekildiği vakit bir sandalla boğazı geçerek hiç bir merasim yaptırmadan sarayına girdi. Zîrâ kendisine gösterilen teveccühün, İhlâsını zedeleyeceğinden korkuyordu.

MÜSLÜMANLARIN HALÎFESİ OLMASI

İstanbul'a gelen Mısır âlimleri ile Osmanlı âlimleri toplanarak, hilâfetin resmen sultan Selîm Han'a devredilmesine karar verdiler. Bu haber Selîm Han'a ulaştığı zaman gözleri yaşararak Allahü teâlâya şükretti. Böylece Selîm Han; Halîfe-i müslimîn sıfatını kazandı. Bu târihten itibaren Osmanlı Devleti'nin yıkılmasına kadar bütün Osmanlı pâdişâhları halîfe olarak vazife yaptılar.

Sultan Selîm Han, İstanbul'a döndükten sonra Osmanlı Devleti ve bütün İslâm âlemi için tehlikeli olan Safevî hükümdarıŞâh İsmail'in faaliyetlerinin önüne geçmek istiyordu. Fakat Safevî ordusu, Osmanlılar ile bir meydan muhârebesi yapmak cesareti gösteremiyordu. Buna rağmen Safevî propagandacıları, Osmanlı topraklarında faaliyet göstermeye devam ediyorlardı. Nitekim bunlardan Bozoklu Şeyh Celâl ismindeki Safevî propagandacısı, bozuk itikat sahiplerini etrafına toplayarak, Mehdî olduğunu ilân etti ve Turhal'da yeni bir isyân çıkardı. Ankara üzerine doğru yürüdükleri sırada, Maraş vâlisi, Şehsuvaroğlu Ali Bey âni baskınla isyâncıları bozguna uğrattı. Bozoklu Şeyh Celâl, bozgun sırasında kaçmak istedi ise de, yakalanıp öldürüldükten sonra, kesik başıİstanbul'a gönderildi. Yavuz Sultan Selîm Han Şehsuvaroğlu'nu bu hareketi bastırdığından dolayı mükâfatlandırdı.

Diğer taraftan Sultan, donanmaya önem vererek büyük bir hızla hazırlık yapıyordu. Bu hazırlığın neticesinde ne tarafa sefer yapılacağı belli değildi. Fakat ilk önce Venedikliler telâşa düşüp, hemen Kıbrıs'a âid vergiyi İstanbul'a gönderdiler ve Avrupa devletlerinden kendilerine müttefik aradılar. Hazırlıklar büyük bir hızla devam ederken Sultan, Edirne'yi çok sevdiğinden bu eski Osmanlı başşehrine gitmek, Edirne'de, yapacağı işler hakkında kesin karar vermek istiyordu. Sadrâzam Pîrî Mehmed Paşa'yı ordu-yı hümâyûn ile önceden Edirne'ye gönderdi. Kendisi 18 Temmuz 1520'de İstanbul'dan Edirne'ye gitmek için hareket etti.

Yola çıkmadan önce Sultan, sırtında çıkan bir çıbandan rahatsızlanmıştı. Bu yüzden yolda ağır gidiliyordu. Çorlu'da başhekim Ahmed Çelebi tarafından kırk gün süreyle tedavi edildi. Büyümüş olan yara açıldığından, Sultan hareket edemeyecek kadar takatsiz düşmüştü. İki ay kadar hasta yatan Sultan, vasiyetini yaptıktan sonra, 22 Eylül 1520 Cuma akşamı Osmanlı karargâhının bulunduğu Çorlu'nun Sırt köyünde Yâsîn-i şerîf okurken ruhunu teslim etti. Manisa vâlisi bulunan tek oğlu Şehzâde Süleymân gelinceye kadar vefâtı gizli tutuldu. Cenazesi İstanbul'a getirilerek, inşâatını başlattığı Sultan Selîm Câmii yanına defnedildi. Yerine geçen oğlu Süleymân Han tarafından câmî tamamlanıp, kabri üzerine türbe yapıldı.

Uzun boylu, iri kemikli, omuzlarının arası gayet geniş olan Yavuz Sultan Selîm Han'ın mütenâsib bir vücûdu vardı. Yüzü yuvarlaktı.

Alnının düzgünlüğü ve nûrâniyeti, büyüklüğünü açıkça belli ederdi. Yüce bir himmet, sağlam azim, vekar, geniş tasavvur, keskin zekâ, ileri görüşlülük, çabuk kavrama, tahminde isabet, fıtrî kahramanlık, her türlü silâhı en mükemmel kullanma, harp mahareti ve büyük değişiklikler yapma kabiliyeti, süratli manevra yapma, mukavemet etmedeki kuvvet, güçlükleri yenme, çok az bir kuvvetle büyük bir orduyu yenme gibi bir kahramana iftihar vesilesi olacak pek çok üstün meziyetlere sahipti. Allahü teâlânın emirlerini yapma, İslâmiyet'e hizmet etme ve insanların Cehennem'den kurtulması için gayreti o derecede idi ki, çıktığı yolda her türlü arzu ve hislerine kolaylıkta galebe çalardı. Gayesi; müslümanları ve İslâm devletlerini bir bayrak altında toplamak idi.

SULTAN SELÎM'İN İLME VERDİĞİ DEĞER

Sultan Selîm Han, ilim öğrenmeye çok meraklı idi. Geceleri üç veya dört saatten fazla uyumaz, vaktini ilim öğrenmekle geçirirdi. Bu hâl müsait zamanlarda da devam ederdi. Binlerce cild kitap okudu. Okumaya o kadar meraklı idi ki, savaşa gidiş ve dönüşlerinde bile yanında kitap bulundurur, müsait zamanlarda okurdu. Mısır seferi dönüşünde, İstanbul'a gelinceye kadar İbn-i Tagriberdî'nin Nücûm-üz-zâhire isimli eserini, Ahmed ibni Kemâl Paşa ile mütâlâa etmiştir. Kemâl Paşa, Osmanlı târihi eserini onun emri ile yazmıştır. Her fırsatta kitap okumanın yanında şiir de yazardı. "Osmanlı sultanları arasında; tefsir, hadis, fıkıh, târih, edebiyat gibi zahirî ilimlerde ve bâtın ilimlerinde en yüksek olanı Yavuz Sultan Selim'dir" diyen âlimler pek çoktur. İyi bir tahsil görmüş olan sultan Selîm Han'ın Arabî ve Fârisîşiirleri vardır. Kendi el yazısı ile olan Farsça manzumeler Topkapı Sarayı arşivlerîndedir. Farsça dîvânı Almanya'da yayınlanmıştır. Türkçe tercümeleri de vardır.

Yavuz Sultan Selim, ihtişam ve debdebeye hiç bir zaman ehemmiyet vermezdi. Dâima sadeliği sever ve sâde giyinirdi. Bir defasında oğlu Şehzâde Süleymân huzuruna çok süslü bir elbise ile girdiği zaman; "Süleymân annen ne giysin" diyerek sitem etmişti.

Mısır seferinde iken kendi askerinin demir, Memlûklülerin ise zînet ile süslü olduğunu görünce de hayret etmişti. Kendisi için, fazla para sarfiyle köşk ve lüks şeyler yapılmasını istemezdi. Devletin bir kuruşunun dahi boşa harcamasına rızâ göstermez, buna riâyet etmeyenleri şiddetle cezalandırırdı. Hazînenin devamlı dolu olmasına dikkat ederdi.

ULEMÂYA, EVLİYÂYA, VERDİĞİ DEĞER

Sultan Selîm Han, evliyâya çok rağbet ederdi. Onların sohbetlerine katılmayı, bulunmaz bir nîmet sayardı. Şam'ı Osmanlı topraklarına dâhil ettikten sonra, büyük âlim Muhyiddîn-i Arabî'nin kabrinin bu şehirde bulunduğunu ve "Sin, Şın'a gelince Muhyiddîn'in kabri meydana çıkar" sözünü kitaplarda okuduğunu hatırladı. Şamlılar kabrin üzerine çöp dökmüşlerdi. Bu yüzden kabri belli değildi. Araştırmalar neticesinde kabir bulundu. Sultan Selîm Han, çöpleri temizleterek kabrin üzerine güzel bir türbe, yanına bir câmi ve imâret yaptırdı. Böylece Sin'den maksadın Selîm, Şın'dan maksadın Şam olduğu anlaşılmıştır.

Devlet işlerinde kat'î bir programla hareket eden Yavuz Sultan Selîm, herhangi bir devlet işini kesin olarak ortaya koymadan önce, muhtelif yollarla onun hakkında vezirlerin ve diğer ilgililerin fikirlerinden istifâde ederdi. Uzun süre düşündükten sonra son karârını verir ve ondan dönmezdi. İrâde ve azim kudreti, derin görüşü ve yüksek dehâsıyla babasının devrinde durgunlaşan idareyi kısa zamanda hareketli bir hâle getirdi. Muntazam bir casus teşkilâtı vardı. Bu teşkîlât vasıtasıyla ülke içi ve dışında geçen hâdiseler hakkında malûmat alırdı. Önemli işlerde bizzat kendisi araştırma yapardı. Bütün hiddet ve şiddetine rağmen kadirşinas bir zât olup, fikrini açık söyleyenin mütâlâasını kendi fikirlerine ters olsa bile dînler ve uygun görürse onu yapardı.

Yine devrin büyük âlimlerinden Kemâlpaşazâde atını s ürerken Pâdişâh'ın üzerine çamur sıçratınca çok üzülmüş fakat haşmet s ahibi Pâdişâh; Alimlerin çamuru ile iftihar ettiğini ve kaftanını bu sebeple muhafaza edeceğini söylemişti. Âlimler gibi devlet adamlarının da kadrini bilirdi. Ridâniye muhârebesinde şehîd olanlar arasında Sinân Paşa'yı görünce; "Mısır fetholdu ama, Sinân gitti" diye üzüldü.

Dünyânın iki cihângire kifâyet edecek kadar geniş olmadığını söyleyen Sultan Selîm'in, ömrünün d ünyâ fethine vefâ etmiyeceği endişesini taşıdığı rivayet edilmektedir. Bu büyük cihangir maalesef padişahlık süresini bidat ehli Müslüman türklerle mücadele ile geçirmiş, cihan hakimiyeti mefkuresine cahil ve ahmak Müslümanlar engel olmuştu.

Yavuz Sultan Selîm mektup ve fermanlarında "Pâdişâh-ı Hilâfetpenâh Saye-i ilâh, Sultan Selîm Şah ve Hakân-ı a'zam, Sultânü'l-berr ve'lbahr, Şehinşâh-i kişvergîr, Ebü'l-Muzaffer Sultan Selîm Han, İftihâr-ı Âl-i Osman gibi ünvân ve lakaplar kullanırdı. Cenâb-ı Hakk'ın ismini bütün cihâna yayma dâvasında bulunan sultan Selîm, kendisini Rodos seferine teşvik edenlere; "Biz bütün Efrencin (Avrupa) fethine hazırlanmakta iken siz himmetimi küçük bir adanın fethine hasretmek istiyorsunuz" cevâbını vermiştir.

Yavuz Sultan Selîm, İslâm ülkelerinin fethinden sonra, bir gün vezîr-i âzam Pîrî Paşa'yıçağırır; "Pîrî lalam! Allah'ın izni ile Mısır'ı fetheyledik. Hâdimül- Haremeyn ünvânı ile muazzez olduk. Her gittiğimiz tarafta fetihler nasîb oldu ve emrimize muhalefet edecek kimse kalmadı. Bu vaziyette devletin zevali ihtimâli var mıdır" diye buyurmuşlar. Vezir de cevâbında; "Yüce cedlerinizin koydukları kânun ve kaideler icra olundukça bu devletin zevali muhaldir" der ve "Evlâtlarınızın hilâfeti zamanında akılsız vezîriâzam tâyin olunur, rüşvet kapıları açılarak mansıplar ehline verilmez, devlet işlerinde kadınların hükmü yürürse, o zaman bu devletin yıkılması kaçınılmaz olur" diye ilâve eder. Bunun üzerine düşünceye dalan Yavuz Sultan Selîm; "Allah'ım bizi koru!" duâsını yapar ve Pîrî Paşa'ya ihsânlarda bulunur.

Yavuz Sultan Selîm Han vefât ettiği zaman 50 yaşında idi. 8 senelik saltanat içinde yaptığı işler baş döndürücü oldu. Osmanlı Devleti'nin topraklarını 2,5 mislinden fazla genişletti. Yaptığı büyük fütûhatı Osmanlı Devleti 4 asır muhafaza etti. Babasından devraldığı 2. 373.000 km^2 ülke topraklarını; 1.702.000 km^2'si Avrupa'da, 1.905.000 km^2'si Asya'da, 2.250.000 km^2'si Afrika'da olmak üzere 6.557.000 km^2'ye çıkardı. Yavuz Selîm Han, Avrupa'daki vaziyeti olduğu gibi muhafaza ederken, asıl tehlikenin doğudan geleceğini tahmin ettiğinden saltanatı müddetince bütün gücünü o tarafa sarfetti.

Böylece kendisinden sonra oğlunun Avrupa'da ve Akdeniz'de daha emniyetli faaliyette bulunmasını sağladı. Şehzâdeliği ve sultanlığı zamanlarında at üstünden inmeyen Yavuz Sultan Selîm Han, ömrünün çok az bir kısmını İstanbul'daki sarayında geçirmiştir.

MISIRI FETHEDEN ORDU

Ordu-yı Hümâyûn Mısır seferine gidiyordu

İlk mola Gebze yakınlarında verildi. Ordunun geçtiği yollar bağlık bahçelik idi. Asmalar salkım salkım olgun üzümlerle, ağaçlar kırmızı elmalarla doluydu. Yavuz Sultan Selîm Han; "Acaba askerim, sahibinden izinsiz üzüm ve elma koparıp yer mi!.." diye kendi kendine düşüncelere daldı. Bir müddet bu düşüncelerle tereddüt içinde kaldıktan sonra, yeniçeri ağasını huzuruna çağırdıve; "Ağa! Fermânımızdır. Bütün yeniçeri, sipahi ve azap askerlerinin heybeleri yoklansın. Heybesinden bir elma ve üzüm salkımıçıkan asker, derhâl huzurumuza getirilsin" diye emretti.

Yeniçeri ağası derhâl harekete geçerek, saatlerce heybeleri araştırdı. Daha sonra Sultan Selîm Hân'ın huzuruna gelerek; "Hünkârım! Askerin heybelerini araştırdık üzüm veya elma bulamadık. Asmaları ve elma ağaçlarını inceledik koparılma izlerine rastlayamadık" dedi. Bu habere Sultan çok sevindi. Üzerindeki ağırlık ve zihnindeki düşünce kalkmıştı. Sonra ellerini açarak; "Allah'ım! Sana sonsuz hamd ü senalar ederim. Bana haranı yemeyen bir ordu ihsân eyledin. Eğer askerlerim içinde bir tek kimse, sahibinden izinsiz bir meyva koparıp yese idi, Mısır seferinden vazgeçerdim" dedi. Sonra yeniçeri ağasına; "Çünkü ağa! Haram yiyen bir ordu ile beldelerin fethi mümkün olmaz" dedi.

SEN BİZİ KİMİNLE BİLİRDİN?

Yavuz Sultan Selîm Han, hasta yatağında iken, yanında Hasan Can bulunuyordu. Son anlarını yaşadığı bir sırada Hasan Can'a: "Hasan Can, bu ne hâldir?" diye sorunca, o da; "Sultandım, Allahü teâlâ ile olacak zamandır" dedi. Bu cevap üzerine Yavuz Sultan Selîm! "Ey Hasan Can! Bizi bunca zamandan beri kimin ile bilirdin? Cenâb-ı Hakk'a teveccühümüzden kusur mu gördün?" diye sordu. Hasan Can da; "Hâşâ ki, bir zaman Allahü teâlânın adını anmayı unuttuğunuzu görmüş olam. Lâkin bu zaman başka zamanlara benzemediği için, ihtiyâten söylemeye cesaret eyledim" dedi.

YAVUZ SULTAN SELİM HAN DEVRİ KRONOLOJİSİ

26 Mays 1512: Sultan İkinci Bâyezîd'in vefât etmesi.

20 Mart 1514: Sultan'ın İran seferine çıkması.

13 Temmuz 1514: Osmanlı ordusunun Safevî topraklarına girmesi.

14 Ağustos 1514: Yeniçerinin isyânı.

23 Ağustos 1514: Osmanlı ordusunun Çaldıran zaferini kazanması.

6 Eylül 1514: Yavuz Sultan Selîm'in Tebriz'e girmesi.

15 Eylül 1514: Sultan'ın Karabağ'a dönmek için hareket etmesi.

19 Nisan 1515: Sultan'ın Amasya'dan Kemah seferine çıkması.

19 Mayıs 1515: Kemah kalesinin fethi.

12 Haziran 1515: Turnadağı zaferi ve Dulkadir beyliğinin Osmanlı topraklarına katılması.

19 Eylül 1515: Diyarbakır kalesinin fethi.

26 Nisan 1516: Sadrâzam Hersekzâde Ahmed Paşa'nın azli ile sadârete Hadım Sinân Paşa'nın getirilmesi.

5 Haziran 1516 : Sultan'ın Mısır seferine çıkması.

18 Ağustos 1516: Ayıntab kalesinin teslim olması.

19 Ağustos 1516: Besni kalesinin teslim olması.

24 Ağustos 1516: Mercidâbık zaferi.

28 Ağustos 1516: Sultan'ın Halep'e girmesi.

19 Eylül 1516 : Hama'nın teslim olması.

21 Eylül 1516 : Humus'un teslim olması.

27 Eylül 1516 : Sultan'ın Şam'a girmesi.

15 Aralık 1516 : Sinân Paşa'nın Han-Yunus zaferini kazanması.

30 Aralık 1516 : Sultan'ın Kudüs'e girmesi.

2 Ocak 1517 : Yavuz'un Gazze'ye girmesi.

22 Ocak 1517 : Ridâniye zaferi.

24 Ocak 1517 : Kâhire'nin fethi.

4 Şubat 1517 : Yavuz Sultan Selîm'in büyük bir törenle Kâhire'ye girmesi

30 Mart 1517 : Mısır sultânı Tomanbay'ın yakalanması.

6 Temmuz 1517: Mukaddes emânetlerin Hicaz'dan Sultan'a gönderilmesi.

15 Temmuz 1517: Osmanlı donanmasının İstanbul'a dönmesi.

10 Eylül 1517 : Sultan'ın Mısır'dan Suriye'ye hareket etmesi.

25 Ocak 1518 : Pîrî Mehmed Paşa'nın sadârete tâyini.

24 Nisan 1518 : Lübnan'da çıkan bir isyânın bastırılması.

6 Nisan 1518 : Sultan'ın Halep'ten İstanbul'a hareket etmesi.

25 Temmuz 1518: Yavuz Sultan Selîm Han'ın İstanbul'a gelmesi.

18 Temmuz 1520: Yavuz Sultan Selîm'in son seferine çıkması.

21/22 Eylül 1520: Selîm Han'ın vefâtı.

KAYNAKLAR

1) Tâc-üt-Tevârih, cild-2 sh. 397

2) Şakâyık-ı Nu'mâniyye zeyli (Atâi); sh. 217

3) Türk Cihân Hâkimiyeti Mefkuresi Târihi; cild-II, sh. 390 v.d.

4) Müneccimbaşı Târihi; vr. 93 a

5) Tevârih-i Âl-i Osman (Millet Kütüphânesi No. 29) Defter, 9. vr. 25

6) Devlet-i Osmâniyye Târihi Tercümesi (Hammer); cild-4, sh. 101

7) Selimnâme (İshâk bin İbrâhim) Süleymâniye Kütüphânesi, Âşir Efendi Kısmı, No. 655

8) Tabakât-ül-Memâlik, Süleymâniye Kütüphânesi, Ayasofya kısmı. No. 3396

9) Târih-i Sultan Selîm Han (Celâl-zade Sâlih Çelebi), Süleymâniye Kütüphânesi, Hüsrev Paşa Kısmı. No. 354

10) Osmanlı Târihi (İ. H. Uzunçarşılı) cild-2, sh. 233

11) Rehber Ansiklopedisi; cild-15, sh. 141

12) Tam İlmihâl Seâdet-i Ebediyye

13) Osmanlı-İran Siyâsi Münâsebetleri (B. Kütükoğlu).

14) Yeni Kaynak ve Vesikaların Işığı Altında Yavuz Sultan Selîm'in İran Seferi (Ş. Tekindağ, Tarih Dergisi cild-XVII, sayı 22); sh. 49, 76

HAZRET-İ ÖMER-EL-FÂRUK (2)

(*Radıyallahu Anh*)

TÜRKİYE GAZETESİ YAYINLARI
İSLAM ALİMLERİ ANSİKLOPEDİSİ GİBİ BAZI
MUTEBER ESERLERDEN ALINTIDIR.

HAZRETİ ÖMER (Radıyallahu Anh)IN HİCRETİ

Hazreti Ömer müslüman olduktan sonra hicrete kadar Resûlullah'ın *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* yanından ayrılmadı. O da diğer müslümanlarla birlikte İslâmiyetin yayılmasında hizmet etti. Müşriklerin safha safha ilerlettikleri düşmanlıkları ve işkenceleri karşısında dikilip kahramanca mücadele etti.

Eshâb-ı kirâm Mekke'den Medine'ye gizli hicret ederken Hazreti Ömer açıkça hicret etti. Hicreti şöyle oldu. Kılıcını kuşandı, yanına oklarını ve mızrağını alıp Kâ'be'yi açıkça 7 defa tavaf etti. Orada bulunan müşriklere yüksek sesle şunları söyledi: "İşte ben de dinimi korumak için Allah yolunda hicret ediyorum. Karısını dul çocuklarını yetim bırakmak, anasını ağlatmak isteyen varsa önüme çıksın." Böylece yanında 20 müslüman ile açıkça Medine'ye hicret etti. Medine'ye daha önce varıp Resûlullah'ın *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* teşrif etmekte olduğunu müjdeledi. Kuba'ya yerleşip Peygamberimizi karşıladı.

HAZRETİ ÖMER (Radıyallahu Anh)IN BÜTÜN SAVAŞLARA İŞTİRAKİ

Hazreti Ömer bütün savaşlarda bulundu. Bedir ve Uhud savaşında devamlı Resûlullahın *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* yanında bulundu. Bedir savaşına Kureyş'in bütün kabileleri iştirak ettiği halde, Benî Adîy kabilesi Hazreti Ömer'in korkusundan savaşa iştirak etmemiştir. Bu savaşa Hazreti Ömer'in kabilesinden sadece 12 kişi iştirak etmiştir. Hazreti Ömer bu savaşta Kureyş'in kumandanlarından olan dayısı Âs bin Hâşim'i kendi eliyle öldürmüştür.

Uhud savaşında ise Resûlullah *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'in yanından bir an dahi ayrılmamıştır. Uhud'da müslümanları arkadan çevirmek isteyen müşrikleri geri püskürtmüş idi.

Hendek savaşında hendeğin önemli bir yerini emrindeki askerlerle tutmuş, hücum eden düşmana mâni olmuştur. Hayberin fethinden sonra askerler arasında taksim edilen araziden kendine düşen kısmı vakfetti. Bu ilk vakıflardan biri oldu. Mekke'nin fethinde de bulundu. Mekke'nin fethinden sonra yapılan Huneyn savaşına katıldı. Tebük seferinde bütün malının yarısını orduya verdi.

HAZRETİ ÖMER'(Radıyallahu Anh)IN BAZI FAZÎLETLERİ

Hicretten sonra Eshâb-ı kirâm arasında yapılan kardeşlikte Hazreti Ömer de Utban İbni Mâlik ile kardeşlik kurmuştu. Hergün biri nöbetleşe Resûlullahın huzurunda bulunur, duyduklarını birbirine naklederlerdi. Abdullah bin Zeyd bin Sa'Iebe ve Hazreti Ömer rüyada ezan okunmasını görüp Peygamberimize *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* söylediler. Resûlullah *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* bunu beğenip namaz vakitlerinde okunmasını emir buyurdu.

Hendek Savaş'ından sonra Peygamberimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* Hazreti Ömer'in kızı Hazreti Hafsa ile evlendi. Böylece Resûlullah'ın akrabası olmakla şereflendi. Veda Haccında da bulunan Hazreti Ömer, Resûlullahın *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* vefâtından sonra Hazreti Ebû Bekir'e devamlı yardımcı oldu.

Hazreti Ebû Bekir'in halife seçilmesinde ilk bîat eden Hazreti Ömer'dir. Bundan sonra da her işinde halifeye yardım edip, vefâtına kadar O'nun hizmetinde bulundu.

Üsâme ordusunun Suriye'ye gönderilmesinde, irtidat (dinden dönme) olaylarının önlenmesinde büyük hizmetler yaptı. Hazreti Ebû Bekir devrinin Beyt-ül-mal emini, yani maliye vekili Hazreti Ömer idi. Bu hususta da adaletle hizmet etmiştir. O zaman henüz toplanmamış sahifeler halinde bulunan Kur'ân-ı kerîm'in bir kitap haline getirilip

iki kapak arasında toplanmasını ilk önce Hazreti Ömer istemiştir. Bu hususta Hazreti Ebû Bekir ile görüştükten sonra, Hazreti Ebû Bekir Kur'ân-ı kerîm âyetlerini kitap halinde bir araya toplattı.

Hazreti Ebû Bekir vefâtına yakın, Eshâb-ı kirâmın *(Radıyallahu Anh)* ileri gelenlerini çağırıp görüştükten sonra, Hazreti Ömer'i halife tayin etti. Hazreti Osman'ı çağırarak yaz buyurdu. O da yazmağa başladı. Önce besmele yazıldı. Sonra: "Bu Allah'ın Resûlünün *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* halifesi Ebû Bekir'in dünyâdaki son günü, ahiretteki ilk gününün vasiyetidir." (Ben Ömer İbni Hattâb'ı halife seçtim. O'nu dinleyin. O'na itaat edin! Hayrı araştırmada kusur etmedim. Eğer sabır ve adalet eylerse beni tasdik etmiş olur... Yanılmışsam gaybı ancak Allah bilir. Ben hayrı istedim...) yazdırdı. Hazreti Ebû Bekir kendinden sonra Hazreti Ömer'i halife seçtiğini Eshâb-ı kirâma bildirip yazdırdığı vasiyyetini de okuyunca Eshâb-ı kirâm "Kabul ettik ve itaat ettik" dediler.

Hazreti Ömer hicretin onüçüncü yılında halife oldu. Kendisine bîat edildiği ilkgün hutbeye çıktı. Allahü teâlâ'ya hamd u senâ'dan sonra buyurdu ki: "Hicaz size yerleşilecek bir yer değildir. Ancak hayvanlar için otlak arayacak bir yurttur. Hicaz'ı, Hicazlılar; ancak bu şekilde tutabilirler. Yani Hicaz'ın korunması için seferler ederek kendilerine otlak aramaları gerekir. Allah'ın va'dini getireceği zamanlarda Muhacirler nerede? Allah'ın size miras bırakmak üzere ya'dettiği yerlere yürüyünüz.

Yüce Allah, Kur'ân-ı kerîm'de İslâm dinini öteki dinler üzerine üstün kılacağını va'dettiğinden dinini yükseltecek ve dine yardım edenleri sevinçli kılacaktır. Allah'ın salih kulları nerede?" Hazreti Ömer hutbesini bitirince Eshâb-ı kirâm hep birden Cihad arzusuyla yanmaya başladı ve Irak taraflarına Cihada gittiler.

HAZRETİ ÖMER (Radıyallahu Anh)'IN İSLAM DEVLETİNİ TEŞKİLATLANDIRMASI

Hazreti Ömer ilk defa Emîr-ül-Mü'minîn ismini aldı. On sene altı ay ve yedi gün dünyâda hiç görülmemiş bir adaletle halifelik yaptı. Halifeliği sırasında o zamanın iki büyük devleti olan Bizans ve Sâ'sâni İmparatorluklarının hâkimiyeti altında bulunan Suriye, Filistin, Mısır, Irak ve İran'ı İslâm Devleti'nin sınırları içine aldı. Zamanında 1036 büyük şehir zapt edildi. Dört bin Cami yapıldı. Dört bin kilise harap oldu. Kuzey Afrika'dan Türkistan'a Azerbaycan'dan Yemen'e kadar uzanan ve iki milyon kilometre kareden büyük olan İslâm Devleti'ni, kurduğu mükemmel müesseselerle gayet muntazam bir şekilde idare etti. Yemen Nerân'ındaki Yahudileri Irak Necran'ına yerleştirdi ve onlara emân verdi. Devleti idâri bölgelere ayırdı. Bu bölgelerin en başta gelenleri Hicaz, Suriye El-Cezire, Basra, Kûfe, Mısır, Filistin, İran, Horasan ve Kirman bölgeleri idi. Her bir idâri bölgenin başına bir vali tayin etti. Tayin ettiği Valilere "Sizi insanlara tahakküm etmek, saltanat sürmek, zorbalık yapmak için tayin etmedim. Siz hidâyete götüren rehber olacaksınız. Müslümanlar size uyacaktır. Binaenaleyh müslümanların hukukunu gözeti niz. Müslümanları dövmeyiniz ki, zillete duçar olmasınlar. Onları haksız yere methetmeyiniz ki, şımarmasınlar. Kapılarınızı yüzlerine kapatmayınız ki, kuvvetliler zayıfları ezmesinler. Kendinizi müslümanlardan üstün görmeyiniz ki, zulme duçar olmasınlar" diye nasihat ederdi.

Hazreti Ömer valilerinden, kadılarından ve diğer istihdam ettiği memurlarından mal beyannamesi isterdi. Onlara dolgun maaş verirdi. Valilerin aylık maaşı 1000 dinar idi. Valiler hakkında yapılan şikâyetleri tahkik ederdi. Bu tahkikatı Muhammed bin Mesleme tarafından yaptırırdı. Bölgeleri de vilâyet, nahiye, kasaba merkezlerine ayırdı. Buraların idaresini verdiği valilerin, memur ve diğer görevlilerin seçiminde ve denetiminde son derece titiz davranırdı. Davalara bakması için mahkemeler, adlî teşkilâtlar, suç ve zabıta işlerine bakan, satıcıları kontrol eden, halkın birbiriyle olan günlük münasebetlerini düzenleyen teşkilâtlar kurdu. Beyt-ül-mal için ayrı bir yer ve yürütülmesini sağlayacak memurlar tayin edildi. İlk defa para bastırdı. Yollar, köprüler inşaa edilip, su kanalları açılmıştı. Mekke'de hacılar için, yollar boyunca misafirhaneler, hanlar yapılıp, kuyular açılmıştı. Yeni feth edilen bölgelerde yerleşim merkezleri kurulup buralar imâr edildi. Yazılı muamelelerde karışıklığı önlemek için Peygamberimizin *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* hicreti başlangıç olan takvim kararlaştırıldı.

KISSADAN HİSSELER

RESÛLÜLLAH'A AŞIK BİR FAKİR

Bağdat'ta (bir gurup zengin) Hac yoluna çıktılar. Resûlüllah'ın aşkıyla yanan bir (Fakir) de katıldı bu kervana. Ama ne (bineği) vardı garibin, ne de (parası) Şehir dışına çıkmışlardı ki, zenginlerden biri farketti onu. Ve alaylı alaylı;

— Ey fakir! Bineğin yok, azığın yok. Böyle nasıl hacca gideceksin? dedi.

O fakir kişi; Allah bana yardım eder! diye cevap verdi ve mahzun halde ayrıldı yanından. Haccı ifa edip, Medine'ye doğru yola çıktılar. O zengin, bu fakiri görüp, alaylı bir tavırla sordu yine:

— Komşu! Sen de hac yapabildin mi?

— Çok şükür, bana da nasib oldu.

— Pekii, beratını aldın mı bari?

— Berat mı, ne beratı?

— Cehennemden azad olduğuna dair bir berat

– Yok, ben öyle bir şey almadım. Zengin, cebinden çıkardığı (Herhangi bir kağıdı) gösterdi ona:

— Bak işte, Kâbe'yi ziyaret edenlere böyle (Berât) veriyorlar.

Fakir inandı bu söze ve geri dönüp koştu Kâbe'ye. Örtüsüne yapışıp, iki gözü iki çeşme yalvardı:

— Yâ Rabbî! Ben de isterim o berâttan.

O anda (gâibten bir Kâğıt) tutuşturuldu eline. Ama (dünya kağıtlarına) benzemiyordu. O kağıdı yüzüne gözüne sürdü ve koşup yetişti kafileye.

Zengin, onu görünce sordu:

— Ne oldu? Alabildin mi berâtını?

Sevinçle gösterdi beratını:

— Evet ya, bana da verdiler, işte!

Adam, (misk kokulu, nur yazılı) kağıdı görünce aklı gitti. Bayılıp düştü atından. Aradan yıllar geçti. Fakir vefat etti. O (Berâtla) defnettiler kabrine.

Bir müddet sonra, o zengin rüyada fakiri görüp sordu:

— Nasılsın mübarek?

— Çok iyiyim, o (Berâtı) Münker-Nekir meleklerine gösterdim. Onu görünce, bana bir şey sormadılar, dedi.

SADAKA BELALARI GİDERİR VE ÖMRÜ UZATIR

İsa Aleyhisselam, eshabı ile giderken yanlarından çamaşır yıkayıcısı bir adam selam verip geçer. O uzaklaştıktan sonra İsa Aleyhisselam: **"Dönüşte bu adamın cenazesine hazır olun"** der.

Biraz sonra dönerlerken bakarlar ki, adam yaşıyor. Buna hayret eden İsa Aleyhisselam, Cebrail aleyhisselam'a sebebini sorar, der ki: **"Ya Cebrail! Bu adamın öleceği bana bildirilmişti. Halbuki yaşıyor. Sebebi nedir?"**

Cebrail aleyhisselam cevap verir: "Ya İsa, o çamaşır yıkayıcısının çamaşırları arasında siyah bir yılan vardı. Onu sokup öldürmesi gerekiyordu. Fakat o adam bir sadaka verdi. Onun sebebinden adamın ömrü uzatıldı"

Adamın çamaşırlarının içine baktılar. Bir de ne görsünler, simsiyah ölü bir yılan var. Nitekim Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* buyururlar ki **"Sadaka, belaları giderir ve ömrü uzatır."**

HACI FERŞAD EFENDİ'NİN HALİFESİ, ALVARLI EFE HAZRETLERİYLE MAHMUT EFENDİ HAZRETLERİ'NİN YAKIN DOSTU, HACI HASAN RAMİ EFENDİ VE FETHULLAH HOCAEFENDİ GİBİ BİRÇOK ULEMANIN ÜSTADI, CÜBBELİ AHMET HOCAEFENDİ'NİN AHİRET KARDEŞİ ERZURUM'UN SON DEVİRDE YETİŞTİRDİĞİ BÜYÜK VELİ

HACI SÂLİH EFENDİ (4)

SELMAN DEMİR

(Kuddise Sirruhû) 1898- 2.2.1991

DUÂSI MAKBÛL BİR KUL

Şifâyı veren Allah'tır, bunda şüphe yok... Ancak birçok insanın şifâ bulmasında sâlih kulların makbûl duâlarının vesîle olduğu da bir gerçektir. Kendisine getirilen hastaların doktora götürülmesini isterdi. Bâzıları "Gitmedik doktor kalmadı." deyince duâ ederdi. Etrâfındakiler bu kâbil hâdiselere yüzlerce defâ şahid olmuşlardı. Yanında bulunanlar bu hususla alâkalı pekçok örnek görmüşlerdir.

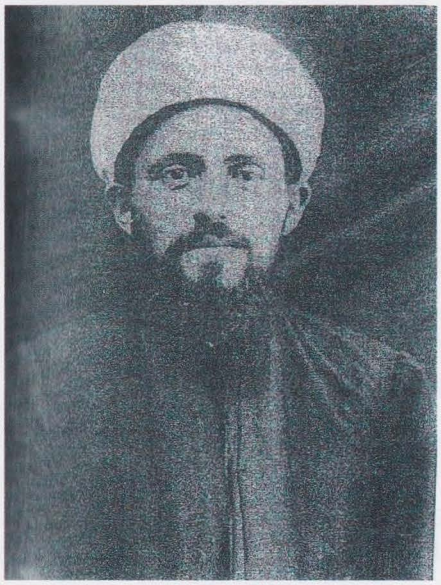
Dâmadı Sıdkı Efendi anlatıyor: "Birgün Küçükköy'deki eve bir subay geldi. "Hanımım rahatsız, gitmedik doktor kalmadı." dedi. Hacı Efem dua etti ama etmeden önce şunları söyledi. "Kitâbü'l-Hayvanât isimli bir eser vardır. Aslanın yavruları dünyaya geldiklerinde ölü gibidirler. Bir müddet kulaklarına üfler, cana gelinceye kadar bu işe devam eder. Sonra yavrular gözlerini açarlar. Hayvanâtın nefesinde bile böyle bir hâsseyi halk eden Allah *(Celle Celaluhu)*, eşref-i mahlûkat olan insanın nefesine niye bir husûsiyet vermesin?.. İşte biz de böyle, insanın üzerine şifâ ayetlerini okuruz."

YAĞMUR DUÂLARI

Çöğender'in de içinde bulunduğu Pasinler Ovası bir tarım merkeziydi. Burada zaman zaman çiftçinin belini büken kuraklıklar olurdu. Böyle durumlarda topluca yağmur duâsına çıkılırdı.

Sâlih Efendi'nin yağmur dualarına defaatle icabet edildiğinin şahitleri çoktur. Bu dualar bazen değirmende, bazen Çöğender'den geçen derenin kenarında yapılırdı. Yağmur duası yapacağı günler yetmiş bin taş toplattırır, bu taşlar üzerine dua edip hepsini dereye attırırdı. Köyün çocuklarını sokaklarda toplu halde dolaştırır, hep bir ağızdan Kelime-i tevhid okumalarını isterdi.

Senenin birinde ovada kuraklık olmuş, Hacı Efe'yi yağmur duâsı için Kevank'e çağırmışlardı.

HACI SÂLİH EFENDİ HAZRETLERİ

Kevankliler'den, yedi yaşındaki ve daha küçük olan çocukları köyün 100-150 metre uzağında bir yere toplamalarını istedi. Büyüklerse uzaktan seyredeceklerdi. Çocuklara şeker dağıttı, sonra onlara "Ben duâ edeceğim. Siz de âmin deyin." dedi.

Daha duâ bitmeden öyle bir yağmur başladı ki millet, çocuklarını evlere zor kaçırdı.

Yağmur duâsı öncesi 14 secde âyetini okur, tilâvet secdelerini yapardı. Duâ esnâsında çocukların ve kuzuların mâsumiyetleriyle kabule vesile olacaklarını düşünerek orada hazır bulundurulmasını isterdi.

Şehri Yıldırım anlatıyor:

Birgün yağmur duâsına çıktık. Yedi bin İhlâs-ı şerîf okundu. Ama yağmadı. Hacı Efem birinin işlediği kusur sebebiyle duânın kabul olmadığını ifade etti, o adamın yakınlarıyla görüşüp durumu düzelttirdi. Aradan iki gün geçmişti. Camide yatsıyı kıldık. Medresede bulunduğumuz sırada bana kalkıp abdest tazelememi söyledi.

Beraberce teheccüd namazı kıldık. İlk rekâtta Yâsin, ikincisinde Tebâreke sûrelerini okudu. Bir kemik parçasının üzerine bir şeyler yazdı.

Hakürt Çayı'na gittik, çimenlik bir yerde oturduk.

Bana gözlerimi kapatıp ellerimi ters çevirmemi söyledi. Sonra dua etmeye başladı. Belki on defa "Yâ Midrâre yâ Rabbî..." dedi. dua bitti, kemiği alıp suyun içinde, taşların arasında bir yere yerleştirmemi istedi. Dediğini yaptım. Buyurdu ki "Ben yarın Erzurum'a giderim. Sen hayvanları otlattıktan sonra gel, kemiği çıkar. Ola ki sel gider.

Ertesi gün hayvanları otlattım. Saat 12 civarında kıble tarafından bulutlar peydâ oldu. Az sonra da yağmur başladı. Üç saat kadar yağdı. Ben köye döndüm. Kemiği yerinden çıkarmak için çaya doğru gidiyordum ki baktım Hacı Efem Câminin önünde. Meğerse Erzurum'a gitmemiş. "İyi yağdı mı?" diye sordu. Ben de "iyiydi" dedim. Ellerini kaldırdı, göğe baktı, "Yâ Rab, benim ne hâcetim olduysa sen geri çevirmedin." buyurdu.

Hayatına baktığımızda, gençlik yıllarında da bu tür hâdiselerin vukûuna şahid oluyoruz. Genç yaşlarında Alvar'da bulunduğu bir sırada köyün çocuklarını yağmur duâsına çıkardığı, az sonra yağmur yağınca Alvarlı Muhammed Lûtfi Efe Hazretleri'nin "Bizim Sâlih, Sâlih bir kimse olacak." dediği rivâyet edilir.

Senenin birinde, yirmi iki yaşlarında iken Bayburt'un Seydi Yâkup köyünde duaya çıkmış, köylere "Ben tepeye gidiyorum. Yağmur almadan gelmeyeceğim." demişti. Sakalları yeni yeni çıkan Sâlih gencin duasına icabet edilmiş, Hakk'ın rahmet hazînesinin kapıları aralanmıştı.

TEVÂZU VE MAHVİYET

Kudsî hadîsin ifadesiyle tevâzuda toprak-misâldi. Bu mütevâzi kul, ucb ve fahrdan fersah fersah uzaktı. Gece gündüz ibâdetten geri kalmıyor, her haliyle rızâ dairesinde yaşamaya gayret ediyordu. Geceler boyu ibadet ettiğinin, saatlerce kıyamda kaldığının, tâkat getirilmez bir kulluk noktasını yakaladığının bir sürü canlı şahidi varken o, "Biz neyiz, millet bizi ne diye biliyor. Daha namazımızı bile doğru dürüst kılamıyoruz." diyordu.

Etrafında muhiblerden ve hürmetkârlardan oluşan bir halka hep vardı ama onun böyle bir beklentisi yoktu. Çoğu zaman misafirlerine kendisi hizmet ederdi. Çevresindekiler nice büyük zâtlardan kendisi hakkında sitâyişkâr ifadelerle dolu övgüler duyarlardı ama o zâtın tevâzu kanatları her daim yerlerdeydi.

Bir Meczup Ali vardı. Zaman zaman Çöğender'e gelir, Sâlih Efendi onu misafir ederdi. Bu adamın, kendi papuçlarına def-î hâcet ettiği de olurdu ama Sâlih Efendi onu terslemez, gidip o papuçları temizlerdi. Bir gün Meczup Ali'nin yaptığını duyan biri eline değnek alıp onu dövmek istemiş, Sâlih Efendi bu hale kızarak "Hizmet edilen râzı, eden râzı, siz ne karışıyorsunuz." buyurmuştu.

TALEBE-İ ULÛMA DESTEĞİ

Hayatı boyunca ilim tahsil eden talebelere madden-mânen destek olmuştu.

Köydeki evinin kilerinde zaman zaman talebelere verilmek üzere ayrılmış olan tahıl çuvalları bulunurdu. Sadece kendi talebeleri değil, ilimle iştigâl eden herkes ondan yardım taleb edebilirdi.

Erzurum'da Medrese kurulabilmesi için köy köy dolaşıp maddî yardım toplamıştı.

Gençlerin dine sarılmaları karşısında ümitleri yeşeren Sâlih Efendi, onlara çok iltifat ediyordu. İstanbul'daki yakınlarından Remzi Efendi, evini kiraya verecekti ama komşuları bu işe pek sıcak bakmıyorlardı. Zira eve tâlib olanlar genç talebe lerdi. Bu işi Sâlih Efendi'ye danıştı. Sâlih Efendi evi tutmak isteyenlerin dindar ve şuurlu gençler olduğunu öğrenince vermesini söyledi. Ev iki katlıydı ve alt tarafında da Remzi Efendi'nin evi vardı. Sâlih Efendi "Keşke alttaki ev boş olaydı da ben onlara hizmet etseydim." diyordu. İnsanlık semâsının zirvelerinde dolaşan kutup insan, genç talebelere hizmeti şeref sayıyordu.

Çok geçmeden Sâlih Efendi vefat etti. Bir gün evdeki misafirlerden biri, salonda namaz kılan ihtiyar bir zât görmüş, gelip durumu evde kalan arkadaşına anlatmıştı. Arkadaşı bu olanları Remzi Efendi'ye anlatınca "Sakın Sâlih Efendi olmasın?.." cevabıyla karşılaştı. O misâfire Hacı Efe'nin resmini gösterdiler, Çocuk, "Gördüğüm kişi buydu." diye cevap verdi.

ŞEFKAT ve MERHAMET

"Merhamet etmeyene merhamet olunmaz." sözünü kendisine düstur edinen Sâlih Efendi, gerek insanlara gerekse diğer canlılara karşı çok

şefkatliydi. Her haliyle sünnet-i seniyyeye ittibâ etmeye çalışan Sâlih Efendi'nin hayatında bununla alâkalı pek çok misâle rastlanmaktadır.

Bazı gençler bir köpeğin canlı canlı yanmasına sebep olmuşlardı. Köpek ölmemişti ama tiksindirici bir hale gelmişti. Sâlih Efendi ona aylarca baktı. Onunla, iyileşene kadar alâkadar oldu.

Bir Edirne seyahatinde Tahsin Sâdetürk'e para vermiş, yolda gördükleri aç bir köpeğe et almasını istemişti.

Çöğender'de vaaz ederken cemaate şunları anlatmıştı: "Birgün camiye girdim. Kürsünün di binde bir akrep buldum. Onu incitmek istemedim, caminin önünde bir yere koydum. Az sonra camiye girerken başımı kapının üst tarafına vurdum. Bunca yıldır gelip geçtiğim kapıya çarpmazdım da neden bugün böyle oldu diye düşünürken Rabbim'in beni ikâz etmiş olabilceği aklıma geldi.

Gittim baktım ki akrebi karınca yuvası olan bir yere bırakmışım, öldürmüşler..."

Sâlih Efendi, bir gün Rıfkı Dumlu'nun evine misafir olmuştu. İkinci kattaki misafir odasında oturuyordu. Abdest almak istediğini söyledi. Erzurum'un eski evlerindeki odalarda, kullanılan suyu dışarı atan küçük su yolları vardır. Rıfkı Bey, Sâlih Efendi alt kata inip zahmet çekmesin diye odadaki su yolunu süpürüp oranın toz toprağını sobanın içine atmıştı. Sâlih Efendi bunu görünce "Ne yaptın, ya içinde böcek varsa!..." dedi.

Sâlih Efendi'nin, Tekir isminde bir kedisi vardı. Ona ihtimamla bakardı. Tekir çok sâdıktı, Necmiye Hanım'ın vefâtından sonra kabrini ziyarete gidenler, onu zaman zaman kabrin başında görürlerdi. Tabi ondan hoşlanmayanlar da vardı. Hacı Efe'nin torunu Abdülvehhâb onu şehir dışında bir yere bırakmıştı ama şaşılacak şeydir, Tekir eve dönmüştü.

Hacı Efe, sofraya konan yemeklerden ona da verirdi. Beğenmezse ayrı bir kap getirtir, başka yemek ikrâm ederdi. Onun bir kediye bu derece ilgi göstermesini garipseyenler, "Bu kadar zahmet etmeseniz." diyorlardı. Onlara karşı, "Hayır, şeyhim Hacı Ferşad Efendi Samsun'dan Trabzon'a hicret ederken yanında kedileri de vardı. Onlara kendi eliyle hizmet ediyordu. Şeyhim nasıl yapmışsa benim de öyle yapmam gerekir." diyerek cevap veriyordu.

Tahsin Sâdetürk, Tekir ile ilgili bir hâtırâsını şöyle anlatıyor: "Hacı Efem o kediye sofradan bir şeyler veriyor, beğenmezse yeni tabak ge tirtip başkasını ikram ediyordu. Ben de bu hale kızıyordum, bu kedi Hacı Efem'e zahmet çektiriyor diyordum. Bir ara odada kimse olmadığı sırada onu itelemeye kalktım. Bir anda ayaklarımın feri kesildi, oracıkta yığıldım. Bir hafta kadar süreyle üzerimde bir sersemlik hâli hâsıl oldu. Birgün beraberce sabah namazını kılmıştık. Hacı Efem, "Tahsin, sen biraz uyu." buyurdu. Yattım, rüyamda onunla (Hacı Efendi'nin Oğlu) Memduh Hocam'ı gördüm. Gelip ayaklarımı sıvazladılar. Uyandığımda hiçbir şeyim kalmamıştı.

SOSYAL MÜNÂSEBETLER

Sâlih Efendi insanlar arası ilişkilerin geliştirilmesi için çok gayret ederdi. Küskünleri barıştırmak, kan davasına son vermek, Alevî sünnî meselesinde yumuşamalara vesîle olmak, fukarâya yardım ve daha birçok örneği onun hayatının sayfaları arasında bulabiliriz. Yakınlarından Nasrullah Hacımüftüoğlu, "Biz babamla beraber öyle hükmetmiştik ki o zâtın mânevi vazifesi sosyal münâsebetleri te'sîs etmekti." demişti.

İnsanların birbirlerini kırmamalarına önem verirdi. Bir gün iki yakınıyla birlikte bir taksiye binmişti. Şoför içkiliydi, abuk sabuk hareketlerde bulunuyordu. İki yakını adamı tartaklamak istediler ama o hiç ses çıkarmadı. Ertesi sabah aynı iki kişiyle bir başka taksiye bindiler. Ön koltuğa oturan Sâlih Efendi, şoförün hatırını sordu. Ona, cebinden çıkardığı şekerlemelerden verdi. Bu durum, adamın çok hoşuna gitmişti. Bu hareketiyle yanındakilere örnek olmuş, sert muâmeleden kaçınmalarını ihtâr etmişti.

Zenginden alıp yoksula vermekle varlıklılara fakirin hakkına riâyeti, fakirlere de onların malına tecâvüz etmemeyi telkîn ediyordu.

Kimi zaman çevresindekileri topluca pikniğe götürür, dostlukların pekişmesine vesile olurdu. Kendisi de bir kenara çekilir, evrâd-u ezkârı ile meşgûl olurdu. →

Köydeki imâmet senelerinde su arklarının yetersiz oluşundan dolayı çıkması muhtemel anlaşmazlıkların telâfisi için uğraşırdı.

Yeni ark açmak için çalışanlara iştirâk eder, daha doğrusu köylüyü ark açmak için toplayıp onlarla birlikte çalışırdı.

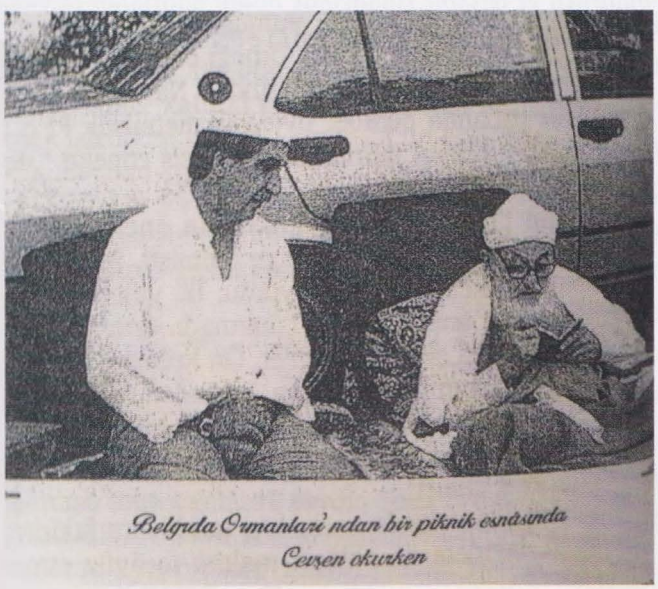
En önemli özelliklerinden biri de yakınlarıyla haberleşmeyi kesmemesiydi. Çok sık mektup yazar, birçok beldedeki ahbâbının halinden haberdâr olurdu.

SEHÂVET

Sâlih Efendi cömert kimseleri severdi. Kendisi de bu hususta etrafı için hüsn-i misâl teşkîl ederdi. O, cömertilkte zirve bir insandı. "Paranı bu kadar sarf etme, cebini mi yakıyor?" diyenlere "Ne yapayım, vermeden edemiyorum" diyerek cevap veriyordu.

Verirken, kendisine bir şey kalmamasından endişe etmezdi. Bir haccında şalvarının cebinden çıkardığı paraları yoldaki insanlara birer birer dağıtmış, parası bitince refâkatçisine "Hâfız İbrâhim! Keşke daha paramız olaydı da herkese vereydik." demişti.

Eline geçen her şeyi dağıtan Sâlih Efendi, bir hac dönüşünde Çaykaradaki bir dostundan mektup almıştı. Dostu "Hurmam ve zemzemim bâkî kalsın." diyordu. Sâlih Efendi cevaben "Hiç Sâlih'de hurma ve zemzem bâkî kalır mı?" diyecekti.

Belgrda Ormanları'ndan bir piknik esnâsında Cevşen okurken

Çöğender'deki imâmet yıllarında köylü ken disine 800 kile (400 teneke) tahıl verirdi. O, bunun da çoğunu ihtiyaç sahiplerine dağıtırdı.

Bünyamin Korucu bir gün Hacı Efe'yi taksiyle bir yere götürüyordu. Taşmağazalar'dan geçtikleri sırada Sâlih Efendi ona kuyumcu dükkânlarını gösterip "Bu altınları bize verseler kaç gün dayanır?" diye sormuştu. Bünyamin Bey "Vallahi Efem, sana bir gün bile dayanmaz." demişti.

Fukarâya yardım eder, zaman zaman kendisini ziyaret edenlerden, o sırada kendisine başvuran fakirler için para alırdı. Efe Hazretleri Çöğender'i ziyaret ettiği bir gün mecliste Medih Efendi'ye seslenmiş, "Medih, Sâlih Efendi'nin fikri nedir bak, söyle hele." demişti. Medih Efendi "Bir köyüm olsa, birazını satıp ihtiyaç sahiplerine dağıtsam, kalanıyla da köye gelen misafirlerime hizmet etsem," diyor Efem." diye cevap vermişti.

Sâlih Efendi varlıktan darlığa düşenlerin halleriyle hususi ilgilenirdi. İmkânı yerinde olanları, zor durumda olanlara yardıma teşvik ederdi.

Köylülerine "Yolda giderken birini yaya görürseniz durun, aracınıza alın. Size Allah râzı olsun der, Allah da sizden râzı olur." derdi.

Sâlih Efendi birgün Küçükköy Merkez Camii'ne yürüyerek gidiyordu. Yanında bir araba durdu ve içindeki genç binmesi için ısrâr etti. Genç onu camiye kadar bıraktı. Yolda sohbet ettikleri sırada, bir sözüyle Sâlih Efendi'nin gönlünde taht kurmuştu:

"Arabanın zekâtı, arabası olmayanları gidecekleri yerlere götürmektir." diyordu.

Efe Hazretleri bir Çöğender ziyaretinde Sâlih Efendi'ye "Hele bir kilerini görelim." demişti. Kilerde tahıl dolu çuvallar vardı. Bunların kime ait olduğunu sordu.Sâlih Efendi çuvallardan bazılarını fakirlere, bazılarını da talebelere vereceğini söyledi.

Efe Hazretleri baktı ki Sâlih Efendi'nin kendi evine bir şey kalmıyor, iki çuvalı işaret ederek "Bunları da ben senin evladına bıraktım." buyurdu.

Hacı Sâlih Efendi Hazretleri'nin ruh-i şerîfine ihda olmak üzere bir kelime-i şehadet, bir de Fâtiha'yi şerîfe tilavet edenlere Allah–u Teâlâ lutfeylesin. Âmîn.

İMÂM-I RABBÂNÎ HAZRETLERİ'NİN MEKTÛBÂT'ININ 1. CİLD, 193.TE

"EHL-İ SÜNNET'İN DOĞRU İTİKÂDINI EDİNMEK İÇİN, BÜYÜK İMÂM TÜRPÜŞTÎ'NİN RİSÂLESİNİ OKUMAK PEK MÜNÂSİPTİR. ANLAŞILMASI KOLAYDIR. SOHBET DERSLERİNİZDE OKURSANIZ ÇOK İYİ OLUR" BUYRULAN

"TÜRPÜŞTÎ RİSALESİ" (4)

Altıncı Fasıl
Sıfatların Mertebeleri ve Müşkül ve Müteşâbihlerin Kısımları

Kur'ân-ı kerimde ve sahih hadislerde Allahü Teâlâ'nın sıfatları hakkında bildirilenlere, bildirildiği gibi iman etmek şart olup, bunlar üzerinde rey ve kıyasla, yani ictihadla söz söylemek haramdır.[1] Çünkü bu konu, bir kimsenin kendi ictihadı ile konuşabileceği, yahud zan ve düşüncesini ileri süreceği, yahud mevzuyu hafife ve kolaya alacağı seviyeden çok daha yüksek ve büyüktür. Allahü Teâlâ Kur'ân-ı Kerim'de buna işaret ediyor ve A'râf suresi 33. ayetinde mealen, "Ey Habibim, de ki: Rabbim ancak açık ve gizli kötülükleri, günahı ve haksız yere sınırı aşmayı, hakkında hiçbir delil indirmediği bir şeyi O'na ortak koşmanızı ve Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır" buyuruyor.[2]

Bu konuda Kitab ve Sünnetin hududunu aşan iki fırka vardır. Biri âyet ve hadislerde sıfat olarak bildirilen isimlere zâhiri (Lugata göre) mana vermekte o kadar ısrar ve taşkınlık ettiler ki, iş benzetmeye ve şekille bildirmeye kadar vardı. Öbür fırka ise, bu isim ve sıfatları zahirden o kadar uzaklaştırdılar ve yok ettiler ve hakikatten mecaza taşımakta o kadar gayret ve çaba gösterdiler ki, nerede ise kullanılmaları manasız ve lüzumsuz oldu ve onlar bu sıfatların isimlerini inkar ettiler. Bu iki fırka da, dalalettedir, doğru yoldan ayrılmıştır.

1-) Bir insan kendi ismi ile çağrıldığı gibi, mesela Zeyd, Amr, (Ahmed, Hasan) dendiği gibi, bir sıfatla çağrılmak istenildiğinde de, güzel ve övücü sıfatlardan başkasıyla çağrılmamalıdır. Şerif, alim gibi sıfatlarla hitap edip, uzun, siyah, beyaz gibi sıfatlar kullanmamalıdır. Bu sıfatlara sahip olsa da söylememelidir. Bunlar hakaret için söylenen sözlerdir. Bunun gibi, Hak Sübhânehüyü de, O'nun şerefi ve yüksek manalı isimlerini söyleyerek dile almalıdır. O'nun bu isimleri tevkifidir. (Ya kendisi, ya vahyini beyan eden Habibi bildirmiştir.) Yahud da noksanlık manası taşımayıp, tazim, saygı ve yüceltme ifade eden sıfatlar kullanmalıdır. O halde, Ey alemin halikı demelidir, her ne kadar maymun ve domuz, alem sözünün manasına girse de ey maymunların ve domuzların yaratıcısı dememelidir. Ey ok atıcı veya öldürücü dememeli, yalnız olarak ya Müzill (aşağılıyan) söylememeli, yani yalnız başına kullanıldığında bir horlama (ayıplama, aşağılama, noksan getiren) manalardan kaçınmalıdır. Halbuki Müzill, Allahü Teâlâ'nın Esmâ-i hüsnasından, yani Kur'ân-ı kerimde bildirdiği doksandokuz güzel isimlerinden biridir. Amma Müzill, tek başına kullanıldığında manasında bir övgü ve tazim yoktur. Bunun için, ya Muizz (ey yücelten), ya Müzill (ey alçaltan) birlikte kullanılmalıdır. Çünkü iki ismin birlikte kullanılmasında medih vardır. Zira izzet ve zillet O'ndandır. Bunun gibi Hâfıd (düşüren) ism-i şerifini yalnız kullanmamalı, Râfi' ism-i şerifi ile birlikte kullanıp, yukarı çıkaran ve aşağı indirenin, gerçekte O olduğunu bilmeli ve bildirmelidir.

2-) Bunun için, yed, vech, istiva (yani Kur'ân-ı kerimde bildirilen ve terceme edildiğinde insanı hatırlatan el, yüz, oturma manalarını düşündüren) ve benzerlerini Farsçaya ve diğer dillere çevirmeyi caiz görmemişlerdir. Eğer bunları söylemek icap ederse, âyet ve hadiste geçtiği gibi söylemelidir. Bir kimse, "halektü biyedeyye" (Ey iblis, iki elimle yarattığıma secde etmekten seni men eden nedir?) ayetini okurken, elini hareket ettirse, veya "Müminin kalbi Rahmânın parmaklarından iki parmağı arasındadır..." hadis-i şerifini söylerken, parmağına işaret etse, O'nun elini ve parmağını kesmelidir. Çünkü bu hareket teşbih ve tecsim manası ifade etmektedir. Yani Allahü Teâlâ, insan gibidir, insan gibi parmakları vardır ve maddedir düşüncesini taşımaktadır. Halbuki Allahü Teâlâ bu gibi şeylerden münezzehdir. Buradan bir daha anlaşılmış oldu ki, isim ve fayda benzerliği dışında, Allahü Teâlâ'nın sıfatları ile halkın sıfatları arasında bir ortak taraf ve benzerlik yoktur. (Âkâid-i Hüseynî)

Hak ve doğru mezhep ise burada, iki taraftan birinde bulunmamaktır. Sevad-ı A'zam denen Ehl-i sünnet ve cemaatin, Kur'-ân-ı kerimde ve sahih hadislerde, Allahü Teâlânın sıfatları ve sıfat manası taşıyan ifadeler hakkındaki sözleri üç kısımdır:

Biri, açık olanlar. Allahü Teâlâ'nın ilmi ve kudreti gibi. Burada en doğru söz, böyle sıfatlarda, tevil (göründüğü manasından başka mana vermek) caiz değildir. Onun esas manası, kelimenin zahirinden anlaşılandır.

Diğeri, zahir manayı vermeli ve hangi lafız üzere geldiyse onu sürmeli ve mecaz manasına götürmemelidir. Bir şeyin hakikatinden, şüphesiz bilgi ve tam mana edinilmiyor ve bir şeyler örtülü kalıyorsa, rey ve kıyas ile hakikatini açmamalı, onu zahir manasıyla kabul etmeli, nitelik ve niceliği ona yaklaştırmamalıdır. Yed, vech, sem', basar (el, yüz, kulak, göz) bu kısma girer. Bunlar hakkındaki İtikad şöyle olmalıdır ki, bunlar ve buna benzer olanlar, âzâ (organ) değil yani vücudun bir kısmı değildir. Bunlar Allahü Teâlâ'nın sıfatlarıdır. Bunların nasıllığı, niceliği, şekli şemali yoktur, olduğunu düşünmek bile caiz değildir.

Ehl-i hak bu ikinci kısmı inceleyip, o isimlerin hakikatleriyle alakalı olarak, "Bu sıfatlar da yorumlanmaz; zira teşbih ve temsile, yani benzetmeye ve şekillendirmeye yol açar. Mecaza da hamledilmez. Çünkü Kitap ve Sünnet, bunun aksine hükmediyor" dediler ve Hakkın, bu iki yolun ötesinde (yani teşbih ve tecsime meyletmeden) bir başka izah yolu vardır" buyurmuşlar ve onlar bu yolu seçmiş ve beğenmişlerdir.

"Bu hususta tevil yanlıştır" şeklindeki görüşlerinin delillerinden biri şudur ki, bu sıfatlardan biri hakkında tevile cevaz verilirse, burada mutlaka muhtelif bir kaç tevil söz konusu olur ki bu durumda kaçınılmaz olarak o birkaç manalandırmadan biri doğru, diğerleri yanlış olur. Allahü Teâlâ'nın sıfatlarına yanlış manalar veren ise, mazur olmayıp, aksine dinini tehlikeye sokmuş olur. Bunun da delili şöyle açıklanabilir: "Müteşabih ayet ve hadislerle işaret olunan sıfatları tevil etmek doğrudur" diyenler, yed (el) sıfatını, kuvvet ve kudret ve nimet ile tevil etmişlerdir. Oysa Allahü Teâlâ'nın kelamı, onların sözlerinin fasid ve bozuk olduğunu gösteriyor.

Zira yed (el) kelimesi Kur'ân-ı kerimde bazen tesniye şeklinde, yani iki el olarak bildirilmektedir ve Sad suresi 75. ayetinde mealen, "Allah: "Ey iblis, iki elimle yarattığıma secde etmekten seni men eden nedir? Böbürlendin mi, yoksa yücelerden misin" buyurmuştur. Maide suresi 64. ayetinde de mealen, "Yahudiler, Allah'ın eli bağlıdır (sıkıdır) dediler. Hay, dedikleri yüzünden elleri bağlanası ve lanet olasılar! Hayır, bilakis, Allah'ın elleri açıktır, dilediği gibi verir..." buyurulmaktadır.[3]

Dolayısıyla Allahü Teâlâ'nın "yed" sıfatı ikilenebilmektedir fakat bunun kuvvet manasıyla tevil edildiğini varsaydığımızda Allahü Teâlâ hakkında "iki kuvvet, iki kudret sahibi" denemeyeceği gerçeğiyle karşılaşırız. Eğer genel manada kuvvet ve kudret ile tevil edilse yine doğru olmaz.

3-) Adem aleyhisselam'ın yaradılışında iki elin zikri, Âdem aleyhisselamın yaratılmasının Allahü Teâlâ'ya hasseten nisbet edilmesindendir. Yani ben, onu, ana-baba ve başka vasıtalar olmadan yarattım demektir.

***"Allahü Teâlâ'nın elleri açıktır"**, yani cömertliği bol, keremi ziyadedir, demektir. Yed de sem', basar ve vech gibi Allahü Teâlâ'nın zatına ait sıfatlarındandır. Ona inanmaktan ve nasıl olduğunu araştırmamaktan başka çıkış yolumuz yoktur. Nasıl olduğuna müdahale edip, konuşmak haddi aşmak olur. (Tefsîr-i Hüseynî)*

O halde, Allahü Teâlâ'nın Peygamberlerinin dili ile bildirdiği kendi sıfatlarını, bildirdiği şekilde al, ve sakın tevile kalkışma! O'nun sıfatlarının her biri Sem' (işitme), Basar (görme), Kelâm (söyleme) ve diğer sıfatlar gibi, Hak tealanın kendi zatında bulunduğunu bildirdiği, zatına layık ve münasip sıfatlardır. Bunun gibi müteşabih ayet ve hadislerde bildirilmiş olan, yed (el), vech (yüz), ayn (göz), Cenb (yan), Kadem (ayak), Yemin (sağ), İsba' (parmak), İstivâ ber arş (Arşın üzerinde karar kılmak), Meci' (gelme), Nüzûl (inme) gibi sözler ve kelimeler hakkında Selef-i sâlihinin mezhebi, yani usul ve yolu odur ki, yedi (eli) kudret, Vechi zat, aynı basar, istivayı istila... ile tevil etmemeli, Âl-i İmrhan suresi 7. ayetinde mealen bildirdiği gibi, "Allahü Teâlâ'nın bu zatına ait sıfatlarının zat-i pakine layık ve münasip olduklarına iman ettim" demelidir.

Not: Ancak halef (ilk 3 asırdan sonra ulema) bir takım cahiller Allahü Teâlâ hakkında yaratıklara ait sıfatları kullanmasınlar diye bu gibi müteşabihleri tevil etmişlerdir ki bu konuda: "Selef'in mezhebi daha selametli ise de Halef'in yolu yanlış manaları önlemekte daha muhkemdir" denilmiştir.

Çünkü hiç şüphe yoktur ki, "Ey iblis, iki elimle yarattığıma secde etmekten, seni men eden nedir? Böbürlendin mi, yoksa yücelerden misin" mealindeki (Sad suresi 7.) ayet-i kerimesinde Adem *(Aleyhisselam)* ait hususi bir fazilet açıklanmıştır ki, bu şeref, Ona secde ile emrolunan meleklerde yok idi.

Yok eğer, "Ey iblis, kuvvet ve kudretimle yarattığım bir kimseye secde etmekten seni hangi şey men etti'" buyurulsaydı, Adem *(Aleyhisselam)*ın bir başkası üzerine fazileti olmaz ve o zaman iblis, "Beni de kuvvet ve kudretin ile yaratmışsın" diyebilirdi. Böylece bütün canlılar, cansızlar ve bitkiler, bu fazilette Adem *(Aleyhisselam)*a eşit olurlardı.

Yed (el) kelimesini, nimet ile de tevil etmek (yorumlamak) doğru değildir. Zira Allahü Teâlânın nimetleri sayılamayacak kadar çoktur.

O halde bunlara iki tane demek, bir mana ifade etmez. Şunu da söyleyelim ki, nimet mahluktur. Mahlukun mahluku yaratması ne mümkün! Böyle hadis-i şerifler çoktur ve böyle tevillerin yapılamayacağını bildirmektedirler.

Kur'an-ı Kerim'deki ve hadis-i şeriflerdeki halka hitabı, Arapların bildiği ve dillerinde kullandığı manaya halmi etmek lazımdır. Arap usulüne uymayan tevilleri kullanmaya itibar olunmaz. Biz nerede tevili beğenmediysek, ya o tevili, Kur'an-ı kerimin geldiği ve hadis-i şerifin bize ulaştığı dile tam uygun bulmadığımızdandır ki, onu reddediyoruz, ya da lafzın (o sözün) bir kaç manaya geldiğini görüp murad-ı ilahinin, bunlardan hangisi olduğu anlaşılamadığından tevil etmemeli diyoruz. İstiva, nüzül, ve benzerleri bu kısımdan olup, zahirini kabul etmeli, batınına, iç manasına geçmemelidir.

Nasıl olduğu ile uğraşmamalıdır. Çünkü Allahü Teâlâ ve sıfatları için nasıl diye sorulmaz. Konuşmada tevile ihtiyaç düşerse, tevil edil mesi lazım gelirse, biz tevili inkar etmeyiz. Amma bildiğimiz zahirini, yani görünüş manasını hüccet ve delilsiz bırakmayı caiz görmeyiz. Bize bu hususta şu kadarı yeter ki, nasıllığı ile uğraşmayız ve Allahü Teâlâ hakkında, nasıldır ne gibidir süalleriyle ve cevapları ile uğraşmayı Âl-i İmrân suresi 7. ayetindeki, **"Kalplerinde eğrilik olanlar, fitne çıkarmak ve onu tevil etmek için ondaki müteşabih ayetlerin peşine düşerler. Halbuki Onun tevilini ancak Allah bilir. İlimde yüksek payeye erişenler ise, O'na inandık, hepsi Rabbimiz tarafındandır, derler. Bu inceliği ancak akl-ı selim sahipleri düşünüp anlar"** beyanı kısmından sayarız.

Bazıları "verrasihüne" kelimesinin başındaki vav harfini atıf (bağlaç) olarak kabul etmişlerdir ki, bu taktirde mana "Halbuki Onun tevilini ancak Allah ve ilimde yüksek payeye erişenler bilir." şeklindedir.

Bir diğer kısım daha vardır ki, onlar gerçekte sıfat kısmından değillerdir. Lakin sıfat yapısına benzeyen bir takım lafızlarla sıfat manalarından bir manaya gelir ve Arap dilinde, onun manası açık olur. Bu kısım tevil olunabilir. Zira buna görünen mana verilirse, fesada ve yoldan çıkmaya sebep olur. Mesela meal-i şerifi "Allaha karşı aşırı gitmemden dolayı bana yazıklar olsun" olan Zümer suresi 56. ayet-i kerimesini böyle manalandırmakta hiçbir alim duraklamaz. Hadis-i şerifte, "Hacerü'l esved yeryüzünde Allah'ın yemini (sağ eli)dir" buyuruldu. Buna lugat manası vermek ilhad (dinden çıkmak) olur. "Yemen tarafından Rahmanın nefesini buluyorum" hadis-i şerifine de lugat manası verilirse, çok bozuk bir şey ortaya çıkar. "Bana yürüyerek gelene, ben seyirterek giderim" hadis-i kudsisine de lugat manası vermek, teşbih (mahluklara benzetme) olur.

Ama bunun manası açıktır. Yani Allahü Teâlâ kullarına ihsan ve kerem sıfatları ile tecelli etmek istedi de, onların anlayabileceği bir tarzda, Pey gamberin *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* dili ile onlara: "Kim bana yürüyerek gelirse, ben ona koşarak giderim." diye haber verdi ki buradan, maksadın, sen hangi amelle bana yaklaşırsan, ben sana o yaptığının kat kat sevabını veririm manası olduğu anlaşılmış oldu.

Bu hususta çok müşkil ve tevili çok zor hadisler vardır. Tevilleri zaruri olmakla beraber, o tevil için uygun söz bulmak (o manayı ifade edecek kelime bulmak) imkansız olduğundan, isteyerek onun teviline girmek haramdır. Nitekim meal-i şerifi, "Hakkında bilgin bulunmayan şeyin ardına düşme" olan İsrâ suresi 36. ayeti buna bir örnektir.

Allahü Teâlâ'nın sıfatları, manası müşkil olanların ve müteşabihlerin açıklanması hakkında Hak yolda olanların mezhebi, görüşü ve yolu bundan ibarettir.

HİKMETLİ SÖZLER

Her canlının ölümü tadacağını ama sadece bazılarının hayatı tadacağını öğrendim.

Ben dostlarımı ne kalbimle ne aklımla severim. Olur ya kalb durur akıl unutur ben dostlarımı ruhumla severim.

O ne durur, ne de unutur.

(Hazreti Mevlana)

Tohum ek, vermezse toprak utansın.

***

Dağı tanıyan, nasıl tanımaz uçurumu?

***

Madem ki yükseliş var, iniş olmaz olur mu?

***

Akıldan büyük nimet, zekâdan da ağır yük tanımıyorum

(Necip Fazıl KISAKÜREK)

Hayat bu, bir bakarsın herşey bir anda son bulur.. Hayat bu, son dediğin an herşey yeniden can bulur..

(Şems-i Tebrizi Hazretleri)

Kime Yâr Dediysek, O Yâr Açtı Yarayı;
Belli ki Gerçek Sevenimiz Yoktur
ALLAH'dan Gayrı!

(Necip Fazıl KISAKÜREK

Benim İstediğimi Allah İstemiyorsa Konu Kapanmıştır.

(Necip Fazıl KISAKÜREK

– Dedikodu namertlerin işidir.

– Kıymetten düşmek istemezsen kimseyi kıymetten düşürme.

– Doğru her daim yüce, yalan her daim cücedir.

– Sen doğru ol, eğri belasını bulur.

– Bir emin iki yeminden evladır.

– Mert kişi güleryüzlü tok ve doğru sözlüdür.

(Atasözleri)

Rasûlüllah *(Salâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e baş kaldıran, Allah-u Teâlâ'ya baş kaldırıyor demektir. Rasûlüllah *(Salâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in vârisleri olan hocalara baş kaldıran, Allah-u Teâlâ'ya baş kaldırıyor demektir.

Eğ başını, eğ başını! Yoksa (kabirde) eğeceksin.

(Mahmud Efendi Hazretleri)

Kimi yârdan konuşur, kimini yâr konuşur, kimi yârla konuşur, kiminden yâr konuşur.

(Şems-i Tebrizi Hazretleri)

Dün Çimen Benim Ayaklarımın Altında İdi
Bugün Üstümde Bitiyor. Görüyor musun...?
Toprak Günahlardan Başka Herşeyi Örtüyor...

(Hazreti Mevlana)

Her Şey Üstüne Gelip, Seni Dayanamayacağın Bir Noktaya Getirdiğinde, Sakın Vazgeçme! Çünkü; Orası Gidişatın Değişeceği Yerdir...!

(Hazreti Mevlana)

SÜNNET VE İSLAM DİNİNDEKİ YERİ

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA FIKIH KURULU

Bizi yoktan var eden Allah Teâlâ'ya sonsuz hamt eder, onu tanımamak ve ona karşı nankörlük etmekten ona sığınırız. Hakla batılı, helal ile haramı ayırmak için gönderilen Hazreti Muhammed *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'e, âl ve ashabına selam ederiz.

Sünnet lügatte; iyi-kötü tutulan yola denir. Hadis ıstılahında; Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'e ait söz, fiil, takrir, fiziki yaratılışına, ahlaki olgunluğuna ait sıfatlar ve peygamberliğinden önceki ya da sonraki yaşamı içerisinde geçirdiği yani karşılaştığı olaylara karşı tavır ve duruşlarına sünnet denir. Sünnet bu manası itibarıyla hadis ile eşanlamlıdır. Usulü fıkıh âlimleri sünnetin manasını daraltarak sadece Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'den sadır olan söz, fiil ve takrirlere sünnet demişlerdir.

Fıkıh âlimlerine göre; Allah Teâlâ'nın yapılmasını kuldan istediği, yapılmadığında dünya veya ahrette ceza terettüp etmeyen şeylerdir. Âlimler arasındaki bu ihtilafın sebebi her ilimden kastedilen gayenin, diğer ilimlerden farklı olmasıdır. Şöyle ki; hadis âlimleri Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'in Allah Teâlâ'nın kendisine uyulması için gönderilmiş bir imam olma sıfatını öne çıkardıkları için O'na ait her şeyi sünnet kapsamına almışlardır. Usul-i fıkıh âlimleri Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'in kanun koyucu ve içtihat yapacak müçtehitlere, içtihat yapmaya dair kaideleri koyan olma yönünü öne çıkardıklarından hayatı içerisinde Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'e ait olan ve hüküm çıkarmakta kullanılabilecek söz, fiil ve takrirlerini hadis kapsamında değerlendirmişlerdir.

Fıkıh âlimleri ise peygamberin hayatı boyunca yaptığı amellerinin sair insanlar için farz, sünnet, mubah gibi hükümlere sebep olması tarafını öne çıkardıklarından Allah Teâlâ tarafından yapılması istenen, yapılmaması durumunda da cezayı gerektirmeyen amellerine sünnet demişlerdir. Bu tariflere göre Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'den sadır olan "Ameller niyetlere göredir" sözü kavli bir sünnet, sahabe vasıtasıyla bize ulaşan hac esnasında Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'in yaptıkları fiili sünnet, huzurunda yapılan bir şeye karşı çıkmaması da takriri sünnete örnek olur.

PEYGAMBER HAYATTAYKEN ONA İTTİBANIN VACİP OLMASI

Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* hayatta olduğu sürece sahabe din ile alakalı ahkâmı doğrudan Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* vasıtasıyla Kur'ân-ı Kerîm'den alıyorlardı. Çoğu zaman ayetler mücmel/tafsil edilmemiş, mutlak/takyit edilmemiş olarak geliyordu. Söz gelimi; namaz emri mücmel olarak gelmiş fakat rekât adetlerine, vakitlerine ve nasıl kılınacağına dair tafsilat yapılmamıştı. Yine zekât emri mutlak olarak gelmiş, fakat zekât ile alakalı ayetler zekâtın vacip olduğu alt sınır ile kayıtlanmamış, miktarı, şartları ve ne tür mallarda vacip olduğu belirtilmemişti. Bu ikisi dışında birçok hükümler de böyleydi.

Bu durumda Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'e müracaat kaçınılmazdı. Bunun yanı sıra Kur'ân-ı Kerîm'de bahsedilmemiş birçok olayla karşılaşılıyor ve hükümlerinden haberdar olabilmek için Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'e müracaat ile Allah Teâlâ'nın o hususta ki hükmünün bilinmesine ihtiyaç duyuluyordu. Kur'ân-ı Kerîm, bu ve benzeri durumlarda Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'e ve dolayısıyla onun sünnetine olan ihtiyacı şu ve başka birçok ayetler bildirmiştir.

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ

"Sana da, insanlara gönderileni açıklayasın diye Kuran'ı indirdik" *(Nahl/44)*

وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

"Sana Kitap'ı, ayrılığa düştükleri şeyleri onlara açıklaman için, inanan kimselere de doğru yol rehberi ve rahmet olarak indirdik" *(Nahl/64)*

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

"Hayır! Rabbine ant olsun ki onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar" *(Nisa/65)*

İslam âlimlerinin çoğu, ayette geçen hikmetten maksadın Kur'ân-ı Kerîm'den başka bir şey olduğu görüşündedirler. İmam Şafiî (Allah ona rahmet etsin) bunun sünnet olduğunu, zira Kur'an'a atfedildiğini, bunun da birinin diğerinden farklı oluşunu ve sünnetten başka bir şey de olamayacağını çünkü Allah Teâlâ'nın bize bahşettikleri arasında sünnetten başka talim ettiği başka bir şey bulunmadığını söylemiştir. İşte bu ve benzeri sebeplerden sahabe, sebebini ve hikmetini bilmeseler de Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'in sünneti olarak sabit olan şeyleri ellerinden geldikçe taklit etmeye çalışırlardı. El-Buhârî'nin Hazret-i Ömer'den rivayet ettiği bir hadiste şöyle geçer: Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* altından bir yüzük edinmişti. Bunun üzerine sahabeler de altından birer yüzük edindiler.

Daha sonrasında Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* onu atıp "Ben artık onu asla takmayacağım" deyince sahabeler de yüzüklerini attılar. Yine Kâdı Iyaz'ın eş'Şifa kitabında Ebu Sa'id el-Hudri'den rivayet ettiği bir hadiste: Bir ara Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* sahabesine namaz kıldırırken terliklerini namaz esnasında çıkardı. Bunun üzerine sahabeler de namaz içinde terliklerini çıkardılar. Peygamber onların böyle yaptıklarını görünce neden çıkardıklarını sordu. Onlar, " Sen çıkarınca biz de çıkardık "dediler. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur: **"Bana Cibril, terliklerime pislik bulaştığını haber vermişti"**.

Bu zikredilenlerden de anlaşıldığı üzere sahabeler, Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* hayattayken onun söz, fiil ve takrirlerini dini bir hüküm olarak telakki ediyorlar ve hiç bir şekilde bu hususlarda ona muhalefet etmiyorlar ve asla caiz olarak da görmüyorlardı.

ÖLÜMÜNDEN SONRA PEYGAMBERE İTTİBANIN VACİP OLMASI

Peygamber Efendimiz hayattayken onun sünnetine ittibanın sahabeye vacip olması gibi Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* vefat ettikten sonra da onu gören ya da görmemiş diğer Müslümanlara da aynı şekilde onun sünnetine ittiba vaciptir.

Zira Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'e ittibayı vacip kılan naslar umumidir; zaman ve mekânla kayıtlanmamıştır. Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* yanında olsun olmasın, onu görsün görmesin her Müslümanın onun sünnetine tabi olmasının vacip olduğuna Yemen'e vali olarak gönderilen Muaz'a Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'in nasıl hükmedeceğini sorması esnasında varit olan Ahmet bin Hanbelin, Ebu Davud, et-Tirmizi, ed-Daremi, el-Beyhaki, İbni Sa'd ve İbni Abdı'l-ber'in rivayet ettiği şu hadis açıkça delalet etmektedir. "**Bir durum çıktığında nasıl hükmedeceksin**" Muaz, "Allah'ın kitabıyla" dedi. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*, "**Allah Teâlâ'nın kitabında bulamazsan**" diye sorunca Muaz, Allah Resulünün sünnetiyle" dedi. Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*, "**Allah Resulünün sünnetinde bulamazsan**" diye sorunca Muaz, "Bütün gayretimi harcayarak kendi görüşümle içtihat ederim" dedi. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* onun omzunu sıvazlayıp "**Resulünün elçisini, Resulünü razı kılmaya muvaffak kılan Allah'a hamt olsun**" dedi.

İşte tüm bu sebeplerden sahabe, Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'in emaneti olan sünnetleri kendilerinden sonra gelecek kuşaklara ulaştırmak için azami gayret göstermiştir. İbn Hıbban, Ebu Davud ve et-Tirmizi'den rivayet edilen şu hadiste Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* sünnetlerinin başkalarına ulaştırılmasına rağbet için şöyle buyurmuştur. **"Benden bir sözü işitip işittiği gibi rivayet edene Allah Teâlâ rahmet etsin; nice rivayet edilen rivayet edenden daha iyi muhafaza eder"**

GENELDE HABERİN ÖZELDE SÜNNETİN KISA TARİFLERİ VE SÜNNETİN DİNDE İTİBAR EDİLEN İKİNCİ KAYNAK OLMASI

Hadis âlimleri haberleri dolayısıyla da sünneti iki kısma ayırmışlardır.

1- Mütevatir haber ve sünnetler

2- Ahad haber ve sünnetler

MÜTEVATİR HABER VE SÜNNETLER

Adil ve kendilerine güvenilen bir topluluğun aynı vasıflara haiz olan başka bir topluluktan rivayet ettikleri haber ve sünnetlerdir.

AHAD HABER VE SÜNNETLER

Bir veya iki kişinin ya da tevatür haddine ulaşmamış sayıda kimsenin aynı vasıflara haiz olanlardan rivayet ettikleri haber ve sünnetlerdir. Hanefi âlimleri bu iki kısımdan başka meşhur ismiyle bilinen bir kısım daha tespit etmişlerdir.

MEŞHUR HABER VE SÜNNETLER

Aslı itibarıyla ahad olup daha sonraki tabakalarda tevatür haddine ulaşan haber ve sünnetlerdir. Bu üçü arasında mütevatir haber ve sünnetlerin kesin ilim ifade edeceğinde ittifak edilmiştir. Dolayısıyla sünnetin hüccet olduğunu inkâr edenlerden başkası delil olabileceğini inkâr etmemiştir. Ahad haber ve sünnetler zan ifade etseler de onlarla amel etmenin vacip olduğunda sünnetin hüccet olduğunu inkâr edenler dışındakiler ittifak etmişlerdir. Sünnetin hüccet olduğunu inkâr edenler kendilerince deliller getirmiş, o delillere cevaplar verilmiştir.

Bunlar ağır ilmi tartışmalar olması ve hayli geniş zamana ihtiyaç bırakmasından dolayı burada o konulara girmeyip sadece Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'e her hususta ittiba edilmesi ile alakalı şu ayeti zikretmeyi uygun bulduk.

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

De ki: <Allah>ı seviyorsanız bana uyun. Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. (Âli İmrân/31)

Unutulmamalıdır ki İslam inancının özü Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'in her getirdiğine şüphesiz inanmak, hiç bir zaman ve durumda Allah Teâlâ ve Peygamberinin *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* önüne geçmemektir. Bu durumda Müslüman, sünnetin delil olmasında şüpheye düşmemelidir. Zira bu iman zafiyetinin sonucudur.

Din âlimlerinin sünneti kısımlandırarak bazılarını bazılarından daha kuvvetli saymaları sünnetin delil olmasında şüphe içinde bulunduklarından değil, belki Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'den böyle bir şeyin sadır olmama şüphesindendir. Böyle bir şüphe, emaneti olduğu gibi koruma hassasiyetinden kaynaklanıp mahbup ve matlup olduğu tartışılmazdır. Ya Rabbi! Bizi onun yolu üzere yaşat, onun yolu üzereyken canımızı al. Âmin.

ZÂLİMLERE SÜRE VERİLMESİ, HELAK OLMAKTAN KURTULDUKLARI ANLAMINA GELMEZ

MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

İnsanlığın yaratılışından itibaren bu güne kadar yeryüzünde yaşamış hangi kavim olursa olsun, ne kadar güçlü, zenginlik ve ihtişam içinde olurlarsa olsunlar, zulümleri ayyuka çıkıp azgınlıkları had safhaya varınca azaba dûçar olmuşlar ve neticede helak olup gitmişlerdir. İnsanlık tarihi zulümleri sebebiyle helak olmuş kavimlerle doludur. Nitekim Mevla Teâlâ:

"Biz zalim olan nice beldeleri, (memleket halkını) **kırıp geçirdik** *(Enbiya: 11)* buyuruyor.

Allah'ın verdiği nimetlere şükredecekleri yerde şımarıp azgınlaşan zalim ve zorba kavimler, yaptıkları zulümlerin neticesi olarak gazab-ı ilâhiyeye çarpılmışlar, isimleri tarih sahnesinden silinirken, cisimleri de toprak altında haşerâta yem olmuştur.

Hani nerede ilahlık iddiasında bulunan Firavunlar, Nemrutlar?! Nerede zulmüyle şöhret bulmuş Şeddatlar, Haccaclar?! "Bizden kuvvetli kimse yok." diye şımarıp böbürlenen Ad kavmi, azgınlaşıp haddi aşan Semûd kavmi v.b. şimdi nerdeler?! Hiç birinin ne cisimleri var, ne de esâmeleri okunuyor...

Mevla Teâlâ bir takım müstekbirleri, nice zâlim ve inkarcı kavimleri nasıl yakalayıp helak ettiğini Kur'an-ı kerim'de bizlere haber vermiştir. Bir iki tanesini arz edelim.

Âd Kavmi

Kur'an-ı kerim'de pek çok sûrede zikredilen Âd kavmi, güçlü-kuvvetli, tuttuğunu koparan, çok uzun boylu ve uzun ömürlü kimselerdi. Dillere destan olmuş muhteşem sarayların süslediği büyük bir şehirde yaşarlardı.

O şehrin her tarafını göz kamaştırıcı güzelliklerle donatmışlardı. Aşırı lüks ve gösteriş içindeydiler, adeta boğazlarına kadar dünya nimetlerine gark olmuşlardı.

Âd kavmi çok gösterişli ve şatafatlı binalar inşâ ederlerdi. Bu evlerin envâi çeşit meyveleri olan bağları, bahçeleri, çok güzel havuzları vardı. Yaşadıkları beldenin toprakları çok verimli, yağmuru ise bol ve bereketliydi. Her taraf yemyeşil bağ-bahçe, dere ve pınarlarla doluydu. O meşhur **"İrem Bağları"** işte bunlarındı. Kur'an-ı kerim Âd kavmi hakkında şöyle buyuruyor:

"Rabbinin, beldeler içinde benzeri yaratılmamış sütunlara (büyük saraylara) **sahip "İrem"de yaşayan Âd kavmine ne yaptığını görmedin mi?"** *(Fecr: 6-8)*

Âd kavmi'nin sahip olduğu bu zenginlik onların ibâdet ve şükrünü artıracağına, tam tersine azgınlıklarını artırdı. Allah'tan gaflet edip fitne ve fesada düştüler.

Bir takım putlar edinip onlara tapınmaya başladılar. Böylece kalpleri katılaştı, zulümleri ve gaddarlıkları arttıkça arttı. Bütün insanları kendilerine boyun eğdirmek için zorbalığa başvurdular, zulmettiler, bozgunculuk yaptılar.

İnşâ ettikleri o yüksek binaların, diktikleri kocaman anıtların kendilerini ölümsüzleştire-ceğini zanneden Âd kavmi, kibir ve gurura kapılıp; "bizden daha güçlüsü yok" demeye başladılar.

Yeryüzünde kendilerinden daha güçlü hiçbir şeyin olmadığına, onları hiçbir kuvvetin yenemeyeceğine inandılar. Onların bu durumunu Kur'an bize şöyle haber veriyor:

"Âd (kavmin)**e gelince; onlar yeryüzünde haksız yere kibirlendiler** (büyüklük tasladılar) **ve; "bizden daha kuvvetli kim var?" dediler.**

Onlar kendilerini yaratan Allah'ın kuvvetli olduğunu görmediler mi? Fakat onlar âyetlerimizi bile bile inkâr ediyorlardı." *(Fussilet: 15)*

Nasıl ki günümüzde; "bizim teknolojik silahlarımız var. Arkamızda küresel güçler var veya biz süper gücüz, istediğimiz beldeyi bombalar, istediğimiz ülkeyi işgal ederiz" diyerek adeta dünyanın jandarmalığına soyunan ülkeler varsa, işte o gün de kendilerini "la yüs'el" kabul edip insanlara zulmeden kavimler vardı.

İşte bunlardan biri olan Âd kavmi'nin taşkınlıkları her geçen gün daha da artıp, azgınlık ve isyanda haddi aşınca, Allah-u Teâlâ onlara Hûd *(Aleyhisselam)*'ı peygamber olarak gönderip uyardı, ikaz etti. Ama onlar iman edip bu uyarılara kulak vermek yerine Hûd *(Aleyhisselam)*'ı yalanladılar. Hor ve hakir görüp Ona karşı çıktılar. Böylece isyanları, azgınlıkları ve zulümleri arttıkça arttı.

Neticede; azabı hak eden bu zorba kavim çok şiddetli ve korkunç bir fırtınayla helak oldu. Nitekim Mevlâ Teâlâ şöyle buyuruyor:

"Âd kavmine gelince; onlar da uğultulu, kasıp kavuran bir fırtınayla helak edildiler. Allah, onu (fırtınayı) **yedi gece, sekiz gün aralıksız olarak üzerlerine musallat etti. Öyle ki,** (eğer orada bulunsaydın) **o kavmin** (nasıl) **içi boş hurma kütükleri gibi yere yıkıldıklarını görürdün."** *(Hakka: 6, 7)*

Bu fırtına öylesine şiddetliydi ki, o güçlü-kuvvetli, minare gibi uzun boyları olan bu kavmi, o şiddetli rüzgar kaptığı gibi gökyüzüne kaldırıp onları havada birbirine tokuşturuyor, sonra küüttt yere vuruyordu. Onlar, kökünden sökülmüş içi boş hurma kütükleri gibi yerlere seriliyorlardı.

"Şimdi onlardan geri kalan bir şey görüyor musun?" *(Hakka: 8)*

Gerçekten de yok olmuş ve gitmişler, sanki yeryüzünde hiç yaşamamış gibiler. İşte Allah'a başkaldıran ve Hud *(Aleyhisselam)*'a düşmanlık eden bu zalim kavim, şiddetli bir fırtınayla tarih sahnesinden silinip gitti.

Âd kavmi'nin durumu bütün insanlar için büyük bir ibrettir. Güçlerine güvenerek insanlara zulmeden, şirki yaymak için elinden geleni yapan bütün müstekbirlerin saltanatları ve zaferleri geçicidir!.. Şu kısacık dünya hayatında, kısacık bir saltanat için halka zulmeden zorbalar, elbette vakti-saati gelince Âd kavmi gibi helak olup gideceklerdir.

Semûd kavmi

Âd kavmi helak olduktan sonra gelen Semûd kavmi'de zamanla Âd kavmi'nin sâhip olduğu nîmetlere kavuştular. Mevlâ Teâlâ onlara da bol bol dünya nimetleri ihsan etti. Bağlar, bahçeler, mallar-mülkler edindiler ve son derece zengin oldular. Bolluk ve refah içinde uzun bir ömür sürdüler.

Semûd kavmi taş yontmacılığında sanatkârdı. Dağlardaki taşları oyarak yıkılmaz, eskimez muhkem binalar ve görkemli evler inşâ ederlerdi. Yazın yüksek yaylalarda yaptıkları muhteşem kâşânelerde yaşarlar, kışın ise dağlarda sert kayaları oyarak yaptıkları muhkem konaklarda otururlardı. Kur'an-ı kerim, Semûd kavmi'nin bu yaşantısını, Salih *(Aleyhisselam)*'ın dilinden şöyle ifade ediyor:

"Siz bahçelerde ve pınarların başlarında, ekinlerin ve tomurcukları latif hurma ağaçlarının içinde güven içinde bırakılacak mısınız? Ve dağlardan ustalıkla zevkli/görkemli evler yontuyorsunuz." *(Şuarâ: 146-149)*

Semûd kavmi nimetler içinde, kayalardan yonttukları bu muhkem ve muazzam saraylarda sonsuza kadar yaşayabilecekleri zehâbına kapıldılar. Ahireti unutup doğru yoldan saptılar, putperest bir toplum haline gelerek şirk ve küfür bataklığına daldılar.

Aslında Semûd ve Âd kavmine baktığımızda gösteriş ve şatafat bakımından birbirlerine benzediklerini görüyoruz.

Mevla Teâlâ "Fecr Sûresi"nde Âd kavmi'nden bahsederken; **"Zâti'l-'Imâd/ Sütunlar sahibi"** *(Fecr: 7)* buyurmuş; Semûd kavmi için de; **"Câbû's-Sahra bi'l-Vâd/Vadide kayaları kesip yontanlar'** *(Fecr: 9)* şeklinde beyan buyurmuştur.

Âd kavmi'nin özelliği; yüksek sütunlu binalar, konaklar yapmaları, Semûd kavminin özelliği ise; dağlarda kayalardan gösterişli evler yontup, muhteşem kâşâneler inşa etmeleriydi. Semûd kavmi aslında hiç ihtiyaçları olmadığı halde sırf gösteriş olsun diye servetlerini, güçlerini göstermek, mimari hünerlerini ortaya koymak için bu eserleri meydana getirmişlerdi. Tabi onlar sadece süslü ve büyük köşkler edinmekle kalmaz, debdebe ve gösteriş olsun diye bunların üzerine de anıtlar ve heykeller dikerlerdi.

Zenginlik ve refah içindeki bu hayat Semûd kavmi'ni iyice şımarttı, azdırdıkça azdırdı. Bunun üzerine Allah-u Teâlâ, görkemli binalarda saltanat sürüp azgınlıkta haddi aşan Semûd kavmi'ne doğru yolu göstermesi için Sâlih *(Aleyhisselam)*'ı elçi olarak gönderdi.

Onları; "putlara tapmayı bırakıp Allah'a iman etmeye, ibâdet ve itaate" çağırdı. Sâlih *(Aleyhisselam)* onlara çok nasihatlerde bulundu, doğru yola davet etti, mûcizeler gösterdi. Fakat Semûd kavmi kendilerini uyaran Sâlih *(Aleyhisselam)*'ı yalanladı. *(Kamer 23)* Çok az kimse Ona iman etti, pek çoğu ise düşmanlık ettiler hatta Sâlih *(Aleyhisselam)*'ın davetine duydukları kin ve düşmanlıkları öylesine arttı ki, Allah tarafından bir mûcize olarak kayadan çıkan deveyi bile öldürme planları yaptılar. Neticede kendilerine yapılan bütün ikaz ve uyarılara kulak tıkayarak, Sâlih *(Aleyhisselam)*'ın mûcizesi olan deveyi kestiler. Kur'an-ı kerim bunu haber veriyor:

"Fakat O'nu yalanladılar, derken deveyi boğazladılar. Bunun üzerine Rableri günahları yüzünden onları helak edip yerle bir etti"" *(Şems: 14)*

Aslında kendilerinden önce yaşayan Âd kavmi'nin başına gelen felaketin sebebinin, "Allah'a isyan edip Onun elçisini yalanlamak" olduğunu Semûd kavmi çok iyi biliyordu.

Fakat bu zenginlik ve bol nimetler sebebiyle zamanla şımarıp bunu unuttular.

Ve Âd kavmi'nin helâk olmasının sebebini; "onların azgınlık ve isyanlarına" değil de, "sağlam binalar yapmadıklarına" bağladılar. Dediler ki:

"Onlar akılsız ve tedbirsiz bir toplumdu. Evlerini düz ovalara yaptıkları için şiddetli fırtına gelip onları yok etti.

Oysa biz dağlardaki kayaları yontup muhkem evler yapıyoruz, onun için fırtına bize asla zarar veremez." diyerek kibirlendiler. Sağlam binaların kendilerini kurtaracağını zannettiler.

Peki Allah-u Teâlâ fırtınadan başka bir şeyle helak edemez mi?.. Yel-sel, nesh, mesh, şiddetli sarsıntı, sayha veya başka bir şekilde bela göndere-mez mi?.. İşte bu kafirler Allah-u Teâlâ'nın gücünü, kuvvet ve kudretini bilmediklerinden, böyle saçma sapan hezeyanlar savurabiliyorlar.

Gerçi Allah-u Teâlâ Semûd kavmini de rüzgarla helak etmeyi murad etseydi, ne onların sağlam binaları, ne de muhkem kaleleri onları koruyamazdı. Aslında Âd kavmi de çok güçlü-kuvvetliydiler ve; "rüzgar onları yerlerinden oynatamaz" zannediyorlardı ama ne oldu? O şiddetli rüzgar onları kökünden sökülmüş, hurma kütükleri gibi yerlere serdi.

Ve işte güya rüzgara karşı tedbir alarak kayaları oyup sağlam evler yapan ve; "fırtına bize zarar veremez" diyen Semûd kavmi, çok şiddetli korkunç bir **sayha**yla helak edildi. Nitekim Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"O zalimleri, o korkunç dayanılmaz bir ses yakaladı. Ve kendi yurtlarında dizüstü çöküp kaldılar." *(Hud: 67)*

Bir sabah korkunç bir sayhayla, yüksek frekanstaki çok şiddetli bir ses dalgasıyla Semûd kavmi'nin ödleri patladı, kalpleri parçalandı. O yürekleri titreten dehşet verici gürültünün öldürücü ve tahrip edici etkisiyle, o anda can verip helak oldular ve oldukları yere yığılıp kaldılar.

Bir başka ayet-i kerimede ise:

"Sabaha karşı o korkunç ses onları yakaladı. Kazandıkları, elde ettikleri şeyler onlara fayda vermedi." *(Hicr: 83, 84)* buyuruluyor.

Semûd kavmi'nin sahip oldukları o mallar, servetler, kayaları oyarak yaptıkları o muhkem sığınaklar kendilerine hiç bir fayda vermedi. Gelen azabı onlardan savamadı.

Hani, şimdi Semûd kavmi nerede?..

Asırlar geçmesine rağmen Semûd kavmi'nin dağlardan oydukları o ihtişamlı sağlam evlerin bu gün bile kalıntıları hâlâ mevcut. Fakat sefahat içinde ömür süren o kibir abidesi insanların hiçbiri yok, hepsi toprak altında yılana-çıyana yem oldu ve çürüdü gittiler. Onların da sonu tüm zâlimler gibi helak olmakla neticelendi.

Allah-u Teâlâ nice zâlim kavimleri helak etmiştir. Kim olursa olsun, ne kadar güçlü-kuvvetli olurlarsa olsunlar hiç şüphesiz zâlimin hasmı Allah'tır. Hasmı Allah olanın ise vay haline!.. Zira **"Şüphesiz Rabbinin yakalaması çok şiddetlidir."** *(Burûc:12)*

Mevlâ Teâlâ *imhâl* eder ama *ihmâl* etmez...

Her zaman olduğu gibi bu gün de, er yada geç bütün zalimlerin sonu hüsrandır. Ne kadar güçlü görünürlerse görünsünler, saltanatları ve iktidarları kısa sürecektir. Onları çok kötü bir akıbet beklemektedir. Zira hiç bir zalim yatağında rahat bir şekilde can verememiştir.

Tabi "zâlimlerin iktidarı kısa sürecek" derken, "ne kadar kısa, bunun vakti ne zaman?" diyen ve bir an önce bu zâlimlerin belâlarını bulmasını isteyenler olabilir.

Zira bu zâlimler İslam coğrafyasını kan gölüne çevirip katliamlarına devam ederken, mazlum halkları soykırıma tabi tutup ortalığı yakıp yıkarken, evlere-ocaklara bombalar düşüp kadınlar dul, çocuklar yetim bırakılırken elbette insanın yüreği sızlıyor.

Hiçbir şey yapamamanın ızdırabıyla kıvranıyor ve zâlimlerin bir an önce belasını bulmasını ve acilen helak olmasını arzu ediyor. İnsan, zâlimler zulmettiği anda manevi tokadı okkalı bir şekilde yesinler ve âcilen belayı bulsunlar istiyor.

Tabi insanların azâbın âcilen gerçekleşmesini istemeleri, onun gelişini çabuklaştırmaz. Çünkü zâlimlere gelecek olan azâbın ertelenmesinde, yaptıkları bunca vahşet ve caniliklere rağmen hemen belaya uğramayışlarında pek çok hikmetleri vardır. Ayrıca Mevla Teâlâ'nın hesabıyla, insanların zaman ölçüsü çok farklıdır.

Nitekim bir âyet-i kerimede Rabbimiz buyuru yor ki:

"Senden azâbın acele gelmesini isterler. Elbette Allah va'dinden caymaz. (zâlimlere takdir edilen azab vakit dolunca gelecektir) **Muhakkak Rabbinin katında bir gün sizin saydıklarınızdan bin yıl gibidir."** *(Hac: 47)*

Yani bize çok uzun gelen zaman dilimi Allah katında uzun sayılmaz. İşte Firavun kafiri dört yüz sene saltanat sürüp halkına zulmetti ama helak olmaktan kurtulabildi mi?.. Düşünün ki; bir kişinin akıbeti Firavun gibi denizde feci bir şekilde boğulmak, sonu da o alevli cehennemde çatır çatır yanmak olduktan sonra, dünyada bin sene saltanat sürse bile ne ehemmiyeti var?..

Allah-u Teâlâ **imhâl** eder yani mühlet verir, süre tanır ama asla **ihmâl** etmez. Helak olup yerle bir edilen kavimlerin hepsine Mevla Teâlâ süre tanımıştır. Ama zâlimlere bu sürenin verilmesi demek, onların helak olmaktan kurtulduğu anlamına gelmez. Nitekim Rabbimiz ne buyuruyor:

"Sakın zalimlerin yaptıklarından Allah'ı gâfil sanma! Velakin gözlerin (korkudan) **dışarı fırlayacağı bir güne kadar onlar(ın cezaların)ı erteler...** (İbrahim: 42)

Allah-u Teâlâ zâlimlere mühlet verebilir ama cezalarını asla ihmal etmez.

Vakti saati geldiğinde onları şiddetli bir şekilde yakalar ve asla bırakmaz. Nitekim Rabbimiz:

"Nice memleketler vardır ki, zulmedip dururlarken onlara mühlet verdim. Sonunda onları (azabımla) **yakaladım. Dönüş ancak Banadır."** *(Hac: 48)* buyurmuştur.

"Siz acele ediyorsunuz."

Mekke döneminde Ashâb-ı kiram'a da çok zulümler yapılmıştı. Bilâl'lere, Sümeyye'lere, Habbab b. Eret'lere *(Radıyallahü Anhüm)* ne ağır işkenceler edilmişti. Öyle ki, yapılan bu işkencelere, çekilen bu acılara dayanacak takatleri kalmamıştı.

Hatta Mekke'de imanla yaşamak imkansız hale gelmişti. İşte bu davanın çilesini en çok çekenlerden biri olan ve gördüğü işkenceler sebebiyle, sırtında neredeyse yumruk girecek kadar derin yaralar oluşan Habbab b. Eret *(Radıyallahü Anh)*, bir gün gördüğü ağır işkencelerden, maruz kaldığı eza ve cefalardan dolayı Resûlüllah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)*'in huzuruna çıkarak:

"Yâ Resûlallah! Çektiğimiz şu işkencelerden kurtulmamız için Allah'a dua etmez misin?" talebinde bulununca Efendimiz *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurdu:

"Sizden önceki ümmetler içinde öyle kimseler vardı ki demir tarakla bütün derileri, etleri soyulup kazınırdı da bu işkence yine onları dininden döndüremezdi.

Testereyle tepesinden ikiye bölünürlerdi de, yine bu işkenceler onları dinlerinden geri çeviremezdi. Allah, elbette bu işi (İslamiyeti) **tamamlayacak ve üstün kılacaktır. Öyle ki hayvanına binip San'a'dan Hadramut'a kadar tek başına giden bir kimse, Allah'tan başkasından korkmayacak, koyunları hakkında da kurt saldırmasından başka hiçbir endişe duymayacaktır. Fakat siz acele ediyorsunuz!"**

Gün geldi, İslâm dini neşvü nema buldu ve her tarafa yayıldı. İslam orduları birçok beldeleri fethetti, ganimetler elde edip zenginliğe ve bolluğa kavuştular. İslam'ın ilk dönemlerinde ağır işkencelere maruz kalanlardan biri olan Habbab b. Eret *(Radıyallahü Anh)* şöyle buyurdu:

"Vallahi Efendimiz vefat ettikten kısa bir süre sonra, işaret buyurduğu bütün yerler İslam'ın kontrolüne girdi."

Habbab b. Eret, bu fetihler neticesinde adeta ayakları altına serilen dünya nimetlerine de sahip olmuş ve:

"Biz bu dünyada Allah'ın nimetlerine öylesine gark olduk ki, acaba âhirete bir şey kalmadı mı?" diyerek, duyduğu endişeyi dile getirmişti:

Bakın bir âyet-i kerimede Rabbimiz şöyle bu yurdu:

"...Onlara öyle yoksulluk(lar) **ve sıkıntı**(lar) **dokundu ve** (çeşitli belalarla) **öylesine sarsıldılar ki, Peygamber ve beraberindeki müminler: "Allah'ın yardımı ne zaman?" diyecek hale geldiler. Bilin ki, Allah'ın yardımı yakındır."** *(Bakara: 214)*

Demek bu yolda çile var, sıkıntı var, darlık var ama sonunda mutlaka Allah'ın yardımı ve zafer var. Bunu üç kelimeyle özetleyecek olursak: **SABIR, SEBAT** ve **ZAFER**!..

Fî Emânillâh!

SAĞLIKLI HAYAT

AZ YEMENİN FAYDALARI

Soru: Oruç tutarak aç durmanın faydaları nelerdir?

Cevap: Ourç tutmak başka, aç durmak başkadır. Aç durmanın faydaları:

1- Aç duranın basireti açılır. Anlayış kabiliyeti artar. Hadis-i şerifte, (Aç duranın idraki artar, zekası açılır) ve (Tefekkür, ibadetin yarısı, az yemek ise tamamıdır) buyuruldu. (İmam Gazali)

Çok yiyen çok uyur, çok uyuyanın da ömrü boşa geçer. Çok yiyenin zekası ve zihni dumura uğrar. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Çok yiyip içen! Allahü Teâlâ sevmez.) (İmam Gazali)

2- Açlık kalbde incelik doğurur. Hadis-i şerifte, (Az yiyenin içi nurla dolar) ve (Allahü Teâlâ, az yiyip içen ve bedeni hafif olan mümini sever) buyuruldu. (Deylemi)

3- Açlıkta arzular kırılır, nefs uysallaşır. Çok yemek, gafleti doğurur. Azgın bir atı zaptetmek zor olduğu gibi, çok yedirmekte nefsi zaptetmek de zordur. Açlıkla terbiyesi kolaylaşır. Hadis-i şeirfte buyuruldu ki:

(Az yemekle kalbinizi ihya edin!) (İmam Gazali)

4- Tok olan şefkatsiz ve merhametsiz olur. Tok, acın halinden anlamaz. Çok yiyen sert ve katı kalbli olur. Hadis-i şerifte, **(Çok yemekle kalbinizi öldürmeyin!) ve (Allahü Teâlâ doyduktan sonra yiyip, midesini bozana buğzeder)** buyuruldu. (İmam Gazali)

5- Sinirlerine hakim olan huzurlu olur. Açlık, günah işleme arzusunu kırar, kötülük etmeye mani olur. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Aç ve susuz durarak nefsle cihad, Allah yolunda cihad gibidir.) (İmam Gazali)

6- Çok yiyen çok su içer. Çok su içen çok uyur. Ömrü uyku ile geçer. Çok uyku da dünya ve ahiret kazancına mani olur. Açlık, sinirleri uyanık, zinde tutar. Tokluk ahmaklığa yol açar, okuduğunu anlaması ve hatırında tutması zor olur.

İki günde üç öğün yemek normaldir. Yani, bir gün sabah-akşam, öbür gün öğle vakti yemelidir. (Teshil-ül-menafi)

7- Çok yiyip göbek bağlamak zararlıdır. Peygamber Efendimiz göbekli birine, **(Bu fazlalık başka yerde olsaydı, daha iyi olurdu)** buyurdu. (Hakim)

Yiyip içme ilmini öğrenmek, ibadet ilminden önce gelir. Beden sağlam olursa, dünyada rahata kavuştuğumuz gibi, sağlam vücutla daha çok hizmet etme imkanı olacağı için, ahireti kazanmaya da sebep olur. İki cihan saadeti için midemizi düşünmek gerekir. Acıkmadan yememeli, doymadan kalkmalıdır! İlim ve amel, az yemekte, kalp temizliği az uyumakta, hikmet az konuşmaktadır.

BİBER (FİLFİL): Patlıcangillerden; taze iken yeşil ve çoğu acı olan meyvesi; sebze ve baharat olarak kullanılır. Bol miktarda C vitamini vardır. Acı ve tatlı, yeşil ve kırmızı çeşitleri vardır.

FAYDASI: Kırmızı biber ile hazırlanan ilaç, nevralji, lumbago ve romatizmada faydalıdır. Ayrıca biber, mideyi kuvvetlendirir. İştahı açar ve hazmı kolaylaştırır. Kanamaları önler.

BAKLA (FUL): Baklagillerden hazmı kolay ve besleyici bir bitkidir. Ev ilaçlarında çiçekleri kullanılır. Bir çeşidi olan acıbakla ise, acı ve otsu bir bitkidir.

FAYDASI: İdrar yollarını temizler. Böbrek ağralırını dindirir. Böbrek iltihaplarını giderir. Böbrek kum ve taşlarının düşürülmesine yardımcı olur. Lumbago, romatizma, siyatik ve dolama şikayetlerini giderir.

BAMYA (HİBİSCUS ESCULENTUS): Ebegümecigiller familyasından;

FAYDASI: Kabızlığı giderir. Mide ve bağırsakların düzenli çalışmasını sağlar.

KUR'AN VE EMANET

ADEM ŞENER

Emanet, hıyanetin zıddı olup güven, sadakat, emniyet mânalarına gelir. İslâm dini adalet ve emniyete çok fazla ehemmiyet atfeder. İçtimâî ve ferdî huzurun, maddî ve mânevi kalkınmanın bunlara bağlı olduğunu belirtir.

Emanet; bir kimseye koruması için bırakılan maddî ve manevî hak demektir. Peygamberlerin ortak sıfatlarından bir tanesi de yine emanettir. Allah'ın elçileri, Allah'tan aldıkları ayetleri, gizlemeden ve değiştirmeden insanlara tebliğ etmişler ve açıklamışlardır. Geniş anlamda Allah'ın tüm tekliflerine emanet denir. Allah'ın insanlara yüklediği sorumluluklar da emanettir. Peygamberimiz, nübüvvetten önce toplum içinde "el-Emîn" yani "güvenilir ve emanete vefa gösteren kimse" olarak tanınıyordu. Herkes çekinmeden emanetlerini Peygamberimize bırakıyordu. Emanete riâyet etmek, mü'minlerin de bir sıfatıdır. **"Onlar emanetlerine ve ahitlerine riâyet ederler."** *(Mü'minûn: 8)*

Emanete ihânet etmek; amelî nifâk'tır. Kendilerine verilen emanete hâinlik yapmak münafıkların ahlâkıdır. Peygamberimiz şöyle buyurmuştur:

آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلاثٌ إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ وَإِذَا اؤْتُمِنَ خَانَ

"Münâfığın alâmeti üçtür: Konuştuğu zaman yalan söyler, söz verdiği zaman sözünde durmaz ve kendisine bir şey emanet edildiği zaman ihânet eder." *(Buhâri, Kitâbu'l İman, 24 "Münâfığın Alâmeti Bâbı")*

Aslında adaletle emniyet birbirinden ayrılmaz. Adaletin olmadığı yerde emniyet ve güven de olmaz. Cenab-ı Hak Rahmân sûresinde semâvatın bile adaletle nizamda, kıyamda olduğunu belirttikten sonra insanlar arasında adaletli, ölçülü, hukuka riayetkâr olunmasını emretmiştir.

Hadislerde emanetin kaybolması kıyamet alâmeti olarak ifade edilmiştir. Emânetin kaybolması, insanlar arasında dürüstlüğün, adaletin, hakkına razı olma duygusunun kalmaması, kimsenin kimseye güvenemez hâle gelmesi demektir. Bu da hilekârlıkların, haksızlıkların artmasıyla hâsıl olur.

Emanetin kalkmasıyla hâsıl olacak durumun vehametini tam kavrayabilmek için, Kur'ân-ı Kerîm'de emânete verilmiş olan makamın yüceliğini bilmek yeterlidir:

"Evet Biz, o emaneti göklere, yere ve dağlara sunduk da onlar onu yüklenmeye yanaşmadılar ve ondan korktular da insan yüklendi onu. O gerçekten çok zalim, çok cahil bulunuyor." *(Ahzab Suresi 72)*

Hadiste kaybolacağı veya "kaybedilmesi"nin kıyamet alâmeti olacağı bildirilen emanetin âyette zikredilen emanetten ayrı olduğu söylenemez.

Nitekim, bu "emanet"in ne olduğu sorusuna ulema farklı yorumlar getirmiştir ki, hepsinin de belli bir ölçüde haklılığı açıktır.

İbnu Abbâs'a göre: Yapılması emredilen veya yasaklanan farzlar'dır demektir.

Bazıları: İbadetlerdir, demiştir.

Bazıları: Bütün tekliflerdir demiştir.

Bazıları: Allah'ın insanlardan aldığı mîsaktır demiştir.

İbnu't-Tîn: Mükellefin, Allah'tan başkasınca bilinmeyen bütün gizli şeyleridir, demiştir.

Huzeyfetu'bnu'l-Yemân *(Radıyallahü Anh)* anlatıyor:

"Hazreti Peygamber *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* bize iki hadis irad buyurmuştu.

Ben bunlardan birini gördüm, diğerini de bekliyorum. Buyurmuştu ki: Emanet (din, adalet duyguları) insanların kalplerinin derinliklerine (yaratılışlarında, fıtrî meyiller olarak) konmuştur. Sonradan Kur'ân-ı Kerîm indi. (İnsanlar kalplerine konmuş olan bu fitrî temâyüllerin) Kur'ân ve hadiste te'yîdini buldular. Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* bize bu emanetin kalplerden kalkmasından da bahsetti ve buyurdu ki:

"Kişi uykuda imiş gibi farkında olmadan kalbinden emanet alınır. Geride, benek izi gibi bir iz kalır. Sonra ikinci sefer, yine uykuda imişcesine, kişi farkında olmadan kalbindeki emânet duygusundan bir miktar daha alınır. Bunun da, kalpte bir kabarcık izi gibi bir izi kalır, yâni şöyle ki, ayağın üzerinden bir kor parçasını yuvarlayacak olsan değdiği yerleri kabarmış görürsün. Ne var ki, içinde işe yarar bir şey yoktur. Sonra Hazreti Peygamber *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* **bir çakıl tanesi aldı, onu ayağının üzerinde yuvarladı.** (Ve sözüne davam etti:)

"(Emanet bu şekilde peyder pey azalmaya devam eder, o hâle gelinir ki artık) alış verişe giden insanlarda (itimad, güven, doğruluk ve) emanet tamamen kaybolur. Hatta dürüstler "falanca kabilede dürüst insanlar varmış" diye parmakla gösterirler. Bazen de, kalbinde zere miktar iman olmayan bir kimsenin "ne civanmerd, ne kibar, ne akıllı kişi" diye övüldüğü olur." (Huzeyfe devam etti:)

"Ben öyle günler gördüm ki, hanginizle alış veriş yaptığıma aldırmazdım. Muhâtabım Müslüman idiyse, bana karşı hile yapmasına dindarlığı mâni olurdu. Muhatabım Yahudi veya Hıristiyan idiyse, onu da, âmiri(nden vâliden gelen korku ve disiplin) bana hile yapmaktan alıkoyardı. Fakat bugün sizden sadece falanca falanca ile (gönül huzuruyla) alış veriş yapabilirim." *(Buhârî, Rikak 35, Fiten 13; Müslim, İman 230, (143); Tirmizî, Fiten 17, (2180); İbnu Mâce, Fiten 27, (4053)*

Hadiste geçen emanet'i, daha ziyade güven, emniyet, itimad, dürüstlük gibi mânalara tevcîh ettik ise de âlimler, burada mezkur olan emanetin yukarıda kaydettiğimiz âyette mezkûr olan "emanet"ten ayrı olmadığını, aynı mânada kullanıldığını belirtmiştir.

Sâhibût-Tahrîr, bunların aynı şey olduğunu söyledikten sonra: "Bu emanet ise iman"ın ta kendisidir" der ve ilâve eder: "İman kalpte bir yerleşti mi, kişi, onun emrettiğini yapar, yasakladığından da kaçar." Aynı görüşte olan İbnu'l-Arabî, açıklama da sunar: "Huzeyfe hadisindeki emanet'ten murad imandır, bunun isbatı onun kaldırılması ile alakalı olarak beyan edilenlerdir. Şöyle ki: Kötü amellerin imanı gitgide zayıflatacağı, en sonunda imandan sâdece bir iz kalacağı belirtilmiştir" İbnu Hacer ilâve eder: "Bu iz ise, dil ile telaffuzdan ve kalbin zahirinde kalan (ve amele aksetmeyen) zayıf bir itikattan ibarettir.

Bunu da Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* bedenin zahirindeki bir ize benzetmiştir. İmanın zayıflığına da, uyku haline benzetmek suretiyle imada bulunuştur. Kalpten imanın gidişini ifade için ayak üzerinden kayıp yere düşen bir taşın temsilini vermiştir."

Huzeyfe *(Radıyallahü Anh)* hicretin 36. yılında vefat etmiştir. Yani Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)*'den sonra Şeyheyn devrinin adâletli, disiplinli devrini yaşadı. Hazreti Osman *(Radıyallahü Anh)* devrini de yaşadı. Öyle anlaşılıyor ki, gitgide önceki içtimâî şartlar bozulmuş, itimad edecek kimseler azalmış ve Huzeyfe hazretleri, Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)*'in haber verdiği fitne alâmetlerini, kendi devrine tatbik edebilme fırsatı bulmuştur. O kadar ki artık cemiyette yakînen tanıdığı pek az kimseye itimad edebilmekte, korkmadan onlarla alışveriş yapabilmektedir.

Ebu Hüreyre *(Radıyallahü Anh)* anlatıyor: "Resûlullah *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* buyurdu ki:

"Emanet kaybedilince kıyameti bekleyin." "Emanet nasıl kaybolur?" diye sordular. "İşler ehil olmayanlara teslim edilince" diye cevapladı." *(Buhârî, Rikak 35, İlm 2.)*

Emanet'in kaybı emin (güvenilir) kimselerin yok olması veya yok denecek kadar azalmasıyla meydana gelir.

Yukarıdaki hadis, Buhârî'nin, Kitabu'l-İman bahsinde "Kıyamet ne zaman?" diye soran bir bedeviye cevap sadedinde zikredilmiştir.

"İşler" diye tercüme ettiğimiz kelimenin aslı "emr"dir. Dine müteallik hilafet, memurluk, kadılık, müftülük vs. bütün hizmetleri ifade eder. Hadis, bu mühim hizmetlere liyakatli kimselerin getirilmesindeki lüzuma dikkat çekiyor. İbnu Battâl şu açıklamayı yapmıştır: "Emaneti ehil olmayana verme'nin mânası şudur: "Allah imamları, kullarının başına emanetçi olarak koydu ve kendilerine kullar için hayırhâh olmayı farz kıldı.

Öyle ise, başlarına dindar kimseleri âmir tayin etmeleri gerekir, (çünkü Allah'tan korkacaklar için halka ancak dindarlar adâletle, hayırla hizmet sunarlar). Dindar olmayanları tâyin ettikleri takdirde, imamlar (devlet reisleri), Allah'ın kendilerine tevdi ettiği emanete ihânet etmiş olurlar."

Yine Ebu Hüreyre *(Radıyallahü Anh)* Hazreti Peygamber *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)*'in şu sözünü rivayet etmiştir:

"Sana emanet bırakanın emânetini geri ver. Sana ihânet edene ihânet etme" *(Ebu Dâvud, Büyü 81 (3534); Tirmizî, Büyü 38, (1264))*

Hadis, emanete ihânet edilemeyeceğini kesin bir üslupla ifade eder. Ancak emanet sahibinin hâin olması halinde, hakkında iki görüş ileri sürülmüştür:

1- Bir kısım âlimler: "Emanet bırakan kimse sana hıyanet etmiş bile olsa yukarıdaki hadisin zâhirine göre- hıyanete hıyanetle mukabele edemezsin" demiştir. Kadı Iyaz şöyle söyler: "Hâine, onun sana yaptığı gibi davranma, hıyanetine hıyanetle mukabele etme, aksi takdirde onun gibi olursun. Ancak kişinin, borcunu inkâr eden alacaklısından hakkı kadarını alması buna girmez.." Tîbî der ki: Evla olanı, hadisi şu âyetin mânasında anlamaktır: **"İyilik ve fenalık bir değildir.**

Ey inanan kişi, sen fenalığı en güzel şekilde sav..." *(Fussilet, 34)*, yani arkadaşın sana ihânet ederse, sen onun ihânetine ihânetle mukabele etme, bu câiz olsa. Bilakis iyilikle mukabele et. Bu da tam mukabiliyle davranmakla olur. Sen sonra kötülük yapana iyilik yap."

2- Bazıları ise, emanet, hıyanet ettiği mal cinsinden ise, gasbettiği miktarınca malını alabileceğini söylemiştir. Mesela dirhem cinsinden hakkına, dirhem cinsinden emânetten alabilir, dinarsa alamaz. Şâfiî hazretlerinden *(Rahimehullah)* şöyle söylediği nakledilmiştir: "Hazreti Peygamber *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* çocuklarına yeterince bakmayan Ebu Süfyan'ı hanımı şikâyet edince kadına: "Ma'ruf üzere yetecek kadarını" Ebu Süfyan'ın malından onun gıyabında almasına izin vermiştir.

Öyle ise, bir kimsede alacağı olan bir zât borçlunun borcunu ödememesi hâlinde onun malından, ağırlığınca veya miktarınca veya kıymetince denk olacak kadarını alır. Hatta cinsleri ayrı bile olsa alıp satması, elde edeceği semereden hakkı kadarını alması câizdir... Bu hıyanet değildir... Hıyanet, hakkı kadarını aldıktan sonra fazla alacak olursa söz konusudur.

Ebu Musa *(Radıyallahü Anh)*'ın rivayetine göre Hazreti Peygamber *(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Emîn bir Müslüman mal muhafızı olsa ve vazîfesini dürüstlükle yapsa, şöyle ki, kendisine (sadaka vs. nevinden) emredileni gönül hoşluğuyla eksiksiz ve tam olarak yerine verse, sadakayı veren iki kişiden biri olur." *(Buhârî, Zekat 25, Vekâlet 16, İcâre 1; Müslim, Zekât 79 (1023); Ebu Dâvud, Zekât 43, (1684); Nesâî, Zekât 66, (5, 79-80))*

Nesâî, hadisin başında şu ziyadeyi kaydetti: "Mü'min kişi, diğer mümine karşı duvar gibidir, birbirlerini takviye ederler."

Bu hadisi Buhârî: "Efendisinin emriyle müfsid olmadan tasaddukta bulunan hâdimin sevabı" adını verdiği babta kaydeder.

Âlimler, mal sâhibinin emriyle hizmetçinin veya kocasının emriyle kadının, gönül hoşluğu ile vereceği sadakadan aynen mal sâhibi gibi sevab kazanacağını söylemişlerdir. Kadının, kocasının malından, gıyabında eksilme belli olmayacak kadar verebilir, fazlası için izin alması gerekir demişlerdir. Hâzin ve hâdim izinsiz sadaka veremezler.

İman ve emanet, hayatın içerisinde çok önemli iki kavramdır. Hakiki mü'min olmak ile imanın amel olarak dışa yansıması, Kur'ân'ın belirlediği ana maddelerdir.

Çünkü bunlar, şuurlu ve bilinçli bir hareketin neticesidir. Kur'ân'da, mutlak olarak güven duygusu, fani olan şeyden Allah'a yöneltilmiştir. Çünkü asıl güvenin kaynağı O'dur.

Kur'ân'da, iman çoğunlukla salih amel çerçevesinde ele alınmıştır. Bu bağlamda emanet, mü'minin ayrılmaz bir vasfıdır. Emanete riayet, insanın, kendisinden diğer insanlara ve hatta Rabbine uzanan bir yolu ifade etmektedir.

Hıyanet, mü'min bir kişilikle bağdaşmayan, onunla zıt olan bir vasıftır. Özellikle bunun gizlisi olan nifak hıyanetin çok daha tehlikelisidir. İnsanın tavır ve davranışlarından, onun nasıl bir şahsiyete nasıl sahip olduğunu anlamak mümkündür.

Çünkü kişi, inancına, bilgisine ve duygularına göre hareket edecektir. Bu bağlamda Allah'a inanmanın ve O'na güvenmenin psikolojik etkenleri vardır. Kişi imanıyla, Allah'a yönelmesinin, O'na dayanmasının derin bir güven hali içerisinde olacaktır.

Diğer taraftan emanete riayet de kişinin doğru istikamette gittiğinin bir göstergesidir. Doğru yolda olan fertlerin oluşturduğu toplumda sosyal ilişkiler birbirleriyle zincirleme halindedir. Sosyal yapının korunması insanlar arası ilişkilerde kendini gösterecektir.

Allah için yapılan ibadetlerin pratik sonuçları toplumsal ilişkilerde görülmektedir. Buna göre insan, elinde bir emanet olan mal ve servetten toplumun hakkını vermelidir.

Zira toplumda sosyal barışın sağlanmasında mâlî ibadetlerin rolü vardır. Yine, toplumda huzur ve barışın sağlanmasının, toplumun ilerlemesi ve başarıya ulaşmasının temelinde emanetin, "emanet ehli"v olana verilmesi prensibi vardır.

Emanet olan malı sahibine vermekten insanlar arasındaki sırlara, idarecilikten toplumda söz söylemeye kadar emanet ve liyakat gerektirecek her işte bu kural geçerlidir.

Emanet ehli olan kişi, aynı zamanda adaletlidir. Çünkü emanete riayet etmek adaletle davranmak anlamına da gelmektedir.

Kur'ân, söz söylemekten ailedeki ilişkilere, bir konuda hüküm vermekten yabancılara karşı muamelelere kadar her şeyde adaletli olmayı emretmektedir. Bu bağlamda ticari hayatta da emanet ve adalet ilkeleri geçerlidir.

Bütün Peygamberler, vefatlarından önce çocuklarına İslâm üzere sebât etmelerini vasiyet etmişlerdir. Bütün alimler ve muvahhidler de bunu yapmışlardır.

O halde bizler de ailemize, çocuklarımıza, akrabalarımıza ve arkadaşlarımıza İslâm'a göre yaşamalarını ve Müslüman olarak ölmelerini tavsiye ve vasiyet etmeliyiz. Emanetlerin en güzeli vahye sadakat gösterip, vahyin bize yüklediği sorumlulukların hakkını vermektir.

Vasiyetlerin en güzeli de insanlara İslâm'ı tavsiye etmek ve onların "Müslümanlar" olarak ölmelerini söylemektir. Rabbimiz bizleri, emaneti zâyi' etmeyen ve İlâhî tavsiyeleri dikkate alıp, iman ve İslâm üzere ruhunu teslim eden kullarından eylesin.

SÖYLEŞİ

ÇOCUĞUNUZDA MANEVİ DEĞERLERİ NASIL OLUŞTURABİLİRSİNİZ?

MEHTAP KAYAOĞLU
(PSİKOLOJİK DANIŞMAN & PSİKOTERAPİST)

Birçok aileden sorular yağıyor adeta "Çocuğumun manevi dünyasını geliştirmek için neler yapabilirim?" diye. Gelen soruların 4 yaş altı olduğunu hatırlatarak cevap vermek, bu konuda bir şeyler yazmak istedim işinize yaramasını ümit ederek.

Çocukların zihinsel süreçleri, özellikle okul öncesi dönemde somut düşünme süreçleriyle çalışmaktadır. Yani gördüğüne inanan, eliyle dokunabildiğini daha kolay öğrenen bir yanı vardır bu dönemin.

Özellikle 0-3 yaş döneminde bu özellik yoğun biçimde kendisini gösterir. 4 yaşına doğru ilerlemeye başladıkça sizin manevi değerleriniz hakkında akıl yürütmeye, yaptığınız bazı davranışları kendisine göre anlamlandırmaya başlar. Örneğin başörtülü bir anneyseniz; "Hadi başını ört de beni gezmeye götür." veya elinizde namaz örtünüzü gördüğünde "Ben de seninle namaz kılayım mı anne?" gibi şeyler söyler. Yani sizin dışarı çıkmanız için başınızı örtmeniz gerektiğini, ezan okunduğunda namaz kılacağınızı fark etmeye başlar.

Demek ki **birinci aşama;** çocuğumuza manevi değerler kazandırmak istiyorsak, öncelikle bu değerlere bizim sahip olmamız gerekiyor. Neye inanıyoruz? Ne kadar inanıyoruz? İnançlarımızın günlük yaşamımızı düzene sokmasına izin veriyor muyuz? Yalan konuşuyor muyuz? Birinin arkasından atıp tutuyor muyuz? Verdiğimiz sözleri yerine getiriyor muyuz? İnsanlarla iyi anlaşıyor muyuz? Aile bireyleriyle kibar ve anlayışlı bir üslupla konuşabiliyor muyuz? Birbirimize karşı saygılı davranabiliyor muyuz? vb. gibi.

İnanç değerlerimizi tatlı tatlı günlük hayatımız içinde dillendirmek de **ikinci iyi yol** bence. Örneğin yemek yediniz "Ay çok lezzetli yemekler yedik değil mi? Allah bize ne güzel yemekler vermiş böyle..." veya gezmeye gitmeden önce "Namazımı kılayım hemen dışarı çıkıp gezelim tamam mı benim biricik kızım?" gibi sözler. Böylece inanç değerlerimizin getirisi olan ibadetlerimizi, çocuğumuzun anlam dünyasına eklemeye başlamış oluruz. Bizi biz olarak tanırken, inanç değerlerimizi de bizim bir parçamız olarak tanımaya başlamış olur.

Üçüncü önemli uyarı; sorduğu sorulara cevap verirken, karşımızdakinin çocuk olduğunu unutmadan keyifli ve mutlu ifadelerle konuşabilmek. Genellikle bizim insanımız manevi konuları anlatırken, ağır ve ciddi aktarımlar yapıyor. Oysa karşımızdaki sadece bir çocuk! Merak ettiği konuları soruyor. Mümkün olduğunca sevimli ve az/öz cevap vermemiz yeterli. Uzatmaya, abartmaya, konuları ağdalaştırmaya başlamak, çocuğumuzun kafasını karmaşıklaştırmaktan öteye geçmez.

Dördüncü yöntem; Dini bayramları, oruç tuttuğumuz günleri keyifli yaşaması ve bilinçaltında iyi resimlerle kaydetmesi için eğlenceli hale getirin. "Heyy yaşasınnn... bugün akşama kadar hiç bir şey yemeyeceğiz... sonra akşam birlikte hazırladığımız sofrada yemek yiyeceğiz. Süper eğlenceli olacak... çok eğleneceğiz... hadi şimdi baba gelinceye kadar biraz oyun oynayalım sonra da beraber sofra hazırlayalım olur mu?" gibi cümleleri kendi hoş tarzınızı da ekleyerek söyleyin.

Böylece sizinle harika bir eğlencenin parçası olduğunu hissedecektir. Yaptığımız ibadetlerden keyif aldığımızı, oflamadan poflamadan huzur içinde sorumluluklarımızı yerine getirdiğimizi görmeleri çok önemli çünkü. Aksi halde açlıktan suratı asılıp bağıran baba, karnı acıktığı için enerjisi düşmüş etrafa kızıp duran anne görecektir ki bu hiç hoş olmaz değil mi?

Bu öneriler yeterli. Tüh keşke daha çok olsaydı, diye düşünmeyin sakın! Anlatılanları tek başınıza aktaramıyorsanız, endişeleriniz varsa, yardım etmek için her zaman hazırız. Onlar çocuk! Hepsi zaten birer melek.

Bize düşen onların doğasını ve doğallığını yitirmeden büyümelerini sağlamak, ayrıca kendi manevi değerlerimizi evlatlarımıza aktarmak. İstesek de istemesek de bizleri izleyerek büyüyorlar. Kendimizi ne kadar yetiştirirsek, o kadar kaliteli fotoğraflar izleyerek büyüyecekler. Dönüp dolaşıyor, iş yine bizde bitiyor anlayacağınız. Zira kendimizdekini(!) değiştirmedikçe, onların kalplerine "olması gereken"i nasıl ekebiliriz ki?

Mehtap KAYAOĞLU
(Psikolojik Danışman &Psikoterapist)
Tlf: 0212 583 00 22
mehtap.kayaoglu@yuzlesme.tv
mehtapkayaoglu@gmail.com
http://www.facebook.com/psk.mehtapkayaoglu
htttp://www.twitter.com/mehtapkayaoglu

DUALAR VE ZİKİRLER

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

SAFER AYININ VAZİFELERİ
SAFER AYININ HER GÜNÜ OKUNACAK BİR DUA

(4 aralık çarşamba 2013 ile 1 ocak çarşamba 2014 arası)

Rivayet olunduğuna göre her kim aşağıda zikredilecek duayı safer ayının her günü okursa **Allâh-u Te'âlâ** onu bir dahaki safer ayına kadar o sene olacak bütün bela ve musibetlerden korur. O sene ona asla hiçbir bela isabet etmez.

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

«اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَنَبِيِّكَ وَرَسُولِكَ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلٰى أٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هٰذَا الشَّهْرِ وَمِنْ شَرِّ هٰذَا الْيَوْمِ وَمِنْ كُلِّ شِدَّةٍ وَبَلاَءٍ وَبَلِيَّةٍ الَّتِي قَدَّرْتَ فِيهِ يَا دَهْرُ يَا دَيْهُورُ يَا دَيْهَارُ يَا كَانُ يَا كَيْنُونُ يَا كَيْنَانُ يَا أَزَلُ يَا أَبَدُ يَا مُبْدِئُ يَا مُعِيدُ يَا ذَا الْجَلاَلِ وَالْإِكْرَامِ يَا ذَا الْعَرْشِ الْمَجِيدِ أَنْتَ تَفْعَلُ مَا تُرِيدُ، اَللّٰهُمَّ احْرُسْنِي بِعَيْنِكَ الَّتِي لاَتَنَامُ فِي نَفْسِي وَمَالِي وَأَهْلِي وَأَوْلاَدِي وَدِينِي ودُنْيَايَ الَّتِي ابْتَلَيْتَنِي بِصُحْبَتِهَا بِحُرْمَةِ الْأَبْرَارِ وَالْأَخْيَارِ بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ يَا كَرِيمُ يَا سَتَّارُ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اَللّٰهُمَّ يَاشَدِيدَ الْقُوٰى يَاشَدِيدَ الْمِحَالِ يَا عَزِيزُ يَا كَرِيمُ يَا كَبِيرُ يَا مُتَعَالْ، ذَلَّلْتَ بِعِزَّتِكَ جَمِيعَ خَلْقِكَ، اِكْفِنِي وَاكْفِنِي عَنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ يَا مُحْسِنُ يَا مُجَمِّلُ يَا مُتَفَضِّلُ يَا مُنْعِمُ يَا مُكْرِمُ يَا اَللّٰهُ لاَ إِلٰهَ اِلاَّ أَنْتَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اَللّٰهُمَّ يَا لَطِيفُ لَطَفْتَ بِخَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، اُلْطُفْ بِنَا فِي قَضَائِكَ وَعَافِنَا مِنْ بَلاَئِكَ وَلاَحَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِكَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ وَلاَحَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ اِلاَّ بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اَللّٰهُمَّ بِسِرِّ الْحَسَنِ وَأَخِيهِ وَجَدِّهِ وَأَبِيهِ وَأُمِّهِ وَبَنِيهِ، اِكْفِنِي شَرَّ هٰذَا الْيَوْمِ وَمَا يَنْزِلُ فِيهِ يَا كَافِيَ الْمُهِمَّاتِ يَا دَافِعَ الْبَلِيَّاتِ، فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللّٰهُ وَهُوالسَّمِيعُ الْعَلِيمُ، وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى أٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ، اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَهْرِ الصَّفَرِ وَاخْتِمْ لَنَا بِالسَّعَادَةِ وَالظَّفَرِ.»

"Ey **Allâh**! Kulun, Nebîn ve **Rasûl**ün olan Ümmî **Peygamber Efendimiz Muhammed**'e ve Ehl-i Beyt'ine ve sahâbesine salât eyle, bereketler yağdır ve selam eyle.

Ey **Allâh**! Muhakkak ki ben bu ayın ve bu günün şerrinden ve senin bu ayda yarattığın her bir belâ ve musîbetten Sana sığınırım. Ey Ezelî! Ey Bâkî! Ey Kadîm! Ey Mevcûd! Ey Sâbit! Ey Hakk!

Ey (varlığının) başlangıcı olmayan! Ey sonu olmayan! Ey her şeyi yoktan yaratan! Ey her şeyi tekrar diriltecek olan! Ey celal ve ikram sahibi! Ey ulu Arş'ın sahibi! Sen dilediğini yaparsın!

Ey **Allâh**! Canımı, malımı, birliktelikleriyle beni imtihana tâbi tuttuğun çocuklarımı, dînimi ve dünyamı hiç uyumayan kudret gözünle muhafaza eyle. İyi ve hayırlı kullarının hürmetine bu duamı kabul eyle! Rahmetinle muamele eyle!

Ey yüce **Allâh**! Ey günahları bağışlayan! Ey (kullarına karşı) cömert (olan)! Ey günahları örten! Ey acıyanların en merhametlisi rahmetinle muamele eyle! Ey kuvvetleri güçlü ve azâbı şiddetli olan **Allâh**! Ey Kendisi çok güçlü olan! Ey ululuk sahibi! Ey iyilik sahibi! Ey büyük **Allâh**! Ey yüce **Allâh**! İzzetinle bütün yaratıklarını zelîl kıldın. Bana kâfî gel, mahlukātın(ın şer ve zararların)a karşı bana kâfî gel!

Ey güzellik veren! Ey yaptığını güzel yapan! Ey (dilediğini) güzelleştiren! Ey fazl-u kerem sahibi! Ey in'am eden! Ey ikram eden! Ey Kendisinden başka hiçbir ilah bulunmayan! Ey acıyanların en merhametlisi! Ey gökleri ve yeri yaratma lütfunda bulunan Latîf. Kazâ ve kaderinde bize lütufta bulun. Belandan bize âfiyet ver. Günahlardan dönüş ve ibâdete kuvvet ancak Senin yardımınladır. Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle kabul buyur.

Allâh-u Te'âlâ bize yeter. O ne güzel vekildir. O pek yüce ve çok büyük **Allâh**'ın yardımı olmadan hiçbir güç ve kuvvet yoktur. Ey **Allâh**! **Hasen** ile kardeşinin, dedesi ile babasının, annesi ile oğullarının sırrı hakkı için; bugünün şerrine ve bugünde inecek olan belaların şerrine karşı bana kâfi gel! Ey mühim sıkıntılara kâfi gelen ve ey belâları kaldıran! **'Onlara karşı muhakkak Allâh sana kâfi gelecektir, O hakkıyla işiten ve hakkıyla bilendir.'**

Allâh-u Te'âlâ, Efendimiz Muhammed'e, Ehl-i Beyti'ne ve ashâbının tümüne salât eylesin. Ey **Allâh**! Safer ayında bize bereket ver! Mutluluk ve galibiyetle bitirmemizi nasip et!" *(Muhammed ibni Hatîriddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:50-52; İbrâhîm el-Ensârî, Rava'z-zam'ân fî fedâili'l-eşhuri ve'l-eyyâm, sh:4; Muhammed Âbidîn, Tenbîhu'l-kulûbi'n-nâ⊠ime ale'l-evrâdi'd-dâime, sh:71-72; Mahmud Sâmî, el-Ed'iye ve'l-ezkâr, sh:123-127)*

SAFER AYINDA KILINACAK NAMAZLAR

SAFER AYININ İLK GECE NAMAZI

(3 aralık salıyı 4 aralık çarşambaya bağlayan gece)

Safer ayının ilk gecesinde yatsıdan sonra vitirden önce dört rekat namaz kılınıp birinci rekatta Fâtihâ'dan sonra on bir kere Kâfirûn Sûresi, ikinci rekatta on bir kere İhlâs Sûresi, üçüncü rekatta on bir kere Felak Sûresi, dördüncü rekatta on bir kere Nâs Sûresi okunur, selamdan sonra yetmiş kere:

«سُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ وَاللهُ أَكْبَرُ،
وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمْ.»

"Allâh-u Te'âlâ noksan sıfatlardan münezzehtir. Bütün hamdler Allâh-u Te'âlâ'ya mahsustur. Allâh-u Te'âlâ'dan başka hiçbir ilâh yoktur ve Allâh-u Te'âlâ en büyüktür. Allâh'ın yardımı olmadan hiçbir günahtan dönüş, hiçbir ibâdete de kuvvet yoktur" tesbihi okunur, peşine de yetmiş kere:

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾

"Ancak Sana ibadet (ve kulluk) **ederiz ve yalnız Senden yardım dileriz!"** âyet-i kerîmesi okunur. *(Muhammed ibni Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:50-52; İbrâhîm el-Ensârî, Rava'z-zam'ân fî fedâili'l-eşhuri ve'l-eyyâm, sh:4; Muhammed Âbidîn, Tenbîhu'l-kulûbi'n-nâ⊠ime ale'l-evrâdi'd-dâime, sh:71-72; Mahmud Sâmî, el-Ed'iye ve'l-ezkâr, sh:123-127)*

SAFER AYININ İLK ÇARŞAMBA GECESİ KILINACAK NAMAZ

(3 aralık salıyı 4 aralık çarşambaya bağlayan gece)

Safer ayının ilk çarşamba gecesi gece yarısından sonra yeryüzüne nâzil olacak (inecek) belalardan **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle muhafaza olmak isteyen sabah namazından (imsaktan) evvel dört rekat nafile namaz kılar, şöyle ki her rekatta Fâtihâ'dan sonra on yedi kere Kevser Sûresi, beş kere İhlâs-ı Şerîf, bir Felâk Sûresi, bir de Nas Sûresi okuyup selam verir ve dua eder. *(Şeyh Mahmud Sâmî, el-Ed'iye ve'l-ezkâr, 123-127)*

Not: Bu sene Safer ayının ilk gecesi çarşambaya denk geldiğinden iki namaz da aynı gece kılınır.

HER AYIN, ÖZELLİKLE DE SAFER AYININ BAŞINDA OKUNARAK KORKULARDAN KURTULMAYA, ZELİL DURUMDAN AZİZ OLMAYA VESİLE OLACAK ACAYİB BİR DUA

Şeyh Ahmed el-Bûnî Hazretleri'nin beyanı vechile; evliyâullahtan nakledilen çok garip bir zikir ve pek acayip bir vird vardır ki:

1) Hangi bir köle bununla **Allâh-u Te'âlâ**'ya münâcat etse mutlaka âzat olur.

2) Hangi bir esir bu zikri yapsa mutlaka serbest kalır.

3) Hangi mahpus okusa, mutlaka hapisten kurtulur.

4) Korku içerisinde olan herhangi bir kişi bu virdi okursa mutlaka korktuklarından emin olur.

5) Hangi bir fakir bununla amel etse mutlaka zengin olur.

6) İnsanlar nezdinde zelil (itibarsız) duruma düşen hangi bir kimse bunu okursa mutlaka aziz olur.

7) Bu vird zorbaları kahretmek, zalimlerin ardını kesmek ve fesatçıların şerrini savuşturmak hususunda eşsiz manalar ve sırlar taşımaktadır.

8) Her kim bu zikri yazıp üzerinde taşırsa her inatçı zorba ve inatçı şeytan onun karşısında zelil durama düşer.

9) Her kim bu zikre devam ederse kendisi gören herkes mutlaka onu sever.

10) Her kim bu zikri çok yaparsa **Allâh-u Te'âlâ** onun kalbini mârifet nurlarıyla diriltir ve canı, malı, eşi ve ailesi hususunda onu muhafaza eder, ayrıca korktuğu şeylerin şerrine karşı ona kâfi gelir.

11) Hangi bir hükümdar bu vird-i şerîfi zikretse mutlaka mülkü genişler ve hükmü geçerli olur.

12) Bu zikr-i şerîfin içerisinde İsm-i Âzam (Allâh-u Te'âlâ'nın en büyük ismi) bulunmaktadır. Bu yüzden bu konudaki birçok fikirden kişiyi müstağni bırakır.

13) Her kim bu vird-i şerîfi okuduktan sonra **Allâh-u Te'âlâ**'dan dünya ve âhiret işleri ile alakalı hangi hâcetini isterse **Allâh-u Te'âlâ** ona istediğini verir.

14) Her kim bu evrâdı zorba birinin öfkelendiği sırada onun yanında okursa o kişinin gazabı sakinleşir.

15) Bu zikr-i şerîf tevhid sırrını barındırdığı için en yüksek seviyede **Allâh-u Te'âlâ**'ya mûleh (tutkun) olan veliler tarafından İsm-i Câmi' (Allâh-u Te'âlâ'nın bütün isimlerini toplayan bir zikir) olarak bilinmektedir ki bunda bulunan sayılarla ilgili sırlar, harflerle ilgili tesirler, nûrânî isimler ve vefkleriyle ile ilgili durumlar araştırılacak olsa 10'da birine dahi ulaşılamaz.

16) Yöneticilerin, hükümdarların, büyüklerin, sâlih kimselerin, faziletli âlimlerin ve mahâretli hekimlerin bu duayı yaparak dünya ve âhiret hayırlarına ve saâdetine (en büyük bahtiyarlığa) ulaşmaları için aşağıda sayılacak mübarek vakitleri kollayıp ona göre okumaları münasiptir.

a) Cuma gününün ilk saati.

b) Pazar gününün ilk saati.

c) Arefe gününün ilk saati.

d) İki bayram gününün ilk saati.

e) Âşûrâ günü.

f) Şa'bân-ı Şerîf'in yarı gecesi (olan Beraat Gecesi).

g) Ramazân-ı Şerîf'in 27. gecesi (olan Kadir Gecesi).

h) Her ayın başlangıcında.

ı) Senenin tüm gecelerinde.

Ancak bu dua iki rekatta bir selam verilerek kılınacak 12 rekattan sonra yapılır. Kişi bu 12 rekatın sonunda oturduğu zaman (selam vermeden önce tahiyyât ve salli-bârik okuduktan sonra):

«سُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَاللهُ أَكْبَرُ،
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ»

"Bütün tenzihler **Allâh**'a âittir. Bütün hamdler **Allâh**'a mahsustur. **Allâh**'tan başka hiçbir ilah yoktur. **Allâh** her şeyden büyüktür. O en büyük ve en yüce olan **Allâh**'ın yardımı olmadan hiçbir ibadete kuvvet ve hiçbir günahtan dönüş imkânı yoktur" tesbihini okur. Ardından:

«اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ وَذُرِّيَّتِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.»

"Ey **Allâh**! Bütün âlemler içerisinde **İbrâhîm** *(Aleyhisselâm)*a ve onun âl-i ashâbına salât ettiğin gibi **Nebî**(miz) **Muhammed** *(Aleyhisselâm)*a, müminlerin anneleri olan (kıymetli) zevcelerine, zürriyetine ve Ehl-i Beyt'ine de salât eyle. Şüphesiz ki Sen hamd olunmaya layıksın ve ulusun" der. Sonra tekbir getirerek secdeye varır, secdedeyken 7 kere (her birinin başında besmele çekerek) Fâtiha-i Şerîfe okur, sonra 10 kere:

«لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ،
لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

"**Allâh-u Te'âlâ**'dan başka ilah yoktur, O tektir, hiçbir ortağı yoktur, mülk O'na âittir, hamd O'na mahsustur. O her şeye hakkıyla gücü yetendir" diye zikreder. Sonra:

«اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمَعَاقِدِ الْعِزِّ مِنْ عَرْشِكَ وَمُنْتَهَى الرَّحْمَةِ مِنْ كِتَابِكَ
وَبِحَقِّ اسْمِكَ الْعَظِيمِ الْأَعْظَمِ وَجَدِّكَ الْأَعْلَى وَكَلِمَاتِكَ التَّامَّاتِ
أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى سَيِّدِي مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَقْضِيَ حَاجَتِي هٰذِهِ.»

"Ey **Allâh**! Arş'ındaki izzet kulpları, Kitab'ındaki rahmetin son noktası, en yücenin de yücesi olan ismin hakkına, en ulu olan şânın ve tastamam olan kelimelerin hürmetine Senden **Efendimiz Muhammed**'e salât etmeni ve bu hâcetimi yerine getirmeni dilerim" dedikten sonra hâcetini ister.

(Namazda olduğu için Arapça dua etmek zorundadır, Arapça cümle kuracak ilim sahibi değilse kalbinde muradını tutarak 5 kere "**Rabbenâ**!", 4 kere "Yâ **Rabbi**!", 3 kere "Yâ Erhamerrâhimîn!" gibi zikirler okuyabilir.) Bunun akabinde başını kaldırarak oturur ve sağa sola selam vererek namazdan çıkar.

Sonra mümkünse tenhâ bir yerde kusurlardan uzak yağlı bir koç keser (kendi beceremiyorsa başkasına kestirir), hayvanı keserken şeriatın usûlüne riâyet ederek koçu kıbleye çevirir. Kesim esnâsında:

«اَللّٰهُمَّ هٰذَا مِنْكَ وَلَكَ، اَللّٰهُمَّ إِنَّهُ فِدَايَ فَتَقَبَّلْهُ مِنِّي.»

"Ey **Allâh**! Bu Sendendir ve yine Senin içindir. Ey **Allâh**! Bu (kurbanlık) muhakkak (cehennemden âzâd olmam için Sana arz ettiğim) fidyemdir, onu benden kabul eyle" der.

Kurbanın kanı için bir çukur kazarak kanı toprağa gömer. Sonra hayvanın etini altmış parçaya ayırır ki derisi, başı ve karnı ayrı ayrı cüz sayılırlar. Böylece altmış parçayı fakirlere dağıtır yahut (bunu yapamazsa) 60 fakire en iyi yemeklerden yedirir veya (bunu da yapamazsa) yedi fakire 7 dirhem (lira) sadaka verir.

Ey Allah-u Teâlâ'dan muradını isteyen kişi! Bunları iyi anla ki biz mânevî huzura girmek isteyenler için kapıları açtık. **Allâh-u Te'âlâ** dilediklerine fazl-u kereminden verir. **Allâh-u Te'âlâ** büyük fazl-u kerem sahibidir.

MÜBAREK VİRDİN METN-İ ŞERÎFİ

«بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى إِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى آلِ إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ - 10kere - لَا إِلٰهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ - 126kere - حَسْبِيَ اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، حَسْبِيَ اللهُ لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ - 7kere - بِسْمِ اللهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ - 3kere - سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبٍّ رَحِيمٍ - 16kere - لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ - 100kere - اَللّٰهُمَّ يَا وَدُودُ يَا وَدُودُ يَا وَدُودُ يَا ذَا الْعَرْشِ الْمَجِيدِ يَا مُبْدِئُ يَا مُعِيدُ يَا فَعَّالٌ لِمَا يُرِيدُ، أَسْأَلُكَ بِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِي مَلَأَ أَرْكَانَ عَرْشِكَ، وَأَسْأَلُكَ بِقُدْرَتِكَ الَّتِي قَدَرْتَ بِهَا عَلٰى جَمِيعِ خَلْقِكَ وَبِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ لَا إِلٰهَ إِلَّا أَنْتَ، يَا مُغِيثُ أَغِثْنِي يَا مُغِيثُ أَغِثْنِي يَا مُغِيثُ أَغِثْنِي يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ أَغِثْنِي - 13kere - اَللّٰهُمَّ يَا عَلِيُّ يَا عَظِيمُ يَا وَلِيُّ يَا عَلِيمُ يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا رَحِيمُ يَا رَحْمٰنُ يَا جَمِيلُ يَا عَطُوفُ يَا كَرِيمُ يَا حَمِيدُ يَا رَؤُوفُ، أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْمَكْنُونِ فِي عِلْمِ غَيْبِكَ الْمَصُونِ، وَسِرِّكَ الْمَخْزُونِ أَنْ تُفِيضَ عَلَيَّ مِنْ فَيْضِ جَمَالِكَ الْأَقْدَسِ وَكَمَالِكَ الْأَنْفَسِ سِرًّا نُورَانِيًّا وَاسْمًا رَبَّانِيًّا حَتّٰى أَتَصَرَّفَ بِهِ فِي النُّفُوسِ وَالْأَرْوَاحِ وَالْمُهَجِ وَالْأَشْبَاحِ بِمُهَيِّجَاتِ الْمَحَبَّةِ وَمُبَهِّجَاتِ الْمَوَدَّةِ، يَا مَنْ يُفَرِّجُ عَنِ الْمَحْزُونِينَ، يَا أَنِيسَ الْمُسْتَوْحِشِينَ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِسِرِّ الْأَلِفِ الْمَعْطُوفِ الَّذِي هُوَ مَبْدَأُ الْحُرُوفِ، يَا وَهَّابُ يَا نَافِعُ يَا تَوَّابُ يَا رَافِعُ شَوْقًا يُوصِلُنِي إِلَيْكَ وَنُورًا يَدُلُّنِي عَلَيْكَ، وَتَلَقَّنِي بِالرَّوْحِ وَالرَّيْحَانِ، وَفَرِّحْنِي بِالْأَمْنِ مِنْكَ وَالرِّضْوَانِ، يَا بَاسِطُ يَا

وَاجِدُ يَا مَاجِدُ يَا وَاحِدُ اَللّٰهُ اَللّٰهُ رَبِّي لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا، اَللّٰهُمَّ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ أَوْ بَأْسٍ أو ضُرٍّ أَوْ شَرٍّ فَاقْمَعْ بَأْسَهُ وَأَعْقِلْ لِسَانَهُ وَأَلْجِمْ فَاهُ وَاحْبِسْ كَيْدَهُ وَحُلْ بَيْنِي وَبَيْنَهُ، يَا دَائِمُ يَا حَمِيدُ يَا مُجِيبُ يَا مَجِيدُ بِحُرْمَةِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِالسِّرِّ الْجَامِعِ وَالنُّورِ السَّاطِعِ أَنْ تَهَبَنِي فُرْقَانًا مِنْكَ تَشْرَحُ بِهِ صَدْرِي وَتَرْفَعُ بِهِ قَدْرِي أَنْتَ وِجْهَتِي وَجَاهِي وَإِلَيْكَ الْمَرْجِعُ وَالتَّنَاهِي، تَجْبُرُ الْكَسِيرَ وَتَكْسِرُ الْجَبَابِرَةَ وَتَرْحَمُ الْفَقِيرَ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ، اَللّٰهُمَّ إِلٰهَ جِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ وَعَزْرَائِيلَ وَإِلٰهَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ، عَافِنِي وَاعْفُ عَنِّي وَلَا تُسَلِّطَنَّ عَلَيَّ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ يَا اَللّٰهُ بِشَيْءٍ لَا طَاقَةَ لِي بِهِ، يَا سَمِيعَ الدُّعَاءِ يَا مُجِيبَ النِّدَاءِ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، تَوَكَّلْتُ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ، وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا اَللّٰهُ أَكْبَرُ اَللّٰهُ أَكْبَرُ اَللّٰهُ أَكْبَرُ و أَعَزُّ مِنْ خَلْقِهِ جَمِيعًا، اَللّٰهُ أَعَزُّ مِمَّا أَخَافُ وأَحْذَرُ، أَعُوذُ بِاللهِ الَّذِي لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ مُمْسِكُ السَّمَاءِ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ مِنْ شَرِّ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ وَشَيْطَانٍ مَرِيدٍ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَمَانًا مِنَ الرَّدِّ، وَأَمَانًا مِنَ الطَّرْدِ، وَأَمَانًا مِنَ الْفَقْرِ، وَأَمَانًا مِنَ الذَّمِّ، وَأَمَانًا مِنَ الْهَمِّ، وَأَمَانًا مِنَ الْغَمِّ، وَأَمَانًا مِنَ الذُّلِّ، وَأَمَانًا مِنَ الْجَهْلِ، وَأَمَانًا مِنَ الصَّمَمِ، وَأَمَانًا مِنَ الْبَكَمِ، وَأَمَانًا مِنَ الدَّيْنِ، وَأَمَانًا مِنَ الْعَيْنِ، وَأَمَانًا مِنَ الْخَسْفِ، وَأَمَانًا مِنَ الْقَذْفِ، وَأَمَانًا مِنَ الرَّجْفِ، وَأَمَانًا مِنَ الزَّلَازِلِ، اَللّٰهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا وَأَجِرْنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمُحَمَّدٍ السَّيِّدِ الْكَامِلِ الْفَاتِحِ الْخَاتِمِ نُورِ أَنْوَارِ الْمَعَارِفِ وَسِرِّ أَسْرَارِ الْعَوَارِفِ صَفْوَةِ خَلْقِكَ وَسِرِّ عِلْمِكَ وَمِرْآةِ ذَاتِكَ وَمَشْهَدِ صِفَاتِكَ، وَأَسْأَلُكَ بِنُورِ وَجْهِكَ وَبِسَاطِ رَحْمَتِكَ وَبِالسَّبْعَةِ وَالثَّمَانِيَةِ وَأَسْرَارِهَا الْمُتَّصِلَةِ مِنْكَ يَا اَللّٰهُ يَا اَللّٰهُ يَا اَللّٰهُ يَا أَحَدُ يَا صَمَدُ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ أَنْ تَهَبَنِي مِنْ عِلْمِكَ عَقْلًا وَمِنْ حَيَاتِكَ رُوحًا وَمِنْ إِرَادَتِكَ حُكْمًا وَمِنْ قُدْرَتِكَ فِعْلًا

وَمِنْ كَلِمَاتِكَ لِسَانًا وَمِنْ سَمْعِكَ فَهْمًا وَمِنْ بَصَرِكَ كَشْفًا وَمِنْ إِحَاطَتِكَ قِيَامًا وَامْنَحْنِي مِنْكَ بِكَ سِرًّا تَخْضَعُ لَهُ أَعْنَاقُ الْمُتَكَبِّرِينَ، وَتَنْقَادُ إِلَيْهِ نُفُوسُ الْجَبَّارِينَ، فَلَكَ الْحَمْدُ يَا بَرُّ عَلَى كُلِّ بِدَايَةٍ، وَلَكَ الشُّكْرُ يَا بَاقِي عَلَى كُلِّ نِهَايَةٍ، إِنَّكَ أَنْتَ الْمُغْنِي الْمَجِيدُ، والْغَنِيُّ الْحَمِيدُ، إِلٰهِي أَنِمْنِي عَلَى فِرَاشِ أَمْنِكَ بِمَنِّكَ، وَاحْرُسْنِي بِحَارِسِ حِفْظِكَ وَصَوْنِكَ، وَرَدِّنِي بِرِدَاءِ الْهَيْبَةِ، وَأَجْلِسْنِي عَلَى سَرِيرِ الْعَظَمَةِ مُتَوَّجًا بِتَاجِ الْبَهَاءِ، وَاضْرِبْ عَلَيَّ سُرَادِقَاتِ الْحِفْظِ، وَانْشُرْ عَلَيَّ لِوَاءَ الْعِزِّ، وَيَسِّرْ لِيَ الرِّزْقَ، وَامْلَأْ بَاطِنِي خَشْيَةً وَرَحْمَةً، وَظَاهِرِي عَظَمَةً وَهَيْبَةً، وَمَلِّكْنِي نَاصِيَةَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ وَشَيْطَانٍ مَرِيدٍ، وَاعْصِمْنِي مِنَ الْخَطَأِ وَالزَّلَلِ وَأَيِّدْنِي فِي الْقَوْلِ وَالْعَمَلِ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِكَ وَبِمَا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ ذَاتُكَ مِمَّا لَا يَعْلَمُهُ أَحَدٌ سِوَاكَ مِنْكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى الذَّاتِ الْمُحَمَّدِيَّةِ وَاللَّطِيفَةِ الْأَحَدِيَّةِ شَمْسِ سَمَاءِ الْأَسْرَارِ وَمَظْهَرِ الْأَنْوَارِ قُطْبِ فَلَكِ الْجَمَالِ وَمَرْكَزِ مَدَارِ الْجَلَالِ، اَللّٰهُمَّ بِسِرِّهِ لَدَيْكَ وَسِرِّكَ لَدَيْهِ أَمِنَ خَوْفِي وَأَقِلْ عَثْرَتِي، وَأَذْهِبْ حِرْصِي وَحُزْنِي وَكَمِّلْ نَقْصِي، وَخُذْنِي إِلَيْكَ مِنِّي وَارْزُقْنِي الْفَنَاءَ فِيكَ عَنِّي، وَلَا تَجْعَلْنِي مَفْتُونًا بِنَفْسِي مَحْجُوبًا بِحِسِّي، وَاكْشِفْ لِي عَنْ كُلِّ سِرٍّ مَكْتُومٍ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ وَاكْفِنِي فِي ذٰلِكَ بِلُطْفٍ تَرْتَاحُ إِلَيْهِ أَرْوَاحُ الْأَوْلِيَاءِ وَتَنْبَسِطُ لَهُ نُفُوسُ السُّعَدَاءِ، فَلَكَ الْمَجْدُ الْأَوْسَعُ وَالْمُلْكُ الْأَجْمَعُ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ سَبَقَ فِي عِلْمِكَ أَنَّكَ لَا تَمْنَعُ مِنَ السُّؤَالِ بِهِ طَالِبًا وَلَا تَرُدُّ مَنْ سَأَلَكَ بِهِ خَائِبًا، أَسْأَلُكَ أَنْ تَقْضِيَ حَاجَتِي فِيمَا أَنَا فَقِيرُكَ فِيهِ وَأَنْ تَصْحَبَنِي فِي ذٰلِكَ بِحُسْنِ الْعَاقِبَةِ إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا أُرِيدُ، وَبِيَدِكَ مَقَالِيدُ الْأُمُورِ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَأَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِسِرِّ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ أَنْ تُفِيضَ عَلَيَّ مِنْ مَلَابِسِ أَنْوَارِكَ وَمَعَارِفِ أَسْرَارِكَ مَا يَرُدُّ عَنِّي أَبْصَارَ الْأَعْدَاءِ خَاسِئَةً وَأَيْدِيَهُمْ خَاسِرَةً وَأَنْ تَكْسُوَنِي فِي كُلِّ مَا أُحَاوِلُهُ بَهْجَةً مِنْكَ، تَرْتَاحُ إِلَيْهَا أَرْوَاحُ الْمُدْرِكِينَ وَتَشْخَصُ لَهَا أَبْصَارُ النَّاظِرِينَ وَتُسَرُّ بِهَا أَسْرَارُ الْعَارِفِينَ، إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ وَمُعَلِّمُهَا، وَكَاشِفُ الْأَسْرَارِ وَمُفَهِّمُهَا، فَلَكَ الْحَمْدُ وَالْمَدْحُ، وَبِيَدِكَ الْخَيْرُ وَالْفَتْحُ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى أَنْبِيَائِكَ وَالْمُرْسَلِينَ وَمَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ وَأَوْلِيَائِكَ الصَّالِحِينَ وَعَلَى أَهْلِ

طَاعَتِكَ أَجْمَعِينَ، وَبَلِّغْهُمْ سَلَامَنَا وَتَحِيَّتَنَا وَبَلِّغْنَا بِشَفَاعَتِهِمْ سُؤْلَنَا وَأُمْنِيَّتَنَا، اَللّٰهُمَّ إِنِّي صَرَفْتُ رَجَائِي إِلٰى وَجْهِكَ الْكَرِيمِ وَأَحْسَنْتُ ظَنِّي فِي عَفْوِكَ الْعَظِيمِ، فَارْحَمْنِي وَارْحَمْ وَالِدَيَّ وَاغْفِرْ لِي وَلِلْمُسْلِمِينَ، وَلَا تَصْرِفْ رَجَائِي عَنْ وَجْهِكَ خَائِبًا وَلَا تَجْعَلْ حُسْنَ ظَنِّي فِي عَفْوِكَ كَاذِبًا، اَللّٰهُمَّ كَيْفَ نَصْدُرُ عَنْ بَابِكَ بِخَيْبَةٍ وَقَدْ وَرَدْنَاهُ عَلٰى ثِقَةٍ بِكَ فَكَيْفَ تُؤَيِّسُنَا مِنْ عَطَائِكَ، وَقَدْ أَمَرْتَنَا بِدُعَائِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَرْحَمَنِي إِذَا انْقَضٰى أَجَلِي وَانْقَطَعَ عَمَلِي وَلَبِسْتُ كَفَنِي وَفَارَقْتُ سَكَنِي، يَا رَبَّ الْأَرْبَابِ وَيَا مُسَبِّبَ الْأَسْبَابِ وَيَا مُعْتِقَ الرِّقَابِ وَيَا كَاشِفَ الْعَذَابِ مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، بِسْمِ اللّٰهِ الشَّافِي بِسْمِ اللّٰهِ الْكَافِي بِسْمِ اللّٰهِ الْمُعَافِي، الٓمٓ الٓمٓرٰ كٓهٰيٰعٓصٓ حٰمٓ عٓسٓقٓ طٰسٓمٓ طٰسٓ حٰمٓ قٓ نٓ فَاللّٰهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ - 1000kere - يَا لَطِيفُ - 129kere - يَا كَافِي - 111kere - يَا حَلِيمُ - 88kere - يَا مُجِيبُ - 55kere - يَا سَلَامُ - 131kere - يَا حَفِيظُ - 889kere -»

MÜBAREK VİRDİN METN-İ ŞERÎFİNİN TERCEMESİ

"Rahmân ve Rahîm olan **Allâh**'ın ismiyle (başlıyorum)! O çok yüce ve pek büyük **Allâh**'ın yardımı olmadan hiçbir şeye güç kuvvet yetmez.

'Ey **Allâh**! Âlemler içerisinde **İbrâhîm**'e ve **İbrâhîm**'in ailesine salât ettiğin gibi **Efendimiz Muhammed**'e ve âli ashâbına da salât-ü selam eyle. Şüphesiz Sen hamd olunmaya lâyıksın ve pek ulusun.' (10 kere tekrar)

'Senden başka ilâh yoktur, noksanlıklardan tenzih Sana. Gerçekten ben (nefsime) zulmedenlerden oldum.' (126 kere tekrar)

'**Allâh** bana yeter. O ne güzel vekildir.' **Allâh** bana kâfidir, O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur, ben ancak O'na güvendim. O büyük Arş'ın **Rabb**i ancak O'dur.' (7 kere tekrar)

'Kendisinin ismiyle birlikte (olana) ne yerde, ne de gökte hiçbir şeyin zarar veremeyeceği **Allâh**'ın ismiyle! Hakkıyla işiten ve her şeyi bilen ancak O'dur.' (3 kere tekrar)

'Pek acıyan **Rabb**'den sözlü selam (vardır).' (16 kere tekrar)

'**Allâh**'ın yardımı olmadan hiçbir günahtan dönüş, hiçbir ibadete de kuvvet yoktur.' (100 kere tekrar)

'Ey **Allâh**! Ey (dostlarını) çok seven.' (3 kere tekrar)

Ey ulu Arş'ın sahibi! Ey her şeyi baştan yaratan! Ey yok olduktan sonra her canlıyı geri döndürecek olan! Ey her istediğini (istediği gibi) yapabilecek olan!

Arş'ının direklerini doldurmuş olan o cemâlinin nûru hürmetine Senden istiyorum. Bütün yaratıklarına karşı güçlü olduğun o kudretin hakkına ve her şeyi kaplamış olan o geniş rahmetinin bahşına Senden istiyorum. Senden başka hiçbir ilâh yoktur.

'Ey yardım eden! Bana yardım et.' (3 kere tekrar)

'Ey yardım isteyenlerin imdâdı! Bana yardım et.' (13 kere tekrar)

Ey **Allâh**! Ey pek yüce! Ey pek büyük! Ey hakîkî sahip! Ey her şeyi bilen! Ey çok merhamet sahibi! Ey çok iyilik sahibi! Ey Rahîm! Ey Rahmân! Ey çok güzel! Ey çok lütuf sahibi! Ey çok kerem sahibi! Ey hamd olunmaya layık olan! Ey çok esirgeyen!

Korunmuş olan gayb ilminde saklanmış ismin ve gizli sırrın hürmetine Senden dilerim ki, pek mukaddes cemâlinin ve enfes kemâlinin feyzinden bana nûrânî bir sır ve rabbânî bir isim lutfedesin de, o sayede ben onunla muhabbeti (sevgiyi) tahrik eden ve meveddeti (dostluğu) güzel gösteren vesilelerle, nefislerde ve ruhlarda, bedenlerde ve letâiflerde tasarrufta (istediğim gibi yönlendirmede) bulunabileyim. Ey üzüntülülerin kederini açan! Ey yalnızlık hissine kapılanlara enîs ve yoldaş olan!

Ey **Allâh**! Harflerin başlangıcı olan, (lafza-i celalin ilk harfi olması hasebiyle Senin öz Zatına) matuf elifin sırrı hakkı için Senden istiyorum! Ey (istediklerine dilediği kadar) fayda sağlayan! Ey tevbeleri çokça kabul eden! Ey (dilediklerinin kadrini) yücelten!

Ey **Allâh**! Ben Senden, beni Sana ulaştıracak bir şevk ve bana Seni bulduracak bir nûr istiyorum. Sen beni rahatlık ve huzurla karşıla. Beni rızan ve Senin gazabından emniyetle ferahlandır. Ey genişlik yapan! Ey her şeyden müstağnî olan! Ey şan ve şeref sahibi! Ey tek olan!

Allâh! **Allâh**! **Allâh**! O benim **Rabbim**dir, Kendisinin hiçbir ortağı yoktur. Ben O'na hiçbir şeyi ortak koşmam! Ey **Allâh**! Kim bana bir kötülük ya da ziyan yahut zarar veya şer (ulaştırmak) istiyorsa, onun şiddetini ez, dilini düğümle, ağzına gem vur, hîlesini durdur, benimle onun arasna Sen gir. Ey devamlı olan! Ey hamd olunan! Ey kabul buyuran! Ey ulu olan!

Efendimiz Muhammed'in, Muhammed'in, Muhammed'in, Muhammed'in, Muhammed'in, Muhammed'in -Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem- hürmetine (duamı kabul eyle)!

Ey **Allâh**! Ben Senden her şeyi toplayan sır(rın) ve parlayan nûr(un) hürmetine diliyorum ki, bana tarafından bir furkan (hakkı bâtıldan ayırma kabiliyeti) bağışlayasın da onunla göğsümü ferahlığa kavuşturasın ve onun sayesinde değerimi yüceltesin. Yöneldiğim ve itibar ettiğim Zat ancak Sensin. Dönüş ve nihayet ancak Sanadır.

Gönlü kırık olanı ancak Sen tesselli edersin. Zalimleri(n gücünü) Sen yok edersin. Fakire ancak sen merhamet edersin. Çok büyük olan ve aceleci olmayan **Allâh**'tan başka ilâh yoktur. Büyük Arş'ın **Rabb**i olan **Allâh**'tan başka hiçbir ilâh yoktur.

Göklerin ve yerin **Rabbi** ve pek kıymetli Arş'ın **Rabbi** olan **Allâh**'tan başka hiçbir ilâh yoktur. Ey **Allâh**! Ey **Cibrîl**'in, **Mîkâîl**'in, **İsrâfîl**'in, **Azrâîl** *(Aleyhimüsselâm)*ın **İlâhı**! **İbrâhîm**'in, **İsmâ'îl**'in, **İshak**'ın ve **Ya'kûb** *(Aleyhimüsselâm)*ın **İlâhı**! Bana (bütün sıkıntılardan, dertlerden ve hastalıklardan) afiyet ver. Beni (için günahlarımı) affet.

Ey **Allâh**! Kendisine karşı tâkatım olmayan hiçbir şeyle, mahlukatından hiçbirini bana musallat etme. Ey duayı hakkıyla işiten! Ey yakarana icâbet eden! **"Onlara karşı Allâh sana kâfi gelecektir. Hakkyla bilen ve her şeyi işiten ancak O'dur."**

"O hiç ölmeyecek diriye tevekkül ettim." "Bütün hamdler O Allâh'a mahsustur ki, hiç çocuk edinmemiştir, mülkte Kendisi için hiçbir ortak bulunmamıştır, zelil duruma düşüp de Kendisini sahiplenecek hiçbir sahibe ihtiyaç duymamıştır. Sen O'nu büyük tutarak daima yücelt (ki kurtulasın)."

'**Allâhu** Ekber. **Allâhu** Ekber. **Allâhu** Ekber.' O **Allâh** bütün mahlûkatından üstündür. O **Allâh** bizim korktuğumuz ve kaygılandığımız her şeyden daha üstündür.

Ey **Allâh**! Korktuğum ve sakındığım her şeyden Sana sığınıyorum. Her türlü inatçı zorbadan ve azgın şeytanın şerrinden O **Allâh**'a sığınıyorum ki Kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur, O'nun izni olmadan gök yere düşmesin diye semayı tutan ancak O'dur.

Ey **Allâh**! Ben Senden reddolunmaktan eman, kovulmaktan güvence, fakirlikten emniyet, kınanmaktan halâs, sıkıntıdan eman, kederden kurtuluş, zelil duruma düşmekten güvence, cehâletten emniyet, (hakkı duymaya karşı) sağır olmaktan kurtuluş, (hakkı konuşmaya) dilsiz olmaktan güvence, borçtan kurtuluş, nazardan eman, yerin dibine batırılmaktan emniyet, kafama taş yağmasından güvence, sarsıntılardan eman ve zelzelelerden kurtuluş istiyorum.

Ey **Allâh**! Bütün işlerde âkibetimizi güzel eyle, dünyanın rüsvaylığından ve âhiretin azâbından bizi muhafaza eyle. Ey **Allâh**! Kâmil bir efendi olan, (peygamberlerin) fâtih ve hâtim(i; başlangıcı ve nihâyete erdiricisi), mânevî ilim ve mârifetlerin nurlarının nûru, **Allâh**'ı bilen ruhların sırlarının sırrı, yaratıklarının seçkini, ilminin sırrı, Zâtının aynası, sıfatlarının tecelligâhı olan **Muhammed** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in hürmetine, Zâtının nûru, rahmetinin yaygısı bereketine, (yedi seçkin veli, yedi gezegendeki âyetler ve Arş'ı taşıyan sekiz melek gibi) yedi ile sekiz(in ifade ettiği kutsallar) ve Senden (onlara) ulaşan sırlar bahşı hakkı için Senden istiyorum.

'Ey **Allâh**.'_'Ey **Allâh**.' 'Ey **Allâh**.'_Ey tek olan! Ey hiçbir şeye muhtaç olmayan! Ey gerçek hayat sahibi! Ey her şeyi hakkıyla yöneten! Bana ilminden bir akıl, hayatından bir ruh, iradenden bir hüküm (doğru karar verme yeteneği), kudretinden bir fiil (icraat kabiliyeti), kelimelerinden (ilham alarak doğru konuşan) bir lisan, sem'inden (işitme sıfatından ilham alan) doğru anlayış, basarından (görme sıfatından kuvvet alarak her şeyin perde arkasını görebilen) bir keşif ve ihâtandan (her şeyi kuşatma sıfatından güç kazanan) bir dik duruş bağışlamanı niyaz ediyorum.

Sen bana Senden gelen ve yine Seninle kâim olan öyle bir sır lutfet ki kibirlenenlerin boyunları ona karşı eğik dursun ve zorbaların nefisleri ona boyun eğmek zorunda kalsın.

Ey iyilik sahibi! Her (hayırlı) başlangıçtan dolayı Sana hamd olsun. Ey Bâki olan! Her (güzel) sondan dolay Sana şükrolsun. Zengin eden ve şerefli olan ancak Sensin. Hakiki zengin ve hamd olunmaya layık olan ancak Sensin.

İlâhî! Sen beni lütfunla emânının (güvencinin) döşeği üzerinde uyut, Sen beni hıfz-u himâyenin bekçisiyle koru, Sen bana heybet ridân (gönüllere korku salan kaftanın)ı kuşandır.

Sen beni güzellik tâcıyla taçlanmış olarak azamet tahtı üzerine oturt, koruma perdelerini üzerime kapat, izzet sancağını benim üzerime aç, rızkımı bana kolaylaştır, içimi (sana karşı) saygı ve (yaratıklarına karşı) merhamet ile doldur, dışımı (kullarının bana baktıklarında hissedecekleri) büyüklük ve heybet (algısı) ile doldur.

Her inatçı zorba ve azgın şeytanın perçemini (alın saçını) benim yönetimime ver. Sen beni hataya dümekten ve ayak kaymasından muhafaza et. Sözde ve amelde (doğruluktan ayrılmamam için) beni destekle.

Ey **Allâh**! Ben Senden yine Senin hürmetine ve Senden gayri hiç kimsenin bilemeyeceği şeylerden yüce Zâtının şâmil bulunduğu sıfatlar hürmetine dilerim ki, sırlar semasının güneşi, nurların görünme mahalli, cemal (güzellik) feleğinin kutbu (yönetim mekanı) ve celâl (heybet) alanının merkezi olan o Zât-ı Muhammediyye'ye ve Senin birliğine mensup olan o lâtif varlığa salât edesin.

Ey **Allâh**! Onun Senin katındaki sırrı ve Senin onun yanındaki sırrın hürmetine korkumu güvenceye çevir, ayak kayıntımı sil, Sen benim hırsımı ve üzüntümü gider, noksanlığımı kemâle erdir, beni ben(im nefsim)den (alarak Kendi huzuruna) al! Beni (kendimden geçirip) Sende fâni olmakla rızıklandır. Beni nefsiyle fitnelenmiş ve gördükleriyle perdelenmiş birisi yapma. Her gizli sırdan (münasip gördüklerini) bana aç.

Ey gerçek hayat sahibi! Ey her şeyin yöneticisi! Velilerin ruhlarının Kendisiyle rahata kavuşacağı ve bahtiyarların nefislerinin Kendisiyle genişliğe ereceği bir lütufla bana kâfi gel. En kapsamlı ululuk ve en yaygın saltanat ancak Sana aittir.

Ey **Allâh**! Kendisiyle dua eden hiçbir kimseyi men etmeyeceğine ve kendisiyle Senden dilekte bulunanı boş çevirmeyeceğine dair ilminde karar geçmiş olan her isim hakkı için Senden diliyorum ve istiyorum ki, Sana muhtaç olduğum her şey konusunda hâcetimi göresin ve güzel bir âkıbeti bana yoldaş edesin, Sen benim ne istediğimi bilmektesin. Bütün işlerin anahtarları ancak Sana aittir, Sen her şeye hakkyla gücü yetensin.

Ey **Allâh**! Ben 'Bismillahirrahmânirrahîm'in sırrını Sana aracı yaparak Senden istiyorum ki düşmanların gözlerini perişan ve ellerini boş vaziyette benden çevirecek derecede (güçlü olan) nur perdelerinden bir kısmını üzerime salasın ve her kast ettiğim şeyde bana tarafından öyle bir güzellik bürüyesin ki idrak sahiplerinin ruhları o güzellikle huzur bulsun, bakanların gözleri onun karşısında donup kalsın ve (Seni bilen) ârîflerin iç âlemleri o güzellikle mutlu olsun. Bütün gaybları (gizlileri) bilen ve bildiren, bütün sırları açan ve açıklayan ancak Sensin.

Bütün hamdler ve övgüler ancak Sana mahsustur. Bütün hayırlar ve fetihler (açılımlar) ancak Senin kudret elindedir. Ey **Allâh**! Nebîlerine ve rasullerine, mukarrab meleklerine, sâlih velilerine ve Sana itaat edenlerin cümlesine salât eyle. Selam ve tahiyyemizi onlara tebliğ eyle. Onların şefaatiyle bizi muradımıza ve temennimize ulaşmaya muvaffak eyle.

Ey **Allâh**! Ben umudumu Senin keremli Zâtına yönelttim, hep büyük afvının bana ulaşacağına dair güzel bir düşünceye kapıldım. O halde Sen bana merhamet eyle, anne babama rahmet eyle, beni de tüm Müslümanları da mağfiret eyle. Zâtından umudumu boş çevirme, affına dair olan hüsn-ü zannımı (güzel beklentimi) yalan etme.

Ey **Allâh**! Biz Senin kapından nasıl boş döneriz?! Halbuki biz o kapıya Sana güvenerek geldik. Ey acıyanların en merhametlisi! Sen bizi bahşişinden nasıl ümitsiz edersin?! Oysa bize dua etmemizi Sen emrettin.

Ey **Allâh**! Ben Senden niyaz ederim ki ecelim (hayat sürem) tükendiğinde, amelim kesildiğinde, kefenimi giyip sekenimi (evimi, barkımı) terk ettiğimde bana rahmetinle muamele edesin.

Ey tüm terbiyecilerin **Rabbi**! Ey sebeplerin müsebbibi (tesirinin halk edicisi)! Ey boyunları âzâd eden! Ey azapları defeden! Bana zarar (hastalık ve sıkıntılar) ulaştı, acıyanların en merhametlisi ise ancak Sensin.

Şifa veren **Allâh**'ın ismiyle! Kâfi gelen **Allâh**'ın ismiyle! Afiyet veren **Allâh**'ın ismiyle! Elif, Lâm, Mîm! Elif, Lâm, Mîm, Râ! Kāf, Hâ, Yâ, 'Ayn, Sâd! Hâ, Mîm, 'Ayn, Sîn, Kāf! Tâ, Sîn, Mîm! Tâ, Sîn! Hâ, Mîm! Kāf! Nûn!

En hayırlı koruyucu ancak **Allâh**'tır. Acıyanların en merhametlisi de ancak O'dur.

'Lâ ilâhe illâllâh.' (1000 kere tekrar)

'Yâ Latîf!' (129 kere tekrar)

'Yâ Kâfî!' (111 kere tekrar)

'Yâ Halîm!' (88 kere tekrar)

'Ya Mücîb!' (55 kere tekrar)

'Yâ Selâm!' (131 kere tekrar)

'Yâ Hafîz!' (889 kere tekrar)" edilir, akabinde ne murad istenilirse ihsan edilir.

Bu vird-i şerîfi tamamlayan kişi bunun akabinde dünya ve âhiret işlerinden hangi şeyin olması için dua ederse mutlaka kabul görecektir.

Bu kibrît-i ahmeri ve tiryâk-ı ekberi iyi düşün ki, esmâ ve hurûf ilminden, sayıların sırrından ve zarfların manalarından sana bir parıltı belirsin de, sır sahiplerinin teklerinden ve nur erbâbının fertlerinden başka kimselerin vâkıf olamayacağı şeylerden haberdâr olasın. Buna ancak sabredenler kavuşur, bu ancak büyük haz sahiplerine lutfedilir.

Şunu bil ki hazineye girip de muradına ermeden çıkan pişmanlık ateşleriyle ölür. Tekrar hazineye dönmek istediği zaman ise kendisine:

عَلٰى نَفْسِهِ فَلْيَبْكِ مَنْ ضَاعَ عُمْرُهُ
وَلَيْسَ لَهُ مِنْهَا نَصِيبٌ وَلَا سَهْمٌ

"Burada hissesi ve nasîbi bulunmayıp,
Ömrü zâyi olan kendi nefsine ağlasın" şiiri okunur.

Mârifet sahiplerinin durduğu noktadan geri kalan kimselerin vay haline ki âlemler kâr ederken onun zararı zuhûr etmiş ve mukarreplerin levhasından ismi nakledilmiştir.

Allâh-u Te'âlâ bizi ve sizi kovulmuşluğun rüsvaylığından korusun, bizi de sizi de uzak kalmanın alçaklığından muhafaza buyursun. Şüphesiz ki, O Mütefaddil'dir, Kerim'dir, Cemîl'dir, Rahîm'dir, Azîm'dir (fazl-u kerem, cemal, rahmet ve azamet sahibidir). *(Şeyh Ahmed ibni Ali el-Bûnî, Şemsü'l-me'ârifi'l-kübrâ, Ali Emîrî Kütüphanesi, Feyzullah Efendi kısmı, no:1303, verak:163-166)*

ESMÂULLÂHİ'L-HÜSNÂ

ELLİ BİRİNCİ İSM-İ ŞERÎF «اَلشَّهِيدُ» İSM-İ ŞERÎFİ

İmâm-ı Zerrûk, Mâu'l-'Ayneyn, İmâm-ı Şebrâvî ve **Yûsuf-u Nebhânî** *(Rahimehumüllâh)* ın beyanları vechile; «اَلشَّهِيدُ» ism-i şerîfi "Hiçbir şey Kendisinden gizli kalamayacak şekilde her yerde ve zamanda ilmiyle hâzır ve nâzır olan" demektir.

Şehîd ism-i şerîfiyle müsemmâ olan Zat, mahlukatının bütün yaptıklarını bilen, gizli-âşikâr bütün hallerine müttalî olan ve Kendisinden hiçbir şey gizlenilemeyen Zattır. O Zât-ı Zü'l-Celâl gönüllerdeki sırları bilen, dostlarına da mânen yakın olandır.

Bu ism-i şerîf Kur'ân-ı Kerîm'de 9 yerde **"Allâh"** lafza-i celâline bitişik olmak üzere toplam 18 yerde zikredilmektedir.

Allâh-u Te'âlâ bir âyet-i kerîmesinde şöyle buyurmaktadır:

﴿إِنَّ اللهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ﴾

"Muhakkak ki Allâh her şeye (hakkıyla şâhit ve gözcü olan bir) **Şehîd'dir."** *(Hac Sûresi:17'den)*

Başka bir âyet-i kerîmesinde ise şöyle buyurmuştur:

﴿وَكَفٰى بِاللهِ شَهِيدًا﴾

"Zaten (davanda hak olduğuna dâir hakkıyla şâhitlikte bulunan bir) **Şehîd olarak Allâh yeterli olmuştur."** *(Nisâ Sûresi:79'dan)*

Bir diğer âyet-i kerîmesinde de:

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللهِ وَاللهُ شَهِيدٌ عَلٰى مَا تَعْمَلُونَ﴾

"(Habibim!) **De ki: 'Ey Ehl-i Kitap!** (Gerçekleri bildiğiniz için, en çok sizin inanmanız gerekirken) **Allâh'ın** (Muhammed *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*i her konuda tasdik eden) **âyetlerini niçin inkâr ediyorsunuz?! Oysa Allâh yapmakta olduğunuz şeylere** (hakkıyla şâhitlik eden bir) **Şehîd'dir'"** *(Âli Imrân Sûresi:98)* buyuruyor.

Halîmî *(Rahimehullâh)* şöyle demiştir: "Şehîd insanların bilemediklerini bilen demektir."

Allâh-u Te'âlâ gayb (gelecek ve gizli olan)ı da bilir, şu anda hazır olanı da bilir. **Allâh-u Te'âlâ**'nın ilim sıfatı mutlak olarak zikredilirse "'Alîm (her şeyi bilen)" anlamında kullanılmıştır. Şayet **Allâh-u Te'âlâ**'nın ilim sıfatı gayba ve gizli işlere izâfeten zikredilirse o zaman "'Âlimü'l-gayb" ve "'Allâmü'l-ğuyûb" şeklinde kullanılır ve "Habîr (gizli âşikâr her şeyden haberdâr)" anlamına gelir. Eğer görülebilen açık işlere izâfî olarak kullanılırsa "'Âlimu'ş-şehâde" şeklinde zikredilir ve bu durumda ise "Her şeyi gören ve şâhit olan Şehîd" anlamında kullanılmış demektir.

Allâh-u Te'âlâ'nın:

﴿اَللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثٰى وَمَا تَغِيضُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ ۞ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ﴾

"Allâh her dişinin taşıdığı şeyin (erkeklik-dişilik, tamamlık-noksanlık, güzellik-çirkinlik ve uzunluk-kısalık gibi vasıflardan) **ne**(lere sahip) **olacağını, rahimlerin** (cüsse, müddet ve adet gibi hususlardan) **neleri eksilteceğini ve neleri artıracağını bilmektedir. Zaten O'nun nezdinde her şey** (ileri-geri olmayacak) **tam bir ölçüyledir.**

(O, hislerin idrâk edemeyeceği) **gizliyi de, görüneni de** (hakkıyla) **bilendir,** (O, Kendi büyüklüğü karşısında her büyüğün küçüldüğü bir) **Kebîr'dir,** (kudretiyle her şeye üstün gelen ve yaratıkların sıfatlarından yüce olan bir) **Müte'âl'dir"** *(Ra'd Sûresi:8-9)* kavl-i şerifi bunu en güzel şekilde izah etmektedir.

Sa'dî *(Rahimehullâh)* da bu ism-i şerîf hakkında şöyle bir beyanda bulunmuştur: "Rakîb ile Şehîd ism-i şerîfleri müterâdif (eşanlamlı) kelimelerdendir. Her ikisi de "İşitilen her şeyi işiten, görülen her şeyi gören, açık ve gizli bütün bilinenleri bilen ve onları kuşatan Zât" anlamındadır. O **Allâh-u Te'âlâ** zâhirî (açık) fiillerden öte akla gelen şeyleri ve anlık hareketleri dahi bilen, gören ve gözetleyendir. Nitekim **Allâh-u Te'âlâ**:

﴿إِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾

"Şüphesiz ki Allâh dâima üzerinize (hakkıyla gözcü olan) **bir Rakîb olmuştur."** *(Nisâ Sûresi:1)*

﴿وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ﴾

"Zaten Allâh her şeye (hakkıyla şâhit olan ve hiçbir şey Kendisinden kaybolmayan bir) **Şehîd'dir"** *(Mücâdele Sûresi:6'dan)* buyurmaktadır.

İşte bu yüzden murâkabe (kişinin daima Allâh-u Te'âlâ'nın gözetiminde olduğunu bilmesi), kalbî amellerin en üstünü olarak kabul edilmiştir. Dolayısıyla **Allâh-u Te'âlâ**'nın Rakîb ve Şehîd ism-i şerîfleriyle müsemmâ (isimlenmiş) olduğunu idrak ederek O'na kulluk etmek de kalbî amellerin en önemlisi ve en üstünü olur.

Şu bilinsin ki; **Allâh-u Te'âlâ**'nın Rakîb olması Şehîd olmasını da gerektirir. Zira **Allâh-u Te'âlâ** en gizli şeyleri bile görüp her türlü sırları ve niyetleri bildiğine göre, O Yüce Zât'ın uzuvlarla işlenen açık ve alenî fiilleri bilip bunları görüp gözetlemesi elbette ki çok daha kolaydır.

Bazı âlimler bu ism-i şerîfin manası hakkında: "**Allâh-u Te'âlâ** Kendisinden başka hiçbir ilâhın mevcut olmadığı hakkında, kulları tarafından Kendi Zâtına şâhitlik yapılandır yani Meşhûd'dur. Çünkü kelime-i şehâdet okuyan kullar, O'nun bir olduğuna şahitlik etmekte, böylece Kendisine ibadet etmeyi kabul ettiklerini göstermiş olmaktadırlar" demişlerdir. Bu mana:

﴿وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا﴾

"Hani Rabbin Âdem(in sulbünden, bizzat ondan yaratacağı çocuklarını, onun) **oğullarından** (da), **onların sırtlarında** (bulunan sulplerinde)**n** (kıyâmete kadar yaratacağı) **zürriyetlerini** (asır be asır doğacakları tertip üzere çıkarıp) **almış ve** (zerrecikler halinde huzuruna topladığı o nesillere, hayat, anlayış ve konuşma kabiliyeti verip) **onları** (birbirlerine değil de bizzat) **kendi nefislerine karşı şâhit tut**(arak buyur)**muştu ki: 'Ben sizin** (yaratıcınız ve yöneticiniz olan) **Rabbiniz değil miyim?!'**

Onlar da (cevaben): **'Evet** (Rabbimiz ancak Sensin). **Biz** (Senden gayri Rabbimiz olmadığına ve Senin birliğine dair ikrarda ve) **şâhitlikte bulunduk' demişlerdi"** *(A'râf Sûresi:172'den)* âyet-i kerîmesiyle teyit edilmektedir.

Allâh-u Te'âlâ bu âyet-i kerîmede kullarından Kendi birliğine şâhitlik yapmalarını talep etmiş, kullar da bu talebi yerine getirerek **Allâh-u Te'âlâ**'nın birliğine şâhitlik yapmışlardır.

Her şeye şâhit olan **Allâh-u Te'âlâ**, Kendi birliğini, adâletini ve üstün sıfatlarını insanlara açıklamış ve bunların delillerini onlara bildirmiştir. Onun için bazı müfessirler:

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾

"Allâh, şüphesiz (taksim ve tayin ettiği rızıklarla eceller, kullarına emir buyurduğu hükümler ve karşılığında vaat ettiği sevaplarla azaplar dâhil hiçbir hususta) **Kendisinden başka adaleti** (icrâ ve) **ikâme etmekte olan hiçbir ilah bulunmadığı gerçeğine şâhitlikte bulunmuştur.**

(O'nun büyük kudretini gören) **melekler ve ilim sahipleri** (olan peygamberler ve âlimler) **de** (aynı şâhitliği ikrar etmiştir). **O** (hiç yenilmeyip daima gâlip gelen ve her işi yerli yerinde olan) **Azîz ve Hakîm olan Zât'tan başka hiçbir ilah yoktur"** *(Ali Imrân Sûresi:18)* âyet-i kerîmesini "**Allâh-u Te'âlâ** tevhid (bir olduğunun) delillerini ortaya koymakla birliğine şahitlik etti" şeklinde tefsir etmişlerdir.

Kulun bu ism-i şerîfle tealluku (alâkalanması); **Allâh-u Te'âlâ**'ya karşı takvâ sahibi olma isteği ve O'na murâkabeyi hakkıyla yapabilme talebiyle olur ki bu makamda olan kişi **Allâh-u Te'âlâ**'dan başka kimseye yönelmez, sadece O'nun ilmine güvenir, her yerde O'nun gözetiminde olduğu şuuruna erer ve O Zâtı Zü'l-Celâl'i kendisine her şeyden daha yakın görür.

Bu konu hakkında meşâyıhtan birinin şu haline dikkat çekilir ki, o zat haksız yere kırbaçlandığı halde hiç sesini çıkarmamış ve kendisine: "Nasıl buna dayanıp da sesini çıkarmıyorsun?" dediklerinde: "Beni görenlerin başında **Allâh-u Te'âlâ** var, bağırayım da gözyaşımın O'nun mânevî katındaki sevabından mahrum mu olayım?!" demiştir.

Kulun bu ism-i şerîfle tehalluku (ahlâklanması); uzuvlarıyla işlediği fiillere ve kalbinden geçirdiği düşüncelere şâhit olmasıdır. Yani kendisini gören ve yaptıklarını bilen Yüce Bir Zâtın Kendisini müşâhede ettiğini bilerek hareket etmesi ve aile efrâdını da bu şuura erdirmesidir.

Kulun bu ism-i şerîfin hakikatiyle tehakkuku (hem hal olması) ise; Şuhûd mertebesinin hakikatine ermesiyle olur ki, böyle olan kişi her hususta **Allâh-u Te'âlâ**'nın rızasını gözetip her halde O'na murâkabe yapar.

Hikmetli sözlerin menbaı olan ***"el-Hikem"*** isimli eserde şöyle buyrulmuştur: "**Hakk**'ı tanıyan her şeyde O'nu müşâhede eder, **Hakk** ile fâni olan (O'nun nûrunda benliğini yok eden) her şeyden geçer, **Hakk**'ı seven hiçbir şeyi O'na tercih edemez."

Bu ism-i şerîfi bilmenin faydaları hakkında ise şunlar zikredilebilir:

1) Rahmetin bolca indiği ve **Allâh-u Te'âlâ**'ya yaklaşmanın daha çok hissedildiği zamanlara ve anlara şâhitlik etmek yani o vakitleri gözetlemek ve bu vakitlerde ibadet yapmak ve yakarışlarda bulunmak.

Allâh-u Te'âlâ bu vakitlere işaretle şöyle buyurmaktadır:

﴿أَقِمِ الصَّلَاةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَىٰ غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ
إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا﴾

"Güneşin(gündüzün yarı dairesinden) **kayması anında** (öğle namazını), **gecenin karanlığına dek** (uzanan süreçte ise ikindi, akşam ve yatsı vakitlerine ulaştığın zaman) **o** (farz) **namaz**(lar)**ı ve** (imsak vakti ile güneş doğumu arasında) **sabah namazını hakkıyla kıl. Çünkü şüphesiz sabah** (namazın)**ın**(diğer namazlara nispetle çokça okunan) **Kur'ân'ı şâhit olunan** (hazır bulunulan) **bir amel olmuştur."** *(İsrâ Sûresi:78)*

Bazı müfessirler tarafından fecir vaktinde (sabah namazında) okunan Kur'ân-ı Kerîm'e **Allâh-u Te'âlâ**'nın ve meleklerin şâhitlik yaptığı söylenmiştir. Kimi müfessirler ise gece ve gündüz meleklerinin sabah namazının tilâvetine şahitlik yaptığını, çünkü görev değişimi için gökten inen ve göğe çıkan meleklerin sabah namazında buluştuklarını söylemişlerdir. Zira sabah namazı gündüzün ilk, gecenin ise son namazıdır.

Bu yüzden gece ve gündüz melekleri bu namazda bir araya gelir ve okunan Kur'ân-ı Kerîm'e şâhit olurlar. Bu görüşü (gündüz melekleri ile gece meleklerinin sabah namazında okunan Kur'ân'a şahit olduklarını) ileri sürenler **Ebû Hureyre** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «تَفْضُلُ صَلَاةٌ فِي الْجَمِيعِ عَلَى صَلَاةِ الرَّجُلِ وَحْدَهُ، خَمْسًا وَعِشْرِينَ دَرَجَةً، وَتَجْتَمِعُ مَلَائِكَةُ اللَّيْلِ وَمَلَائِكَةُ النَّهَارِ فِي صَلَاةِ الْفَجْرِ»، قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ: اِقْرَءُوا إِنْ شِئْتُمْ؛ ﴿وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا﴾

"Cemaatle kılınan namaz, kişinin yalnız kıldığı namazdan 25 derece daha üstündür. Gece ve gündüz melekleri sabah namazında bir araya gelirler" hadîs-i şerîfinin ardından, **Ebû Hureyre** *(Radıyallâhu Anh)*ın söylediği: "Dilerseniz:

﴿وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا﴾

'Sabah namazını da hakkıyla kıl. Çünkü şüphesiz sabah (namazın)**ın**(diğer namazlara nispetle çokça okunan) **Kur'ân'ı, şâhit olunan** (hazır bulunulan) **bir amel olmuştur'** *(İsrâ Sûresi:78'den)* âyet-i kerîmesini okuy(up bu meseleyi daha iyi anlamış ol)un" *(Buhârî, Cemâ'at ve İmâmet:2, no:621, 1/232)* olun sözünü delil göstermişlerdir.

Bu âyet-i kerîmede elbette genel bir şâhitlik kastedilmemektedir. Çünkü **Allâh-u Te'âlâ** zaten her şeyi gören ve şâhit olandır. Dolayısıyla burada kast edilen şâhitlik, **Allâh-u Te'âlâ**'nın tecellisinin gecenin son yarısında dünya semâsına inerek ibadet eden Kullarına mânen yaklaşıp onları merhamet nazarıyla gözlemesinden ibaret olan özel bir şahitlik olsa gerektir.

Nitekim **Ebu'd-Derdâ** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ اللهَ يَفْتَحُ الذِّكْرَ فِي ثَلَاثِ سَاعَاتٍ يَبْقَيْنَ مِنَ اللَّيْلِ؛ فِي السَّاعَةِ الْأُولَى مِنْهُنَّ يَنْظُرُ فِي الْكِتَابِ الَّذِي لَا يَنْظُرُ فِيهِ أَحَدٌ غَيْرُهُ فَيَمْحُوا مَا يَشَاءُ وَيُثْبِتُ، ثُمَّ يَنْزِلُ فِي السَّاعَةِ الثَّانِيَةِ إِلَى جَنَّةِ عَدْنٍ وَهِيَ دَارُهُ الَّتِي لَمْ تَرَهَا عَيْنٌ وَلَمْ تَخْطُرْ عَلَى

قَلْبِ بَشَرٍ وَهِيَ مَسْكَنُهُ، وَلَا يَسْكُنُ مَعَهُ مِنْ بَنِي آدَمَ غَيْرُ ثَلَاثَةٍ؛ اَلنَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ ثُمَّ يَقُولُ: طُوبَى لِمَنْ دَخَلَكِ، ثُمَّ يَنْزِلُ فِي السَّاعَةِ الثَّالِثَةِ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا بِرُوحِهِ وَمَلَائِكَتِهِ فَتَنْتَفِضُ، فَيَقُولُ: قُومِي بِقُوَّتِي، ثُمَّ يَطَّلِعُ عَلَى عِبَادِهِ، فَيَقُولُ: مَنْ يَسْتَغْفِرْنِي أَغْفِرْ لَهُ، مَنْ يَسْأَلْنِي أُعْطِهِ، مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ حَتَّى يَطْلُعَ الْفَجْرُ، فَذٰلِكَ حِينَ يَقُولُ: ﴿وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا﴾ فَيَشْهَدُهُ اللّٰهُ وَمَلَائِكَةُ اللَّيْلِ وَمَلَائِكَةُ النَّهَارِ.»

"Şüphesiz Allâh-u Te'âlâ gecenin bitmesine üç saat kala Zikr'i (Levh-i Mahfûz'u) **açar. O üç saatin ilk saatinde Kendisinden başka kimsenin bakamayacağı o Kitâb'a** (Levh-i Mahfûz'a) **bakar,** (orada bulunan kullarla ilgili kararlardan) **dilediğini siler, istediğini sâbit bırakır.**

Sonra ikinci saatte (tecellisi) **Adn cennetine nüzûl eder** (iner), **orası O'nun** (özel yaratmış olduğu) **yurdudur ki ne bir göz orayı görebilmiştir, ne de bir beşerin kalbinden** (oranın güzelliğine dair bir fikir) **geçebilmiştir.**

Orası O'nun (husûsî tecellilerini barındıran) **meskenidir, O'nun** (tecellileri) **ile birlikte orada Âdemoğullarından sadece üç zümre barınabilir ki onlar da nebîler, sıddıklar ve şehitlerdir. Sonra** (Adn cennetine hitâben): **'Sana girene müjde olsun' buyurur.**

Üçüncü saatte (imsak vaktine bir saat kaldığında) **ise Allâh-u Te'âlâ**(nın tecellisi), **Cebrâîl** *(Aleyhisselâm)* **ve diğer** (Mîkâîl ve İsrâfîl *(Aleyhimesselâm)* gibi Allâh-u Te'âlâ'ya ziyade yakın kılınan mukarreb) **meleklerle birlikte dünya semâsına iner, o zaman** (bu tecelliye dayanamayan dünya semâsı) **silkelenince Allâh-u Te'âlâ** (göğe hitaben): **'Benim kuvetimle dik dur' buyurur.**

Sonra da kullarını müşahede etmeye başlar ve gün doğana kadar: 'Benden bağışlanmak isteyen var mı? Onu bağışlayayım. Benden bir isteği olan var mı? İsteğini vereyim. Bana dua eden var mı? Duasını kabul edeyim' buyurur.

İşte bunun beyanı olarak Allâh-u Te'âlâ:

﴿وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا﴾

'Sabah namazını da hakkıyla kıl. Çünkü şüphesiz sabah (namazın)**ın**(diğer namazlara nispetle çokça okunan) **Kur'ân'ı, şahit olunan** (hazır bulunulan) **bir amel oldu'** *(İsrâ Sûresi:78'den)* **buyurmuştur. Dolayısıyla ona** (sabah namazında okunan Kur'ân-ı Kerîm'e) **Allâh-u Te'âlâ da, gece melekleri de, gündüz melekleri de birlikte şahit olurlar."** *(İbni Cerîr et-Taberî, Câmi'u'l-beyân, 15/34; Dârekutnî, el-Mü'telef ve'l-muhtelef, 3/1151-1152; Dârimî, er-Red ale'l-Cehmiyye, sh:32; İbni Huzeyme, et-Tevhîd, sh:98, İbni Ebî Şeybe, el-Arş, sh:86; Taberânî, el-Mu'cemü'l-Evsat, no:8635, Süyûtî, ed-Durru'l-mensûr, ilgili âyet-i kerîme)*

2) Bu ism-i şerîfin faydalarından biri de, **Allâh-u Te'âlâ**'nın her duruma ve her şeye şâhit olduğunu bilerek O'na isyan etmekten korkmak ve günahlarını bağışlayacağını ümit etmektir.

Zira **Allâh-u Te'âlâ** gerçekten bu dünyada da âhirette de her türlü gizliliklere, fısıltılara ve kalplerden geçenlere bile şâhit olan tek varlıktır.

Kişi takvâya riayet edip **Rabb**inden ümitvâr olursa bu ism-i şerîfin nurları kalbine dolar ve böylelikle bu ism-i şerîfin feyz-i vâfirinden (bol feyzinden) nasipdâr olarak **Allâh-u Te'âlâ**'yı görüyormuş gibi ibadet eder.

(İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:85-86; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü'l'ızzi'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:61-62; eş-Şeyh Mâu'l-Ayneyn, Fâtiku'r-ratk alâ Râtiki'l-fetk, sh:332-333; Yûsuf en-Nebhânî, Se'âdetü'd-dâreyn, sh:516-517; Hâmid Ahmed et-Tâhir, el-Câmi'u li esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:176-179; Ali Hicâzî, en-Nûru'l-esnâ fî şerhi esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:160-162; İbni 'Acîbe, Tefsîru'l-Fâtihati'l-kebîr, sh:279-280)

«اَلشَّهِيدُ» İSM-İ ŞERÎFİNİN BAZI HAVÂSSI

1) Her kim bu ism-i şerîfi çokça zikrederse, o kişinin kalbi kötü huylardan arınır ve mânevî âlemi müşâhede etmekle donanır. Bunun için zikredilmesi gereken en az miktar 319, orta dereceli adet 1276, en fazlası ise 101.761 kere okunmasıdır.

2) Bu ism-i şerîfi her gün 319 kere zikreden kişi, **Allâh-u Te'âlâ**'dan hakkıyla korkma nimetine ulaşır, gizli-âşikâr bütün işlerinde O'nun emirlerine itaat etme ve amellerini sadece **Allâh-u Te'âlâ**'nın rızası için yapma makamını kazanır.

3) Her kim bir konu hakkında töhmet altında kalır da bu ism-i şerîfi gece teheccüd vaktinde:

«يَا اَللّٰهُ يَا شَهِيدُ»

"Ey **Allâh**! Ey **Şehîd** (her şeye şâhit olup, her işin hakikatini bilen)!" diyerek zikretmeye devam ederse, **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle en kısa zamanda başındaki bu belâ kalkar.

4) Her kim kendisine isyan eden çocuğundan veya eşinden şikayetlenir de onların bu halinin geçmesini isterse, eşinin ya da çocuğunun alnını tutarak seherde ya da sabah vaktinde bu ism-i şerîfi 21 ya da 1000 kere okursa, **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle niyet ettiği kişilerin hali düzelir.

5) Medîne-i Münevvere'de **Habîb Zeyn Hazretleri**'ni ziyaretimde kendisinden müstefîd olduğum vechile; yeni doğan çocuğa tahnîk (sâlih bir zâtın çiğnediği hurma gibi bir gıda ile çocuğun damağına tatlı çalma işi) yapılırken:

"Yâ Şâfî! Yâ Fettâh! Yâ Alîm!" şeklinde zikredildikten sonra:

﴿إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ۞ لِيَغْفِرَ لَكَ اللّٰهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ۞ وَيَنْصُرَكَ اللّٰهُ نَصْرًا عَزِيزًا ۞ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ وَلِلّٰهِ جُنُودُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾

"(Habibim!) **Gerçekten Biz sana pek açık tam bir fetihle büyük bir fetih nasip ettik. Neticede Allâh senin için geçmiş olan günahını da, gelecek olanı da bağışlayacak,** (dinini dünyaya yayıp yücelterek ve dînî-dünyevî daha nice lütuflara mazhar kılarak) **nimetini senin üzerine tamamlayacak ve** (elçilik vazifeni tebliğ ve İslâm'ın hükümlerini tatbik hususunda) **seni dosdoğru bir yola hidâyet buyuracaktır.**

Bir de Allâh sana (eşine az rastlanan) **pek güçlü bir yardımla nusrette bulunacaktır. Ancak O'dur O Zat ki;** (sahip oldukları) **imanlarıyla birlikte tam bir iman** (ve şüphesiz bir inanç) **bakımından artış kaydetsinler diye inananların kalpleri içerisine sekînet** (huzur) **indirmiştir.**

Göklerin ve yerin orduları ancak Allâh'a âittir. Allâh dâima (her şeyi hakkıyla bilen ve her hükmü hikmet içeren) **Alîm ve Hakîm olmuştur"** *(Fetih Sûresi:1-4)* meâlindeki âyet-i kerîmeler okunur.

Daha sonra bebeğin başının üzerine el konularak yedi kere **el-Berr** ism-i şerîfi, yedi kere **eş-Şehîd** ism-i şerîfi, üç kere de Kadr Sûre-i Celîle'si tilâvet edilir ki, böylece o çocuk hakkındaki hayırlı maksatlar tamam olur ve hayatı boyunca zina yapmak ona nasip olmaz.

Bu hususlar şu beyitlerde zikredilmiştir:

وَإِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَفْعَلَ لِلصَّبِيِّ نَفْعَا ❁ اَلْبَرُّ سَبْعًا وَالشَّهِيدُ سَبْعَا

وَسُورَةُ الْقَدْرِ ثَلَاثًا وَالْيَدُ ❁ مِنْ فَوْقِ رَأْسِهِ يَتِمُّ الْمَقْصَدُ

"Bebeğe bir fayda vermek istediğinde,
***el-Berr** ismini de, **eş-Şehîd** ismini de (oku) yedi kere.*

Üç kere de Kadr Sûresi (okumayı ekle),
(Bunları yaparken) elin onun başı üstünde olsun ve maksadın tamam olsun."

6) Bu ism-i şerîfi çokça okuyan kişinin murâkebe yapma kabiliyeti artar.

7) Bu ism-i şerîfi zikretmek şehâdet mertebesini isteyenler için çok münâsiptir. Hatta her sabah bu ism-i şerîfi 122 kere «يَا شَهِيدُ» şeklinde zikretmeye devam eden kişiye, **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle bu fâni âlemden şehit olarak ayrılmak nasip olur.

8) Bu ism-i şerîfle **Allâh-u Te'âlâ**'ya yalvarmak isteyen kişi şu duayı okumalıdır:

«إِلٰهِي أَنْتَ الْمُطَّلِعُ عَلٰى أَعْمَالِ الْعِبَادِ، اَلظَّاهِرُ الْحَاضِرُ، اَلنَّاظِرُ لِلْوُجُودِ بِعَيْنِ الْوِدَادِ، أَشْهِدْنَا سِرَّ الشَّهِيدِ فِي كُلِّ الْحَرَكَاتِ، وَاجْعَلْنَا شُهَدَاءَ لِأَنْوَارِكَ فِي سَائِرِ اللَّحَظَاتِ، وَأَقِمْنَا مَقَامَ الْمُجَاهِدِينَ، حَتّٰى نَشْهَدَ عَلٰى أَنْفُسِنَا بِالتَّقْصِيرِ وَالظُّلْمِ فِي كُلِّ حِينٍ، وَامْنَحْنَا الشَّهَادَةَ فِي سَبِيلِ جِهَادِ النَّفْسِ وَالْهَوٰى، فَهُوَ الْجِهَادُ الْأَكْبَرُ، وَاقْتُلْ أَنْفُسَنَا

بِسَيْفِ الْمَحَبَّةِ حَتّٰى نَرْضٰى بِالْمُقَدَّرِ، إِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَصَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ.»

"İlâhi! Sen kulların amellerine muttalî olansın. (Eserlerinle) Zâhirsin, (ilminle her yerde) Hâzırsın, varlık âlemine sevginle Nâzırsın. Her harekette bizi eş-Şehîd isminin sırrına şâhid eyle. Her lahzada bizi nurlarına müşâhitler eyle.

Sen bizi mücâhitler makamında ikâme eyle ki, her an ve zaman nefislerimizin kusuruna ve zulmüne şâhit olalım. Sen bize en büyük cihat olan nefis ve hevâsıyla cihat yolunda şehâdet bahşeyle, muhabbet kılıcıyla nefislerimizi katleyle ki kaderimizde olana râzı gelelim. Şüphesiz Sen her şeye hakkıyla gücü yetensin. **Allâh-u Te'âlâ** Efendimiz **Muhammed**'e ve âl-i ashâbına salât-ü selam eyleye." Âmîn!

(Yûsuf ibni İbrâhîm, Kazâu'l-hâcât ve teysîrü'l-mühimmât bi zikri esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:40-41; eş-Şeyh Mâu'l-Ayneyn, Fâtiku'r-ratk alâ Râtıkı'l-fetk, sh:332-333; İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:85-86; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü'l 'ızzi'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:61-62; Yûsuf en-Nebhânî, Se'âdetü'd-dâreyn, sh:516-517; Seyyid Süleyman el-Hüseynî, Kenzü'l-havâs, 1/117-118; Ali Hicâzî, en-Nûru'l-esnâ fî şerhi esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:162, 528; İbni 'Acîbe, Tefsîru'l-Fâtihati'l-kebîr, sh:280)

ESMÂ-İ HÜSNÂ MANZÛMELERİ VE HAVÂSSI

AHMED ED-DERDÎR HAZRETLERİ'NE AİT ESMÂ-İ HÜSNÂ MANZÛMESİ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

10. Beyt-i Şerîf

وَكَبِّرْ شُؤُونِي فِيكَ يَا مُتَكَبِّرُ
وَيَا خَالِقَ الْأَكْوَانِ بِالْفَيْضِ عُمَّنَا

"Ey büyüklük sahibi! Senin hakkındaki** (kulluk ve teslimiyet) **hallerimi büyük eyle. Ey âlemlerin yaratıcısı! Sen feyizlerini bize kaplatıp şâmil eyle."

Bu Beyt-i Şerîfin Bazı Havâssı

Bu beyt-i şerîf **Allâh-u Te'âlâ**'ya zevk ve şevkle ibadet edip feyizlere gark olmak için 731 kere okunur.

11. Beyt-i Şerîf

وَيَا بَارِئُ احْفَظْنَا مِنَ الْخَلْقِ كُلِّهِمْ
بِفَضْلِكَ وَاكْشِفْ يَا مُصَوِّرُ كَرْبَنَا

"Ey eşsiz yaratıcı! Sen bizi bütün yaratıklar**(ın zararın)**dan muhafaza eyle. Ey Musavvir! Sen fazl-u kereminle sıkıntılarımızı** (açıp) **keşfeyle."

Bu Beyt-i Şerîfin Bazı Havâssı

Bu beyt-i şerîf, kötü kişilerin şerrinden korunmak ve sıkıntılardan kurtulmak için 336 kere okunur.

(Ahmed es-Sâvî, Şerhu'l-Manzûmeti'd-Derdîriyye, sh:117-118; es-Seyyid Muhammed Alevî el-Mâlikî, Ebvâbü'l-ferac, sh:215)

ABDÜLKÂDİR EL-GEYLÂNÎ HAZRETLERİ'NİN ESMÂ-İ HÜSNÂ MANZÛMESİ

10. Beyt-i Şerîf

وَيَا خَالِقٌ خُذْ لِي عَنِ الشَّرِّ مَعْزِلاَ

وَيَا بَارِئَ النَّعْمَاءِ زِدْ فَيْضَ نِعْمَةٍ

"Ey Yaratıcı! Sen beni şerlerden uzlet köşesine ayır,
Ey bunca nimeti yoktan yaratan! Nimet akışını bollaştır."

Bu Beyt-i Şerîfin Bazı Havâssı

1) Her kim bu beyt-i şerîfi her gün 100 kere olmak üzere toplam yedi gün peş peşe okursa, âfetlerden korunur, hatta kabrin onu sıkmasından bile kurtarılır.

2) Bu beyt-i şerîfi zikretmekle zenginlik, izzet ve âfetlerden selâmet kapıları açılır.

3) Her kim bu beyt-i şerîfi altı gün boyunca her gün 100 defa okursa, kabrinde azâba uğratılmaz ayrıca orada enîs ve yoldaşsız bırakılmaz.

4) Her kim bu beyt-i şerîfi yedi gece boyunca 100 defa okursa, **Allâh-u Te'âlâ** o kişinin hastalıklarına şifâ ihsan eder ve onu âfetlerden muhafaza eder.

11. Beyt-i Şerîf

أَفَضْتَ عَلَيْنَا يَا مُصَوِّرُ أَوَّلاَ

رَجَوْتُكَ يا غَفَّارُ فاقْبَلْ لِي تَوْبَتِي

"Ey Musavvir! Sen ilk başta bize feyizlerini akıttın.
Ey Gaffâr!** (Şimdi) **umudumu Sana bağladım, tevbemi kabul eyle."

Bu Beyt-i Şerîfin Bazı Havâssı

1) Her kim bu beyt-i şerîfi 336 ya da 1.281 kere okursa, yaptığı işte muvaffak olur, çocuğu ve malı çok ve bereketli olur.

2) Her kim bu beyt-i şerîfi her gün 21 kere okursa, birçok ilimlere nâil olur.

3) Her kim her cuma namazından sonra bu beyt-i şerîfi 100 kere zikrederse **Allâh-u Te'âlâ**'nın kendisini mağfiret etmesinin eserlerini üzerinde görür.

4) Yetmiş kere istiğfar ettikten sonra bu beyt-i şerîfi 1.281 kere zikreden kişi **Allâh-u Te'âlâ**'nın af ve mağfiretine mazhar olur.

5) Bu beyt-i şerîfin zikriyle meşgul olanı, **Allâh-u Te'âlâ** bağışlar. Çünkü bu beyt-i şerîfe devam etmek Kerîm olan **Allâh-u Te'âlâ**'dan merhamet talebinde bulunmak anlamına gelir. *(Seyyid Muhammed Ali en-Nakşebendî el-Kādirî, et-Tâil mine'l-füyûzât ve'd-delâil, sh:209-210)*

ESMÂ-İ HÜSNÂ İÇERİSİNDEN SEÇİLMİŞ BAZI İSM-İ ŞERÎFLERDEN DERLENEN ON ADET ENMÂT-I ŞERÎFENİN BİRİNCİSİ

BİRİNCİ TERKÎB-İ ŞERÎF VE HAVÂSSI

«اَللّٰهُ، اَلْإِلٰهُ، اَلرَّبُّ، اَلرَّحْمٰنُ، اَلرَّحِيمُ، اَلْمَلِكُ، اَلْقُدُّوسُ، اَلسَّلَامُ، اَلْمُؤْمِنُ، اَلْمُهَيْمِنُ، اَلْعَزِيزُ، اَلْجَبَّارُ، اَلْمُتَكَبِّرُ، اَلْخَالِقُ، اَلْبَارِئُ، اَلْمُصَوِّرُ، اَلْحَكِيمُ.»

Bu ism-i şerîflerle zikre devam eden kişi:

a) Tevhid ve ihlas sırlarına,

b) İman nurunun ve yakîn (görür gibi inanma) halinin artışına,

c) Mânevî makamlarda yüksek geçişlere,

d) Kalbinin mânen canlanmasına,

e) Nafile ibadetlere karşı ve rûhânî sırlara ulaşmaya yönelik azminin artmasına,

f) Rahmânî bahşişlere nâiliyete,

g) **Rabb**inden ümidinin ziyadeleşmesine mazhar olur ki dünya ve âhiret saadetinin anahtarları mesâbesinde olan bütün bu faziletler bu terkib-i şerîfin topluca zikriyle elde edilebilir. *(Mâü'l-'Ayneyn, Na'tü'l-bidâyât ve tavsîfü'n-nihâyât, sh:621)*

Ahmed el-Bûnî *(Kuddise Sirrhû)* ve **Mâü'l-'Ayneyn** *(Kuddise Sirruhû)* bu terkib-i şerîf hakkında şöyle demişlerdir: "Ey bu esmâ-i hüsnâ terkiplerini gören kişi! Bize nakledilen bu terkiplerde din ve dünya için sayılamayacak kadar birçok fayda vardır. Sen bu terkiplere devam edersen, umduğuna nâil olursun. Okuyanların heveslerini artırmak için bu konudaki bazı havâssı sizler için arz edeceğiz."

BU TERKÎB-İ ŞERİFTEKİ ESMÂ-İ HÜSNÂNIN HAVÂSSI

«اَللّٰهُ، اَلْاِلٰهُ، اَلرَّبُّ» ism-i şerîfleri

1) **Allâh-u Te'âlâ**'nın ism-i şerîflerinden olan: «اَللّٰهُ، اَلْاِلٰهُ، اَلرَّبُّ» ism-i şerîfleri çok kıymetli zikirlerdir. Bu evrâd **Allâh** yolunda nefislerini helak etmiş büyük velilerin zikridir.

2) Bu ism-i şerîfleri zikretmek halvette riyâzat yapanlara çok münasiptir. Bu ism-i şerîfler sayesinde, sâlik halvet esnâsında **Allâh-u Te'âlâ** ile ünsiyet kurup mânevî âlem olan âlem-i lâhûtun nurlarından, Rubûbiyyetin azametinden (yüceliğini idrak nimetinden) nasipdâr olur.

Böylelikle **Allâh-u Te'âlâ**'ya karşı gösterilmesi gereken boyun kırıklığı, ihtiyaç arzı ve alçaklık gibi övülen hallere sahip olur. Bu saydıklarımız tarîkat ehli içindir.

3) Tarîkat ehli olmayan insanlar için bu ism-i şerîflerin havâssı ise şudur; her kim bunları zikretmeye devam ederse, kesinlikle o kişinin üzerine rahmet ve bereket yağmurları yağar. (Tabiri caizse) **Allâh-u Te'âlâ** onu alın saçından tutup, bütün hayırlara çeker, onu bütün kötülüklerden korur.

4) Bedeninde ve ruhunda bir ağırlık ve gevşeklik bulan kişi bu ism-i şerîfleri zikrederse, **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle bu kötü hal kendisinden zâil olur.

5) Her kim teheccüd namazından sonra bir saat boyunca: «يَا اَللّٰهُ! يَا إِلٰهُ! يَا رَبُّ!» şeklinde zikrederse, o kişi için büyük bir nur zâhir olur, **Allâh-u Te'âlâ** onun kalp gözünü açar, dünya-âhiret hususunda ne ile dua ederse, duası kabul olur.

6) Açlığa sabrederek ibadetle uykusuz bir gece geçirdikten sonra «اَللّٰهُ» ism-i şerîfini zikretmeye devam eden kişiyi **Allâh-u Te'âlâ** mukarreb (Kendisine mânen çok yakın olan) kullardan yapar ve onu gayb âlemindeki bazı sırlara muttalî kılar.

«اَلرَّحْمٰنُ، اَلرَّحِيمُ» ism-i şerîfleri

1) «اَلرَّحْمٰنُ، اَلرَّحِيمُ» ism-i şerîfleri ise iki kıymetli isimdir ki, bunları zikredenler, bu ism-i şerîflerin bereketiyle rahmet (acıma) sırrına, huşû ve tazarru sahibi biri olma şerefine nâil olurlar.

2) Bu ism-i şerîfleri zikretmek kalbi katı olan, günahlara karşı cesaretli olan ve rahmet duygusu az olan kişilere çok münasiptir. Böyle olan bir kişi bu ism-i şerîfleri zikretmeye devam ederse, **Allâh-u Te'âlâ** onun bu hallerini tersine çevirerek uzuvlarını itaate yöneltir. Böylelikle bu kişinin nefsi **Allâh-u Te'âlâ**'ya itaatlere boyun eğer.

3) Zâlim birisiyle görüşmek durumunda kalan kişi bu ism-i şerîfleri okuyarak onun yanına girse, **Allâh-u Te'âlâ** bu kişiye karşı o zâlimin kalbine rahmet, merhamet ve iyilik yapma hisleri doldurur, böylece **Allâh-u Te'âlâ** o zâlimin şerrine karşı ism-i şerîflerini zikreden zâkire kâfi gelir.

4) Her kim cuma günü güneşin parladığı bir vakitte (bir rivayet imam hutbedeyken) 8'e 8 şeklinde toplam içinde 64 tane kutucuk olan bir kare çizip bu ism-i şerîflerin harfleri olan: «ر ح م ن ر ح ي م» harflerini onların içerisine yazar, sonra da bu terkibi üzerinde taşırsa, o kişiyi gören herkes onu çok sever.

«اَلْمَلِكُ، اَلْقُدُّوسُ» ism-i şerîfleri

1) «اَلْمَلِكُ، اَلْقُدُّوسُ» ism-i şerîflerini zikretmek, adı sanı pek anılmayıp tanınmayanlar hakkında çok uygundur, çünkü böyle olan birisi bu ism-i şerîfleri zikretmeye devam ederse, kadr-ü kıymeti artar ve meşhur birisi olur. Ayrıca **Allâh-u Te'âlâ** onun kalbindeki şirk pisliklerini temizler.

2) Her kim «اَلْقُدُّوسُ» ism-i şerîfini zikretmeye devam ederse **Allâh-u Te'âlâ** onun gönlündeki vesveseleri izâle eder, içini ve dışını güzelleştirir, ayrıca her türlü kötülüğe düşmekten onu muhafaza eder.

«اَلسَّلَامُ، اَلْمُؤْمِنُ» ism-i şerîfleri

1) «اَلسَّلَامُ، اَلْمُؤْمِنُ» ism-i şerîfleri kalpteki korkunun izâle olması için çok tesirlidir. Özellikle de yolculuk yapanların ve terk edilmiş ürkütücü metruk yerlerden geçenlerin, kalplerinde doğabilecek korkunun yok olması için bu ism-i şerîfleri zikretmeleri çok önemlidir.

Allâh-u Te'âlâ bu ism-i şerîfleri zikredenlerin kalbinden korkuyu söküp alır ve onları seferde de hazarda da (yolculukta ve yurdunda) gizli ve âşikâr bela ve musibetlerden, görünür görünmez afetlerden korur.

2) Her kim 8'e 8 şeklinde toplam içinde 64 tane kutucuk olan bir kare çizip içerisine bu ism-i şerîflerin harflerini (birbirinden ayrı şekilde) yazar ve bunu üzerinde taşırsa korkudan, yanmaktan ve boğulmaktan emin olur.

Aynı şekilde bu terkibin yazılı olduğu kağıdı bir ticaret malının içerisine koyarsa, o da hırsızlardan ve helak olmaktan muhafaza olur. Yine böylece bu vefk tahıl anbarına konulursa, oradaki mahsûlâta da bir zarar dokunmaz.

«اَلْمُهَيْمِنُ» ism-i şerîfi

«اَلْمُهَيْمِنُ» ism-i şerîfi zorlukları kolaylaştırmak ve hâcetleri görmek hususunda çok tesirlidir. Bu ism-i şerîfi zikretmeye devam eden kişinin istediği her şey kendisine kolaylaştırılır.

«اَلْعَزِيزُ» ism-i şerîfi

1) Çok itibarlı birisiyken düşmanlarının kendisini zelil ettiği birisi «اَلْعَزِيزُ» ism-i şerîfini zikretmeye devam ederse, **Allâh-u Te'âlâ** ona itibarını iade eder ve bir daha kimsenin ona kötülük ulaştırmasına müsaade buyurmaz.

2) Bu ism-i şerîfi çokça zikreden şeref kazanır ve kıymeti artar. Ayrıca düşmanları ona ulaşmaya yol bulamazlar.

Şunu bilesin ki; düşmanlar hissî ve mânevî olmak üzere iki kısımdır. Hissî olan, yırtıcı hayvan ve haşerat gibi tabiatı gereği zararı dokunabilecek olanlar ile sana düşmanlığını belli eden hasetçilerindir. Mânevî olan ise gözümüzle göremediğimiz nefsimiz ve ona hizmet eden ordularıdır. İşte insan bu ism-i şerîfi zikrettiği müddetçe bu düşmanların hepsinin şerrine karşı Allâh-u Teâlâ o kişiye kafi gelir.

3) Her kim billur (camdan) bir levha üzerine 4'e 4 şeklinde, toplam içinde 16 tane kutucuk olan bir kare çizip bu ism-i şerîfin harfleri olan «ع ز ي ز» harflerini onlara yazarak bunu üzerinde taşırsa **Allâh-u Te'âlâ** onun ömrünü uzun ve bereketli eder. Bu bir hayvanın üzerine dahi takılsa o da uzun yaşar ve sahibine hayırlı olur.

Not: **Mâü'l-'Ayneyn** *(Kuddise Sirruhû)* bu makamda şöyle demiştir: "Bazı havas kitaplarında gördüğüme göre 'Billur levha', 'Demir yahut kurşun levha', gibi vefklerin üzerine yazılacağı şeyler hakkında açıklanan şartlar ancak bunlar itikadı zayıf olan bir de şart koşulan şeyleri bulma imkanına sahip olan kimselere aittir. Yakînî itikadı kuvvetli olan ve bunların **Allâh-u Te'âlâ**'nın ism-i şerîfleri olduğunu bilen ehlullah bu gibi yardımcılara ihtiyaç duymazlar dolayısıyla zikredilen şartları temin etme imkanı bulamayanlar bu şartlarla muhatap olmazlar, bu durumda bir kağıt dahi bulabilseler bu ism-î şerîfleri ve vefklerini onun üzerine yazdıklarında da aynı tesiri görürler.

«اَلْجَبَّارُ، اَلْمُتَكَبِّرُ» ism-i şerîfleri

1) Her kim «اَلْجَبَّارُ، اَلْمُتَكَبِّرُ» ism-i şerîflerini zikretmeye devam ederse, **Allâh-u Te'âlâ** ona karşı bütün zâlimleri boyun eğdirir.

2) Her kim bu iki ism-i şerîfi geceyarısı iki rekatta bir selam vererek kıldığı on rekatlık teheccüd namazından sonra kendisine geçginlik gelinceye kadar zikreder de sonra kendisine zulmetmiş olan zâlim birisi aleyhine beddua ederse, o kişi o vakitte musibete uğrar. Her kim de kendisine yapılan zulmü afferderse, onun da ecrini **Allâh-u Te'âlâ** elbette verecektir.

«اَلْخَالِقُ، اَلْبَارِئُ، اَلْمُصَوِّرُ» ism-i şerîfleri

«اَلْخَالِقُ، اَلْبَارِئُ، اَلْمُصَوِّرُ» ism-i şerîflerine gelince; her kim **Allâh-u Te'âlâ**'nın «اَلْقُدُّوسُ» ism-i şerîfini «اَلْخَالِقُ» ism-i şerîfine izâfe ederek (bitiştirerek) «اَلْقُدُّوسُ اَلْخَالِقُ» şeklinde zikrederse, bunda şeytanı ve vesvesesini defetme hususunda kuvvetli bir tesir hasıl olur. *(Mâü'l-'Ayneyn, Na'tü'l-bidâyât ve tavsîfü'n-nihâyât, sh:630-634)*